

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ CIESZYNA**

z dnia ..... 2017 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z póź. zm.) w związku z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r.

o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1023 z póź. zm.),

Rada Miejska Cieszyna uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Cieszyna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej Cieszyna
z dnia ..... 2017 r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA DO ROKU 2026

wrzesień 2017

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA DO ROKU 2026

**Zamawiający:
Gmina Cieszyn**

**Data opracowania:
wrzesień 2017**

**Wykonawca:
Kreatus sp. z o.o.
43-300 Bielsko-Biała, 11 Listopada 60-62**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	7
2. METODYKA OPRACOWANIA DIAGNOZY OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI ORAZ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA DO ROKU 2026	9
3. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ PARTYCYPACYJNYCH W RAMACH OPRACOWANIA DIAGNOZY ORAZ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA.....	15
4. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA CIESZYNA	18
5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	34
5.1 WPROWADZENIE.....	34
5.2 CHARAKTERYSTYKA OBSZARU REWITALIZACJI.....	34
5.3 SFERA SPOŁECZNA	43
5.3.1 DEMOGRAFIA	43
5.3.2 POMOC SPOŁECZNA	44
5.3.3 SYTUACJA ZDROWOTNA MIESZKAŃCÓW OBSZARU REWITALIZACJI.....	52
5.3.4 PRZESTĘPCZOŚĆ.....	57
5.3.5 AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA	59
5.3.6 RYNEK PRACY.....	65
5.4 SFERA GOSPODARCZA.....	66
5.5 SFERA TECHNICZNA.....	72
5.6 SFERA ŚRODOWISKOWA.....	73
5.7 SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA.....	76
5.8 PROBLEMY I LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI	80

6.	ZGODNOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI	88
6.1	DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADKRAJOWYM.....	88
6.1.1	STRATEGIA „EUROPA 2020”	88
6.2	DOKUMENTY NA SZCZEBLU KRAJOWYM.....	90
6.2.1	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU - POLSKA 2030	90
6.2.2	ŚREDNIOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU (DO 2020 ROKU).....	91
6.2.3	STRATEGIA ROZWOJU KAPITAŁU LUDZKIEGO 2020	92
6.2.4	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020	92
6.2.5	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU.....	94
6.2.6	KRAJOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA UBÓSTWU I WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU 2020.....	94
6.2.7	KRAJOWA POLITYKA MIEJSKA 2023	95
6.3	DOKUMENTY NA SZCZEBLU PONADREGIONALNYM	96
6.3.1	STRATEGIA DLA ROZWOJU POLSKI POŁUDNIOWEJ W OBSZARZE WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO I ŚLĄSKIEGO DO ROKU 2020	96
6.4	DOKUMENTY NA SZCZEBLU REGIONALNYM	97
6.4.1	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”	97
6.4.2	REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020.....	98
6.5	DOKUMENTY NA SZCZEBLU LOKALNYM.....	100
6.5.1	STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA CIESZYNA	100
6.5.2	GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017-2020.....	101
6.5.3	GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY MIASTA CIESZYNA NA LATA 2016 -2018 ..	102
6.5.4	GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH MIASTA CIESZYNA NA LATA 2014-2020	102
6.5.5	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA CIESZYNA NA LATA 2010-2020.....	104
6.5.6	PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ DLA MIESZKAŃCÓW MIASTA CIESZYNA NA LATA 2015-2017	104

6.5.7	GMINNY PROGRAM POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA „BEZPIECZNY CIESZYN” NA LATA 2016-2020	105
6.5.8	GMINY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI CIESZYNA NA LATA 2014-2017	105
7.	ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA DO ROKU 2026	107
7.1	WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI.....	107
7.2	CEL STRATEGICZNY, CELE OPERACYJNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH W CIESZYNI WRAZ Z OPISEM PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	108
7.3	WYBÓR PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	110
7.4	WYKAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z OPISEM POWIĄZAŃ DOTYCZĄCYCH PROBLEMÓW, CELÓW ORAZ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH	111
8.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	157
9.	KOMPLEMENTARNOŚĆ	166
9.1	KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA	175
9.2	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA.....	175
9.3	KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA	176
9.4	KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA	176
9.5	KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	177
10.	SYSTEM ZARZĄDZANIA GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI ORAZ MONITOROWANIE I OCENA STOPNIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW REWITALIZACJI.....	177
11.	ZASADY WSPÓŁPRACY Z PARTNERAMI ORAZ MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH.....	183
12.	PARTYCYPACJA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA	197
13.	OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW,	

MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO.....	198
14. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI.....	199
15. SPOSÓB REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	200
15.1 NIEZBĘDNE ZMIANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	200
15.2 NIEZBĘDNE ZMIANY W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	201
15.3 MIEJSCOWY PLAN REWITALIZACJI	201
15.4 UZGODNIENIA I OPINIE	201
16. SPIS TABEL.....	202
17. SPIS MAP.....	205
18. SPIS RYSUNKÓW	206
19. ZAŁĄCZNIKI	207
19.1 ZAŁĄCZNIK NR 1 ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY PRZEDSTAWIAJĄCY KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNYCH DLA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA.....	207

1. WPROWADZENIE

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, który należy prowadzić w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie¹ i realizowane na podstawie gminnego programu rewitalizacji. Rewitalizacja staje się obecnie kluczowym procesem rozwojowym miast, przeciwdziałając negatywnym zjawiskom oraz stymulując pozytywne zmiany społeczne i gospodarcze. Służy m.in. dążeniu do likwidacji różnych niekorzystnych procesów, np. pogłębiania się ubóstwa, bezrobocia, migracji i innych problemów społecznych, dotyczących wytypowanych obszarów, w powiązaniu z poprawą warunków do rozwoju gospodarczego (np. nowe miejsca pracy), rozwoju infrastruktury publicznej (np. sieci komunikacji dróg i parkingów itp.) oraz poprawy stanu środowiska (np. likwidacji tzw. niskiej emisji oraz nielegalnych wysypisk śmieci itp.). Aktualnie rewitalizacja priorytetowo traktuje obszary z dominującą funkcją mieszkaniową, na których powinny zostać zrealizowane zarówno działania prowadzące do zmian w infrastrukturze technicznej, jak też działania wpływające na zmiany społeczne. Dynamizacja przeobrażeń infrastrukturalnych w miastach i odejście od projektów komunalnych, typowo inwestycyjnych na rzecz zintegrowanych działań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, z mieszkańcami i dla mieszkańców – to tylko niektóre aspekty nowego spojrzenia na rewitalizację.

Celem rewitalizacji jest pełne przywrócenie do życia konkretnego obszaru, ale przede wszystkim dążenie do poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz pomoc w zakresie odzyskania przez słabsze grupy społeczne zdolności do reintegracji na rynku pracy i uczestnictwa w sferze usług publicznych i konsumpcji. Dobrze prowadzona rewitalizacja to wieloaspektowa odpowiedź na lokalny kryzys związany z problemami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi czy też przestrzennymi, których natężenie i kumulacja na danym obszarze są najwyższe w skali miasta.

Niniejszy dokument prezentuje *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026*, zwany dalej GPR. Dokument został sporządzony w oparciu o ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 1023) oraz wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 roku, wydane przez Ministra Rozwoju. Zastosowano również wytyczne wynikające z dokumentu: *Zasady wsparcia*

---

¹ Ustawa z dnia 09.10.2015 r. o rewitalizacji (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 1023).

Rewitalizacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020, datowane na styczeń 2017 roku.

Obszar zdegradowany i obszar do rewitalizacji został wyznaczony Uchwałą nr XXIV/226/16 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie miasta Cieszyna.

Na podstawie Uchwały nr XXV/238/16 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 29 września 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna* – rozpoczęły się prace nad opracowaniem *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna*, w które zaangażowani byli przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy:

- mieszkańcy gminy, w tym obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczności nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;
- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Opracowanie *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026* nastąpiło w ramach projektu pt. *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna wraz z rozwojem mechanizmów partycypacji społecznej*, współfinansowanego ze środków Funduszu Spójności w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020*, środków budżetu państwa oraz środków Gminy Cieszyn.

2. METODYKA OPRACOWANIA DIAGNOZY OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI ORAZ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA DO ROKU 2026

Diagnoza **obszaru zdegradowanego (OZ)** i **obszaru rewitalizacji (OR)** w Cieszynie przeprowadzona została w oparciu o zapisy ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Celem diagnozy było ustalenie, które obszary miasta powinny zostać zakwalifikowane jako zdegradowane, jak również wytypowanie obszarów rewitalizacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy, za **obszar rewitalizacji uznano część obszaru zdegradowanego, cechującą się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, w której – z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego – Gmina Cieszyn zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może obejmować łącznie tereny o powierzchni nie większej niż 20% powierzchni gminy oraz być zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.**

Diagnozę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji prowadzono w okresie od lutego 2016 r. do maja 2016 r.

W procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji jako szczególnie istotne uwzględniono następujące czynniki:

- koncentracja negatywnych zjawisk mierzona liczbą wskaźników odnoszących się do zidentyfikowanych czynników ocenionych negatywnie (pod uwagę brano przede wszystkim zjawiska społeczne, a w dalszej kolejności problemy gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne itp.);
- znaczenie danego obszaru dla rozwoju lokalnego.

W procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji analizowano czynniki (wskaźniki) wymienione w Tabeli 1.

Tabela 1. Wykaz wszystkich czynników (wskaźników) analizowanych w procesie diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Cieszyna

<p>1. Czynniki społeczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób uzależnionych od alkoholu 2. Liczba osób długotrwale bezrobotnych 3. Liczba dzieci objętych dożywianiem 4. Koncentracja miejsc niebezpiecznych i potencjalnie niebezpiecznych 5. Dyslokacja przestępstw na terenie miasta 6. Dyslokacja osób korzystających z wsparcia psychologicznego według miejsca zamieszkania 7. Dyslokacja beneficjentów zasiłku stałego pomocy społecznej na terenie miasta według miejsca zamieszkania
<p>2. Czynniki gospodarcze</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dyslokacja podmiotów gospodarczych w skali miasta 2. Poziom wykorzystania potencjału gospodarczego obszaru w stosunku do jego znaczenia dla rozwoju miasta
<p>3. Czynniki przestrzenno-funkcjonalne i techniczne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poziom dostępności komunikacyjnej obszaru 2. Poziom degradacji infrastruktury technicznej 3. Estetyka przestrzeni publicznej 4. Poziom zagrożenia hałasem
<p>4. Czynniki środowiskowe</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dzikie wysypiska śmieci 2. Poziom niskiej emisji 3. Koncentracja wysypisk śmieci

Źródło: Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016

Dla uzyskania skali porównawczej wszystkie czynniki analizowano w przeliczeniu na wskaźniki odnoszące się do 100 mieszkańców i/lub na 1 ha powierzchni, odnosząc je do przeciętnej wartości danego wskaźnika na poziomie gminy.

Podczas formułowania diagnozy wykorzystano dostępne źródła danych:

- dane ilościowe zaczerpnięte z ogólnodostępnych źródeł;
- dane ilościowe oraz inne informacje udostępnione przez Urząd Miejski w Cieszynie i miejskie jednostki organizacyjne;
- dane jakościowe uzyskane w ramach spotkań informacyjno-konsultacyjnych z interesariuszami rewitalizacji, dotyczących wyznaczenia problemów i potencjałów w Cieszynie;
- wnioski ze spacerów badawczych oraz inwentaryzacji tkanki miejskiej;
- wyniki badania ankietowego, dotyczącego preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem jego dotychczasowych i projektowanych funkcji, przeprowadzonego w 2017 r., zrealizowane na próbie 200 respondentów.
- wnioski ze spotkań Komitetu Sterującego ds. Opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna², który dokonał m.in. oceny eksperckiej niektórych czynników jakościowych, co do których nie dysponowano danymi liczbowymi, jednakże z uwagi na ich znaczenie uwzględniono je również w procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji³.

Przebieg prac prowadzących do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji był następujący:

1. Na terenie Miasta Cieszyna wyznaczono podobszary z wysoką koncentracją problemów społecznych, takich jak np. bezrobocie, uzależnienie od alkoholu, dożywianie, przestępczość, korzystanie ze wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, ubóstwo.
2. Identyfikowano oraz określono skalę występowania innych problemów: gospodarczych (np. alokacja podmiotów gospodarczych, poziom wykorzystania potencjału obszaru w stosunku do jego znaczenia dla rozwoju gminy), środowiskowych (np. zagrożenie hałasem i niska emisja) i przestrzennych (np. dostępność komunikacyjna obszaru, stopień degradacji /dewastacji infrastruktury technicznej, estetyka przestrzeni publicznej), które dotyczą podobszarów z wysoką koncentracją problemów społecznych.

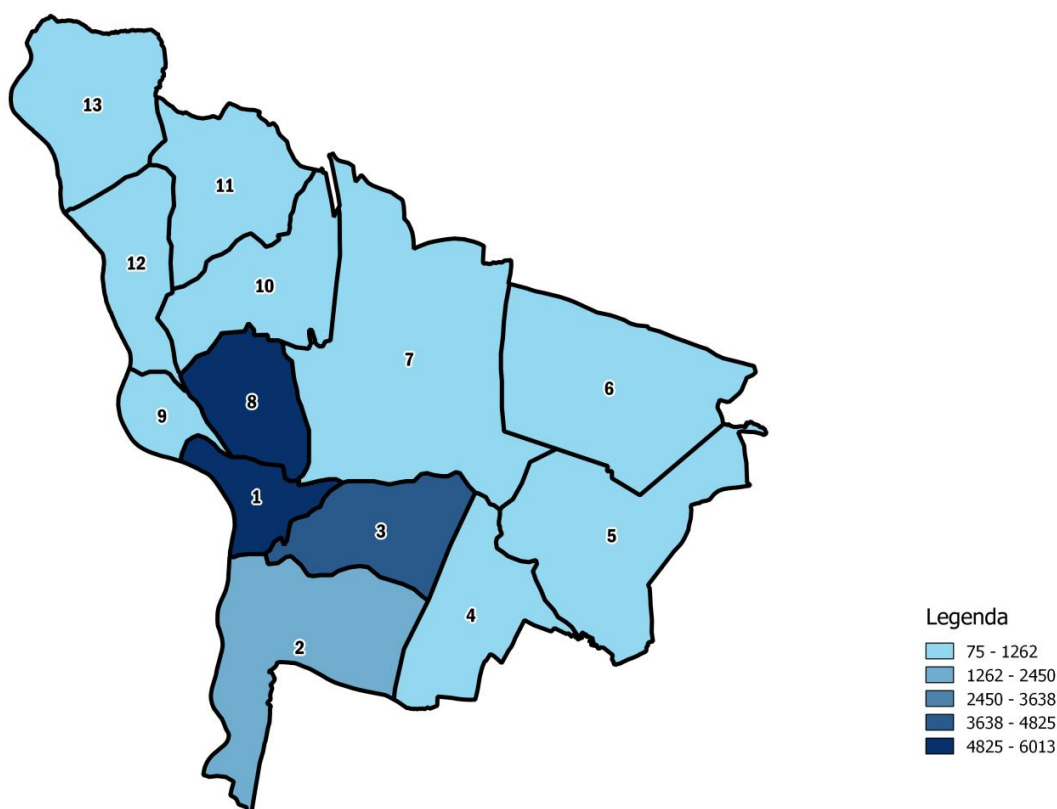
---

² W proces przygotowania diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zaangażowany był Komitet Sterujący ds. Opracowania *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna* (zwany dalej Komitetem), powołany Zarządzeniem nr 0050.258.2016 Burmistrza Miasta Cieszyna z dnia 18.05.2016 r. r. w sprawie powołania Komitetu Sterującego ds. Opracowania *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna*.

³ Wyniki oceny eksperckiej bazowały na znajomości Miasta Cieszyna i doświadczeniu zawodowym członków Komitetu Sterującego. Uzyskane w ten sposób dane dotyczyły oceny sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej w Mieście Cieszynie, a także wskazywały konkretne miejsca i problemy wymagające rozwiązania.

3. Wyznaczono obszar zdegradowany, gdzie współwystępują problemy społeczne oraz inne problemy, tj. problemy gospodarcze, techniczne, środowiskowe lub/i przestrzenne.
4. Wytypowano na obszarze zdegradowanym podobszary z najwyższą koncentracją problemów społecznych oraz innych problemów tj. problemów gospodarczych, technicznych, środowiskowych i przestrzennych, a następnie wyłoniono obszar rewitalizacji, stanowiący nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy.

Mapa 1. Gęstość zaludnienia w Mieście Cieszynie w roku 2016 [os./km²]

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Z uwagi na znaczne zróżnicowanie gęstości zaludnienia poszczególnych obszarów wyodrębnionych na cele delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, konieczne było użycie różnorodnych agregatów, a w niektórych przypadkach danych bezpośrednich. Gęstość zaludnienia w poszczególnych obszarach przedstawiono na Mapie 1.

Największe zagęszczenie mieszkańców przypada na podobszar obejmujący centrum Cieszyna oraz osiedle Liburnia, jak również obszar tradycyjnie nazwany Podgórzem. Bezpośrednie zastosowanie samych wskaźników zafałszowałoby obraz sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście, toteż niezbędne było przeprowadzenie

wycelowanej analizy ich przydatności z punktu widzenia procesu decyzyjnego, związanego z wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Celem przeprowadzenia możliwie najbardziej wnikliwej i kompleksowej diagnozy służącej wyłonieniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w ujęciu przestrzennym, analizę przeprowadzono na dwóch opisanych niżej poziomach.

Poziom pierwszy:

Dokonano agregacji danych, przyjmując podział miasta na 13 obszarów. Z uwagi na to, że Cieszyn nie posiada formalnie wyznaczonych dzielnic, czyli tzw. jednostek pomocniczych, na potrzeby niniejszej diagnozy posłużono się podobszarami, które były wyznaczone w Statucie Miasta Cieszyna, obowiązującym do 21 lipca 2014 r. Następnie, dzięki analizie ilościowej przeprowadzonej z wykorzystaniem narzędzia klasy GIS i analizie jakościowej zebranych danych wyłoniono podobszary, na których dochodzi do kumulacji problemów społecznych, a następnie uzupełniono tę analizę podobszarów o powiązania z innymi problemami (gospodarczymi, technicznymi, środowiskowymi, społecznymi). W wyniku tych analiz zdefiniowano obszar zdegradowany. Wyodrębnione jednostki przestrzenne posiadają m.in. cechy zaprezentowane w Tabeli 2.

Tabela 2. Cechy jednostek przestrzennych wyodrębnionych na potrzeby diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Mieście Cieszynie

Nr podobszaru (jednostki przestrzennej)	Liczba mieszkańców jednostki przestrzennej	Powierzchnia jednostki przestrzennej [km²]
1	5077	0,844
2	5131	2,870
3	6199	1,648
4	798	1,852
5	232	3,096
6	733	3,405
7	3846	5,459
8	7592	1,317
9	360	0,618
10	1826	1,943
11	1174	1,920
12	427	1,411
13	957	2,174
Razem:	34 352	28,557

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Poziom drugi:

W ramach pogłębionej diagnozy służącej wyłonieniu obszaru rewitalizacji wykorzystano niższy poziom agregacji danych oraz posłużono się szczegółowymi informacjami zebranymi podczas spacerów badawczych, inwentaryzacji tkanki

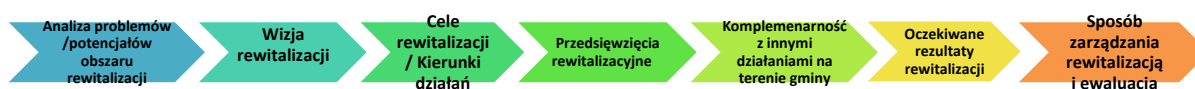
miejskiej, spotkań informacyjno-konsultacyjnych z interesariuszami rewitalizacji oraz oceny jakościowej przeprowadzonej przez Komitet Sterujący.

Granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji określono korzystając pomocniczo z osi dróg. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji przedstawiono na mapie w skali 1:5000, załączonej do Uchwały nr XXIV/226/16 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Cieszyna. Obszary te obejmują działki zlokalizowane odpowiednio: wewnątrz obszaru zdegradowanego i wewnątrz obszaru rewitalizacji tj. w obrębie wyznaczonych granic tych obszarów. Ponadto wykaz ulic znajdujących się w całości lub w części na obszarze rewitalizacji przedstawiono w Tabeli 4.

Dla obszaru rewitalizacji przeprowadzono następnie pogłębioną diagnozę, prowadzącą do ustalenia kluczowych problemów i potencjałów, do których powinny się odnosić projektowane procesy rewitalizacyjne.

W oparciu o delimitację obszaru zdegradowanego i szczegółową diagnozę problemów oraz potencjałów lokalnych występujących na obszarze rewitalizacji sformułowano *Gminny Program Rewitalizacji* składający się z kilku komponentów (Rysunek 1).

Rysunek 1. Główne elementy Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna bazuje na pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji oraz zdefiniowanej wizji jego funkcjonowania po pomyślnym zakończeniu procesów rewitalizacyjnych. Dla urzeczywistnienia tej wizji zdefiniowano także cel strategiczny i cele operacyjne. Określono również kierunki działań oraz zadania inwestycyjne i nieinwestycyjne, w tym przedsięwzięcia podstawowe oraz pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w ramach których istnieje możliwość realizacji innych projektów, nie wymienionych w GPR, ale zgodnych z celami rewitalizacji w Mieście Cieszynie. Projekty te umożliwiają osiągnięcie zaplanowanych rezultatów GPR, służących przede wszystkim poprawie sytuacji na obszarze kryzysowym.

3. CHARAKTERYSTYKA DZIAŁAŃ PARTYCYPACYJNYCH W RAMACH OPRACOWANIA DIAGNOZY ORAZ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA

Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz opracowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji* prowadzono różnorodne działania partycypacyjne, w których uczestniczyli przedstawiciele wszystkich grup interesariuszy rewitalizacji Cieszyna, tj.:

- mieszkańcy gminy;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- organy władzy publicznej;
- inne podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Przed opracowaniem diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zorganizowano trzy spotkania informacyjno-konsultacyjne z interesariuszami rewitalizacji Cieszyna. Podczas tych spotkań dyskutowano o problemach i potencjałach miasta, jak również poddano ocenie czynniki jakościowe uwzględnione w diagnozie. Te same zagadnienia były również omawiane podczas posiedzenia Komisji Urbanistyki, Strategii i Ochrony Zabytków Rady Miejskiej Cieszyna oraz podczas spotkań Komitetu Sterującego.

W związku z opracowaniem diagnozy prowadzono konsultacje społeczne w wymaganych ustawą formach, w terminie od dnia 27 maja do 30 czerwca 2016 roku. Z konsultacji sporządzono również raport oraz wprowadzono zasadne zmiany do dokumentu diagnozy.

Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji została również zaopiniowana przez Gminną Radę Działalności Pożytku Publicznego, Cieszyńską Radę Seniorów, Młodzieżową Radę Miejską oraz Klub Przedsiębiorcy przy Zamku Cieszyn.

Na etapie opracowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji*, dzięki uzyskanemu dofinansowaniu⁴, znacząco rozszerzono działania partycypacyjne o dodatkowe formy takie jak:

- a) spotkanie otwierające (w tym popularyzacja dobrych praktyk rewitalizacyjnych do uwzględnienia w GPR oraz spotkania z uznanymi ekspertami);
- b) cztery warsztaty, dwie debaty podwórkowe i dwa spacery badawcze służące wypracowaniu optymalnej ścieżki rewitalizacji, realizowane przy udziale przedstawicieli wszystkich interesariuszy;
- c) spotkanie służące zebraniu propozycji projektów oraz partnerstw projektowych;
- d) wysłuchanie publiczne;
- e) badania jakościowe dotyczące potencjałów i potrzeb obszaru rewitalizacji w aspekcie dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, na próbie 200 respondentów.

Nabór projektów do GPR prowadzony był poprzez Internet, istniała również możliwość pisemnego składania projektów w Urzędzie Miejskim w Cieszynie.

Realizację poszczególnych działań poprzedzono szeroką informacją kierowaną do zainteresowanych osób poprzez stronę internetową, ulotki, plakaty, informacje w mediach, wydawnictwo cykliczne *Wiadomości Ratuszowe*. Wszystkie te działania informacyjno-promocyjne miały na celu zachęcenie interesariuszy do partycypacji społecznej i włączenia się w proces tworzenia GPR.

W dniu 21.04.2017 r. ogłoszono informację o konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna. Konsultacje prowadzone były w wymaganych ustawą formach. Jedną z form konsultacji było zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej w okresie od dnia 28.04.2017 r. do dnia 29.05.2017 r. W ramach tej formy konsultacji złożonych zostało 36 uwag. W ostatecznej treści GPR uwzględniono w pełni 18 uwag, częściowo uwzględniono 11 uwag, nie uwzględniono 7 uwag. Pozostałymi formami konsultacji społecznych były: spotkanie konsultacyjne połączone z wysłuchaniem publicznym; zbieranie uwag ustnych, zarówno w trakcie spotkania konsultacyjnego, jak również w siedzibie Urzędu Miejskiego w Cieszynie w okresie do 29 maja 2017r.; a także przekazanie projektu GPR do grup przedstawicielskich (Cieszyńska Rada Seniorów, Młodzieżowa Rada Miejska, Gminna Rada Działalności Pożytku Publicznego oraz Klub Przedsiębiorcy) w celu jego zaopiniowania. W wyznaczonym okresie czasu

---

⁴Projekt pt. *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyn wraz z rozwojem mechanizmów partycypacji społecznej*, współfinansowany ze środków Funduszu Spójności w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020* oraz ze środków budżetu państwa i Gminy Cieszyn.

odnotowano dwie uwagi ustne. Od grup partnerskich wpłynęły 3 stanowiska w sprawie projektu GPR, w tym 2 pozytywne bez uwag i 1 zawierające uwagę, która została częściowo uwzględniona.

4. WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI NA TERENIE MIASTA CIESZYNA

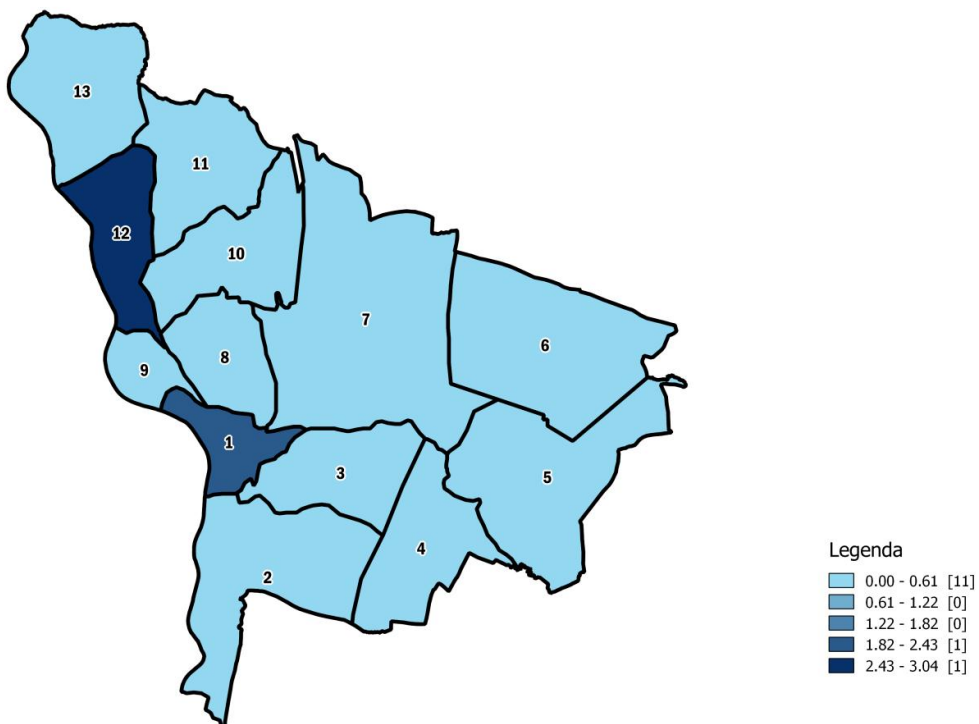
Występowanie zjawisk kryzysowych – głównie w sferze społecznej, lecz także w sferze przestrzeni, gospodarki i środowiska – stanowi podstawę dla delimitacji obszaru zdegradowanego. Miejsca szczególnej koncentracji wyżej wymienionych zjawisk determinują z kolei potrzeby rewitalizacyjne, a tym samym są bazą dla delimitacji obszaru rewitalizacji. To właśnie na tym obszarze konieczne jest podjęcie skoncentrowanych i wycelowanych działań, które przyczynią się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, wpłyną korzystnie na poprawę jakości życia mieszkańców oraz – *per saldo* – staną się katalizatorem procesów rozwojowych w skali całego miasta. Poniżej przedstawiono wybrane problemy odnoszące się do terenu Miasta Cieszyna, na których analizie oparto delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji⁵. Większość zjawisk zilustrowana została również mapami.

Na podstawie danych dostarczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, który w Cieszynie jest realizatorem *Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii*, stwierdzono, iż koncentracja problemów alkoholowych występuje w obszarach oznaczonych nr 1 i nr 12, odpowiadających części śródmiejskiej Cieszyna oraz Boguszowicom. W tych dwóch obszarach liczba osób uzależnionych w przeliczeniu na 100 mieszkańców znacząco przewyższa średnią dla miasta wynoszącą 0,48. W obszarze nr 1 wartość ta osiągnęła 2,42, a w obszarze nr 12 – 3,04/100 mieszkańców. W pozostałych obszarach zjawisko to ma charakter marginalny. Koncentrację osób uzależnionych od alkoholu w Cieszynie przedstawiono na Mapie 2.

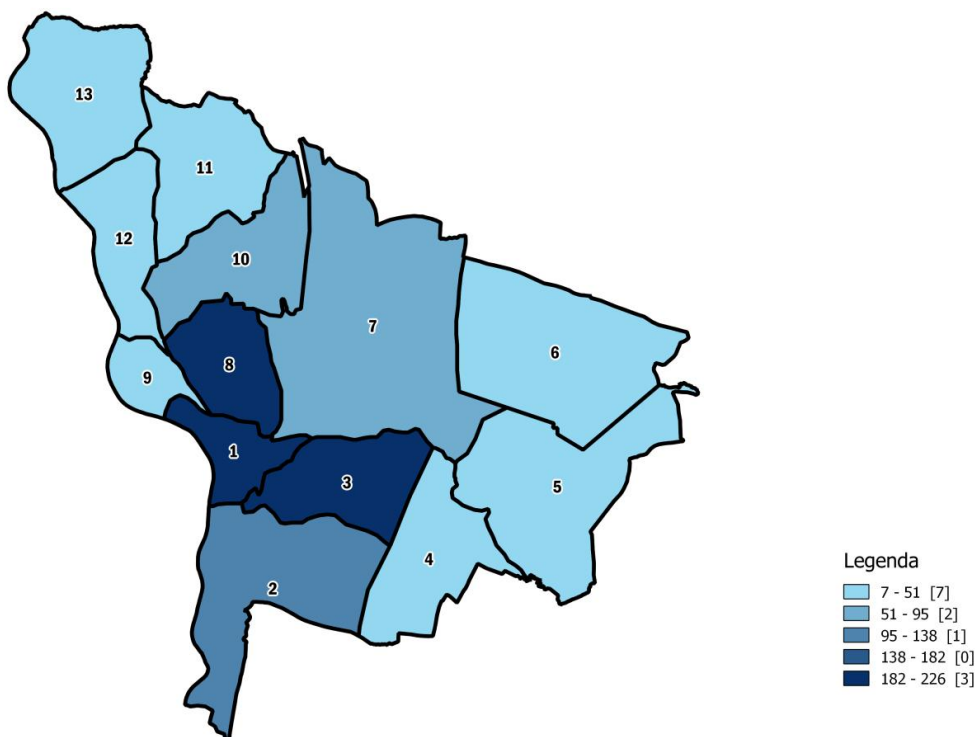
⁵ Dane ilościowe, które posłużyły do analizy dyslokacji omawianych zjawisk, pochodzą z roku 2014 i 2015, tj. z okresu objętego diagnozą obszaru zdegradowanego i obszaru do rewitalizacji, opracowywaną od lutego do maja 2016 r.

Mapa 2. Koncentracja osób uzależnionych od alkoholu na terenie Miasta Cieszyna [os./100 mieszkańców]

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Mapa 3. Dyslokacja osób bezrobotnych na terenie Miasta Cieszyna [os.]

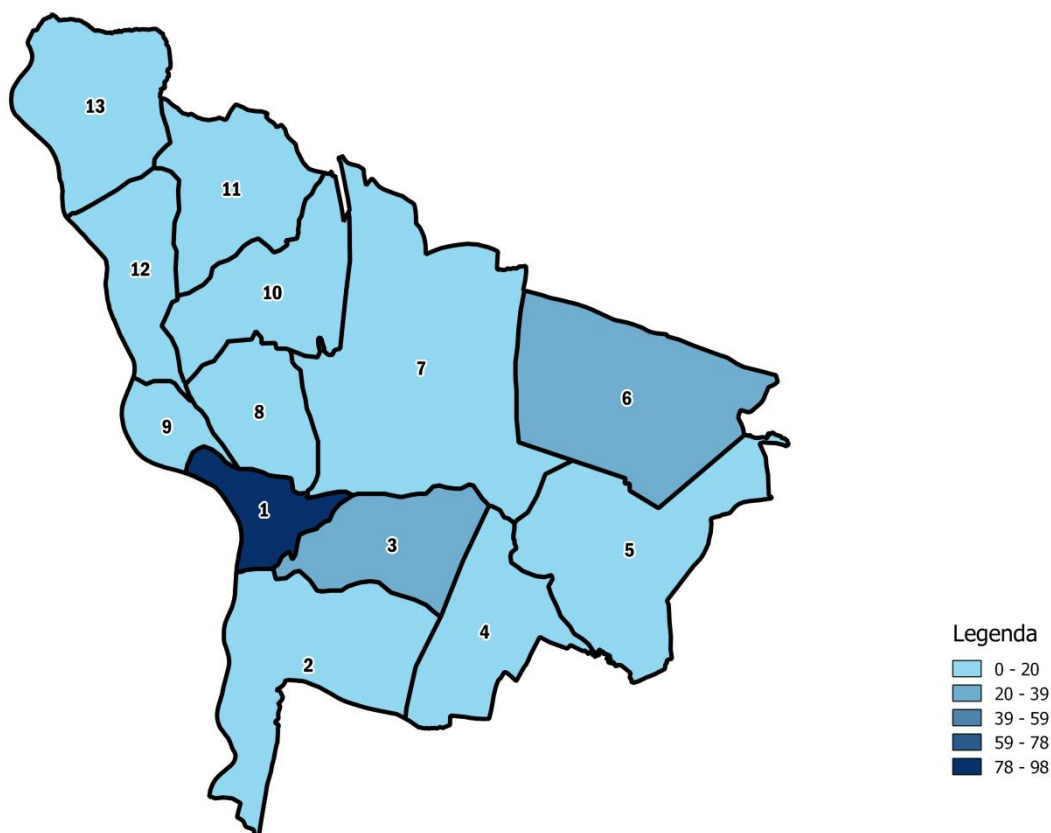

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Analiza zjawiska bezrobocia prowadzona była analogicznie, jak analiza beneficjentów zasiłków pomocy społecznej. Ustalenie formalnej stopy bezrobocia dla poszczególnych obszarów nie było możliwe, a odniesienie liczby osób bezrobotnych do liczby mieszkańców ogółem powoduje zniekształcenie wyniku. Na podstawie przeprowadzonej analizy przestrzennej dyslokacji osób bezrobotnych wskazano trzy obszary szczególnej koncentracji tego zjawiska. Są to centralne obszary miasta obejmujące Śródmieście, os. Liburnia oraz Podgórze – tj. obszary oznaczone cyframi: 1, 3 i 8. Na pozostałych obszarach zjawisko to ma mniejsze natężenie. W tym przypadku występuje więc terytorialna koncentracja bezrobocia, co powinno być wykorzystane przy tworzeniu programów aktywizujących, skupionych na tych osobach, zamieszkujących zwarty obszar Cieszyna. Na łączną liczbę 1012 bezrobotnych mieszkańców Cieszyna, zarejestrowanych w roku 2016 w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie, 612 osób (ponad 60% ogółu) mieszkało na wskazanych wyżej podobszarach. Stanowi to przesłankę do uznania szczególnych potrzeb tych rejonów miasta w aspekcie bezrobocia. Znacząca grupa 128 osób zamieszkuje również obszar nr 2, co pozwala stwierdzić, że również i w tym miejscu bezrobocie stanowi znaczący problem i hamuje rozwój obszaru. Dyslokację osób bezrobotnych w Cieszynie przedstawiono na Mapie 3.

Analiza zjawiska dożywiania dzieci oparta została na danych pozyskanych z placówek edukacyjnych na terenie Miasta Cieszyna i dotyczy koncentracji tego zjawiska w odniesieniu do lokalizacji tych jednostek, a nie bezpośrednio do miejsca zamieszkania dzieci. Z analitycznego punktu widzenia ważne byłoby określenie obszarów, z których pochodzą dzieci korzystające z tej formy wsparcia, jednak na podstawie uzyskanych danych nie było to możliwe. Wskazano natomiast koncentrację miejsc, w których dożywianie jest faktycznie realizowane, a podobnie jak w poprzednich przypadkach, skupisko tego zjawiska występuje w obszarze nr 1. Odniesienie liczby dożywianych dzieci do 100 mieszkańców daje zniekształcone wyniki, z uwagi na nierównomierne zaludnienie poszczególnych obszarów miasta. Można jednakże stwierdzić, iż blisko połowa spośród wszystkich dożywianych dzieci zamieszkuje centralne obszary miasta. Liczbę dożywianych dzieci w placówkach edukacyjnych w Cieszynie przedstawiono na Mapie 4.

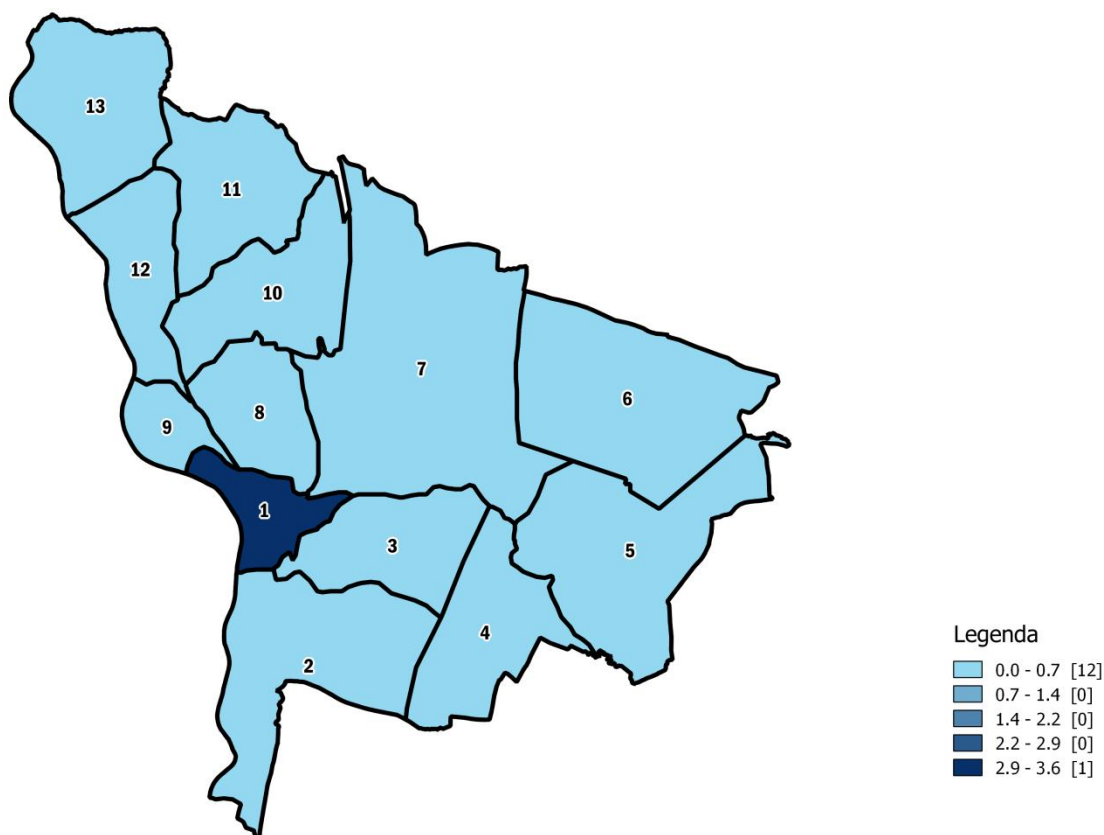
Mapa 4. Liczba dożywianych dzieci w placówkach edukacyjnych na terenie Miasta Cieszyna [os.]

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Zagadnienia związane z bezpieczeństwem publicznym rozpatrywane były w odniesieniu do jednostki powierzchni. Z przeprowadzonej analizy dyslokacji tych zjawisk jednoznacznie wynika, że liczba miejsc uznanych za niebezpieczne w stosunku do powierzchni obszaru jest najwyższa w Śródmieściu. Na podstawie danych uzyskanych od Straży Miejskiej w Cieszynie wyliczono, że na każdy hektar obszaru nr 1 przypada 3,6 miejsca potencjalnie możliwego do uznania za niebezpieczne, co jest wartością nieporównywalną do żadnego innego obszaru poddanego analizie. Średnia dla miasta jest dziesięciokrotnie niższa, co oznacza, iż 1 miejsce niebezpieczne przypada na 3 ha powierzchni. Koncentrację miejsc niebezpiecznych w Cieszynie przedstawiono na Mapie 5.

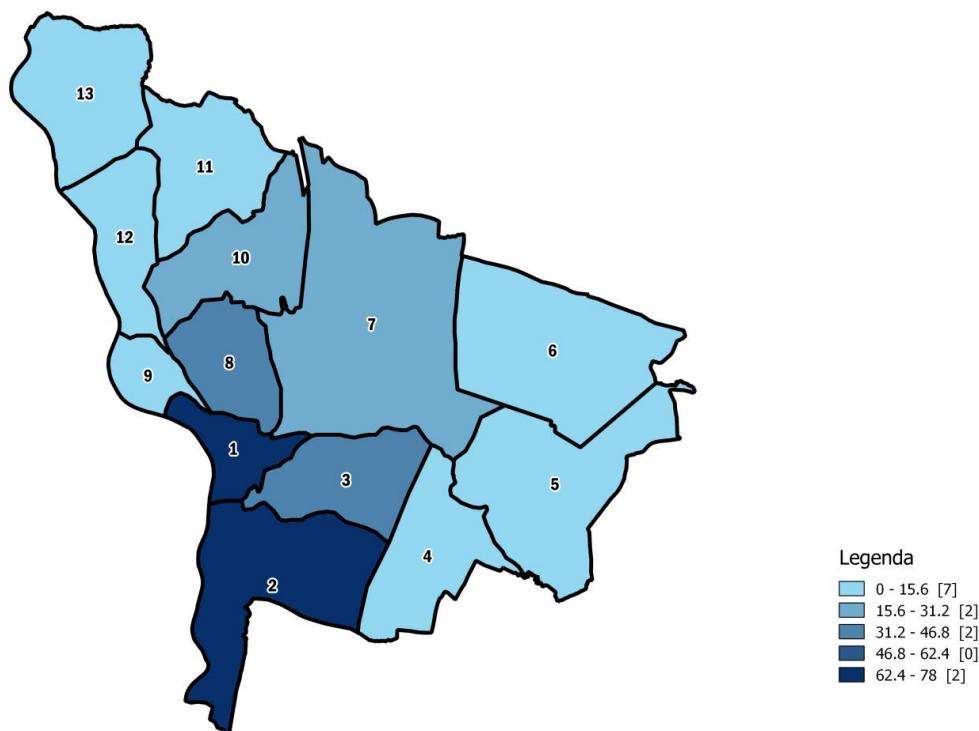
Mapa 5. Koncentracja miejsc niebezpiecznych i potencjalnie niebezpiecznych na terenie Miasta Cieszyna [liczba miejsc/ha]

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Z występowaniem miejsc niebezpiecznych wiąże się również liczba popełnianych przestępstw. Na zagadnienie przestępczości należy spojrzeć z dwóch perspektyw. Jedną z nich jest przestrzenna dyslokacja miejsc ich popełniania, a drugą – liczba popełnianych przestępstw na 1000 mieszkańców. Na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie, w ujęciu nominalnym, największa liczba popełnianych i ujawnianych przestępstw przypada na podobszary nr 1 i nr 2, co jest uzasadnione ich funkcją, zaludnieniem i lokalizacją. W szczególności podobszar nr 1, tj. ściśle centrum miasta, to typowe miejsce, gdzie przestępstwa są popełniane i ujawniane.

Mapa 6. Dyslokacja przestępstw na terenie Miasta Cieszyna [liczba]

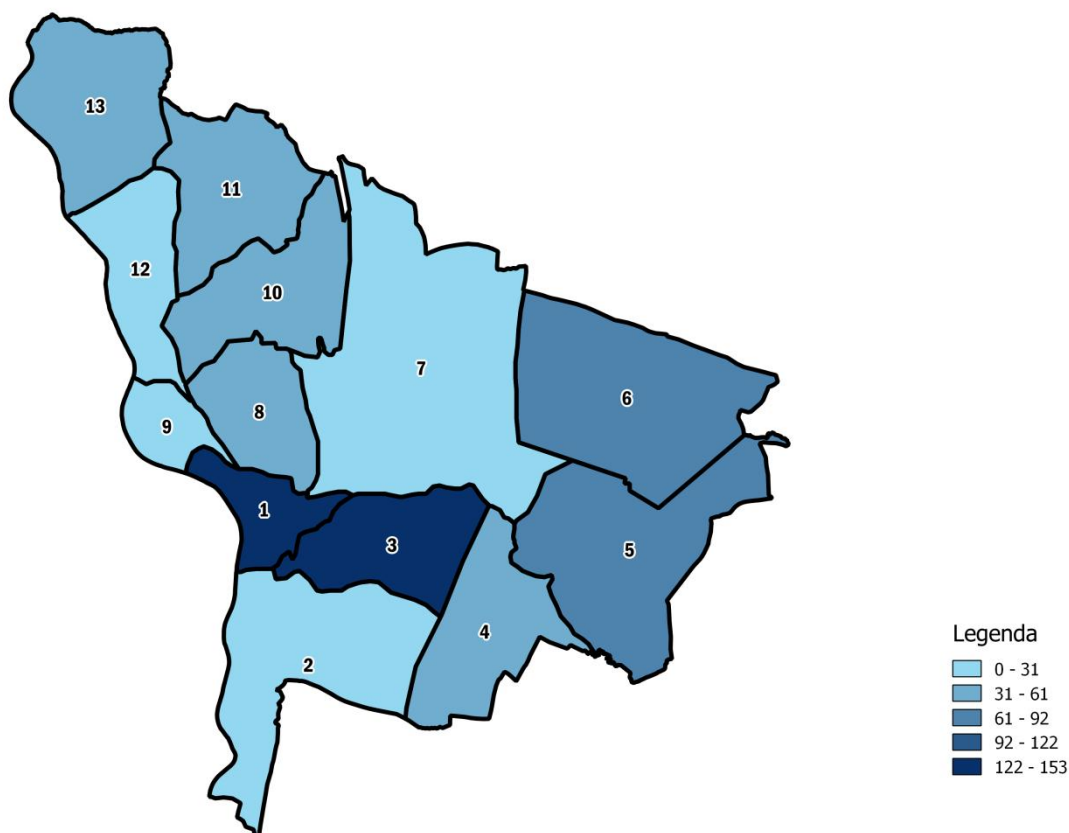

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Jedną z usług świadczonych w ramach systemu pomocy społecznej jest realizacja wsparcia psychologicznego oraz aktywność środowiskowa pracowników socjalnych. Z przeprowadzonej analizy wynika, że koncentracja tej aktywności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej ma miejsce w obszarach oznaczonych cyframi: 1 i 3 (Śródmieście oraz Podgórze). Z niższym natężeniem usługi te realizowane są również w obszarach oznaczonych cyframi: 5 i 6. Znacznie niższe wartości wskaźnika ustalono dla obszarów o numerach: 8, 10, 11 i 13. Jednocześnie ze wsparcia psychologicznego korzysta 692 mieszkańców, z których 299 zamieszkuje obszary o numerach 1 i 3. Koncentrację osób korzystających ze wsparcia psychologicznego według miejsca zamieszkania przedstawiono na Mapie 7.

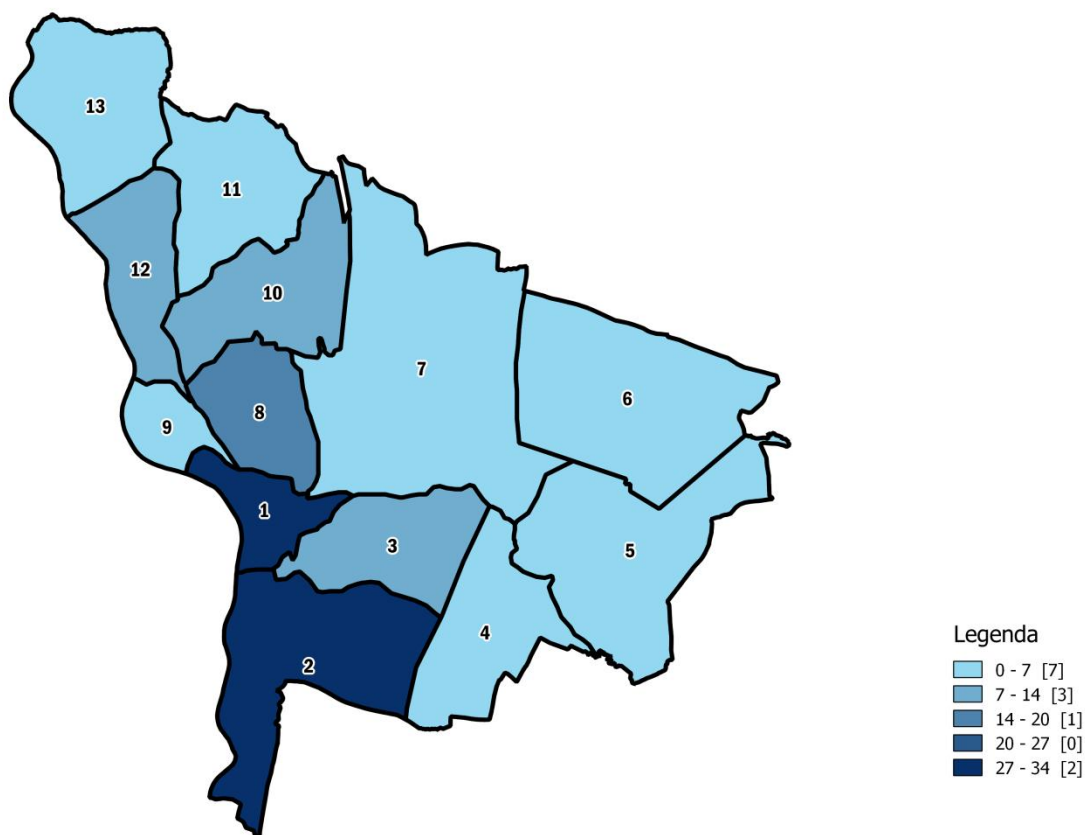
Mapa 7. Dyslokacja osób korzystających ze wsparcia psychologicznego według miejsca zamieszkania na terenie Miasta Cieszyna [os.]

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Przestrzenna dyslokacja osób korzystających ze stałych zasiłków Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej powiązana jest z liczbą mieszkańców danego obszaru. Nominalnie największa liczba osób korzystających z tej formy pomocy społecznej przypada na obszary oznaczone cyframi 1 i 2 (teren Śródmieścia, rejon ul. Błogockiej, al. Jana Łyska). Większa liczba mieszkańców, na tle pozostałych obszarów miasta, korzysta z tej formy wsparcia również w rejonie os. Liburnia i ul. Frysztackiej. Widać jednak wyraźnie, że szczególna koncentracja występuje we wskazanych wcześniej obszarach. Z danych Urzędu Miejskiego w Cieszynie za rok 2015 wynika, że łącznie beneficjentami zasiłków jest 115 mieszkańców, zaś 80 osób (70%) zamieszkuje wymienione wcześniej obszary o numerach: 1, 2 i 8. Dyslokację beneficjentów zasiłku stałego pomocy społecznej na terenie Miasta Cieszyna według miejsca zamieszkania przedstawiono na Mapie 8.

Mapa 8. Dyslokacja beneficjentów zasiłku stałego pomocy społecznej na terenie Miasta Cieszyna według miejsca zamieszkania [os.]

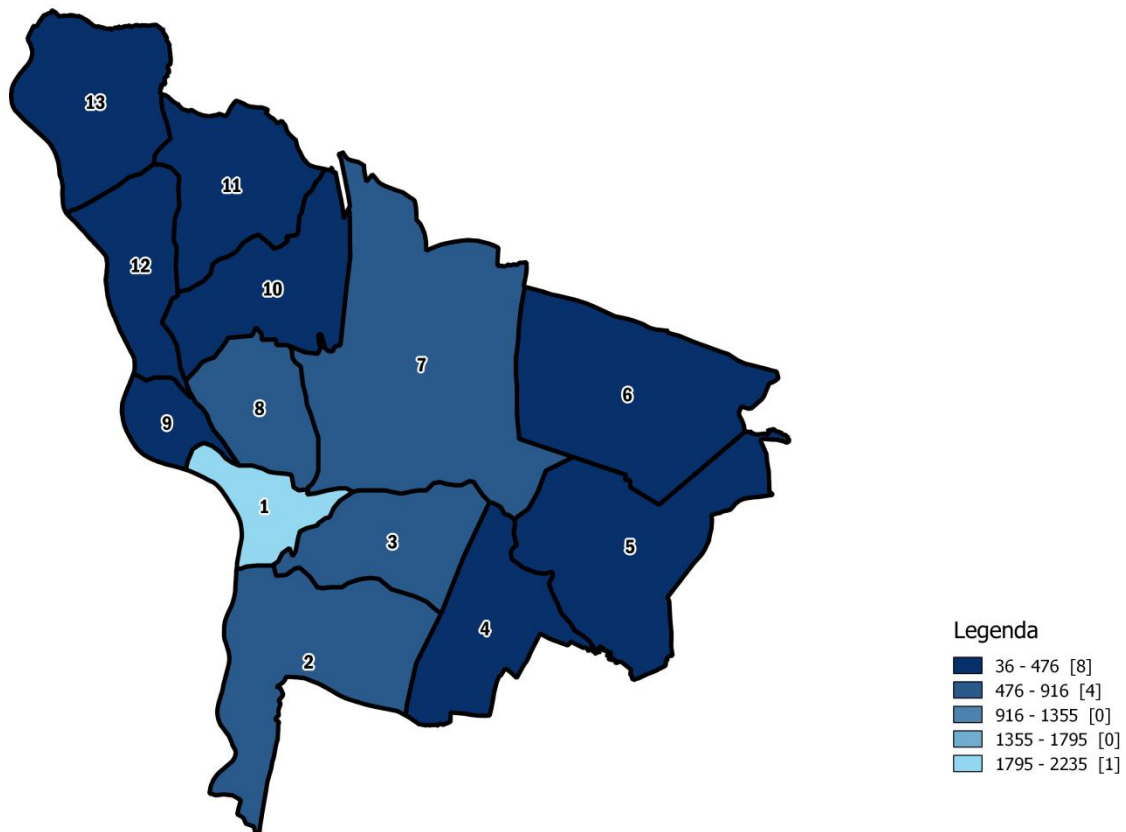

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Ważnym, choć nie kluczowym elementem procesu rewitalizacji, jest aktywizacja gospodarcza obszarów zdegradowanych. Z przeprowadzonych analiz wynika, że centralne tereny Cieszyna charakteryzuje wysoki poziom koncentracji firm zarejestrowanych w bazie REGON w stosunku do jednostki powierzchni. Liczba firm zarejestrowanych w obszarze 1 przekracza 26 podmiotów/ha, a w rejonie os. Liburnia wynosi 6 firm/ha. Na tych obszarach aktywności gospodarczej występuje zatem relatywnie wysoka koncentracja firm, jednakże w wyniku spacerów badawczych oraz inwentaryzacji tkanki miejskiej stwierdzono, że poziom wykorzystania potencjału tego obszaru w stosunku do jego znaczenia dla rozwoju gminy jest niewystarczający. Decyduje o tym bowiem nie tylko sama liczba podmiotów gospodarczych, ale także charakter prowadzonej przez nie działalności np. sklepy z używaną odzieżą, salony gier, punkty udzielające kredytów tzw. „chwilówek”, lombardy itp. Istotnym elementem oceny problemów gospodarczych jest jakość oferty firm na danym obszarze, estetyka wyglądu witryn sklepowych, jakość ekspozycji reklam i szyldów, estetyka obiektów, w których prowadzona jest działalność gospodarcza (np. podwórek wewnętrznych), dostępność parkingów. Jak wynika z prowadzonych analiz, przede wszystkim jakościowych, zarówno wymienione wyżej czynniki, jak też szereg innych przyczyn wskazują na to, iż

w obszarach o numerach: 1,2, 3, 7, 8, 9 i 12 występuje niewystarczający poziom wykorzystania potencjału obszaru w stosunku do jego znaczenia dla rozwoju gminy. Dyslokację podmiotów gospodarczych na terenie miasta przedstawiono na mapie nr 9.

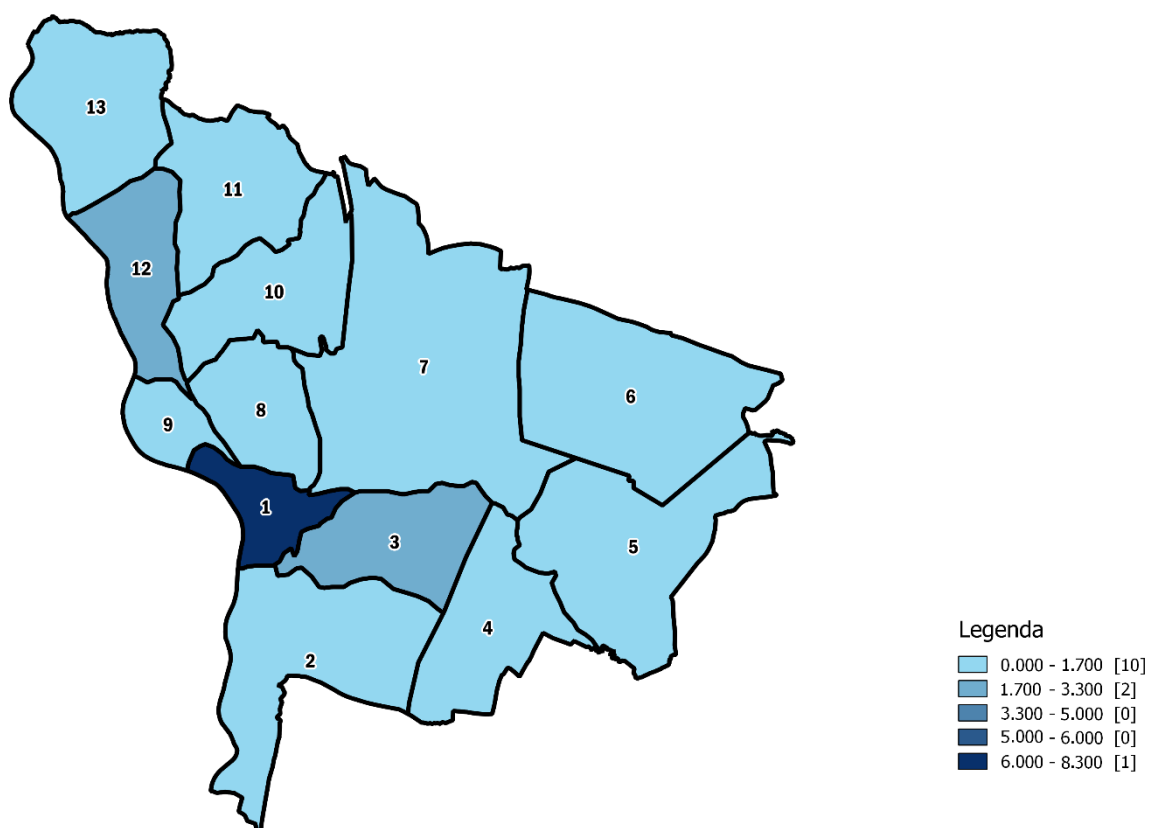
Mapa 9. Dyslokacja podmiotów gospodarczych w skali Miasta Cieszyna [liczba]

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Istotnym zjawiskiem negatywnym, z punktu widzenia zarządzania środowiskiem miasta, jest występowanie dzikich wysypisk śmieci. Dane zgromadzone przez służby miejskie umożliwiły oszacowanie, iż w przypadku podobszaru nr 1 liczba zidentyfikowanych miejsc, w których występują „dzikie” wysypiska śmieci, oscyluje wokół 8 miejsc/km². Problem ten występuje również na podobszarach nr 3 i nr 12, jednak jego natężenie jest czterokrotnie niższe niż w centralnej części Cieszyna. Koncentrację dzikich wysypisk śmieci na terenie Cieszyna przedstawiono na Mapie 10.

Mapa 10. Koncentracja dzikich wysypisk śmieci na terenie Miasta Cieszyna [liczba/km2]

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

W celu zdiagnozowania obszaru zdegradowanego analizą objęto również inne czynniki o charakterze jakościowym, których ocenę zawarto w Tabeli 3.

Jak wspomniano wyżej, oceny tych czynników dokonano w oparciu o opinie interesariuszy rewitalizacji zebrane podczas spotkań informacyjno-konsultacyjnych oraz w oparciu o ocenę ekspercką wykonaną przez Komitet Sterujący.

Tabela 3. Ocena czynników jakościowych wpływających na delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Nr podobszaru	Poziom dostępności komunikacyjnej podobszaru	Stopień degradacji infrastruktury technicznej	Estetyka przestrzeni publicznych	Poziom zagrożenia hałasem	Poziom niskiej emisji	Poziom koncentracji wysypisk śmieci	Poziom wykorzystania potencjału obszaru w stosunku do jego znaczenia dla rozwoju gminy
1	zdecydowanie dobry	wysoki	niska	Wysoki	Wysoki	Wysoki	Niewystarczający
2	przeciętny	wysoki	raczej niska	Wysoki	Wysoki	Przeciętny	Niewystarczający
3	zdecydowanie dobry	wysoki	raczej niska	przeciętny	raczej wysoki	Wysoki	Niewystarczający
4	zdecydowanie dobry	przeciętny	przeciętna	Niski	przeciętny	Przeciętny	Przeciętny
5	przeciętny	przeciętny	przeciętna	Niski	przeciętny	Przeciętny	Przeciętny
6	raczej zły	przeciętny	przeciętna	Niski	przeciętny	Przeciętny	Przeciętny
7	przeciętny	raczej wysoki	przeciętna	przeciętny	raczej wysoki	Przeciętny	Niewystarczający
8	zdecydowanie dobry	raczej wysoki	raczej niska	Wysoki	raczej wysoki	Przeciętny	Niewystarczający
9	zdecydowanie zły	przeciętny	przeciętna	przeciętny	raczej wysoki	Przeciętny	Niewystarczający
10	przeciętny	przeciętny	przeciętna	Wysoki	przeciętny	Przeciętny	Przeciętny
11	raczej zły	przeciętny	przeciętna	przeciętny	przeciętny	Przeciętny	Przeciętny
12	zdecydowanie dobry	przeciętny	przeciętna	Wysoki	przeciętny	Wysoki	Niewystarczający
13	zdecydowanie dobry	przeciętny	przeciętna	przeciętny	przeciętny	Przeciętny	Przeciętne

Źródło: Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016

W Tabeli 3 kolorem czerwonym wyróżniono te czynniki, których ocena potwierdza występowanie na danym podobszarze określonych problemów dotyczących poszczególnych sfer (wynik gorszy od przeciętnego); kolorem pomarańczowym oznaczono te czynniki, które na danym obszarze występują w skali przeciętnej, zaś kolorem zielonym – czynniki, które na danym obszarze osiągają wynik lepszy od przeciętnego.

Najwięcej negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej oraz infrastrukturalno-przestrzennej koncentruje się w podobszarze nr 1 (sześć czynników). Z kolei po pięć czynników negatywnych odnotowano na podobszarach o numerach: 2, 3 i 8.

Jak wspomniano wyżej, oprócz ewidentnych problemów społecznych, przy wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji pod uwagę wzięto również uwarunkowania środowiskowe, gospodarcze i przestrzenne. Wyłączając podobszar nr 1, obejmujący ściśle centrum Cieszyna, na pozostałych stwierdzono co najmniej 2,5-krotnie niższy wskaźnik aktywności gospodarczej. Liczba firm zarejestrowanych w zwartym podobszarze nr 1 przekracza 2200, natomiast w podobszarze nr 12 - nie przekracza 200. Aktywność gospodarcza w przeliczeniu na 100 mieszkańców daje podobne rezultaty. Najwyższy parametr osiągnięto w podobszarach o numerach 1 i 8, a najniższy - w podobszarach o numerach: 3, 7 i 12. Dodatkowo analiza poziomu wykorzystania potencjału obszaru w stosunku do jego znaczenia dla rozwoju gminy, zawarta w Tabeli 3, wskazuje, że w podobszarach o numerach: 1, 2, 3, 7, 8, 9 i 12 – czynnik ten kształtuje się na poziomie niewystarczającym. To pozwoliło uznać obszar za zdegradowany w wymiarze gospodarczym.

Wyznaczając granice obszaru wzięto również pod uwagę kwestie związane z przepustowością infrastruktury transportowej oraz niezawodnością i stanem technicznym infrastruktury komunalnej. We wszystkich tych podobszarach stwierdzono znaczny stopień dekapitalizacji infrastruktury komunalnej. W kwestii dostępności transportowej widoczne są dysproporcje, gdyż podobszary o numerach: 1, 3, 8 i 12 są dobrze skomunikowane, a problemem jest przepustowość infrastruktury drogowej, natomiast pozostałe z wymienionych cechuje przeciętny stan nawierzchni ulic i niska dostępność transportowa. We wszystkich podobszarach, w rejonach położonych w pobliżu kluczowych elementów infrastruktury drogowej, odnotowano równoważny poziom hałasu LAeq przekraczający 60 dB, co powoduje powstawanie dyskomfortu z punktu widzenia klimatu akustycznego. Pomiary hałasu przeprowadzono w losowo wybranych miejscach, bez korzystania z dostępnych rozbudowanych metodyk pomiarowych, toteż wyniki są zgrubne, ale oddają naturę zjawiska. Problemem, na który zwrócono również uwagę, jest tzw. niska emisja.

Plan gospodarki niskoemisyjnej Miasta Cieszyna, uchwalony w maju 2015 r., zawiera dane dotyczące inwentaryzacji systemów grzewczych stosowanych w budynkach

położonych w Śródmieściu Cieszyna. Na 344 budynki mieszkalne, aż w 209 budynkach występuje ogrzewanie węglowe w postaci niskosprawnych pieców kafłowych. Wprawdzie w grudniu 2015 roku zakończono realizację pilotażowego projektu, w wyniku którego do miejskiej sieci ciepłowniczej podłączono 8 budynków mieszkalnych w Śródmieściu Cieszyna, co umożliwiło likwidację 151 palenisk węglowych, to jednak problem „niskiej emisji” nadal pozostaje nierozwiązany, z uwagi na ograniczony zakres zrealizowanego projektu. Ponadnormatywne stężenia pyłu zawieszonego PM10, PM2.5, tlenków azotu NOx i tlenku węgla przy niesprzyjających warunkach atmosferycznych nadal stanowią wyzwanie dla miasta, którego podjęcie może być związane z rewitalizacją. W 2015 r. opracowana została dokumentacja techniczna dla podłączenia do miejskiej sieci ciepłej kolejnych 42 budynków mieszkalnych, będących własnością Gminy Cieszyn oraz wspólnot mieszkaniowych. W oparciu o posiadaną dokumentację planowana jest kontynuacja procesu zmiany systemu ogrzewania w Śródmieściu Cieszyna, pod warunkiem uzyskania dofinansowania z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020*.

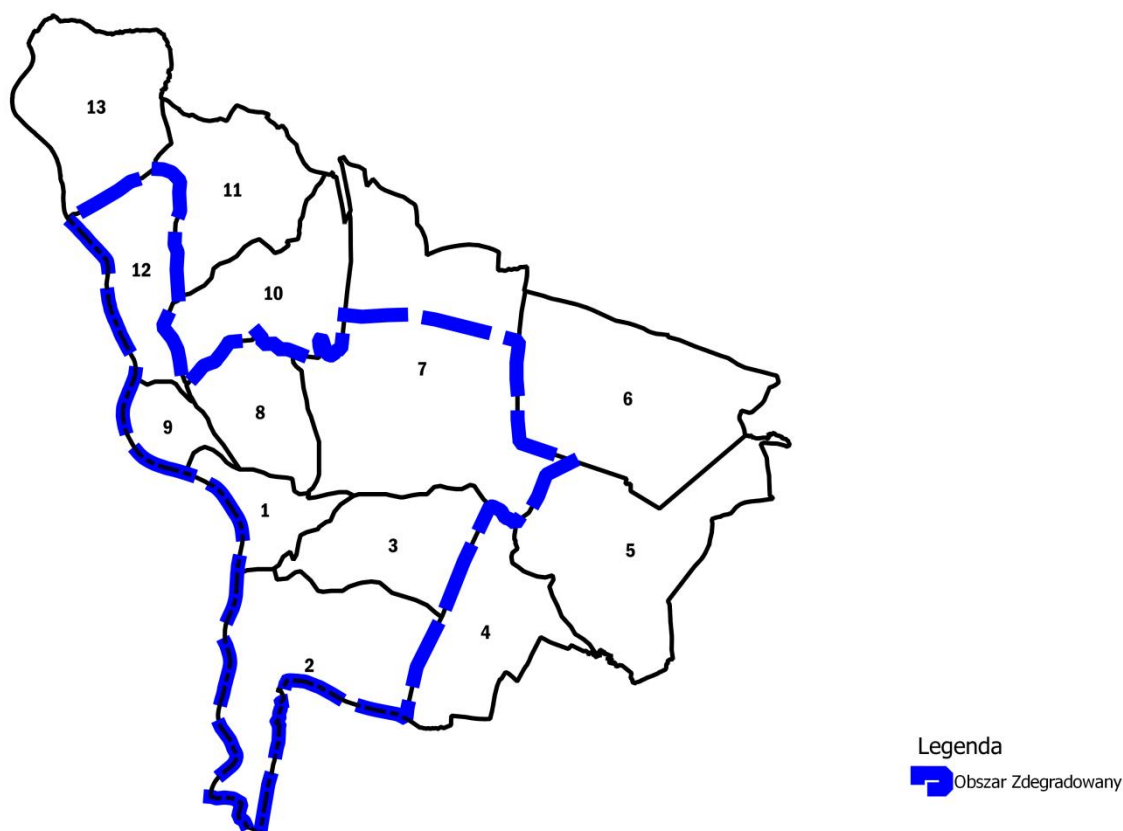
Ocena wymienionych wyżej kluczowych czynników, ściśle związanych z potrzebami rewitalizacyjnymi (m.in. alkoholizm, dożywianie dzieci, przestępczość, ceny nieruchomości, liczba podmiotów gospodarczych w powiązaniu z wykorzystaniem potencjału gospodarczego obszaru, ilość wysypisk śmieci, poziom dostępności komunikacyjnej, stopień degradacji infrastruktury komunalnej itp.) pozwoliła na zdiagnozowanie na terenie Cieszyna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Na podstawie przeprowadzonych analiz dotyczących koncentracji problemów społecznych, gospodarczych, środowiskowych oraz przestrzennych do obszaru zdegradowanego zaliczono te podobszary Cieszyna, na których wystąpiły co najmniej cztery problemy społeczne, jak również inne istotne dla miasta problemy, w tym – gospodarcze, środowiskowe, przestrzenne.

Wobec powyższego, za obszar zdegradowany uznano teren oznaczony niebieską obwiednią, obejmujący podobszary o numerach: 1, 2, 3 oraz część podobszarów o numerach: 7, 8, 9 i 12.

Stwierdza się, iż powierzchnia obszaru, na którym występują co najmniej cztery problemy o charakterze społecznym, wynosi 12,438 km², co stanowi 43,17% powierzchni miasta. Obszar ten można zatem – w świetle przepisów art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 09.10. 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.) uznać za zdegradowany. Zamieszkuje go 28632 osoby, co stanowi 83,34% populacji miasta. Na obszarze zdegradowanym możliwa jest realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych zorientowanych na rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów, jednakże priorytetowo powinny być potraktowane tereny, na których następuje większa koncentracja negatywnych zjawisk.

Mapa 11. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

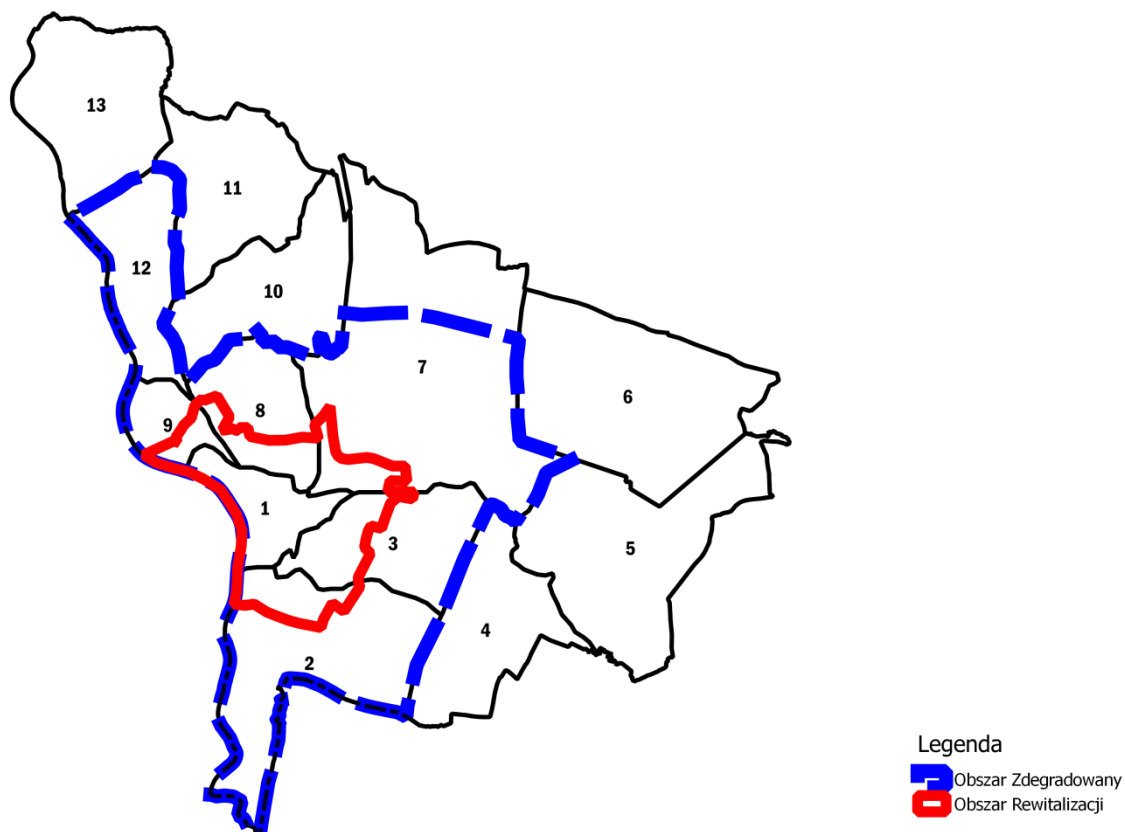
Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Obszar rewitalizacji cechuje się wysokim poziomem koncentracji zjawisk negatywnych, zarówno mających charakter mierzalny, jak i jakościowy. Na podstawie przeprowadzonych analiz stwierdzono, że na obszarze 1, stanowiącym ściśle centrum miasta, koncentruje się łącznie 13 problemów, toteż konieczne jest, aby wraz z częściami obszarów 2, 3 i 8 (gdzie także łączna koncentracja wszystkich problemów jest relatywnie najwyższa i wynosi co najmniej 9), objęty był on priorytetowymi działaniami rewitalizacyjnymi. W tym przypadku poza problemami natury środowiskowej i przestrzennej, zdecydowanie dominują problemy społeczne.

Obszar rewitalizacji obejmuje powierzchnię 2,896 km², co stanowi około 10% powierzchni Cieszyna. Spełniony jest zatem ustawowy wymóg, ażeby wielkość obszaru rewitalizacji nie przekraczała 20% powierzchni. Obszar wskazany do rewitalizacji zamieszkuje 9375 osób, co stanowi 27,28% populacji miasta. Spełniony jest więc warunek, ażeby populacja obszaru rewitalizacji nie przekraczała 30% ogółu mieszkańców miasta.

Mapa 12. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

Mapy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji stanowią załącznik do diagnozy tych obszarów⁶.

W Tabeli 4 zamieszczono zestawienie ulic Cieszyna położonych w obszarze rewitalizacji.

---

⁶ <http://www.cieszyn.pl/GminnyProgramRewitalizacji/pdf/Mapa-polnoc.pdf>
<http://www.cieszyn.pl/GminnyProgramRewitalizacji/pdf/Mapa-poludnie.pdf>

Tabela 4. Wykaz ulic objętych obszarem rewitalizacji na terenie Miasta Cieszyna

Nazwa ulicy	Nazwa ulicy	Nazwa ulicy
3-go Maja	Adama Mickiewicza*	Aleja Jana Łyska*
Aleja Oswalda Madeckiego	Aleja Piastowska	Aleja Raszki
Aleksandra Fredry	Bednarska	Benedyktyńska
Bielska*	Biskupa Franciszka Śniegonia*	Błogocka*
Bobrecka	Bolesława Chrobrego	Bolesława Limanowskiego
Bóżnicza	Browarna	Cienciały
Czarny Chodnik*	Dojazdowa	Dworkowa
Feliksa Hajduka	Folwarczna*	Fryderyka Chopina*
Frysztacka*	Garncarska	Generała Józefa Hallera*
Generała Władysława Sikorskiego*	Głęboka	Gołębia
Górna	Górny Rynek	Hazłaska*
Henryka Jordana	Henryka Sienkiewicza	Hieronima Przepilińskiego*
Hilarego Filasiewicza*	Hugona Kołłątaja*	Ignacego Kraszewskiego
Ignacego Paderewskiego	Jakuba Singera*	Jana Gawłasa
Jana Heczki	Jana Kochanowskiego	Jana Kubisza
Jana Matejki	Jana Michejdy	Jerzego Cienciały
Józefa Kiedronia	Józefa Zaleskiego	Juliana Ursyna Niemcewicza*
Juliusza Ligonia	Karola Hławiczki	Karola Miarki
Karola Szymanowskiego*	Kasztanowa*	Katowicka*
Kazimierza Brodzińskiego*	Kolejowa	Kominiarska
Krótką*	Krzywa*	Księdza Antoniego Janusza
Księdza Ignacego Świeżego	Księdza Jerzego Trzanowskiego	Księdza Rudolfa Tomanka*
Leopolda Jana Szersznika	Liburnia	Lipowa
Ludwika Kluckiego	Łukowa*	Mała Łąka*
Mennicza	Mieczysława Karłowicza*	Młyńska Brama
Mostowa	Na Wzgórzu*	Nikła
Nowe Miasto	Ogrodowa	Orzechowa
Pawła Stalmacha	Plac Józefa Poniatowskiego	Plac Juliusza Słowackiego
Plac Dominikański	Plac księdza Józefa Londzina	Plac Świętego Krzyża
Plac Kościelny	Plac Teatralny	Plac Wolności
Pochyła	Poprzeczna*	Powstańców Śląskich
Pokoju	Przykopa	Puńcowska*
Przechodnia	Ratuszowa	Rynek
Rajska	Schodowa	Sejmowa
Rzeźnicza*	Spadowa	Spokojna
Solna	Srebrna	Stanisława Moniuszki*
Sportowa	Stanisława Wyspiańskiego	Stary Targ
Stanisława Staszica*	Stokowa	Stroma
Stawowa*	Szeroka	Śrutarska
Strzelców Podhalańskich	Świętego Jerzego*	Tadeusza Kościuszki*
Świętego Jana Sarkandra	Towarowa	Trzech Braci
Tadeusza Regera	Władysława Szybińskiego	Wacława Olszaka
Tysiąclecia	Wysoka	Wojciecha Korfańskiego
Wąska*	Zamkowa	Wyższa Brama
Wojska Polskiego	-	Żwirki i Wigury

Źródło: *Diagnoza obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizowanego, 2016*

* ulica wchodzi w granice obszaru rewitalizacji na niepełnej długości

5. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

5.1 Wprowadzenie

Art. 10. ust. 1. ustawy o rewitalizacji definiuje obszar rewitalizacji jako „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...)”. Obszar rewitalizacji na terenie Cieszyna, zgodnie z wymogami ustawy, został wyznaczony na podstawie diagnozy problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych (art. 9 ust. 1) oraz zgodnie z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020. Opracowanie *Gminnego Programu Rewitalizacji* wymagało wykonania pogłębionych badań i sporządzenia szczegółowej diagnozy w odniesieniu do obszaru rewitalizacji, z wyszczególnieniem konkretnych miejsc i ulic, na których występują zjawiska kryzysowe. Wskazuje na to wyraźnie art. 15. ust. 1 pkt. 1 ustawy o rewitalizacji, zgodnie z którym *Gminny Program Rewitalizacji* powinien „zawierać szczegółową diagnozę obszaru rewitalizacji obejmującą analizę negatywnych zjawisk i lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru”. W tej części opracowania przedstawiono pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji, w tym diagnozę problemów i potencjałów. Jest to analiza przyczynowo – skutkowa, określająca m.in. zakres oraz intensywność występowania danych problemów, jak również źródła ich powstawania.

5.2 Charakterystyka obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji obejmuje głównie Śródmieście Cieszyna, czyli teren tzw. starego miasta. Zachował on funkcje realnego, a nie tylko symbolicznego centrum, odpowiedzialnego za funkcje miastotwórcze dla społeczności lokalnej. Teren ten wyznacza rysy urbanistyczne miasta oraz przebieg procesów miejskich na przestrzeni wieków. Są tu zlokalizowane obiekty użytkowane przez wiele instytucji oraz placówek realizujących cele społeczne i gospodarcze.

Możliwość zasadniczych zmian w strukturze zabudowy tej części miasta otworzyło wprowadzenie w 1861 r. systemu samorządowego w monarchii austriackiej, które zbiegło się w czasie z rozwojem przemysłu górniczego i hutniczego na Śląsku Cieszyńskim oraz budową linii kolejowej z węzłem kolejowym w dawnej stolicy księstwa. Połączenie tych czynników, z uwzględnieniem przy tym historycznej rangi miasta, sprawiło, że Cieszyn stał się ekonomiczną i kulturalną stolicą regionu. Miasto powiększyło się też znacznie, zarówno pod względem zajmowanego obszaru, jak i liczby ludności. Rosnące aspiracje oświatowe i kulturalne wpłynęły na powstanie

lub/i dalsze ukształtowanie wielu reprezentacyjnych budowli, głównie użyteczności publicznej, które znajdują się właśnie na obszarze rewitalizacji. Do budowli tych należą:

- dawne Gimnazjum Ewangelickie przy pl. Kościelnym 5, wybudowane w 1869 r. w stylu neogotyckim, jako siedziba ewangelickiego gimnazjum (w 1873 r. połączone z gimnazjum katolickim w gimnazjum państwowe);
- budynek klasztoru Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza, przy ul. Górny Rynek 6, zajmującego się opieką nad chorymi i potrzebującymi oraz kształceniem dziewcząt;
- dawna niemiecka szkoła podstawowa dla dziewcząt, przy pl. Wolności 7 (obecnie – Siedziba Zespołu Szkół Ogólnokształcących im. M. Kopernika oraz SP nr 4);
- hotel Austria z lat 80. XIX w., przy ul. Głębokiej 25;
- budynek neorenesansowy, przy ul. Głębokiej 23, który powstał na miejscu renesansowego domu podcieniowego przy rogu ulic Głębokiej i Browarnej;
- zabudowania koszar w rejonie ul. Błogockiej i Kraszewskiego z 1895 r.;
- dawna Miejska Kasa Oszczędności, przy ul. Menniczej 1;
- neobarokowy klasztor i szpital sióstr Elżbietanek wraz z kaplicą św. Józefa (obecnie Szpital Sióstr Elżbietanek) ukończony w 1903 r., położony przy ul. Katowickiej 1;
- budynek Sądu przy ul. Garncarskiej 8;
- dawny Dom Niemiecki przy ul. Głębokiej 15 (ob. siedziba Biblioteki Miejskiej);
- Dom Narodowy, Rynek 12, wybudowany w stylu eklektycznym staraniem Towarzystwa Domu Narodowego, jako „Dom Polski” w miejscu byłego zajazdu Franciszka Schreinзера, w 1901 r. (obiekt był siedzibą większości polskich organizacji, biblioteki, Czytelnii Ludowej, drukarni oraz Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego; obecnie mieści się w nim Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”);
- budynek poczty, Rynek 13, powstały w 1909 r., w stylu secesyjnym, według projektu M. Dalfa, w miejscu mieszczącego się tu od połowy XVIII w. klasztoru Sióstr Elżbietanek;
- dawna niemiecka Szkoła Podstawowa i Wydziałowa, przy pl. Słowackiego 2, (obecnie siedziba i LO im. A. Osuchowskiego);
- Hotel „Pod Brunatnym Jeleniem”, przy Rynku 20, zbudowany w 1912 r., z dekoracją elewacji i wewnątrz w stylu wiedeńskiego neobaroku, z wykorzystaniem substancji XVIII-wiecznego zajazdu „Pod Złotą Koroną”;
- budynek teatru z 1910 r., przy pl. Teatralnym 1, zaprojektowany przez europejskiej sławy architektów F. Felnera i H. Helmera z Wiednia, w stylu wiedeńskiej secesji, z obrotową sceną, podsceniem dla orkiestry oraz widownią o trzech kondygnacjach na 630 miejsc;
- budynek szkolny przy pl. Londzina 3, wybudowany w 1910 r. na rzucie litery „L”, z półkolistym ryzalitem części centralnej, jako siedziba wielu szkół,

m.in. niemieckiej szkoły realnej (obecnie – Zespół Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych im. Macierzy Ziemi Cieszyńskiej).

Koniec XIX i początek XX w. to w Cieszynie także okres wielkiego rozkwitu budownictwa prywatnego (kamienic czynszowych i willi) wznoszonych we wszystkich obowiązujących w owym czasie stylach: neogotyckim, neorenesansowym, neomanierystycznym, neobarokowym, neoklasycznym i secesyjnym. Stanowią one dzisiaj, pod względem ilości, większość wśród obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków. Ponadprzeciętne zabytkowe walory Cieszyna wiążą się z jego historycznym układem urbanistycznym. Główne targowe place Cieszyna, znajdujące się w obszarze rewitalizacji, to:

- pl. Teatralny – dawny plac targowy wczesnośredniowiecznego, przedlokacyjnego Cieszyna;
- pl. Stary Targ – pozostałość placu rynkowego miasta lokowanego w latach 1217-1223;
- obecny Rynek, usytuowany w tym miejscu od przełomu XV i XVI w.

Obecnie na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest 708 obiektów zabytkowych wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Cieszyna oraz dwa stanowiska archeologiczne obejmujące m.in. Wzgórze Zamkowe.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta stanowi układ powiązanych ze sobą elementów. Wyróżniają się one poprzez charakterystyczne cechy przestrzenne i funkcjonalne. Analizując obszar Cieszyna, zwraca się szczególną uwagę na strukturę funkcjonalno-przestrzenną, która kształtowała się przez wiele wieków pod wpływem różnorodnych uwarunkowań. Do najważniejszych czynników należą: uwarunkowania historyczne, uwarunkowania przyrodnicze (w tym głównie ukształtowanie terenu) oraz dotychczasowy rozwój miasta, a w szczególności trwałe elementy zagospodarowania, stanowiące niekiedy bariery, rzutujące na przyszłe funkcjonowanie organizmu miejskiego. Stanowiąc o wszechstronnym rozwoju miasta, należy przede wszystkim zwrócić uwagę na najbardziej odczuwalne przez jego mieszkańców bariery funkcjonalne, czyli rzeki (w tym rzeka graniczna Olza), drogi wysokich klas technicznych i tereny kolejowe.

Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji występuje struktura funkcjonalno-przestrzenna, charakteryzująca się koncentracją funkcji:

- ogólnomiejskich i regionalnych - obszar Śródmieścia;
- przemysłowo-składowych - zachodnia część miasta wzdłuż Olzy;
- usługowych - wzdłuż ul. Liburnia i ul. Stawowej;
- mieszkaniowej w zabudowie wielorodzinnej.

Należy jednak zwrócić uwagę, że wyżej wymienione funkcje zostały sklasyfikowane w sposób uogólniony, a w ich obszarze występuje szereg niejednorodności wynikających z działalności społeczności lokalnej.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się również wykształconą miejską strefą usługowo-handlową, która koncentruje się głównie na ulicy Głębokiej i na ulicach przyległych, jak też na ulicy Menniczej, ulicy Michejdy i ulicy Zamkowej oraz w rejonie tzw. Cieszyńskiej Wenecji. Obszar ten jest również relatywnie najbardziej zaludniony, podobnie jak bloki w Spółdzielni Mieszkaniowej Cieszynianka m.in. przy ulicy Hallera, ulicy Korfantego, ulicy Górnej czy też ulicy Kraszewskiego.

Obszar rewitalizacji ograniczony jest od zachodu rzeką Olzą. Występuje tu koncentracja usług, w tym handlu, gastronomii, administracji, kultury, nauki i edukacji, a także zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna i w niewielkim stopniu jednorodzinna. Jest to przestrzeń miasta o wyrazistym charakterze zabytkowej zabudowy. Usługi występujące na tym obszarze charakteryzują się niejednokrotnie unikalnością nawet w skali regionu. Bardzo ważne jest zatem, by wszelkie inwestycje społeczno-przestrzenne planować w oparciu o zapisy Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Ład przestrzenny tworzący harmonijną całość w relacjach społeczno-gospodarczych, środowiskowych, kulturowych oraz estetycznych wpływa na tworzenie się procesów społecznych w tych obszarach i sprzyja szybszemu wyprowadzeniu obszaru ze stanu kryzysowego.

Obszar rewitalizacji Cieszyna cechuje zły stan techniczny części zasobów mieszkaniowych sprzed 1945 r. Oprócz mieszkań socjalnych, istnieje niedobór lokali komunalnych, które byłyby dopasowane do potrzeb i możliwości finansowych ich użytkowników (mniejsze i tańsze w utrzymaniu lokale dla seniorów, większe lokale dla rodzin z dziećmi i rodzin wielopokoleniowych). W takim kierunku zmierzają również propozycje Zakładu Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Cieszynie, który m.in. prowadzi analizy możliwości dostosowania metraży mieszkań komunalnych do potrzeb i możliwości finansowych ich lokatorów.

Dużym wyzwaniem dla tego obszaru jest także organizacja zaplecza parkingowego. Potwierdzają to również badania ankietowe, które przeprowadzono w ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Jednym z poruszanych tematów były potrzeby interesariuszy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej. W poniższych tabelach przedstawiono zbiorcze wyniki odpowiedzi respondentów (200 os.), którzy wzięli udział w badaniu.

Analiza zbiorczych wyników odpowiedzi dotyczących rewitalizacji Rynku (Tabela 5) wskazuje, że za działaniami związanymi z utworzeniem miejsc parkingowych poza centrum opowiedziało się 92% badanych. Blisko połowa badanych poparła także pomysł dotyczący ograniczenia ruchu samochodowego na Rynku i na ulicach

przyległych (59%). Powiązanie tych dwóch wniosków z badań wskazuje, iż mieszkańcy oczekują rozładowania obecnego, intensywnego ruchu samochodowego w centrum miasta na rzecz utworzenia dodatkowych miejsc parkingowych poza ścisłym centrum Cieszyna, przy jednoczesnej popularyzacji transportu zbiorowego.

Za ograniczeniem ruchu samochodowego w centrum miasta opowiadają się przede wszystkim przedstawiciele organizacji pozarządowych i mieszkańcy, a w mniejszym stopniu – przedsiębiorcy. Relatywnie największy odsetek przedsiębiorców sprzeciwia się temu rozwiązaniu (wyższy niż w przypadku mieszkańców i organizacji pozarządowych). Za stworzeniem większej liczby miejsc parkingowych poza ścisłym centrum opowiedziały się wszystkie grupy respondentów: mieszkańcy, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe.

Niezadowolający jest także stan infrastruktury wodociągowej w obszarze centrum. Stan techniczny sieci wodociągowej powoduje jej wysoką awaryjność. Na terenie miasta funkcjonuje sieć wodociągowa o łącznej długości ponad 211 km, do której podłączonych jest szacunkowo 96% mieszkań (gospodarstw domowych). W obszarze rewitalizacji sieć wykonana jest w przeważającej części z rur stalowych oraz w mniejszym stopniu – z rur żeliwnych. Rury stalowe charakteryzują się znaczną awaryjnością wskutek przyspieszonej korozji. Straty wody w tym obszarze miasta ustabilizowały się w przeciągu ostatnich lat na poziomie 24%. Obszar ten cechuje zdekapitalizowana zabudowa i infrastruktura, osiedla wielorodzinne wybudowane w technologii wielkiej płyty oraz wymagający modernizacji układ komunikacyjny.

Tabela 5. Ocena kierunków działań dotyczących rewitalizacji Rynku

	W ramach rewitalizacji Rynku należy:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Ograniczyć ruch samochodowy na Rynku i na ulicach przyległych	12	29	59
2.	Stworzyć więcej miejsc parkingowych poza ścisłym centrum	5	3	92

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Głównym elementem wpływającym na negatywne zjawisko funkcjonowania układu komunikacyjnego jest duży ruch samochodowy z Czech. Cieszyn stanowi dla mieszkańców przygranicznego rejonu Czech atrakcyjny ośrodek handlu i usług, co istotnie wpływa na obraz ruchu w obszarze centrum miasta. Stan techniczny części podstawowych ciągów drogowo-ulicznych określić należy jako niezadowolający. W obszarze rewitalizacji zwraca się także szczególną uwagę na wyodrębnienie komunikacji pieszej i rowerowej poprzez podejmowanie działań mających na celu

segregację ruchu pieszego i kołowego, szczególnie w historycznym centrum. Rozważa się również odtworzenie połączenia tramwajowego, jakie występowały pomiędzy obiema miastami w przeszłości. Potwierdzają to wyniki badań jakościowych, przeprowadzone na poczet pogłębionej diagnozy. W ramach badania respondenci opiniowali dwa komplementarne kierunki działań dotyczące ul. Czarny Chodnik, w aspekcie uruchomienia węzła przesiadkowego przy ul. Hajduka. Poniżej przedstawiono zbiorcze zestawienie wyników (Tabela 6).

Wariant 1. spotkał się z aprobatą wszystkich grup respondentów (69%), podobnie jak wariant nr 2, za którym także opowiedziała się zdecydowana większość badanych (85%). Warto nadmienić, iż warianty 1. i 2. są wobec siebie komplementarne, aczkolwiek wyraźnie widać, że oczekiwania dotyczące charakteru tego ciągu komunikacyjnego dotyczą przede wszystkim uczynienia go bardziej funkcjonalnym dla użytkowników, stąd tak wysokie poparcie dla możliwości wzbogacenia małej architektury na tym obszarze.

Tabela 6. Ocena działań związanych z uruchomieniem węzła przesiadkowego przy ul. Hajduka

	Po uruchomieniu węzła przesiadkowego przy ulicy Hajduka – ulica Czarny Chodnik powinna:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Pozostać wyłącznie traktem pieszo-rowerowym	20	11	69
2.	Zostać doposażona w elementy małej architektury np. ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci, oświetlenie	10	5	85

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Bez względu na kategorię respondenta, zarówno wariant 1. jak też wariant 2. spotkały się z dużą aprobatą i nikłym sprzeciwem ze strony respondentów. Respondenci w tym pytaniu mogli także wskazać swoje propozycje kierunków zmian przy ulicy Czarny Chodnik, po uruchomieniu węzła przesiadkowego. Część odpowiedzi dotyczyła sposobu organizacji ruchu w badanym obszarze oraz komunikacji rowerowej. Zaproponowane rozwiązania przedstawiono w tabeli poniżej.

Badani wskazali chęć zachowania funkcji ul. Czarny Chodnik jako traktu rowerowo-pieszego, przy jednoczesnym podniesieniu poziomu bezpieczeństwa na tej ulicy. Ważnym dla respondentów wydaje się także swobodny dojazd i dojście do węzła przesiadkowego.

Tabela 7. Propozycje i uwagi respondentów do pytania dotyczącego kierunków zmian przy ul. Czarny Chodnik

L.p.	Zestawienie wybranych propozycji i uwag respondentów do kierunków zmian przy ul. Czarny Chodnik
1.	Ustawić punkt napraw drobnych dla rowerów (jak w Tychach) wyposażony w pompki i klucze.
2.	Do dworca powinien być dojazd, żeby np. odebrać podróżnego z bagażem albo niepełnosprawnego.
3.	Doinwestowanie ul. Czarny Chodnik na odcinku od kościoła św. Trójcy do parkingu przy ul. Zamkowej. Aktualnie ul. Czarny Chodnik ma opinię ulicy niebezpiecznej.
4.	Jej funkcja jako traktu rowerowego powinna zostać zachowana.

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Podstawowym problemem zdegradowanych terenów miejskich obszaru rewitalizacji jest postępująca degradacja obiektów i przestrzeni publicznych oraz infrastruktury. Występuje szereg pustostanów, m.in. na ulicy Michejdy, a także na terenie ZZOZ w Cieszynie (możliwe do wykorzystania na ważne dla społeczności lokalnej cele medyczne dotyczące leczenia psychiatrycznego dzieci i młodzieży, a także zapewnienia tzw. detoxu osobom uzależnionym z obszaru rewitalizacji, na miejscu w Cieszynie). Przykładem takiego niezagospodarowanego i zdegradowanego obszaru, który mógłby służyć społeczności lokalnej jest zabytkowy park szpitalny przez ZZOZ w Cieszynie. Jest to jedno z nielicznych miejsc na obszarze rewitalizacji, które mogoby stanowić „zielone płuca” tego terenu, ale w tej chwili jest zbyt zdewastowane.

Duża liczba niezagospodarowanych obiektów i pustostanów oddziałuje także na prawdopodobieństwo nasilenia się patologii społecznych, w tym zagrożenie przestępczością.

Występowanie negatywnych zjawisk społecznych charakterystyczne jest dla obszarów opuszczonych, występujących na tym terenie. Istotnym elementem wpływającym na funkcjonowanie obszaru rewitalizacji na przestrzeni ostatnich lat jest także wzrost napływu turystów, w tym także uczestników licznych festiwali, które odbywają się w Cieszynie. Zjawisko to w szczególności dotyczy obszaru rewitalizacji, gdyż jest to obszar reprezentacyjny, stanowiący bazę dla osób przyjezdnych, a jednocześnie będący miejscem codziennego życia mieszkańców Cieszyna. Obecność dużej liczby turystów w czasie imprez kulturalnych powoduje potrzebę stałego podnoszenia jakości usług gastronomiczno – hotelarskich oraz rozbudowania oferty obszaru rewitalizacji, przyciągającej nowych użytkowników. Badania jakościowe także potwierdzają potrzebę działań w obszarze turystyki, które zarazem będą poprawiały komfort życia mieszkańców. Dotyczy to m.in. terenów nad Olzą przy ul. Zamkowej 1 oraz przy al. Piastowskiej. Poniżej przedstawiono zbiorcze zestawienie wyników odpowiedzi odnoszących się do rewitalizacji terenu wokół Rynku.

Tabela 8. Ocena kierunków działań w ramach rewitalizacji Rynku

	W ramach rewitalizacji Rynku należy:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Przenieść z Rynku duże wydarzenia i imprezy generujące tłum i hałas w inne miejsce, stworzone przez miasto.	15	60	25
2.	Rozszerzyć na Rynku ofertę lokalnych kiermaszy, np. Jarmark Bożonarodzeniowy.	12	9	79
3.	Rozszerzyć system informacji miejskiej dla mieszkańców i turystów (tablice informacyjne).	11	6	83
4.	Ujednoczyć wystrój zewnętrzny budynków (szyldy i informacje reklamowe).	30	12	58
5.	Opracować wspólnie z restauratorami z Rynku spójny system wizualny dla punktów gastronomicznych	22	17	51

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Wariant 3. dotyczący rozszerzenia systemu informacji miejskiej dla mieszkańców i turystów (tablice informacyjne), poparło aż 84% mieszkańców i 83% przedsiębiorców oraz 78% przedstawicieli organizacji pozarządowych. Działania takie jak: wprowadzenie spójnego wyglądu zewnętrznego budynków (szyldy i tablice reklamowe), czy też doprowadzenie do opracowania wspólnie z restauratorami Rynku spójnego systemu wizualnego dla punktów gastronomicznych spotkały się z poparciem odpowiednio: 58% i 51% respondentów. Jedynym przedsięwzięciem związanym z rewitalizacją Rynku, które spotkało się ze zdecydowanym sprzeciwem wszystkich kategorii beneficjentów, jest rezygnacja z organizacji w tym miejscu dużych wydarzeń i imprez. Respondenci sprzeciwiają się przeniesieniu ich w inne miejsce, stworzone przez miasto.

Dla ograniczenia procesów depopulacyjnych w obszarze rewitalizacji istotne znaczenie ma także dalsze zwiększanie jego atrakcyjności jako miejsca zamieszkania. Jednym ze znaczących czynników wpływających na jego korzystny wizerunek jest różnicowanie oferty/działań w zakresie kultury: miałyby ona nie tylko być skoncentrowana na odbiorcy, ale również wspierać działalność artystyczną (profesjonalną i amatorską) oraz angażować czynnie mieszkańców m.in. w działania edukacyjne, hobbystyczne itp.

Na obszarze rewitalizacji działa Wydział Artystyczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z siedzibą w Cieszynie, utrwalający wizerunek tego miejsca jako ośrodka kulturalnego. Ważną funkcję pełni także pielęgnacja i promocja przez instytucje kultury – tradycji historycznych, obiektów zabytkowych oraz historycznego układu urbanistycznego starego miasta. Te działania, umacniające tożsamość lokalną, prowadzone są przy okazji różnego typu imprez, głównie patriotycznych. Przy cieszyńskiej filii Uniwersytetu Śląskiego działa także Stowarzyszenie

Uniwersytet Trzeciego Wieku w Cieszynie. Istotną rolę w propagowaniu nauki, edukacji i kształcenia ustawicznego na tym obszarze odgrywa także cieszyński Wydział Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej, który prowadzi m.in. Cieszyński Uniwersytet Dziecięcy. Uczelnia organizuje m.in. cieszące się wielką popularnością Festiwale Nauki, które odbywają się corocznie.

W ramach badania jakościowego respondenci zostali także poproszeni o dokonanie oceny sytuacji w Śródmieściu Cieszyna poprzez ustosunkowanie się do przedstawionych twierdzeń w kategoriach: sprawy społeczne, komunikacja, funkcje Śródmieścia. W Tabeli 9 przedstawiono zbiorcze zestawienie wyników.

Tabela 9. Ocena sytuacji w Śródmieściu Cieszyna

Ocena sytuacji w Śródmieściu Cieszyna		Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
Temat				
Sprawy społeczne				
1.	Osoby niepełnosprawne, niesamodzielne, rodziny z wózkami dziecięcymi nie mają problemu z dotarciem do Śródmieścia.	31	36	33
2.	W Śródmieściu mieszkańcy mogą korzystać z bogatej oferty kulturalnej.	22	40	38
3.	Mieszkańcy Śródmieścia mają możliwość rozwijania hobby i zainteresowań.	29	30	41
4.	W Śródmieściu powinno działać więcej organizacji wspierających mieszkańców np. świetlice dla dzieci.	27	8	65
5.	Brakuje przedsiębiorczości społecznej itp. spółdzielni socjalnych, punktów wsparcia dla bezrobotnych, uzależnionych, ubogich, świetlic terapeutycznych itp.	39	15	46
Komunikacja i funkcje Śródmieścia				
6.	Istnieje potrzeba rozwoju transportu zbiorowego oraz informacji pasażerskiej.	19	9	72
7.	Miejskie przystanki powinny również pełnić funkcje edukacyjne oraz informacyjne dla mieszkańców i turystów.	10	6	84
8.	W Śródmieściu powinno działać więcej firm i sklepów.	28	24	48
9.	W Śródmieściu powinno działać więcej restauracji i kawiarni.	28	28	44
10.	Właściciele budynków w Śródmieściu powinni współpracować z Gminą Cieszyn w projektowaniu spójnego wystroju elewacji kamienic.	18	12	70
11.	W Śródmieściu należy utrzymać istniejące mieszkania komunalne.	33	25	42
12.	Śródmieście powinno być miejscem głównie dla mieszkańców.	14	60	26
13.	Śródmieście powinno przede wszystkim przyciągać turystów.	6	8	86

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Aż 86% respondentów poparło tezę, że Śródmieście Cieszyna powinno przede wszystkim przyciągać turystów. Jednocześnie, aż 60% badanych nie zgodziło się z twierdzeniem, że Śródmieście jest miejscem głównie dla mieszkańców. Wyraźnie

widać, że badani chcą rozwoju turystyki w Śródmieściu, a tym samym oczekują, że obszar ten będzie zapewniał funkcje istotne dla obsługi ruchu turystycznego.

Jednocześnie warto podkreślić, iż duża część respondentów (40%) stwierdza że oferta kulturalna obszaru rewitalizacji nie jest wystarczająca, brakuje m.in. świetlic dla dzieci (65% respondentów) oraz przedsiębiorczości społecznej (46% respondentów).

Reasumując, obszar rewitalizacji to teren wyróżniający się w strukturze miasta, który z uwagi na swój charakter powinien godzić funkcje, na których zależy mieszkańcom, z funkcjami, których oczekują turyści i inni przyjezdni. Unikalny charakter miejsca bierze się nie tylko z jego losów historycznych i potencjału wynikającego z nagromadzonych zabytków, ale także z przygranicznej lokalizacji i związanej z tym intensyfikacji ruchu transgranicznego.

5.3 SFERA SPOŁECZNA

5.3.1 Demografia

Cieszyn liczy 35 102 mieszkańców, z czego 52,7% stanowią kobiety, a 47,3% mężczyźni (dane na rok 2016). W latach 2002-2016 liczba mieszkańców zmalała o 3,3%. Średni wiek mieszkańca Cieszyna wynosi 42,4 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz nieznacznie wyższy od przeciętnego wieku mieszkańca Polski.

Mieszkańcy Cieszyna zawarli w 2015 roku 151 małżeństw, co odpowiada 4,2 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie mniej od przeciętnej dla województwa śląskiego, jak również od przeciętnej liczby małżeństw na 1000 w Polsce. W tym samym okresie odnotowano 1,8 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości przypadającej na 1000 mieszkańców województwa śląskiego oraz do analogicznej przeciętnej dla całego kraju. 27,5% mieszkańców Cieszyna jest stanu wolnego, 58,2% żyje w małżeństwach, 4,8% mieszkańców jest rozwiedzionych, a 9,0% to wdowy/wdowcy.

Diagnozę procesów demograficznych oparto na poniższej analizie liczby osób zamieszkujących obszar rewitalizacji w latach 2015 i 2016.

Tabela 10. Zestawienie liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji w Cieszynie w podziale na biologiczne grupy wieku w latach 2015 i 2016

Badane zjawisko	2015	2016
Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym (wg GUS mężczyźni i kobiety do 18 roku życia)	1657	1650
Liczba osób w wieku produkcyjnym	5588	5476
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (wg GUS mężczyźni w wieku 65 lat i więcej / kobiety w wieku 60 lat i więcej)	2270	2282
SUMA	9515	9408

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM Cieszyn

Jak wynika z powyższego zestawienia, na przełomie lat 2015 i 2016 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym nieznacznie zmalała. Bardziej widoczny jest spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Świadczy to o negatywnych tendencjach demograficznych występujących na obszarze rewitalizacji i dowodzi konieczności podjęcia działań sprzyjających poprawie jakości życia seniorów, ich aktywizacji zawodowej i społecznej, dbałości o zapewnienie seniorom możliwości zachowania jak najdłużej samodzielności oraz sprawności fizycznej i intelektualnej. Z przytoczonych w GPR wyników badań można również wysunąć wnioski, iż aktualnie ofertę dla seniorów na obszarze rewitalizacji uważa się za niewystarczającą. Ze zmianą struktury społecznej wiąże się także potrzeba dostosowania nie tylko oferty społecznej, ale też infrastruktury. Mieszkańcy wskazywali m.in. na potrzebę opracowania czytelnych dla seniorów rozkładów jazdy na przystankach komunikacji publicznej, ograniczenia barier architektonicznych utrudniających seniorom poruszanie się np. po schodach na ul. Kluckiego czy też po schodach prowadzących do Zamku Cieszyn.

5.3.2 Pomoc społeczna

Problemy społeczne rozumiane są jako zjawiska, które dotyczą wielu osób zamieszkujących dany teren oraz mają charakter powtarzający się w danej społeczności. Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, pogłębionej diagnozie w sferze społecznej zostały poddane następujące zjawiska: bezrobocie, pomoc społeczna/ubóstwo, przestępczość, poziom aktywności społecznej.

Pogłębiona diagnoza w obszarze pomocy społecznej obejmuje analizę negatywnych zjawisk przejawiających się występowaniem dużej liczby beneficjentów usług opiekuńczych związanych z opieką dla osób starszych, znaczącej liczby zjawisk dotyczących uzależnienia od alkoholu oraz dużej liczby beneficjentów świadczeń związanych z dożywianiem dzieci. Poniżej tabela prezentuje poszczególne ulice w obszarze rewitalizacji oraz występowanie w ich obszarze poszczególnych zjawisk kryzysowych. Problemy związane z koncentracją beneficjentów usług opiekuńczych

(dla osób w podeszłym wieku) występują szczególnie przy ulicach: Błogockiej, Głębokiej, Katowickiej, Puńcowskiej, Stalmacha, Szybińskiego i Tysiąclecia. Najwięcej zjawisk kryzysowych związanych z występowaniem problemów dotyczących uzależnienia od alkoholu odnotowano przy ulicach: gen. Sikorskiego (19) oraz ul. Błogockiej (10). Co do liczby beneficjentów świadczeń związanych z dożywianiem dzieci - najwięcej negatywnych zjawisk odnotowano przy ulicach: Towarowej (23), Bielskiej (20), Frysztańskiej (18), Górnej (16) i Głębokiej (13).

Sumaryczne zestawienie negatywnych zjawisk ujęto w tabeli poniżej. Obrazuje ona kumulację zjawisk kryzysowych występujących na danym obszarze w podziale na poszczególne ulice i odpowiadające im wartości liczbowe poszczególnych zjawisk kryzysowych. Najwięcej negatywnych zjawisk występuje przy ulicach: Gen. Sikorskiego (33), Towarowej (24), Błogockiej (22), Bielskiej (21), Frysztańskiej (19), Górnej (16) oraz Głębokiej (15).

Tabela 11. Zestawienie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji (2016)

Nazwa ulicy	Beneficjenci usług opiekuńczych (liczba osób w podeszłym wieku)	Liczba osób uzależnionych od alkoholu, zidentyfikowanych przez MOPS	Liczba beneficjentów świadczeń – dożywianie dzieci	Łączna liczba osób dotkniętych negatywnymi zjawiskami
3 Maja	-	-	1	1
Bielska	1	-	20	21
Błogocka	2	10	11	22
Bobrecka	-	-	-	0
Bolesława Chrobrego	-	-	5	5
Brodzińskiego	-	-	-	0
Cieniwały	-	-	6	6
Dworkowa	-	-	11	11
Filasiewiczza	1	-	1	2
Frysztańska	1	-	18	19
Głęboka	2	-	13	15
Górna	-	-	16	16
Górny Rynek	-	-	2	2
Hajduka	-	-	2	2
Gen. Hallera	-	-	6	6
Hażłaska	-	-	6	6
Hławiczki	-	-	5	5
Jerzego	-	-	11	11
Karłowicka	2	-	3	5
Kasztanowa	-	-	-	0
Katowicka	-	-	1	1
Kiedronia	-	-	1	1
Kolejowa	-	-	-	0
Korfantego	1	-	-	1
Pl. Kościelny	-	-	6	6
Kościuszki	-	-	4	4
Kraszewskiego	-	-	2	2
Liburnia	-	-	-	0
Limanowskiego	-	-	7	7
Londzina	-	-	-	0
Łowiecka	-	-	1	1

Al. Łyska	-	5	-	5
Mennicza	-	-	2	2
Michejdy	-	-	-	0
Mickiewicza	-	-	2	2
Moniuszki	-	-	9	9
Nowe Miasto	-	-	12	12
Paderewskiego	-	-	-	0
Pochyła	-	-	3	3
Poniatowskiego	-	-	2	2
Przepilińskiego	-	-	3	3
Przykopa	-	-	10	10
Puńcowska	2	-	-	2
Schodowa	-	-	1	1
Sejmowa	-	-	4	4
Sienkiewicza	1	-	-	1
Gen. Sikorskiego	1	19	13	33
Solna	-	-	5	5
Stalmacha	2	-	-	2
Stary Targ	-	-	1	1
Staszica	-	-	-	0
Stawowa	-	-	5	5
Stroma	-	-	-	0
Szeroka	-	-	1	1
Szybińskiego	2	-	1	3
Szymanowskiego	-	-	4	4
Śrutarska	-	-	2	2
Pl. Teatralny	-	-	4	4
Tomanka	1	-	3	4
Towarowa	1	-	23	24
Tysiąclecia	2	-	5	7
Wąska	-	-	4	4
Wysoka	1	-	-	1
Wyspiańskiego	-	-	2	2
Wyższa Brama	-	-	7	7
Zamkowa	1	-	10	11
Żwirki i Wigury	-	-	3	3
Suma	8	34	300	342

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta Cieszyna

Istotne wsparcie dla zagrożonych marginalizacją i ubóstwem mieszkańców obszaru rewitalizacji zapewnia Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie (na obszarze rewitalizacji) i Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej "Być Razem" w Cieszynie (poza obszarem rewitalizacji). Przedsiębiorstwo społeczne „Być Razem” zajmuje się osobami wykluczonymi i zagrożonymi wykluczeniem społecznym. Aktualnie większość jego podopiecznych to mieszkańcy i inne osoby z obszaru rewitalizacji, chociaż lokalizacja obiektu znajduje się poza tym obszarem. Działalność tego przedsiębiorstwa społecznego wspiera reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych marginalizacją, edukację zawodową osób z niskimi kompetencjami, zapewnia też wsparcie socjalne, psychologiczne i prawne, daje zatrudnienie subsydiowane, czasowe i stałe, świadczy poradnictwo zawodowe itp. Niestety obiekty (byłe hale produkcyjne), w których Fundacja prowadzi działalność wymagają pilnego remontu. Podobny zakres wsparcia dla mieszkańców obszaru rewitalizacji dostępny jest dzięki działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie i Powiatu Cieszyńskiego, realizujących wspólnie działania na rzecz

wyrównywania szans najuboższych mieszkańców obszaru rewitalizacji w dostępie do kształcenia zawodowego pozaformalnego, umożliwiającego znalezienie trwałego zatrudnienia. Utworzenie Kreatywnego Centrum Inicjatyw Społecznych, odpowiadającego na zdiagnozowane potrzeby wsparcia mieszkańców obszaru rewitalizacji planuje także Uniwersytet Śląski w swoim obiekcie w Cieszynie, przy ul. Paderewskiego 3, na obszarze rewitalizacji.

Dodatkowo Straż Miejska w Cieszynie wskazuje na istotność problemu bezdomności na obszarze rewitalizacji. W roku 2016 strażnicy miejscy podjęli 339 interwencji wobec bezdomnych. Dotyczyły one m.in. kontroli miejsc ich przebywania (w okresie zimowym). W 19 przypadkach udzielono pomocy doraźnej, 179 interwencji dotyczyło wybryków nieobyczajnych, 35 dotyczyło spożywania alkoholu, a 106 – interwencji porządkowych (zaczepianie przechodniów, przebywanie na klatkach schodowych lub w piwnicach). Głównymi miejscami przebywania bezdomnych są: ul. Katowicka, ul. Paderewskiego, ul. Hajduka, ul. Stawowa (budynek dawnej szkoły alternatywnej), ul. Bielska, ul. Zamkowa (rejon Mostu Przyjaźni od strony rzeki Olzy), ul. Frysztacka (częściowo), ul. Hażłaska (częściowo), ul. Sarkandra, ul. Głęboka oraz ul. Moniuszki. W związku z powyższym problemem, istnieje potrzeba zapewnienia odpowiedniego standardu i dostępności tj. schroniska i noclegowni dla osób bezdomnych na obszarze rewitalizacji.

Problemy związane z ubóstwem rodzin w obszarze Śródmieścia, dotyczące szczególnie osób młodych, odnoszą się do dożywiania w szkołach, którego powodem jest zła sytuacja materialna rodzin. Z pomocy tej korzysta 98 dzieci. Dodatkowym ważnym elementem istniejących problemów wśród dzieci i młodych osób zamieszkałych w obszarze rewitalizacji jest wysoka liczba dzieci uczestniczących w zajęciach wyrównawczych, wynosząca 196 dzieci oraz wysoka liczba dzieci korzystających z doradztwa psychologiczno-pedagogicznego w szkołach, wynosząca 153 osoby. Tym nie mniej istnieje potrzeba dalszego rozszerzania tego typu oferty np. łączenia dożywiania z zajęciami edukacyjnymi, hobbyistycznymi, budującymi wspólnotę rodzinną i sąsiedzka. Aktywizacja dzieci i młodzieży z problemami wychowawczymi w niektórych przypadkach powinna się łączyć także z doradztwem specjalistycznym dla rodziców borykających się z trudnościami wychowawczymi, albo też przeżywającymi własne problemy emocjonalne, interpersonalne czy wynikające z uzależnień. Jest to bardzo ważny problem, gdyż dotyczy szczególnie dzieci, czyli osoby młode stanowiące o przyszłości tego terenu. Należy zatem podjąć odpowiednie działania związane z eliminacją tego zjawiska i minimalizowaniem stygmatyzacji dzieci z powodu występujących wśród nich problemów.

Kolejnym ważnym zjawiskiem w obszarze analizy społecznej jest udzielana pomoc rodzinom, przejawiająca się w liczbach przyznawanych zasiłków stałych, okresowych i celowych. Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące liczby rodzin

pobierających zasiłki stałe w obszarze rewitalizacji. Kumulacja zjawiska obejmuje ul. Frysztacką, gdzie odnotowano 7 rodzin korzystających z zasiłku stałego.

Tabela 12. Liczba rodzin pobierających zasiłki stałe na obszarze rewitalizacji

Obszar	Liczba rodzin pobierających zasiłki stałe
Frysztacka	7
Bolesława Chrobrego, Kasztanowa, Al. Łyska, Gen. Sikorskiego, Wyższa Brama	15
Bielska, Hażlaska, Nowe Miasto, Przykopa, Wyspiańskiego, Żwirki i Wigury	12
Kolejowa, Korfantego, Kraszewskiego, Michejdy, Paderewskiego, Solna, Stalmacha, Staszica, Stroma, Strzelców Podhalańskich, Szeroka, Tomanka, Towarowa.	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS Cieszyn

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby rodzin pobierających zasiłki okresowe w obszarze rewitalizacji. Kumulacja zjawiska obejmuje ul. Frysztacką, przy której odnotowano 11 rodzin oraz ul. Bielską i ul. Głęboką, przy których odnotowano 10 rodzin korzystających z zasiłku okresowego.

Tabela 13. Liczba rodzin pobierających zasiłki okresowe na obszarze rewitalizacji

Obszar	Liczba rodzin pobierających zasiłki okresowe
Frysztacka	11
Bielska, Głęboka	20
Hławiczki	9
Bolesława Chrobrego, Towarowa	16
Gen. Sikorskiego	77
Górna	6
Nowe Miasto, Wyższa Brama	10
Tysiąclecia	4
Cienciały, Górny Rynek, Kasztanowa, Korfantego, Powstańców Śląskich, Przykopa Solna, Wyspiańskiego, Żwirki i Wigury	27
Bobrecka, pl. Kościelny, Limanowskiego, Mennicza, Michejdy, Śrutarska, Tomanka	14
Gen. Hallera, Kiedronia, Kościuszki, Mickiewicza, Niemcewicza, Olszaka, Paderewskiego, Pochyła, Przepilińskiego, Puńcowska, Schodowa 3, Sejmowa, Stalmacha, Staszica, Strzelców Podhalańskich, Szeroka, Śniegonia, pl. Teatralny, Wąska, Wolności	20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS Cieszyn

Poniżej zostały przedstawione dane dotyczące liczby rodzin pobierających zasiłki celowe w obszarze rewitalizacji. Kumulacja zjawiska obejmuje ul. Frysztacką, na terenie której odnotowano 21 rodzin korzystających z zasiłku okresowego.

Tabela 14. Liczba rodzin pobierających zasiłki celowe na obszarze rewitalizacji

Obszar	Liczba rodzin pobierających zasiłki celowe
Frysztacka	21
Głęboka, Towarowa 3	28
Bielska	12
Gen. Sikorskiego	11
Wyższa Brama	10
Hażlaska, Przykopa	14
Solna	6
Nowe Miasto, Tysiąclecia	10
Żwirki i Wigury	4
Cienciąły, Kasztanowa, Powstańców Śl., Tomanka Wyspiańskiego, Zamkowa	18
Bobrecka, Gawłasa, Górna, Górny Rynek, Hajduka, Gen. Hallera Hławiczki, Kiedronia, Kolejowa, Pl. Kościelny, Limanowskiego Mennicza, Puńcowska, Sejmowa, Stalmacha, Strzelców Podhalańskich, Śniegonia	34
3 Maja, Dominikański, Kościuszki, Kraszewskiego, Łukowa, Al. Łyska, Mickiewicza, Niemcewicz, Olszaka, Paderewskiego, Pochyła, Poniatowskiego, Przepilińskiego, Schodowa 3, Staszica, Stawowa, Stroma, Szeroka, Śrutarska, Pl. Teatralny, Wolności	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS Cieszyn

Z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie, w zakresie przyznawanego zasiłku stałego, okresowego i celowego łącznie korzystają 392 osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji. Kumulacja zjawiska dotyczącego poboru zasiłków stałych, okresowych oraz celowych występuje przy ul. Frysztackiej – jest tam 39 osób korzystających z pomocy finansowej MOPS.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy MOPS w zakresie dożywiania, zamieszkujących poszczególne ulice obszaru do rewitalizacji. Kumulacja zjawiska obejmuje ul. Frysztacką (20 rodzin), ul. Głęboką (15 rodzin) i ul. Towarową (14 rodzin).

Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z dożywiania na obszarze rewitalizacji

Obszar	Liczba rodzin korzystających z dożywiania na obszarze rewitalizacji
Frysztacka	20
Głęboka	15
Towarowa	14
Bielska	12
Wyższa Brama	9
Bolesława Chrobrego, Hażłaska, Gen. Sikorskiego	24
Tysiąclecia	7
Górna	6
Nowe Miasto, Żwirki i Wigury	10
Cieniwały, Powstańców Śląskich, Przykopa, Solna, Śrutarska, Tomanka	18
Gawłasa, Górny Rynek, Gen. Hallera, Hławiczki, Kasztanowa, Kiedronia, Pl. Kościelny, Limanowskiego, Mennicza, Stalmacha, Szeroka, Pl. Teatralny, Wąska, Wyspiańskiego	28
3 Maja, Bobrecka, Hajduka, Kolejowa, Kościuszki, Al. Łyska, Mickiewicza, Niemcewicz, Olszaka, Paderewskiego, Pochyła, Poniatowskiego, Przepilińskiego, Puńcowska, Schodowa 3, Sejmowa, Stary Targ, Staszica, Stawowa, Strzelców Podhalańskich, Św. Krzyża, Wolności, Zamkowa	23

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MOPS Cieszyn

W obszarze rewitalizacji występuje znaczący zasób budynków komunalnych z wyłączoną możliwością zbywania lokali, stanowiących potencjał dla miasta i stwarzających możliwość odpowiedniego wykorzystania tego zasobu. Poniższa tabela przedstawia rozmieszczenie poszczególnych budynków komunalnych z wyłączoną możliwością zbywania lokali w obszarze rewitalizacji z podziałem na poszczególne ulice.

Tabela 16. Liczba budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji z wyłączoną możliwością zbywania lokali

Lokalizacja	Liczba budynków komunalnych z wyłączoną możliwością zbywania lokali
Bielska	2
Bucewiczka	1
Garncarska	1
Głęboka	9
Górna	2
Górny Rynek	1
Przykopa	1
Ratuszowa	1
Rynek	1
Schodowa	1
Gen. Sikorskiego	4
Towarowa	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Cieszyn

W obszarze rewitalizacji znajdują się także budynki komunalne z lokalami socjalnymi oraz docelowo przeznaczonymi na potrzeby socjalne. Na ulicy Frysztańskiej oraz na ulicy Błogockiej zlokalizowana jest największa liczba budynków komunalnych z lokalami socjalnymi. Poniższa tabela przedstawia rozmieszczenie poszczególnych budynków komunalnych z lokalami socjalnymi w obszarze rewitalizacji z podziałem na poszczególne ulice.

Tabela 17. Liczba budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji z lokalami socjalnymi oraz docelowo przeznaczonymi na potrzeby socjalne

Lokalizacja	Liczba budynków komunalnych z lokalami socjalnymi oraz docelowo przeznaczonymi na potrzeby socjalne
al. Łyska	1
Bielska	2
Błogocka	3
Bucewiczna	1
Frysztańska	4
Michejdy	1
Motelowa	2
Motokrosowa	2
Gen. Sikorskiego	1
Towarowa	2
Zamkowa	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z ZBM Cieszyn

Analizując przyczyny występowania problemów społecznych, należy zaznaczyć, że na obszarze rewitalizacji znajduje się łącznie 20 budynków z lokalami socjalnymi i 25 budynków komunalnych z wyłączoną możliwością zbywania lokali. Część tych budynków zamieszkują osoby korzystające ze wsparcia instytucji pomocy społecznej. Należy zatem zwrócić uwagę na kompleksowość działań podejmowanych na rzecz walki z problemami społecznymi na tym obszarze. Jest to bardzo ważne, bowiem wśród czynników mogących pogłębiać poczucie deprivacji jest m.in. zły stan techniczny budynków mieszkalnych, brak przestrzeni publicznych oraz stygmatyzacja poszczególnych obszarów/ulic, brak tzw. mieszkań chronionych. Co do wykorzystania zasobów komunalnych należy przeanalizować możliwości trwałych mechanizmów współpracy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami rynku pracy.

Należy także nadmienić o postępującym zaniku integracji społecznej, w tym integracji i pomocy sąsiedzkiej, na co wielokrotnie zwracali uwagę uczestnicy warsztatów. Coraz większa anonimowość np. na osiedlach mieszkaniowych powoduje, że osłabiają się relacje międzyludzkie czy też zaangażowanie mieszkańców w sprawy społeczne. Dla pełnej integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji niezbędna jest odbudowa relacji sąsiedzkich, rozwój lokalnej oferty zajęć i wydarzeń, w których mogliby wspólnie uczestniczyć mieszkańcy, kreowanie grup nieformalnych koncentrujących się wokół określonych problemów i przedsięwzięć, rozwój mechanizmów partycypacji społecznej.

5.3.3 Sytuacja zdrowotna mieszkańców obszaru rewitalizacji

Jak wynika z analizy ZZOZ w Cieszynie, przeprowadzonej w okresie styczeń – czerwiec 2017 r., z opieki medycznej w szpitalu skorzystało około 3 000 mieszkańców obszaru rewitalizacji, natomiast z opieki medycznej w poradniach około 9 400 mieszkańców obszaru rewitalizacji (niektóre osoby wielokrotnie korzystały ze świadczeń). Warto podkreślić, iż część usług medycznych dla mieszkańców jest dostępna w obszarze rewitalizacji, jednakże w znacznym zakresie opieka medyczna nie jest wystarczająca.

Kluczowy problem to całkowity brak dostępności poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży, prowadzonej w ramach kontraktu NFZ. Problem ten jest coraz bardziej dostrzegalny nie tylko w skali obszaru rewitalizacji, ale również jako ważny problem społeczny⁷. W obszarze rewitalizacji działają obecnie 2 gabinety prywatne lekarzy psychiatrów dziecięcych, jednak świadczą oni tylko i wyłącznie usługi odpłatne, często niedostępne finansowo dla przeciętnego pacjenta. Jedyne, dostępne świadczenia dla dzieci i młodzieży w obszarze rewitalizacji – i to tylko w sytuacjach nagłych, w stanie zagrożenia zdrowia i życia - to konsultacje psychiatryczne wykonywane w SOR lub w oddziale pediatrii przez lekarzy psychiatrów z oddziału dla dorosłych, zatrudnionych w ZZOZ w Cieszynie. Dzieci potrzebujące dalszej pomocy są kierowane poza teren zamieszkania do Oddziału w Lublińcu lub do Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży w Sosnowcu. W przypadku braku konieczności hospitalizacji dzieci kierowane są również poza obszar rewitalizacji, do Poradni w Bielsku-Białej.

Tymczasem zachorowania dzieci są coraz częstsze i wymagają właściwej diagnostyki, leczenia i nadzoru – co aktualnie jest realizowane w bardzo ograniczonym stopniu, a częściej nie realizowane w ogóle. Dodatkowo występują zagrożenia uzależnieniami, w tym zagrożenia od narkotyków, dopalaczy czy też zagrożenia związane z zaburzeniami zachowania z nowymi technologiami, Internetem, komputerami stanowią coraz większy problem i są absolutnie nieoszacowane. Brak jakiegokolwiek opieki na obszarze rewitalizacji w tym zakresie uniemożliwia podanie danych statystycznych.

---

⁷ Ogólnodostępne szacunki wskazują, że około 1% populacji dzieci i młodzieży wymaga opieki, diagnostyki i leczenia w zakresie psychoz, 17% w zakresie depresji, 10% zaburzeń zachowania. TIK'i dotyczą ok. 25% dzieci, zaburzenia nerwicowe ok 8%, a upośledzenie umysłowe ok. 2% i są to również dzieci, które powinny być pacjentami poradni zdrowia psychicznego dla dzieci i młodzieży. Ocenia się, że około 1/3 populacji dzieci przez cały okres dzieciństwa wymaga pomocy psychiatrycznej. Zapewnienie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży jest podstawą dalszego zrównoważonego rozwoju obszaru rewitalizacji i jest niezbędne dla zapewnienia zdrowia psychicznego na tym obszarze.

Na obszarze rewitalizacji istnieje zatem potrzeba stworzenia placówki dbającej o zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży. Poza dostępnością psychiatrii dziecięcego wymagana jest także dostępność zespołu terapeutów wyposażonych w kwalifikacje do psychoterapii rodzin. Z tego powodu system ten musi być częścią całego publicznego systemu opieki zdrowia psychicznego na tym terenie. Aktualnie na obszarze rewitalizacji brakuje takiego rozwiązania.

W latach 2012 – 2015 w Cieszynie realizowany był Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Miasta Cieszyna. Zespół koordynujący realizację tego Programu przeprowadził analizę strategiczną metodą SWOT dla obszarów problemowych związanych z ochroną zdrowia psychicznego na terenie Cieszyna, w wyniku której wśród słabych stron na trzecim miejscu wskazano brak psychiatrii dziecięcej. Wynika to z faktu, iż od wielu lat na terenie Cieszyna nie ma dostępu do świadczeń zdrowotnych z zakresu psychiatrii dziecięcej finansowanych ze środków publicznych. Dostępne są odpłatne usługi świadczone przez lekarza w trakcie specjalizacji. Jak wynika z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie, szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez gminę, do których uczęszczają dzieci z obszaru rewitalizacji, wskazują na potrzebę (na podstawie danych z roku szkolnego 2016/2017) zapewnienia świadczeń z zakresu psychiatrii dziecięcej dla 96 dzieci. Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że pomocy w tym zakresie wymagają także dzieci objęte usługami specjalistycznymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W roku 2017 z takich usług korzystała 4 dzieci. Szczegółowe zapotrzebowanie na usługi psychiatrii dziecięcego zgłaszane przez szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez Gminę Cieszyn na obszarze rewitalizacji przedstawia się następująco:

Szkoła Podstawowa nr 1 – 10 dzieci,
Szkoła Podstawowa nr 3 – 30 dzieci,
Szkoła Podstawowa nr 4 – 15 dzieci,
Gimnazjum nr 1 – 6 dzieci,
Gimnazjum nr 3 – 35 dzieci.
Zapotrzebowanie to wynosi łącznie 96 dzieci.

Z kolei zapotrzebowanie spoza obszaru rewitalizacji wynosi:

Szkoła Podstawowa nr 6 – 6 dzieci,
Szkoła Podstawowa nr 7 – 10 dzieci,
Szkoła Podstawowa nr 2 – 15 dzieci,
Gimnazjum nr 2 – 15 dzieci.
Zapotrzebowanie to wynosi łącznie 46 dzieci.

Kolejny zauważalny problem zdrowotny mieszkańców obszaru rewitalizacji wiąże się ze zwalczaniem uzależnienia od alkoholu, dopalaczy i innych używek. Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Cieszynie za rok 2016 wynika, że na 57 zgłoszeń osób nadużywających alkoholu, które wpłynęły

do Komisji, aż 40 dotyczyło osób zamieszkałych na obszarze rewitalizacji, a w pierwszej połowie 2017 roku na 78 osób zgłoszonych, 41 dotyczyło osób z obszaru rewitalizacji. Każda z tych osób potencjalnie może wymagać w początkowym etapie leczenia odwykowego leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych. Osoby zgłaszane do Komisji nadużywające alkoholu i w przypadku których stwierdza się wystąpienie jednej z przesłanek wskazanych w art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (rozkład życia rodzinnego, demoralizacja małoletnich, uchylenie się od pracy, systematyczne zakłócanie spokoju lub porządku publicznego) są motywowane do zdiagnozowania i podjęcia leczenia odwykowego. Aktualnie w Cieszynie nie funkcjonuje placówka zapewniająca zinstytucjonalizowaną opiekę publiczną w zakresie poalkoholowych zespołów abstynencyjnych (tzw. detox), nie działa żaden ściśle dedykowany oddział zajmujący się pacjentami z tym problemem. Aktualnie pacjenci prowadzeni są w Oddziale Psychiatrii ogólnej oraz w oddziałach somatycznych ZZOZ w Cieszynie.

W przypadku osób uzależnionych, podejmujących dobrowolne leczenie, bądź w wyniku zobowiązania nałożonego przez sąd, detoksykacja często jest etapem wstępnym poprzedzającym właściwe leczenie uzależnienia od alkoholu i daje możliwość bezpiecznego przejścia okresu jego odstawienia. Terminy przyjęć na oddziały detoksykacyjne często są dosyć odległe, a po zakończeniu detoksykacji pacjenci nie mają możliwości bezpośredniego kontynuowania leczenia/terapii, co może powodować ryzyko obniżania motywacji do zaprzestania spożywania alkoholu. Ponadto, liczba miejsc na oddziałach detoksykacyjnych jest często niewystarczająca w stosunku do liczby osób, chcących podjąć detoksykację.

W związku z narastaniem tego problemu, w szczególności wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji, istnieje potrzeba wyodrębnienia takiej jednostki z oddziału psychiatrii ogólnej. Takie postępowanie pozwoli poprawić opiekę, zarówno dla pacjentów z poalkoholowym zespołem abstynencyjnym, jak i pozostałych pacjentów. Pacjenci tacy już w trakcie detoksykacji powinni tworzyć homogenną grupę i być poddawani wstępnej fazie terapii odwykowej w postaci psychoedukacji, a to wymaga posiadania oddziału z grupą terapeutów – o kwalifikacjach psychoterapeuty terapii leczenia uzależnień, co jest możliwe w warunkach ZZOZ w Cieszynie. Efektywność takiego postępowania pozwoli poprawić wyniki leczenia oraz stan zdrowia społeczeństwa i przywrócić takich pacjentów do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Przyniesie to korzyści zarówno w aspekcie ludzkim, jak i ekonomicznym. Należy również zaakcentować, że taki oddział musi być bardzo dobrze wyposażony w sprzęt pozwalający na monitorowanie funkcji życiowych pacjentów. Utworzenie na terenie Cieszyna pododdziału zajmującego się leczeniem alkoholowych zespołów abstynencyjnych z całą pewnością przyczyni się do zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych z obszaru rewitalizacji. Aktualnie zdiagnozowano potrzebę przygotowania około 9 łóżkowego oddziału zajmującego się takimi pacjentami w tym ok. 3-4 łóżka zajmujące się pacjentami z obszaru rewitalizacji.

Z uwagi na proces szybkiego starzenia się społeczeństwa, jak również wysoką zapadalność seniorów na różnego typu choroby i schorzenia na obszarze rewitalizacji konieczne jest stworzenie odpowiedniego zaplecza medycznego oraz zapewniającego usługi pielęgnacyjno-opiekuńcze, przede wszystkim dla osób, które ukończyły rekonwalescencję w szpitalu i są wypisywane do domu. Często, z uwagi na niesamodzielność, konieczność opieki nad takimi osobami spoczywa na domownikach, krewnych, sąsiadach itp., ograniczając jednocześnie ich aktywność zawodową i społeczną. Rozszerzenie wyspecjalizowanej, czasowej opieki medycznej nad seniorami, którzy wracają do sprawności po okresie hospitalacji, znacząco poprawiłoby ich komfort życia, skróciło czas potrzebny na usamodzielnienie i pozwoliło na szybszy powrót do społeczeństwa. W celu rozwiązania tego problemu na obszarze rewitalizacji konieczne jest zapewnienie usług opiekuńczo-leczniczych, które planuje świadczyć dla mieszkańców ZZOZ w Cieszynie.

Jak wynika z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie istnieje konieczność rozszerzenia działalności placówek opieki dziennej dla seniorów, co będzie stanowiło adekwatną odpowiedź na obecne problemy dotyczące osób starszych i przewlekle chorych na terenie gminy. Jak wynika z wywiadów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Cieszynie, przeprowadzanych m.in. w ramach diagnozy do projektu „Aktywni seniorzy”, problemy piętujące się przed osobami starszymi na obszarze rewitalizacji wynikają głównie z pogłębiającego się procesu starzenia się lokalnej ludności. Aktualnie odnotowuje się ponad roczny okres oczekiwania na miejsce w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, nasilające się utrudnienia wyegzekwowaniem należności za pobyt osób przebywających w DPS-ach, nasilone zjawisko pozostawiania osób starszych bez opieki przez rodziny, pogłębianą emigrację zarobkową bliskich w wieku produkcyjnym, utrudnienia transportowe itp. Rozwijający się dopiero system mieszkań chronionych czy rodzinnych domów spokojnej starości nie zapewnia zaspokojenia obecnych potrzeb, tym bardziej iż chodzi o działania na rzecz usprawnienia seniorów i utrzymania ich jak najdłużej w sprawności ruchowej i samodzielności. Na obszarze rewitalizacji występują duże braki w zasobach umożliwiających rozwój dziennych form opieki, uznawanych za bardziej efektywne społeczno – ekonomicznie formy opieki. Uwidocznione jest również niedostatek środków oraz zasobów w obszarze systemu opieki środowiskowej, trudny dostęp środowiskowych usług pielęgniarstwa oraz brak synchronizacji z działaniami Narodowego Funduszu Zdrowia. (źródło Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Cieszyna na lata 2014 – 2020 załącznik do Uchwały Nr XLII/444/14 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 24 kwietnia 2014 r.). Zauważyć należy, iż placówka opieki dziennej wypełni lukę jaka istnieje na obszarze rewitalizacji w opiece nad osobami starszymi. Nie mając alternatywy osoby te zmuszone są w sytuacji braku możliwości samodzielnej egzystencji kierować się do domów pomocy społecznej, będących formą całodobowego zabezpieczenia instytucjonalnego. W 2016 r. w domach pomocy społecznej przebywało 153 mieszkańców. Zauważyć należy stałą tendencję

wzrostową osób kierowanych do domów pomocy społecznej, wydłużającą się długość życia tych osób i związany z tym wzrost kosztów utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej- (w 2014 r. - 125 osób, w 2015 r. - 147 osób). Prognoza na rok 2017 zakłada skierowanie 160 osób. Odpłatność gminy za pobyty osób w domach pomocy społecznej ma stałe tendencję wzrostową. W roku 2016 r. była to kwota 2 972 821 zł a prognoza na rok 2017 zakłada wydanie na ten cel 3 ml zł. (źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej na rok 2016 dla gminy Cieszyn). Warto zauważyć, iż sytuacji opieki nad osobami starszymi i przewlekle chorymi nie poprawia istotnie obecność licznych komercyjnych placówek opieki całodobowej w cieszyńskim powiecie, gdyż ze względów finansowych tylko nieliczni seniorzy mogą skorzystać z tej formy opieki.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, projekt utworzenia placówki dziennego pobytu dla seniorów oraz placówki usamodzielniającej seniorów po przebytych leczeniu i zabiegach medycznych wpisuje się bardzo dobrze w szeroko pojęte wspierania i wyrównywanie szans osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz przewlekle chorych, w tym poprzez wzmacnianie działań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wsparcie rodzin, których członkami rodzin są osoby długotrwale chore, niepełnosprawne oraz osoby starsze oraz wspomaganie działań na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i osób starszych, które to cele realizuje gmina. Działanie takich placówek umożliwiłoby realizację efektywnych form wsparcia środowiskowego o charakterze interwencyjnym (służąc zabezpieczeniem niezbędnych podstawowych potrzeb osób starszych, niepełnosprawnych i chorych przewlekle, w tym po zakończeniu hospitalizacji, które oczekują na miejsce w domu pomocy społecznej czy zakładzie opiekuńczo - leczniczym) oraz w charakterze profilaktycznym i aktywizującym (mających na celu jak najdłuższe utrzymanie seniorów w środowisku, podtrzymując i wzmacniając posiadane przez nich zasoby osobiste i społeczne). Z uwagi na zabezpieczenie potrzeb osób w środowiskowym systemie wsparcia, uzupełnionym o świadczone przez tutejszy Ośrodek usług opiekuńczych, zmniejszy się liczba skierowań do domów pomocy społecznej. Seniorzy, chcący pozostać jak najdłużej w środowisku, dysponując alternatywą, wobec placówki całodobowej, z wysokim prawdopodobieństwem będą wybierać placówkę pobytu dziennego, co pozwoli im utrzymać jak najdłużej więzi społeczne w środowisku zamieszkania, zwłaszcza kontakt z najbliższą rodziną. Mniejsza liczba skierowań osób do domów pomocy społecznej będzie miała przełożenie na zmniejszenie jej wydatków na opłacenie pobytu osób w tego typu placówkach, zatrzymanie zwykłej tendencji w tym obszarze i umożliwi inną alokację środków finansowych dla gminy. Innowacyjna forma organizacji placówki we współpracy z NFZ pozwoli nakreślić nowy zakres współpracy na rzecz osób starszych, którego dotąd brakowało.

5.3.4 Przestępczość

Jak wynika z diagnozy Miasta Cieszyna najbardziej zagrożonym przestępczością rejonem jest właśnie centrum miasta, rejon targowiska miejskiego przy ul. Katowickiej oraz rejon ul. Bielskiej. Dokonując pogłębionej analizy zjawiska przestępczości na obszarze rewitalizacji, należy zwrócić uwagę na poszczególne miejsca zdarzeń i liczbę ujawnionych w nich przestępstw. Najbardziej niebezpiecznymi obszarami wynikającymi z diagnozy są: ul. Bielska (18 ujawnionych przestępstw), ul. Liburnia (13 ujawnionych przestępstw), ul. Stawowa (12 ujawnionych przestępstw), ul. Frysztacka (11 ujawnionych przestępstw), ul. Katowicka i al. Łyska (9 ujawnionych przestępstw) oraz Rynek i ul. Bobrecka (8 ujawnionych przestępstw). Przestępstwa te dotyczyły w większości włamań i kradzieży. Poniżej przedstawiono w tabeli zestawienie poszczególnych ulic i odpowiadające im wartości liczbowe ujawnionych przestępstw.

Tabela 18. Liczba przestępstw ujawnionych na obszarze rewitalizacji

Lokalizacja	Liczba ujawnionych przestępstw
Bielska	18
Liburnia	13
Stawowa	12
Frysztacka	11
Katowicka,	9
Al. Łyska	9
Rynek, Bobrecka	16
Zamkowa	6
Przykopa, Głęboka	10
Tomanka	4
Mennicza	4
Błogocka	4
Gen. Sikorskiego	4
Garncarska, św. Jerzego, Mickiewicza, Hajduka	12
Szymanowskiego, Moniuszki, Michejdy, Górna, Tysiąclecia, Przepilińskiego, Sienkiewicza, Folwarczna, Szeroka, Sarkandra, Śrutarska, Stary Targ, Filasiewicza	26
Pl. Kościelny, Rajska, Puńcowska, Solna, Paderewskiego, Wojska Polskiego, Krótka, Wypiańskiego, Krzywa, Towarowa; Korfantego, Brodzińskiego, Powstańców Śl., Spadowa, Kolejowa, Pl. Dominikański; Pl. Londzina; Pl. Św. Krzyża; Mostowa; Poniatowskiego, Hławiczki, 3 Maja, Olszaka; Chrobrego, Karłowicza, Kościuszki, Strzelców Podhalańskich, Stalmacha	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie

Sytuacje związane z przemocą w rodzinie występujące na obszarze rewitalizacji diagnozuje się np. na podstawie liczby wydanych Niebieskich Kart. Poniższa tabela ukazuje miejsca występowania tego zjawiska oraz jego natężenie. Najwięcej, bo aż 4 wydane Niebieskie Karty, zanotowano przy ul. Szymanowskiego, natomiast przy ul. Bielskiej oraz ul. Towarowej odnotowano 3 założone Niebieskie Karty. Kumulacja negatywnych zjawisk związanych z przestępczością występuje przy ul. Szymanowskiego (4 Niebieskie Karty).

Tabela 19. Liczba wydanych Niebieskich Kart na obszarze rewitalizacji

Lokalizacja	Liczba wydanych Niebieskich Kart
Szymanowskiego, Bielska, Towarowa,	10
Bobrecka, Moniuszki, Kościuszki, Żwirki Wigury, Frysztacka, Stary Targ, Olszaka,	14
Srebrna, Gen. Sikorskiego, Gen. Hallera, Tysiąclecia, Przykopa, Górna, Błogocka, Strzelców Podchalańskich, Nowe Miasto, Trzanowskiego, Mennicza, Kolejowa, Zaleskiego, Chrobrego, Filasiewiczza, Liburnia,	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Cieszynie

Dokładny obraz problemu przestępczości wynika z danych Straży Miejskiej w Cieszynie, dotyczących liczby zanotowanych wykroczeń na poszczególnych obszarach rewitalizacji. Koncentracja miejsc niebezpiecznych związanych z wybrykami chuligańskimi oraz drobną przestępczością w ścisłym centrum Cieszyna obejmuje obszar Wzgórza Zamkowego, ul. Michejdy, ul. Kochanowskiego, ul. Schodowej oraz Alei Łyska gdzie łącznie odnotowano 216 zdarzeń niebezpiecznych (wybryki chuligańskie i drobna przestępczość). Obszar ten stanowi także koncentrację miejsc ze szczególnym natężeniem problemów alkoholowych. Według danych Straży Miejskiej w Cieszynie na tym terenie odnotowano 83 przypadki tego zjawiska.

Tabela 20. Liczba przypadków problemów alkoholowych oraz zdarzeń niebezpiecznych na obszarze rewitalizacji

Oceniane zjawisko	Lokalizacja	Liczba przypadków (sumaryczne zestawienie dla poszczególnych obszarów)
Lokalizacja miejsc ze szczególnym natężeniem problemów alkoholowych	Wzgórze Zamkowe; ul. Michejdy; ul. Kochanowskiego; ul. Schodowa; Al. Łyska	83
	ul. Liburnia; ul. Kolejowa; ul. Korfantego; ul. Bielska	32
	ul. Wyższa Brama; ul. Kraszewskiego; ul. Miarki; ul. 3 Maja	8
Koncentracja miejsc niebezpiecznych (np. wybryki chuligańskie, drobna przestępczość itp.)	Wzgórze Zamkowe; ul. Michejdy; ul. Kochanowskiego; ul. Schodowa; Al. Łyska	216
	ul. Liburnia; ul. Kolejowa; ul. Korfantego; ul. Bielska	66
	ul. Wyższa Brama; ul. Kraszewskiego; ul. Miarki; ul. 3 Maja	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Straży Miejskiej w Cieszynie

5.3.5 AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Aktywność społeczna jest pojęciem odnoszącym się do szerokiego zakresu działań, relacji i postaw społecznych. Dużym utrudnieniem w badaniu poziomu i jakości kapitału społecznego jest wielość definicji oraz problemy w doborze mierników tego zjawiska. Na potrzeby diagnozy wykorzystano m.in. dane o liczbie osób korzystających z oferty Biblioteki Miejskiej w Cieszynie. Kultura jest jednym z głównych zasobów tworzących kapitał społeczny. Dostępność i jakość kultury wpływa na rozwój całej wspólnoty oraz człowieka jako jednostki. W obszarze rewitalizacji działają trzy oddziały Biblioteki Miejskiej: centrala przy ul. Głębokiej 15, Filia nr 1 przy ul. Wąskiej 2 oraz Filia Specjalistyczna dla osób niewidomych i słabowidzących przy ul. Srebrnej 6. W zakresie aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców obszaru zdegradowanego dokonano analizy liczby dzieci i dorosłych korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych. Poniższa tabela przedstawia stałą ofertę kulturalną Biblioteki Miejskiej dla poszczególnych osiedli z wyszczególnieniem obsługi czytelniczej i informacyjnej oraz liczby wydarzeń.

Tabela 21. Oferta kulturalna Biblioteki Miejskiej w Cieszynie

Miejsce	Oferta kulturalna
Biblioteka Miejska w Cieszynie – centrala ul. Głęboka 15	Obsługa czytelnicza i informacyjna oraz wydarzenia (konkursy, wystawy, kursy, warsztaty, spotkania autorskie, konferencje itp.)
Filia nr 1 Biblioteki – ul. Wąska 2	Obsługa czytelnicza i informacyjna oraz wydarzenia (spotkania Klubu Miłośników Dobrej Książki)
Filia Specjalistyczna dla osób niewidomych i słabowidzących – ul. Srebrna 6	Obsługa czytelnicza i informacyjna w tym głównie członków Polskiego Związku Niewidomych oraz wydarzenia (spotkania ze specjalistami, ciekawymi ludźmi warsztaty, rajdy i wycieczki)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Biblioteki Miejskiej w Cieszynie

W tabeli poniżej zaprezentowano dane dotyczące liczby dzieci i dorosłych korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych w Bibliotece Miejskiej. W gmachu głównym biblioteki odnotowuje się najwyższą koncentrację osób korzystających z oferty, zarówno dzieci, jak i dorosłych. Najmniejsza liczba czytelników i uczestników korzysta z oferty stałych zajęć dla dzieci i młodzieży w Filii Specjalistycznej przy ul. Srebrnej. Najmniejszą liczbę osób korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych dla dorosłych odnotowuje się w Filii nr 1 Biblioteki przy ul. Wąskiej, a najniższą liczbę czytelników powyżej 15 lat – w Filii przy ul. Srebrnej.

Tabela 22. Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej Biblioteki Miejskiej w Cieszynie

Oceniane zjawisko	Miejsce	Natężenie zjawiska
Liczba dzieci korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych	Biblioteka Miejska w Cieszynie – centrala – ul. Głęboka 15	Czytelnicy do lat 15: 1 645 osób Liczba dzieci korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych: 19 847 osób
	Filia nr 1 Biblioteki – ul. Wąska 2	Czytelnicy do lat 15: 147 osób Liczba dzieci korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych: 0 osób
	Filia Specjalistyczna dla osób niewidomych i słabowidzących – ul. Srebrna 6	Czytelnicy do lat 15: 5 osób Liczba dzieci korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych: 0 osób
Liczba dorosłych korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych	Biblioteka Miejska w Cieszynie – centrala – ul. Głęboka 15	Czytelnicy powyżej 15 lat: 5 353 osoby Liczba dorosłych korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych: 4 336 osób
	Filia nr 1 Biblioteki – ul. Wąska 2	Czytelnicy powyżej 15 lat: 727 osób Liczba dorosłych korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych: 18 osób
	Filia Specjalistyczna dla osób niewidomych i słabowidzących – ul. Srebrna 6	Czytelnicy powyżej 15 lat: 61 osób Liczba dorosłych korzystających z oferty stałych zajęć kulturalnych: 1 203 osoby

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Biblioteki Miejskiej w Cieszynie

W centralnym oddziale Biblioteki Miejskiej obsługuje się mieszkańców z całego miasta. Przekrój użytkowników jest różnorodny – dzieci, młodzież, osoby dorosłe, w tym seniorzy i osoby z grupy osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. W Filii nr 1 przy ul. Wąskiej 2 występuje stała grupa członków Klubu Miłośników Dobrej Książki składająca się z 18 osób. Filia obsługuje mieszkańców osiedla ZOR i użytkowników pobliskich ogródków działkowych. Z uwagi na ograniczony metraż Filia nr 1 jest ukierunkowana na obsługę czytelniczą i informacyjną środowiska, w którym działa i prowadzi bardzo ograniczoną działalność kulturalno-edukacyjną. Filia przy ul. Srebrnej obsługuje osoby z dysfunkcją narządu wzroku (niewidome i słabowidzące). Filia ta posiada bogatą ofertę audiobooków, z której korzystają również inni mieszkańcy Cieszyna.

Jednym z kluczowych animatorów oferty kulturalnej na obszarze rewitalizacji jest też Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” w Cieszynie. W obiekcie tym prowadzi się wszechstronną działalność kulturalno-oświatową i realizuje szereg wydarzeń z zakresu różnych dziedzin kultury: muzyki, tańca, plastyki, literatury, teatru i folkloru. Dom Narodowy był miejscem licznych koncertów, wykładów, prelekcji, spotkań autorskich, wieczorów poetyckich, warsztatów, przeglądów, wystaw oraz spotkań tematycznych. Wiodącymi wydarzeniami cyklicznymi organizowanymi przez

Cieszyński Ośrodek Kultury Dom Narodowy są: „Dni Kultury Chrześcijańskiej” zorganizowane wspólnie przez przedstawicieli COK, katolicką parafię św. Marii Magdaleny i cieszyńskie Duszpasterstwo Środowisk Twórczych, „XXVI Święto Trzech Braci”, VII Festiwal Europejskich Szkół Artystycznych i Twórczych „Kręgi Sztuki”, XI Przegląd Filmowy „Wakacyjne Kadry”, Dni Kultury Żydowskiej oraz Cieszyński Festiwal Jazzowy. W ramach działalności edukacyjno-artystycznej i ruchowo-rekreacyjnej prowadzone są zajęcia dla dzieci i dorosłych, które realizowane są przez pracownie tematyczne i zespoły artystyczne. Dom Narodowy jest stałą siedzibą BBM Orchestra – grupy młodych zdolnych muzyków oraz grupy młodzieży tańczącej „Royal People”. W ramach stałej, popołudniowej działalności klubowej w kołach zainteresowań czy towarzystwach mających siedzibę w Domu Narodowym odbywają się m.in. otwarte prelekcje, wykłady, które organizują Cieszyńskie Towarzystwo Fotograficzne, Towarzystwo Miłośników Ogrodnictwa, Klub przewodników PTTK, Cieszyński Klub Hobbystów, Polskie Towarzystwo Filatelistyczne, Klub Pszczelarski, Klub Radiestetów, Klub Esperanto, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego, Liga Obrony Kraju oraz Klub Zdrowia. Oprócz wszechstronnej działalności kulturalno-edukacyjnej Dom Narodowy jest miejscem otwartym na potrzeby stowarzyszeń, organizacji, akcji charytatywnych. Z lokali w Domu Narodowym korzystają: organizacje, szkoły, uczestnicy zawodów i imprez sportowych organizowanych na cieszyńskim Rynku. Poniżej w tabeli przedstawiono liczbę osób, która skorzystała z oferty Domu Narodowego w ramach poszczególnych wydarzeń.

Tabela 23. Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej COK Dom Narodowy w Cieszynie

LP.	Rodzaj wydarzenia	Rok 2016	
		Liczba poszczególnych wydarzeń	Liczba uczestników
1.	Imprezy	217	34552
2.	Wystawy	35	23800
3.	Warsztaty	48	1998
5.	Zajęcia	-----	18731
6.	Festiwale	7	83695
7.	Plenery	16	7984
Razem liczba osób		-----	170760

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z COK w Cieszynie.

Do podmiotów działających w obszarze kultury zaliczyć należy także Zamek Cieszyn, który jest pierwszym w Polsce regionalnym centrum dizajnu i przedsiębiorczości, działającym od 2005 roku. Do zadań Zamku należą: promowanie dobrego wzornictwa, wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, ochrona i popularyzacja rzemiosła, rozwój i promocja turystyki kulturowej. Zamek posiada duże doświadczenie w prowadzeniu i organizacji szkoleń, warsztatów, konferencji i doradztwa. Część realizowanych przez Zamek Cieszyn przedsięwzięć ma cykliczny charakter. Należą do nich m.in.:

1. *Dizajn i...* – symboliczne Urodziny Zamku, czyli otwarte dla wszystkich interdyscyplinarne wydarzenie obejmujące dyskusje, warsztaty, wystawy. Corocznemu spotkaniu towarzyszy inny motyw przewodni. Tematem przewodnim w 2017 roku była ekonomia rozumiana jako dobre gospodarowanie, będące niezwykle istotnym elementem szczęśliwego życia. Ważnym, już stałym, punktem urodzinowego programu jest otwarcie wystawy „Graduation Projects”.
2. *Graduation Projects* – przegląd i wystawa dyplomów absolwentów kierunków projektowych z Polski, Czech, Słowacji i Węgier organizowany przez Zamek Cieszyn i kwartalnik projektowy „2 + 3 D” oraz partnerów z Krajów Wyszehradzkich. Poszczególne edycje wystawy były prezentowane w Pradze, Bratysławie, Berlinie, Budapeszcie, Tallinie, a tegoroczna będzie gościć w Kownie.
3. *Śląska Rzecz* – jedyny regionalny konkurs w Polsce, doceniający wysoką jakość wzorniczą i innowacyjne rozwiązania projektowe. Jest on adresowany do firm, projektantów, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych. Od 2017 roku konkurs obejmuje województwa: śląskie i opolskie. Jest organizowany po raz 12. Rozstrzygnięciu konkursu towarzyszy otwarcie wystawy pokonkursowej.
4. *Dizajn w przestrzeni publicznej* – cykliczne wydarzenie (konferencja i wystawa) poświęcone określonym problemom dotyczącym przestrzeni publicznej. Do tej pory mowa była m.in. o bezpieczeństwie, partycypacji, miejskim ogrodnictwie, projektowaniu dla osób starszych. W 2015 roku tematem była praca, rok później dostępność w miastach historycznych, a w 2017 roku DWPP będzie poświęcony gospodarowaniu odpadami. Pierwsza edycja odbyła się w 2007 roku.
5. *Letnia Szkoła Designu* – cykliczne warsztaty (odbywające się od 2007 roku) organizowane z myślą o studentach, absolwentach oraz projektantach z krótkim doświadczeniem zawodowym. Ich uczestnicy, realizując konkretne zadania, uczą się rozwiązywania problemów projektowych i pracy w zespole. Temat warsztatów zmienia się co roku. Większość edycji była organizowana głównie z myślą o projektantach graficznych. W 2015 roku uczestnikami LSD byli projektanci (graficy, plastycy) pracujących dla instytucji kultury i instytucji publicznych, ale też festiwalu i innych wydarzeń. W 2016 roku warsztaty dotyczyły interwencji miejskich.
6. *Skarby z cieszyńskiej tróły* – odbywający się w Cieszynie i Czeskim Cieszynie festiwal kultury regionalnej, czyli spotkania z rzemiosłem, folklorem, muzyką, lokalną kuchnią, sztuką i designem. To kilkadziesiąt wydarzeń – warsztaty, koncerty, wystawy, jarmark rzemiosła organizowane przez Zamek Cieszyn oraz Dom Dzieci i Młodzieży z Czeskiego Cieszyna, przy współpracy instytucji kultury obu przygranicznych miast.
7. *Mała Pracownia Projektowania* – cykl warsztatów projektowych dla dzieci i młodzieży, poznających tajniki pracy projektantów oraz dyscypliny, którymi się zajmują. Uczestnicy mają okazję sprawdzić, jak pomysły zamieniają się w gotowe produkty, tworząc własne modele. Warsztaty rozwijają kreatywne myślenie oraz umiejętności manualne, uczą szacunku do pracy wytwórczej.
8. *ABC Przedsiębiorczości* – odbywające się cyklicznie szkolenie dla osób planujących prowadzenie własnej działalności. Uczestnicy otrzymują pakiet praktycznych informacji i wskazówek dotyczących założenia i prowadzenia firmy

w pierwszym okresie działalności. Szkolenie jest organizowane z myślą o przyszłych przedsiębiorcach, działających w bardziej tradycyjnych branżach, jak i z myślą o przedstawicielach sektora kreatywnego.

9. *Klub Przedsiębiorcy* – jego członkowie – w większości właściciele małych, często rodzinnych firm z regionu – spotykają się cyklicznie na warsztatach i szkoleniach z dziedziny prawa, projektowania, zarządzania, księgowości i finansów, czy psychologii w biznesie.

Poniżej przedstawiono liczbę odbiorców, którzy skorzystali z oferty Zamku Cieszyn w ramach poszczególnych wydarzeń.

Tabela 24. Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej Zamku Cieszyn

Lp.	Rodzaj wydarzenia	Rok 2016	
		Liczba poszczególnych wydarzeń	Liczba uczestników
1.	Wystawy	28	20 000
2.	Warsztaty	98	2 800
Razem liczba osób		126	22 800

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Zamku Cieszyn

Przedstawione powyżej oferty poszczególnych podmiotów prężnie działających w obszarze kultury stanowią potencjał do tworzenia nowych pomysłów, aktywizacji i integracji mieszkańców. Choć przedstawiona oferta wydaje się dość szeroka, w czasie warsztatów i spotkań konsultacyjnych zwracano uwagę na potrzebę jej większej dywersyfikacji i dalszego wzbogacania, jak też na konieczność uzupełnienia działań w sferze kultury, nowymi formami aktywności rekreacyjno-ruchowej. Chodzi m.in. o zajęcia dla dzieci na placach zabaw i w siłowniach zewnętrznych, możliwość aktywnego wypoczynku w parkach czy na nabrzeżu Olzy, jak też o inne formy aktywności ruchowej np. dla seniorów.

Uczestnictwo w życiu publicznym wyraża się także m.in. poprzez udział obywateli w wyborach władz samorządowych i krajowych czy referendach oraz poprzez proces oddolnego tworzenia społeczeństwa obywatelskiego, tj. zakładanie organizacji pozarządowych, partii politycznych, grup nieformalnych. W przypadku obszaru rewitalizacji frekwencja w ostatnich wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w pierwszej turze wynosiła 47,16 %, natomiast w drugiej turze – 64,46 %. Wynik ten wskazuje na relatywnie wysokie zainteresowanie sprawami publicznymi.

Ważną grupą interesariuszy rewitalizacji są seniorzy. Ich udział w życiu publicznym będzie dynamicznie wzrastał, z uwagi na postępujący proces starzenia się społeczeństwa. W ramach badań ankietowych zapytano respondentów o jakość oferty dedykowanej dla grupy seniorów.

Tabela 25. Ocena oferty dedykowanej dla seniorów na obszarze rewitalizacji

Lp.	Oferta dla seniorów w Cieszynie na obszarze rewitalizacji:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Jest wystarczająca.	44	39	17
2.	Wymaga rozszerzenia o elementy związane z edukacją, kulturą, aktywnością fizyczną.	41	6	53
3.	Wymaga rozszerzenia o elementy związane z pomocą społeczną, terapią zajęciową, usługami opiekuńczymi itp.	34	3	63

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Odpowiedzi respondentów w Tabeli 25 wskazują, że jedynie 17% badanych uważa, że Cieszyn ma wystarczającą ofertę dla seniorów. Analiza odpowiedzi dotyczących konieczności rozszerzenia oferty dla seniorów o elementy związane z edukacją, kulturą czy aktywnością fizyczną wskazuje, że ponad połowa badanych oczekuje takich rozwiązań. Za rozszerzeniem oferty o elementy związane z pomocą społeczną, terapią zajęciową i usługami opiekuńczymi opowiedziało się 63% respondentów. Można to łączyć się z rosnącą świadomością społeczną odnośnie postępującego, szczególnie w miastach, procesu starzenia się ludności, co będzie wymagało w przyszłości dostosowania wielu usług społecznych do ich potrzeb. Poniżej przedstawiono wybrane sugestie i uwagi respondentów w sprawie działań dla seniorów (treści w podpunktach niejednokrotnie mają charakter cytatów).

Tabela 26. Propozycje i uwagi podane przez respondentów odnoszące się do oferty dedykowanej dla seniorów na obszarze rewitalizacji

L.p.	Zestawienie wybranych propozycji i uwag respondentów do oferty dla seniorów na obszarze rewitalizacji
1.	<i>Brak domu dziennej opieki nad seniorami, kino jest niedostępne dla wielu seniorów.</i>
2.	<i>Brak oferty dla dorosłych niepełnosprawnych.</i>
3.	<i>Dom opieki dziennej, podejścia, podjazdy, ułatwienia komunikacyjne.</i>
4.	<i>Kluby seniora, zdrowa żywność i profilaktyka zapobiegające chorobom i samotności lub wykluczeniu.</i>
5.	<i>Najwięcej ludzi starszych mieszka w Śródmieściu, najczęściej nie dysponują samochodami, więc należy ww. funkcje p 5.2 i 5.3 (tj. związane z rozszerzeniem oferty o elementy związane z edukacją, kulturą, aktywnością fizyczną i elementy związane z opieką społeczną, terapią zajęciową, usługami opiekuńczymi itp.) przybliżyć do ich miejsca zamieszkania lub dobrze skomunikować autobusami miejskimi. Można stworzyć coś na wzór Empików, Klubu Książki i Prasy. Coś takiego istniało w II połowie XX wieku na Starym Targu (kawiarenka, herbaciarnia z prasą i książkami).</i>
6.	<i>Opieka dotycząca "młodych seniorów" jest wystarczająca. Brak jakiegokolwiek wsparcia dla sędziwych seniorów i ich rodzin!</i>
7.	<i>Potrzebna diagnoza długoletnia potrzeb starzejącego się społeczeństwa i wymierającego Cieszyna.</i>
8.	<i>Potrzebne jest wsparcie ze strony Miasta wydarzeń organizowanych dla seniorów przez organizacje pozarządowe.</i>
9.	<i>Przygotować i uchwalić politykę senioralną w perspektywie 2020-2050.</i>
10.	<i>W Domu Narodowym schody, w kinie schody – starsze osoby mają trudności ze skorzystaniem z oferty kulturalnej.</i>
11.	<i>Zajęcia integracyjne dla różnych grup wiekowych – wspólne działania niezależne od wieku.</i>

Źródło: Badanie ankietowe PAPI, CAPI, N=200

Propozycje zgłoszone przez respondentów odnośnie oferty dla seniorów w Cieszynie wskazują przede wszystkim na konieczność zwrócenia większej uwagi na realne potrzeby osób w podeszłym wieku i osób niesamodzielnych. Podkreślano także potrzebę dostosowania miejsc publicznych dla potrzeb osób mających problemy z poruszaniem się.

5.3.6 RYNEK PRACY

W obszarze rewitalizacji występuje problem związany z bezrobociem. Ogólna liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie w obszarze rewitalizacji wynosi 171 osób. Kumulacja zjawiska bezrobocia występuje przy ulicach: Frysztańskiej, Bielskiej, Błogockiej, Górnej oraz Tysiąclecia. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane na ten temat.

Tabela 27. Liczba osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie (dane za 2016 r. i 2017)

Lokalizacja		Liczba osób bezrobotnych (2016)									
Frysztańska		21									
Bielska		14									
Błogocka		11									
Górna		8									
Tysiąclecia		7									
Katowicka		6									
Generała Władysława Sikorskiego, Bobrecka, Przykopa, Wojciecha Korfantego		35									
Stanisława Moniuszki		4									
Głęboka, Karola Hławiczki, Strzelców Podhalańskich,		12									
3 Maja, Bolesława Limanowskiego, Generała Józefa Hallera, Jana Gawłasa, Jana Michejdy, Kolejowa, Nowe Miasto, Plac Kościelny, Stanisława Wyspiańskiego, Świętego Jana Sarkandra, Świętego Jerzego, Adama Mickiewicza, Stawowa		26									
Aleja Piastowska, Biskupa Franciszka Śniegonia, Bolesława Chrobrego, Górny Rynek, Ignacego Kraszewskiego, Jana Kochanowskiego, Jana Kubisza, Jerzego Ciencialy, Józefa Zaleskiego, Kasztanowa, Księdza Ignacego Świeżego, Orzechowa, Poprzeczna, Sejmowa, Stary Targ, Towarowa, Trzech Braci, Wąska, Wojska Polskiego, Wyższa Brama, Zamkowa		24									
Struktura bezrobocia na obszarze rewitalizacji – dane dotyczące wyłącznie osób korzystających ze wsparcia MOPS w Cieszynie w roku 2017											
wiek			płeć		wykształcenie					długość trwania bezrobocia	
18 - 25	25- 50	50 lat i więcej	K	M	podstawowe	gimnazjalne	średnie	zawodowe	wyższe	długotrwale bezrobotni	krótkotrwale bezrobotni
3	35	17	39	16	15	7	9	22	2	34	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Cieszynie oraz MOPS w Cieszynie

Jak wynika z powyższej Tabeli, na obszarze rewitalizacji przeważają osoby długotrwale bezrobotne, jak również osoby z niskim wykształceniem, kobiety.

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cieszynie diagnozujące zjawisko bezrobocia wśród osób korzystających ze wsparcia Ośrodka wskazują, że do głównych przyczyn bezrobocia na obszarze rewitalizacji należy: konieczność sprawowania opieki nad innymi członkami rodziny (dziećmi i rodzicami) – 15 osób, alkoholizm – 11 osób, niskie kwalifikacje, brak bądź niewielkie doświadczenia zawodowe – 10 osób, długotrwała choroba bądź niepełnosprawność – 8 osób, nieatrakcyjny wiek na rynku pracy – 7 osób, inne (w tym otrzymywanie świadczenia wychowawczego) – 4 osoby.

Diagnoza zachowań osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji wskazuje, że osoby bezrobotne cechuje brak aktywności społecznej i umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, brak kompetencji psychospołecznych, zaradności, samodzielności, a także brak motywacji do poszukiwania pracy i podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Zauważalne jest również poczucie niskiej wartości i przekonanie o małej skuteczności na rynku pracy. Dlatego osoby te wymagają, poza podniesieniem kompetencji zawodowych i umiejętności poszukiwania pracy, intensywnego i kompleksowego wsparcia, wzmacniania motywacji do usamodzielniania się, osiągania wyznaczonych celów i poczucia odpowiedzialności za siebie oraz swoje działania. Pozostawanie przez dłuższy okres czasu na bezrobociu przez mieszkańców obszaru rewitalizacji przyczyniło się do obniżenia standardu ich życia, ograniczenia bądź całkowitego zaniechania uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, obniżenia samooceny i pogorszenia stanu zdrowia psychicznego i fizycznego, a także doprowadziło do wystąpienia innych niepożądanych zjawisk, w szczególności alkoholizmu.

Na obszarze rewitalizacji istnieje zatem potrzeba stworzenia dobrych warunków do poprawy kwalifikacji zawodowych mieszkańców, szczególnie osób wymagających reorientacji zawodowej a także zdobycia nowych, atrakcyjnych na rynku pracy umiejętności i kompetencji. Tego typu oferta powinna również być kierowana do ludzi młodych, kształcących się, aby mogli rozwijać swoje zainteresowania zawodowe. Ważne jest również zapewnienie dobrych warunków technicznych kształcenia, co będzie zachęcać do korzystania z różnych form edukacji np. kursów zawodowych, szkoleń, innych form kształcenia pozaformalnego i nieformalnego, studiów.

5.4 SFERA GOSPODARCZA

W obszarze rewitalizacji zamieszkuje duża wysoka liczba osób, które osiągnęły dochód za rok 2015 niepowodujący obowiązku podatkowego, tj. 3091 zł. Ogólna liczba podatników w obszarze rewitalizacji, którzy nie przekroczyli progu obowiązku podatkowego wynosi: 652 osoby. Jest to znacząca liczba osób, których zarobki

ograniczają się do 3091 zł w skali rocznej. Kumulacja tego zjawiska obejmuje ul. Frysztacką, ul. Górną, ul. Głęboką i ul. Stanisława Moniuszki. Poniżej przedstawiona została liczba podatników, którzy nie przekroczyli progu obowiązku podatkowego, przypadająca na poszczególne ulice w obszarze rewitalizacji.

Tabela 28. Liczba podatników na obszarze rewitalizacji, którzy za rok 2015 osiągnęli dochód niepowodujący obowiązku podatkowego

Lokalizacja	Liczba podatników
Frysztacka	50
Górna	44
Głęboka	35
Stanisława Moniuszki	30
Bielska	24
Błogocka	23
Gen. Władysława Sikorskiego; Gen. Józefa Hallera	44
Katowicka	19
św. Jerzego	18
Bolesława Chrobrego	17
Pawła Stalmacha	14
Stawowa	13
Tysiąclecia	12
Stanisława Wyspiańskiego, Przykopa, Ks. Rudolfa Tomanka, Ignacego Kraszewskiego	33
Bolesława Limanowskiego, Jana Gawlasa, Wyższa Brama	30
Solna, Towarowa, Żwirki i Wigury	24
Bobrecka, Karola Hławiczki, Mennicza, Pl. Dominikański, Strzelców Podhalańskich, św. Jana Sarkandra	42
Jana Kubisza, Nowe Miasto, Pl. Józefa Poniatowskiego, Stary Targ, Śrutarska, Wojciecha Korfantego, Powstańców Śląskich	42
Feliksa Hajduka, Górny Rynek, Ignacego Paderewskiego, Józefa Zaleskiego, Krótka, Sejmowa	30
Adama Mickiewicza, Henryka Sienkiewicza, Kazimierza Brodzińskiego, Kolejowa, Pl. Kościelny, Schodowa, Srebrna, Zamkowa, Hażłaska	36
Bóznicza, Pl. Św. Krzyża, Pl. Teatralny, Pokoju, Szeroka, Wąska, Hieronima Przepilińskiego, Puńcowska	24
3 Maja, Bp. Franciszka Śniegonia, Jana Michejdy, Józefa Kiedronia, Jana Matejki, Juliusza Ligonja, Karola Miarki, Leopolda Szersznika, Liburnia, Pl. Józefa Londzina, Pochyła, Rajska, Rynek, Folwarczna	28
Al. Piastowska, Browarna, Dojazdowa, Dworkowa, Garncarska, Jerzego Cieniały, Kasztanowa, Ks. Ignacego Świeżego, Łukowa, Orzechowa, Poprzeczna, Przechodnia, Ratuszowa, Spokojna, Stroma, Wacława Olszaka, Al. Jana Łyska, Fryderyka Chopina, Juliana Niemcewiczka	19

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Skarbowego w Cieszynie

W obszarze rewitalizacji zauważalna jest także wysoka liczba podmiotów, prowadzących działalność gospodarczą. Ogólna liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w obszarze rewitalizacji wynosi: 3255. Kumulacja tego zjawiska obejmuje ul. Mostową, ul. Stawową, ul. Głęboką i ul. Bobrecką. Poniżej przedstawiona została liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą przypadająca na poszczególne ulice na obszarze rewitalizacji.

Tabela 29. Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji w podziale na poszczególne ulice

Lokalizacja	Liczba podmiotów
ul. Mostowa	202
ul. Stawowa	64
ul. Głęboka	179
ul. Bobrecka	178
ul. Mennicza	146
ul. dr. Jana Michejdy	100
rynek Rynek	88
ul. Górna	84
ul. Zamkowa	80
ul. Ignacego Kraszewskiego	77
ul. Bielska	72
ul. Frysztacka	69
ul. Wojciecha Korfantego	66
ul. 3 Maja, ul. Bolesława Chrobrego, ul. Pawła Stalmacha	147
ul. Katowicka	45
ul. Przykopa	43
Ul. Górny Rynek, ul. Bolesława Limanowskiego	84
ul. Stary Targ	41
ul. Gen. Władysława Sikorskiego	40
pl. Wolności, ul. Wyższa Brama	78
ul. Gen. Józefa Hallera	36
ul. Liburnia	32
ul. Henryka Sienkiewicza, ul. Sejmowa	60
ul. Szeroka, ul. św. Jerzego	58
ul. Karola Szymanowskiego, ul. Pokoju	56
ul. Feliksa Hajduka	27
ul. Tysiąclecia	26
al. Jana Łyska, ul. Srebrna	50
ul. Nowe Miasto	24
ul. Tadeusza Kościuszki	23
ul. Hieronima Przepilińskiego, ul. Fryderyka Chopina ul. Garncarska, ul. Stanisława Wyspiańskiego ul. Świętego Jana Sarkandra	110
ul. Hażłaska, ul. Puńcowska, ul. Hilarego Filasiewicza	63
ul. Józefa Zaleskiego, ul. ks. Ignacego Świeżego	40
ul. Karola Hławiczki, ul. Śrutarska	38
ul. Ignacego Paderewskiego, ul. Strzelców Podhalańskich	36
ul. Błogocka, ul. ks. Rudolfa Tomanka, pl. Dominikański, pl. św. Krzyża, ul. Jana Gawłasa ul. Leopolda Jana Szersznika	102
ul. Dojazdowa, ul. Wojska Polskiego, ul. Żwirki i Wigury	48
pl. Józefa Londzina, ul. Kolejowa	30
ul. Stanisława Moniuszki, ul. Mała Łąka	28
ul. Krzywa, pl. Józefa Poniatowskiego, pl. Teatralny ul. Towarowa, ul. Wacława Olszaka	65
ul. Aleksandra Fredry, ul. Ratuszowa, ul. Solna	36
al. Piastowska, ul. Krótka	22
ul. Powstańców Śląskich	10
ul. Bóżnicza, ul. inż. Józefa Kiedronia, ul. Jana Kubisza, ul. Kazimierza Brodzińskiego, ul. ks. Antoniego Janusza ul. Władysława Szybińskiego	54
ul. Mieczysława Karłowicza, ul. Adama Mickiewicza, ul. Bednarska	24
ul. Na Wzgórzu, pl. Juliusza Słowackiego, ul. Dworkowa	42

ul. Henryka Jordana, ul. Jana Kochanowskiego, ul. Lipowa	
pl. Kościelny, ul. Jana Matejki, ul. Jerzego Cienciąły, ul. Karola Miarki, ul. Rajską, ul. Stroma	36
ul. ks. Jerzego Trzanowskiego, ul. Ogrodowa, ul. Schodowa ul. Tadeusza Regera	20
ul. Stanisława Staszica, ul. bp. Franciszka Śniegonia, ul. Gołębia	12
ul. Folwarczna, ul. Przechodnia, ul. Spokojna	9
ul. Wąska, ul. Łukowa, ul. Benedyktyńska, ul. Juliusza Ligonia ul. Orzechowa, ul. Trzech Braci	12
ul. Nikła, ul. Browarna, ul. Hugona Kołłątaja, ul. Kasztanowa, ul. Ludwika Kluckiego, ul. Rzeźnicza, ul. Wojciecha Bogusławskiego	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Przeprowadzone badania jakościowe odnosiły się także do aspektów gospodarczych. Poniżej w tabeli przedstawiono odpowiedzi respondentów, którzy ocenili proponowane rozwiązania dotyczące żywienia społeczno-gospodarczego ulicy Głębokiej w Cieszynie. Obszar ten został wskazany jako strategiczny pod względem projektowanych działań rewitalizacyjnych, gdyż rozwiązanie problemów dotyczących ulicy Głębokiej, w istotny sposób rzutuje na całokształt procesów rewitalizacyjnych w Cieszynie. Na ulicy Głębokiej oraz ulicach przyległych kumuluje się przede wszystkim działalność gospodarcza: handlowa i usługowa, która obejmuje także ulice łączące się z ul. Głęboką i Rynek. Z tego względu żywienie społeczno-gospodarcze ulicy Głębokiej jest jednym z kluczowych kierunków działań rewitalizacyjnych w Cieszynie.

Tabela 30. Ocena kierunków żywienia społeczno-gospodarczego ulicy Głębokiej

Lp.	Żywienie społeczno-gospodarcze ulicy Głębokiej wymaga:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Wydłużenia godzin pracy sklepów i punktów usługowych i dopasowanie do oczekiwań klientów	25	31	44
2.	Poprawy estetyki wystaw i uatrakcyjnienia wystroju sklepów	33	15	52
3.	Rozszerzenia oferty handlowej i usługowej dla mieszkańców	21	14	65
4.	Zmiany funkcji z typowo handlowej na handlowo-usługowo-społeczną	32	12	56
5.	Zwiększenia liczby punktów gastronomicznych, kawiarni itp.	34	23	43
6.	Wprowadzenia wspólnej promocji sklepów i punktów usługowych przy ul. Głębokiej pod wspólną marką, np. Galeria Głęboka	29	26	45
7.	Wprowadzenia dodatkowych atrakcji np. neony, iluminacje świetlne, ławki dźwiękowe, ekspozycje oraz wystawy artystyczne w przestrzeni handlowej i usługowej	22	24	54
8.	Wprowadzenia mobilnej zieleni np. donice miejskie, pergole, drzewa, zieleńce, klomby	10	8	82
9.	Stworzenia dodatkowej przestrzeni dla kameralnych imprez, występów artystycznych itp.	19	6	75

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

W pytaniu dotyczącym działań służących ożywieniu ulicy Głębokiej respondenci wypowiedzieli się na temat dziewięciu proponowanych kierunków zmian. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, iż ankietowanym najbardziej spodobało się działanie dotyczące wprowadzenia mobilnej zieleni (wariant 8 – 82% odpowiedzi pozytywnych) oraz zorganizowanie dodatkowej przestrzeni na potrzeby kameralnych imprez (wariant 9 – 75% odpowiedzi pozytywnych). Duże poparcie respondenci wykazali także w stosunku do takich propozycji jak: poprawa estetyki i wystaw sklepów (wariant 2 – przychylnie wypowiedziało się 52% badanych), rozszerzenie oferty handlowej i usługowej (wariant 3 – 65% badanych poparło tę możliwość), zmiana funkcji z typowo handlowej na handlowo-usługowo-społeczną (wariant 4 – 56% respondentów wypowiedziało się pozytywnie), jak też wprowadzenie dodatkowych atrakcji, m.in. iluminacji świetlnej (wariant 7 – 54% respondentów opowiedziało się za tym rozwiązaniem). Pozostałe propozycje: wariant 1 – wydłużenie czasu pracy sklepów i punktów gastronomicznych; wariant 5 – zwiększenie liczby punktów gastronomicznych; wariant 6 – wprowadzenie wspólnej promocji sklepów i punktów usługowych; poparło mniej niż połowa badanych, tj. odpowiednio: 44%, 43% i 45%.

Tabela 31. Propozycje i uwagi respondentów w ramach działań powodujących ożywienie społeczno - gospodarcze ul. Głębokiej

L.p.	Zestawienie wybranych propozycji i uwag respondentów do działań powodujących ożywienie społeczno-gospodarcze ul. Głębokiej
1.	<i>Wariant 1 - sezonowo, wariant 9 - na amfiteatrze ul. 3 Maja</i>
2.	<i>Amfiteatr</i>
3.	<i>Atrakcja dla dzieci typu "Fikołek" – mini plac zabaw w centrum.</i>
4.	<i>Cenię indywidualizm, małomiasteczkowy charakter sklepów i kawiarenek. Nie wszystkie miasta mogą pochwalić się tak dobrze zachowanymi kamienicami. Duże galerie to domena współczesnego budownictwa i jest go sporo. Uważam, że należy zachować klimat Cieszyna, a nie podążać za obecną modą budowy wielkich centrów handlowych.</i>
5.	<i>Dopasować wysokość czynszu do możliwości generowania zysków przez osoby wynajmujące sklepy.</i>
6.	<i>Nie dopuścić do samowolnej i nieestetycznej reklamy (typ baner).</i>
7.	<i>Niewielkie kameralne imprezy/muzyka.</i>
8.	<i>Obniżenie czynszu dla lokali usługowo-handlowych.</i>
9.	<i>Popyt regulują prawa rynku, więc nie poprawiamy wszystkiego "na siłę".</i>
10.	<i>Święto ul. Głębokiej</i>
11.	<i>Wydłużyć latem godziny pracy sklepów.</i>
12.	<i>Zainwestować w zieleń, nie tylko mobilną!</i>

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Respondenci mieli także możliwość wskazania własnych propozycji działań dotyczących społeczno-gospodarczego ożywienia ulicy Głębokiej. Poniżej w tabeli przedstawiono propozycje badanych (w tabeli zawarto dosłowne cytaty z wypowiedzi respondentów).

Propozycje respondentów dotyczące działań ożywiających ulicę Głęboką koncentrowały się na potrzebie poprawy wyglądu i estetyki tego miejsca. W kilku wypowiedziach wskazuje się też na potrzebę zmian w polityce czynszowej.

Badanie dotyczyło także oferty obiektów handlowo-usługowych. Respondenci wypowiedzieli się na temat sposobów zapewnienia odpowiedniej oferty obiektów handlowo-usługowych w Cieszynie. Z Tabeli 32 wynika, że z największą aprobatą respondentów (69% badanych) spotkał się wariant mówiący o pozostawieniu działalności targowiska przemysłowego i rolno-spożywczego bez zmian. Inaczej wygląda sytuacja w przypadku potencjalnej rozbudowy targowiska przemysłowego i rolno-spożywczego. Tej propozycji sprzeciwiło się aż 43% respondentów, zaledwie 27% poparło ją, a 30% nie miało zdania na ten temat. Przewagę ocen negatywnych nad pozytywnymi odnotowano także w przypadku wariantu dotyczącego wybudowania kolejnego centrum handlowego. Aż 44% ankietowanych opowiedziało się przeciwko takiemu rozwiązaniu, 38% zgodziło się na to, a 18% nie miało zdania na ten temat. Wnioskować można, że mieszkańcy Cieszyna są zadowoleni z obecnego funkcjonowania targowisk i nie oczekują nowych rozwiązań w tym zakresie.

Propozycje ankietowanych odnośnie zapewnienia odpowiedniej oferty handlowo-usługowej w Cieszynie wskazują na potrzebę tworzenia miejsc, gdzie można rozwijać sztukę i kulturę. Jednocześnie respondenci opowiedzieli się przeciwko tworzeniu nowych miejsc handlu. Poparciem cieszy się także propozycja doinwestowania i zmiany wizerunku targowiska.

Tabela 32. Zmiany w ofercie handlowo-usługowej na obszarze rewitalizacji

Lp.	Zapewnienie odpowiedniej oferty obiektów handlowo-usługowych na obszarze rewitalizacji wymaga:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Pozostawienia targowiska przemysłowego i rolno-spożywczego bez zmian, gdyż oba targowiska spełniają dobrze swoje funkcje i zaspokajają potrzeby mieszkańców	19	12	69
2.	Rozbudowania targowiska przemysłowego i rolno-spożywczego z uwagi na rosnące potrzeby mieszkańców związane z korzystaniem z tych targowisk	30	43	27
3.	Utworzenia w mieście, niezależnie od wybudowania Galerii Stela, kolejnego centrum handlowego z funkcją kulturalno-rozrywkową	18	44	38

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

5.5 SFERA TECHNICZNA

Negatywne zjawiska w sferze technicznej w rozumieniu zapisów ustawy o rewitalizacji wiążą się m.in. ze złym funkcjonowaniem lub brakiem rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, jak również ze stanem infrastruktury m.in. budynków, obiektów drogowych a także murów oporowych. Te problemy na obszarze rewitalizacji są widoczne przede wszystkim w rejonie centrum miasta, na ul. Głębokiej i na ulicach przyległych, jak również na obszarze tzw. „Cieszyńskiej Wenecji”.

Obszar tzw. „Cieszyńskiej Wenecji” to teren bardzo ważny z punktu widzenia unikalnego charakteru ścisłego centrum miasta. Wyróżnia się on charakterystyczną zabudową, którą tworzą dawne domy rzemieślników. Znajduje się on pod stromym zboczem, w bezpośrednim sąsiedztwie terenów należących do zakładów przemysłowych (dawna Juwenia i Celma). Teren posiada duży potencjał, ale jest zaniedbany. Spacerzy badawcze pozwoliły dostrzec bardzo istotny problem przestrzenny tego miejsca, który stanowią mury oporowe. Z uwagi na zły stan techniczny wymagają one gruntownego remontu. Mury oporowe znajdują się na terenie pomiędzy ul. Przykopa, a oficynami i zapleczem budynków przy ul. Głębokiej, i ul. Śrutarskiej. Fragment murów oporowych biegnący wzdłuż ul. Przykopa wpisany jest do rejestru zabytków. Dzięki bieżącym działaniom remontowym jest on w dobrym stanie technicznym, ale mury znajdujące się przy ul. Śrutarskiej oraz ul. Młyńska Brama wymagają prac modernizacyjnych. Na terenie wokół skrzyżowania ul. Przykopa i ul. Schodowej bardzo wyraźnie widać zahamowanie rozwoju gospodarczego, m.in. z uwagi na ryzyko obsunięcia gruntu. Ze względu na zły stan techniczny murów oporowych nie lokują się tam nowi przedsiębiorcy, rośnie liczba pustostanów i nieruchomości zaniedbanych, które kiedyś służyły do prowadzenia działalności gospodarczej, a obecnie stoją niewykorzystane. Zdecydowana większość elewacji obiektów na tym terenie wymaga natychmiastowego remontu. Wskazane są także działania związane ze zmianą funkcji obiektów oraz magazynów przemysłowych, zlokalizowanych przy ul. Przykopa lub jego wizualne oddzielenie od części przemysłowej.

W ramach pogłębionej diagnozy sfery technicznej obszaru rewitalizacji ocenie respondentów poddano także proponowane kierunki zmian dotyczących funkcjonowania ulicy Głębokiej. Ulica Głęboka oraz ulice przyległe rozprowadzające ruch po centrum miasta stanowią najważniejsze trakty komunikacyjne na obszarze rewitalizacji. W tym obszarze zlokalizowane jest życie społeczno-gospodarcze obszaru rewitalizacji, zarówno jeśli chodzi o dostęp do kultury, usług społecznych, jak też dostęp do punktów handlowo-usługowych. We wszystkich działaniach partycypacyjnych, mieszkańcy zwracali uwagę na konieczność podjęcia działań zmierzających do zmiany funkcji ulicy Głębokiej, popraw jej dostępności komunikacyjnej zmiany charakteru zlokalizowanych tutaj działalności, poprawy standardu lokali itp. Wszystkie te aspekty ujęto w badaniu opinii publicznej na

obszarze rewitalizacji, którego wyniki okazały się pomocne przy definiowaniu projektów rewitalizacyjnych.

Tabela 33. Ocena funkcjonowania układu komunikacyjnego ulicy Głębokiej

Lp.	Układ komunikacyjny ulicy Głębokiej wymaga:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Usunięcia barier architektonicznych utrudniających poruszanie seniorom, osobom niepełnosprawnym, rodzinom z wózkami itp.	19	11	70
2.	Doprowadzenia do poprawy dostępności komunikacyjnej czeskiej części Cieszyna poprzez przebudowę ulicy Głębokiej	36	24	40
3.	Poprawy bezpieczeństwa pieszych poprzez całodobowe ograniczenie ruchu samochodowego	19	54	27
4.	Poprawy bezpieczeństwa pieszych poprzez ograniczenie ruchu samochodowego w ustalonych godzinach	20	30	50
5.	Poprawy bezpieczeństwa pieszych poprzez ograniczenie ruchu samochodowego – za wyjątkiem obsługi ulicy przez pojazdy specjalne, tj. karetki, wozy strażackie, śmieciarki	25	32	43
6.	Udrożnienia chodników poprzez eliminację parkujących samochodów i utworzenie parkingów w pobliżu Śródmieścia	8	14	78

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Działania takie jak: usunięcie barier architektonicznych utrudniających poruszanie się osobom starszym i niepełnosprawnym oraz udrożnienie chodników, poprzez wyeliminowanie parkujących na nich samochodów spotkały się z największą aprobatą respondentów (odpowiednio: 70% i 78% odpowiedzi przychylnych). Połowa badanych poparła ograniczenie ruchu samochodowego na ul. Głębokiej w ustalonych godzinach. Inne rozwiązanie tj. poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez ograniczenie ruchu samochodowego na ul. Głębokiej, za wyjątkiem obsługi tej ulicy przez pojazdy specjalne – spotkało się z uznaniem zaledwie 43% respondentów, podobnie jak dążenie do poprawy dostępności komunikacyjnej czeskiej części Cieszyna dzięki przebudowie ulicy Głębokiej (40% poparcia).

5.6 Sfera środowiskowa

Obszar rewitalizacji obejmuje historyczną tkankę miasta, która oprócz skumulowanych problemów społecznych posiada też problemy techniczne i infrastrukturalne. W zabytkowym centrum Cieszyna znajduje się 640 budynków, które objęte są ochroną konserwatorską. Tylko 84 budynki posiadają podłączenie do sieci ciepłej, co stanowi 13,13 % wszystkich budynków w zabytkowym centrum. Jest to stosunkowo niska liczba podłączeń. Dzięki podłączeniu do sieci ciepłej nie tylko poprawia się komfort i jakość życia mieszkańców w budynkach, ale także obniżeniu ulegają koszty związane z ogrzewaniem i jednocześnie następuje zmniejszenie emisji pyłów PM10 oraz CO₂ do atmosfery. Na problemy zdrowotne

mieszkańców i problemy wizerunkowe obszaru rewitalizacji, wynikające z faktu iż znaczna część mieszkańców obszaru rewitalizacji używa przestarzałych źródeł ciepła lub paliw nieekologicznych – zwracali uwagę uczestnicy warsztatów diagnostycznych, służących wyznaczeniu obszaru rewitalizacji. Podkreślali oni znaczenie termomodernizacji dla poprawy efektywności energetycznej budynków i zmniejszenia emisji pyłów do atmosfer, co obecnie bardzo negatywnie wpływa na stan powietrza na obszarze rewitalizacji.

Skalę problemów środowiskowych pokazują również dane Straży Miejskiej w Cieszynie, dotyczące liczby koncentracji dzikich wysypisk śmieci na poszczególnych obszarach rewitalizacji. Ogólna liczba występujących dzikich wysypisk śmieci to 17 niezależnych miejsc. W obszarze ul. Bobreckiej, ul. Hajduka oraz ul. Frysztańskiej występuje najwięcej dzikich wysypisk śmieci, łącznie 10 miejsc.

Tabela 34. Koncentracja dzikich wysypisk śmieci na obszarze rewitalizacji

Oceniane zjawisko	Miejsce	Liczba negatywnych zjawisk
Koncentracja dzikich wysypisk śmieci	ul. Gen. Sikorskiego (działki: 7/16, 7/216 w obr. 53)	2
	ul. Bielska (dz. 83 w obr. 34)	2
	ul. Frysztańska (za przejazdem kolejowym, w kierunku Markłowic)	3
	ul. Bobrecka (skarpa Bobrówki od Kauflandu do ul. Brodzińskiego)	4
	ul. Hajduka (tereny PKP od ul. Kolejowej do LIDLA)	3
	ul. Hajduka (działki: 45/3, 46/6, 50/6 w obr. 34)	1
	ul. Brodzińskiego (dz. 41 w obr. 35)	1
	ul. Czarny Chodnik (teren PKP koło budki dróżnika)	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UM w Cieszynie

Przeprowadzone na obszarze rewitalizacji badania odnosiły się także do sfery środowiskowej. Respondenci wypowiedzieli się na temat dążeń do poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji. Poniżej w tabeli przedstawiono zbiorcze zestawienie wyników odpowiedzi badanych.

Tabela 35 Ocena kierunków działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji

Lp.	Dla poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji należy:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Sukcesywnie podłączać do sieci ciepłowniczej kolejne obszary miasta	12	4	84
2.	Promować wśród mieszkańców odnawialne źródła energii	16	4	80
3.	Rozszerzyć edukację ekologiczną	10	2	88

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Propozycje zawarte w ankiecie, dotyczące poprawy jakości powietrza, spotkały się z dużą aprobatą społeczną. W największym stopniu oczekuje się wzrostu intensywności edukacji ekologicznej (88%), bardzo wysokie jest również poparcie dla rozbudowy miejskiej sieci ciepłowniczej (84%) oraz dla promocji odnawialnych źródeł energii (80%). Oznacza to, że dużym poparciem społecznym cieszą się wszystkie trzy zaproponowane w ankiecie warianty, które mają charakter komplementarny. Badani wskazali również własne propozycje działań w zakresie poprawy jakości powietrza. Uzyskane wypowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli, częściowo jako dosłowne cytaty z wypowiedzi respondentów.

Tabela 36. Propozycje i uwagi respondentów dotyczące kierunków działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji

L. p.	Zestawienie wybranych propozycji i uwag respondentów do działań mających poprawić jakość powietrza na obszarze rewitalizacji
1	<i>Wprowadzić więcej zieleni i wykonać mini parki</i>
2	<i>Dofinansowanie opału m.in. przez MOPS dla rodzin, które korzystają z pomocy społecznej</i>
3	<i>Dopłacać mieszkańcom samodzielnie polepszającym jakość powietrza poprzez etażowe ogrzewanie ich własnych lub komunalnych lokali</i>
4	<i>Wprowadzić dopłaty dla najslabiej zarabiających. Kontrole i kary dla spalających śmieci</i>
5	<i>Inwestować w alternatywne źródła energii!</i>
6	<i>Kontrolować spaliny z kominów domków jednorodzinnych</i>
7	<i>Wprowadzić kontrolę przez Straż Miejską domów, które palą śmieciami</i>
8	<i>Kontrolować posesje, co do których zachodzi podejrzenie w zakresie spalania niedozwolonych paliw.</i>
9	<i>Myśleć przyszłościowo – odnawialne źródła energii i plan rozwoju czystości powietrza: działania i odpowiedzialność</i>
10	<i>Ograniczyć ruch samochodowy. Wprowadzić kary dla zatruwających powietrze. Więcej kontroli</i>
11	<i>Samo podłączenie do sieci ciepłowniczej nic nie da. Należy zmusić mieszkańców do usunięcia z mieszkań pieców kaflowych (niestety w kominkach też można spalać różne szkodliwe odpady). Należy uświadomić osoby, które palą plastiki i stare szmaty, że sobie również fundują zatrucia i raka płuc.</i>
12	<i>Sukcesywnie kontrolować zadymienie</i>
13	<i>Uwzględnić pompy ciepła</i>
14	<i>Wprowadzić odnawialne źródła energii do problematyki polityki miasta</i>
15	<i>Zabronić palenia mułem lub flotem, bardziej rygorystyczne i częstsze kontrole tego, czym ludzie palą i jakimi piecami palą.</i>
16	<i>Wprowadzić zakaz opalania gospodarstw domowych paliwami niskiej jakości (muł, flot) o dużej emisji gazów i pyłów. Wymienić stare piece CO na nowej generacji (dofinansowanie z budżetu miasta). Wzmocnić kontrolę ochrony środowiska.</i>
17	<i>Zastosować system wsparcia dla mieszkańców Cieszyna (gł. centrum i okolice przyległe) stosujących od lat ekologiczne systemy grzewcze (mimo kosztów), np. zwolnienie/obniżka podatków lokalnych, dopłata do gazu, dopłaty przy zmianie pieców CO gazowego!</i>
18	<i>Zbadać wpływ zanieczyszczeń huty w Trzyńcu</i>
19	<i>Zwiększyć dofinansowanie dla osób, które chcą przejść na bardziej ekologiczny sposób ogrzewania mieszkań, domów</i>

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Wśród propozycji zgłoszonych przez ankietowanych odnośnie poprawy powietrza na obszarze rewitalizacji najczęściej zwracano uwagę na konieczność monitorowania i kontrolowania indywidualnych palenisk. Istotną kwestią jest też dofinansowanie dla najuboższych do zakupu lepszego jakościowo opału oraz wsparcie tych, którzy sami chcą wdrożyć proekologiczne rozwiązania w zakresie ogrzewania mieszkań. Respondenci zwracają również uwagę na konieczność większego zainteresowania Miasta Cieszyna alternatywnymi źródłami energii. Charakterystyczne jest to, że za skalę tzw. niskiej emisji nie obwinia się przedsiębiorców, co jest powszechne w wielu miastach.

5.7 SFERA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

W celu opracowania pogłębionej diagnozy sfery funkcjonalno-przestrzennej wykorzystano również przywołane wyżej badania, w których respondenci pochodzący z obszaru rewitalizacji wypowiedzieli się m.in. na temat oceny komunikacji oraz stanu i jakości przestrzeni publicznych oraz dróg. Pogłębiona diagnoza dotyczyła zebrania informacji na temat estetyki przestrzeni publicznej i posesji na obszarze rewitalizacji. Ogrody i posesje (zaplecza) zostały ocenione negatywnie (większość respondentów uważa, że ich estetyka jest raczej zła, a część badanych stwierdza, że jest „zdecydowanie zła”). Mieszkańcy ocenili też przestrzeń publiczną, uznając ją jako „raczej estetyczną”. Co do obszaru w ścisłym centrum miasta, gdzie zlokalizowane są skwery i place (plac Teatralny z ulicami przyległymi, ul. Głęboka i Rynek, ulica Zamkowa w rejonie mostu granicznego) przeważały oceny, że jego estetyka jest „raczej zła”. Teren dawnego amfiteatru oceniono pozytywnie oceniono jako „przyjazny”, a nawet „zdecydowanie estetyczny”, odnosząc się także do części obszaru Cieszyńskiej Wenecji.

Obszar rewitalizacji w ocenie mieszkańców uznany został za relatywnie dobrze skomunikowany. Negatywna ocena dotyczyła nawierzchni wielu ulic i placów, które wymagają remontu, tj. ul. Fredry, ul. Kluckiego, ul. Kiedronia, ul. Głębokiej, ul. Zamkowej, Rynku, Placu Teatralnego, ul. Przepilińskiego, ul. Sarkandra, ul. Hajduka, drewniany most na Bobrówce, ul. Krzywa, ul. Hażłaska, ul. Moniuszki, ul. Frysztackiej. Wskazano na zły stan ul. Mickiewicza, jak również dolnego odcinka ul. Błogockiej. Duża liczba ulic została już wyremontowana – do takich zaliczono np. ul. gen. Sikorskiego oraz al. Jana Łyska. Odnosząc się do technicznych walorów poszczególnych ulic, pozytywnie oceniono także ul. Liburnia.

Pogłębiona diagnoza wskazuje, iż w miarę możliwości należy rozważyć ewentualne zmiany w obszarze ogrodów, posesji i zielonych skwerków, które w ogólnym ujęciu zostały ocenione negatywnie. Jedną z barier utrudniających poprawę estetyki przestrzeni publicznej i posesji jest zły stan historycznych murów obronnych i murów oporowych. Zdecydowana większość murów jest własnością prywatną (położone na nieruchomościach prywatnych), a doprowadzenie ich do właściwego stanu

przekracza możliwości finansowe ich właścicieli. Należy zatem szukać innych rozwiązań, umożliwiających pokonanie tego problemu. Jednym z nich jest utworzenie specjalnej strefy rewitalizacji. W opisanych wyżej badaniach respondenci wypowiedzieli się również na temat dziewięciu propozycji działań odnoszących się do szeroko rozumianej rewitalizacji Rynku.

Tabela 37. Ocena rewitalizacji Rynku

Lp.	W ramach rewitalizacji Rynku należy:	Rozkład odpowiedzi uwzględniający wszystkie kategorie respondentów (w %)		
		Nie wiem	Nie zgadzam się	Zgadzam się
1.	Ograniczyć ruch samochodowy na Rynku i na ulicach przyległych	12	29	59
2.	Stworzyć więcej miejsc parkingowych poza ścisłym centrum	5	3	92
3.	Wprowadzić więcej elementów małej architektury, np. ławki, leżaki, huśtawki, siedziska, parkingi rowerowe itp.	9	6	85
4.	Zapewnić więcej mobilnej zieleni, np. donice miejskie, pergole, drzewa, zieleńce, klomby itp.	9	3	88
5.	Przenieść z Rynku duże wydarzenia i imprezy generujące tłum i hałas w inne miejsce, stworzone przez miasto	15	60	25
6.	Rozszerzyć na Rynku ofertę lokalnych kiermaszy, np. Jarmark Bożonarodzeniowy	12	9	79
7.	Rozszerzyć system informacji miejskiej dla mieszkańców i turystów (tablice informacyjne)	11	6	83
8.	Ujednolicić wystrój zewnętrzny budynków (szyldy i informacje reklamowe)	30	12	58
9.	Opracować wspólnie z restauratorami z Rynku spójny system wizualny dla punktów gastronomicznych	22	17	51

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Analiza zbiorczych wyników badania dotyczącego rewitalizacji Rynku wskazuje, że wiele proponowanych wariantów działań spotyka się ze zdecydowaną aprobatą respondentów: np. utworzenie miejsc parkingowych poza centrum miasta (92%), zwiększenie ilości mobilnej zieleni (88%), zwiększenie elementów małej architektury (85%), rozwój systemu informacji miejskiej (83%), rozszerzenie oferty lokalnych kiermaszy (79%). W odniesieniu do wymienionych wariantów działań jedynie niewielka część badanych zajęła stanowisko negatywne lub nie wypowiedziała się.

Blisko połowa badanych poparła pomysł dotyczący ograniczenia ruchu samochodowego na Rynku i na ulicach przyległych (59%), ujednolicenia wystroju zewnętrznego budynków (58%), jak też stworzenia wspólnego systemu wizualnego dla punktów gastronomicznych na Rynku (51%). Jedynie w przypadku wariantu 5., dotyczącego przeniesienia z Rynku dużych wydarzeń i imprez generujących tłum i hałas w inne miejsce, odsetek osób przeciwstawiających się temu rozwiązaniu (60%) znacznie przewyższał odsetek respondentów opowiadających się za tym rozwiązaniem (25%) oraz odsetek osób niezdecydowanych (15%).

Reasumując, większość mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych popiera przedsięwzięcia proponowane w ramach rewitalizacji Rynku. Najwyższą aprobatę zyskały działania związane z utworzeniem miejsc parkingowych poza ścisłym centrum miasta, jak też wprowadzenie na Rynek mobilnej zieleni i wzbogacenie małej architektury. Bardzo wielu respondentów opowiada się również za rozszerzeniem systemu informacji miejskiej dla mieszkańców i turystów (tablice informacyjne). Ponad połowa respondentów popiera dążenie do zapewnienia spójnego wyglądu zewnętrznego budynków (szyldy i tablice reklamowe), czy też doprowadzenie do opracowania wspólnie z restauratorami działającymi przy Rynku spójnego systemu wizualnego dla punktów gastronomicznych. Jedynym przedsięwzięciem związanym z rewitalizacją Rynku, które spotkało się ze zdecydowanym sprzeciwem wszystkich kategorii beneficjentów, jest rezygnacja z organizacji w tym miejscu dużych wydarzeń i imprez, które powinny zostać w tej sytuacji przeniesione w inne miejsce, stworzone przez miasto. Z kolei w przypadku przedsięwzięcia dotyczącego rozszerzenia oferty lokalnych kiermaszy, przedstawiciele organizacji pozarządowych zdecydowanie słabiej poparli tę propozycję, niż mieszkańcy czy przedsiębiorcy. Jeśli chodzi o ograniczenie ruchu samochodowego – rozwiązanie takie poparli mieszkańcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych, zaś w znacznie mniejszym stopniu przedsiębiorcy. Można zatem stwierdzić, iż respondenci, niezależnie od kategorii, posiadają dość spójną wizję docelowego sposobu zagospodarowania Rynku i przychylają się do proponowanych rozwiązań. W ramach pytania dotyczącego rewitalizacji Rynku, respondenci mogli także wskazać swoje propozycje działań w tym zakresie, które zamieszczono w poniższej tabeli (w tabeli zawarto dosłowne cytaty z wypowiedzi badanych).

Tabela 38. Propozycje i uwagi respondentów dotyczące rewitalizacji Rynku

L.p.	Zestawienie wybranych propozycji i uwag respondentów do działań w ramach rewitalizacji Rynku
1.	<i>Odnośnie rozszerzenia systemu informacji miejskiej – zamontować w miejscach nie kolidujących z architekturą Rynku, dyskretnie. Zmiany nie mogą zaburzać architektury starego Grodu Cieszyńskiego.</i>
2.	<i>Całkowite ograniczenie ruchu samochodowego na Rynku i ulicach przyległych, więcej zieleni – klomby, drzewa itp.</i>
3.	<i>Do przemyślenia kwestia ptactwa miejskiego (gołębi). Wiele ludzi uważa, że jest go za dużo. Wielokrotnie był poruszany temat godzin otwarcia Punktu Informacji Turystycznej na Rynku przez weekend. Popularyzować też trzeba ideę sprzątania odchodów po swoich zwierzętach, a w razie nieprzestrzegania – surowo karać.</i>
4.	<i>Dostosowanie Rynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, informacje o obiektach dostosowane do różnych niepełnosprawności.</i>
5.	<i>Elewacje budynków w centrum katastrofalne, szare, brudne – smutno!</i>
6.	<i>Każdy budynek i elewacja wymagają indywidualnego podejścia.</i>
7.	<i>Każdy lokal powinien mieć odróżniający go styl. "Gęste" pergole, pod nimi ławki, na których w upalne dni można złapać oddech. W okresie wiosenno-letnim ustawić bezpieczny kojec ze sprężystą wykładziną np. 10 m x 10 m, po którym będą chodzić – biegać dzieci uczące się chodzić (9 – 15 mies). Ustawić "higieniczne" punkty dla psów, takie jak w Ustroniu (rewelacja!).</i>
8.	<i>Na ulicy Strzelców Podhalańskich większość mieszkańców to starsi ludzie. Latem nie mają gdzie usiąść wokół budynków.</i>
9.	<i>Niższy czynsz na płycie Rynku dla wydarzeń kulturalnych.</i>

10.	<i>Odbudować amfiteatr.</i>
11.	<i>Ograniczyć funkcjonowanie lokali gastronomicznych do północy.</i>
12.	<i>Ograniczyć lub przynajmniej nie zwiększać liczby lokali gastronomicznych.</i>
13.	<i>Ogródki gastronomiczne na Rynku ograniczają dostęp do arkad (światło!) – powinny znajdować się na płycie rynku jak w innych miastach – bez dodatkowych "domków". Mało w centrum placów zabaw dla dzieci.</i>
14.	<i>Ogródki letnie na Rynku o niespójnym systemie wizualnym są ciekawe i różnorodne.</i>
15.	<i>Realizować ustawę krajobrazową!!!</i>
16.	<i>Wykonać brajlowską mapę Centrum i obrajlować fontannę i inne zabytki, prowadnice do ławek (np. kostka i pas gładkiego); robić święta np. ulicy Głębokiej, na których mogą się pokazać NGO; więcej kiermaszy książek (biblioteka); tablice podświetlane, także brajlowskie (jak w Krakowie); uspojnienie tak, ale z zachowaniem indywidualności firm i instytucji.</i>
17.	<i>Wykorzystanie amfiteatru, egzekwować obowiązek sprzątanie po psach.</i>
18.	<i>Wyłączyć z ruchu samochodowego ul. Wyższa Brama + dojazd od WB do Kościoła Jezusowego. Wybrukować drogę WB. Poszerzyć chodniki, wprowadzić elementy małej architektury: ławki, zieleń, ogródki kawiarniane itd. (oddać urok temu miejscu). Bielska – Górna bez świateł, ruch ciągły. ul. 3 Maja – Garncarska bez świateł, ruch ciągły. Przejścia dla pieszych z wysepkami.</i>
19.	<i>Zainwestować w zieleń, nie tylko mobilną!</i>
20.	<i>Zdjąć reklamy z budynków.</i>
21.	<i>Zmiana charakteru Święta III. Braci ze święta piwnego na kilkudniowy festyn historyczno- regionalny.</i>
22.	<i>Żeby artyści mieli możliwość wglądu w projekty artystyczne i weryfikację.</i>

Źródło: Raport z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizowanego pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru, Cieszyn 2017

Przedstawione powyżej propozycje dotyczące kierunków rewitalizacji Rynku zasadniczo wiążą się z upiększeniem tego miejsca, czyli ze wzbogaceniem go o zieleń, montażem małej architektury i dostosowaniem Rynku do potrzeb osób niepełnosprawnych. Respondenci często mówią o niedoborze ławek i miejsc, gdzie można usiąść i odpocząć. Ponadto zwracają oni uwagę na zaniedbane elewacje budynków mieszczących się przy Rynku oraz na potrzebę skutecznego egzekwowania utrzymania czystości od właścicieli psów.

5.8 PROBLEMY I LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI

Szeroko zakrojone działania partycypacyjne prowadzone w latach 2016 i 2017, w tym m.in. trzy spotkania konsultacyjne, cztery warsztaty oraz dwa spacerki badawcze z udziałem przedstawicieli interesariuszy procesu rewitalizacji, jak również przeprowadzone badania społeczne na próbie 200 respondentów (mieszkańców, przedsiębiorców oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych) – dostarczyły wniosków pozwalających sformułować analizę SWOT⁸ obszaru rewitalizacji oraz zidentyfikować główne zjawiska kryzysowe i problemy na tym obszarze wraz z potencjałami lokalnymi sprzyjającymi ich rozwiązaniu. W poniższej tabeli przedstawiono analizę SWOT obrazującą sytuację na obszarze rewitalizacji.

Tabela 39. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Obecność sektora ekonomii społecznej; 2. Rozwinięty sektor organizacji pozarządowych; 3. Atrakcyjna, przygraniczna lokalizacja; 4. Dobra baza edukacyjna i kształcenia zawodowego; 5. Dobra baza kulturalna; 6. Wysoka świadomość tożsamości lokalnej; 7. Społeczeństwo zaangażowane w sprawy lokalne; 8. Dostępność przestrzeni do rozwoju różnych funkcji w centrum miasta; 9. Tradycje akademickie; 10. Współpraca transgraniczna; 11. Rozpoznawalne, unikalne walory miasta (m.in. Cieszyńska Wenecja, Wzgórze Zamkowe); 12. Wysoka dynamika inwestycji miejskich na cele publiczne; 13. Potencjał do rozwoju usług turystycznych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Relatywnie duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej; 2. Kumulacja problemów społecznych tj. alkoholizmu, bezrobocia, ubóstwa, niesamodzielności; 3. Niedopasowanie oferty handlowo-usługowej do potrzeb lokalnych; 4. Uciążliwość ruchu samochodowego; 5. Niedobór terenów zielonych; 6. Niewystarczający zasób miejsc parkingowych; 7. Miejscami zaniedbana przestrzeń publiczna; 8. Niska dostępność komunikacyjna i bariery architektoniczne; 9. Kumulacja tzw. niskiej emisji (duże zanieczyszczenie powietrza); 10. Niski poziom integracji społecznej; 11. Dekapitalizacja techniczna infrastruktury komunalnej; 12. Brak funkcji w obszarze przestrzeni publicznej skłaniającej do aktywności rekreacyjnej i kulturalnej; 13. Konflikt funkcji: Śródmieście dla turystów - Śródmieście dla mieszkańców; 14. Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów; 15. Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; 16. Dewastacje przestrzeni miejskiej przez zachowania chuligańskie; 17. Brak harmonijnego powiązania funkcji zwłaszcza w obszarze przestrzeni publicznej. 18. Niewystarczające zabezpieczenie zdrowotne mieszkańców obszaru rewitalizacji, przede wszystkim pod względem zapewnienia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży (brak takiej placówki na terenie

⁸Technika analityczna pozwalająca na porządkowanie danych, dotyczących problemu w czterech kategoriach czynników strategicznych: S (Strengths) – mocne strony, w (Weaknesses) – słabe strony, o (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia.

	<p>Cieszyna, w tym obszarze rewitalizacji).</p> <p>19. Brak zinstytucjonalizowanej publicznej opieki w zakresie leczenia poalkoholowych zespołów abstynencyjnych (tzw. detox) dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>20. Niewystarczająca opieka poszpitalna dla osób po 65 roku życia i dla osób niesamodzielnych z terenu obszaru rewitalizacji.</p>
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość zagospodarowania terenów pod cele rekreacyjne, społeczne i gospodarcze; 2. Współpraca z sąsiadującymi gminami, także ze strony czeskiej; 3. Dostępność funduszy unijnych (w tym m.in. transgranicznych) i innych funduszy np. przeznaczonych na rewitalizację; 4. Utrzymujący się wzrost gospodarczy w regionie; 5. Tranzytowa lokalizacja przy trasie w kierunku Czech i Słowacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niekorzystna lokalizacja z punktu widzenia napływu zanieczyszczeń powietrza; 2. Postępujący proces suburbanizacji; 3. Wysokie koszty rewitalizacji obiektów i terenów zdegradowanych; 4. Starzenie się społeczeństwa; 5. Migracja edukacyjna i zarobkowa młodych ludzi do większych miast i poza granicę kraju; 6. Ograniczone możliwości finansowe gminy (m.in. na wkłady własne do projektów); 7. Wyczerpanie się funduszy strukturalnych po roku 2020; 8. Ryzyko ograniczenia lokalnej działalności gospodarczej z uwagi na niekorzystne warunki prowadzenia firm w porównaniu z Republiką Czeską; 9. Brak wystarczających funduszy prywatnych na odnowę zdegradowanej substancji mieszkaniowej oraz innych obiektów.

Źródło: Opracowanie własne

W nawiązaniu do powyższej analizy oraz przeprowadzonej wcześniej pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji – poniżej przedstawiono kluczowe problemy i potencjały występujące na tym obszarze.

Tabela 40. Kluczowe problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji wraz z wybranymi wskaźnikami określającymi zjawiska kryzysowe oraz odpowiadającymi im potencjałami

Kluczowe problemy		Wskaźnik obrazujący zjawisko kryzysowe		Kluczowe potencjały
Nr	Opis problemu			Opis potencjału
P1	Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób zagrożonych marginalizacją, m.in. z uwagi na uzależnienie od alkoholu, bezradność, chorobę, niesamodzielność, bezrobocie itp.	Liczba osób uzależnionych od alkoholu Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji (zasiłki stałe) Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji (zasiłki okresowe) Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji (zasiłki celowe) Liczba rodzin korzystających z dożywiania na obszarze rewitalizacji [9]	➔	Obecność sektora ekonomii społecznej, rozwinięty sektor organizacji pozarządowych, wysoka dostępność funduszy zewnętrznych na potrzeby włączenia społecznego, plany inwestycyjne podmiotów publicznych zamierzających rozwijać usługi społeczne na terenie Cieszyna
P2	Niedobór przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego	Jakość i dostępność przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego [10]	➔	Dostępność terenów na cele wypoczynkowo-rekreacyjne, skonkretyzowane plany inwestycyjne związane z utworzeniem tego typu miejsc na obszarze rewitalizacji

⁹ Dla wszystkich wskaźników w tym polu wartość bazową podano w tabeli 49.

¹⁰ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niewystarczająca.

P3	Bierność lub niska aktywność zawodowa i społeczna części mieszkańców obszaru rewitalizacji	Liczba osób długotrwale bezrobotnych korzystających z zasiłków MOPS Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia korzystających z zasiłków MOPS [11]		Rozwinięty sektor organizacji pozarządowych w Cieszynie, rozwój mechanizmów partycypacji społecznej, wdrażanie programów aktywizacji zawodowej zgodnie z aktualnymi trendami na rynku pracy, wdrożenie na terenie powiatu cieszyńskiego nowoczesnych rozwiązań w zakresie kształcenia zawodowego
P4	Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców oraz niewystarczająca aktywność we wdrażaniu rozwiązań energooszczędnych	Koncentracja dzikich wysypisk śmieci [12]		Dostępność wsparcia dla osób fizycznych, samorządów, instytucji publicznych oraz przedsiębiorców zainteresowanych wdrażaniem rozwiązań niskoemisyjnych, wysoka aktywność mediów w nagłaśnianiu problemu tzw. niskiej emisji oraz w zakresie edukacji ekologicznej, skonkretyzowane plany rozwoju sieci ciepłowniczej w Cieszynie
P5	Niewystarczająca jakość infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej na obszarze rewitalizacji	Jakość i dostępność infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej na obszarze rewitalizacji [13]		Wysokie zainteresowanie mieszkańców rozwojem aktywności rekreacyjno-sportowej, zadeklarowana chęć uczestnictwa w kulturze, wysoki potencjał szkolnictwa akademickiego w zakresie kultury, duża liczba indywidualnych inicjatyw społecznych i komercyjnych w sferze kultury

¹¹ Dla obu wskaźników w tym polu wartość bazową podano w tabeli 49.

¹² Wartość bazowa wskaźnika wynosi 17 miejsc.

¹³ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niska.

P6	Niewystarczająca integracja w sferze przedsiębiorczości lokalnej	Liczba mieszkańców prowadzących działalność na obszarze rewitalizacji [14]		Rozwój turystyki zakupowej (Czechy i Słowacja), zadeklarowana chęć współpracy firm usługowo-handlowych z centrum miasta w zakresie wspólnej promocji, projektowane zmiany zachodzące w przestrzeni publicznej centrum Cieszyna służące poprawie atrakcyjności Śródmieścia dla odbiorców oferty handlowo-usługowej, promocja produktów lokalnych
P7	Niedobór miejsc parkingowych oraz bariery komunikacyjne i architektoniczne ograniczające dostępność różnego typu usług (m.in. publicznych)	Jakość i dostępność miejsc parkingowych na obszarze rewitalizacji [15] Poziom barier komunikacyjnych i architektonicznych ograniczających dostępność różnego typu usług (m.in. publicznych) [16]		Możliwość eliminacji lub znacznego ograniczenia barier komunikacyjnych i architektonicznych w centrum miasta i rozwoju komunikacji zbiorowej.

¹⁴ Wartość bazową wskaźnika podano w tabeli 49.

¹⁵ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niewystarczająca.

¹⁶ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako wysoka.

P8	Niska estetyka przestrzeni publicznej oraz infrastruktury komunalnej obniżająca walory obszaru	Poziom estetyki przestrzeni publicznej [17] Poziom degradacji infrastruktury komunalnej [18]		Silne wsparcie mieszkańców dla systemowych działań służących poprawie estetyki przestrzeni publicznej, działania lokalnego samorządu na rzecz poprawy poziomu estetyki przestrzeni publicznej, utworzenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji.
P9	Ubóstwo, przemoc w rodzinie, skłonność do alkoholu i używek, niesamodzielność, bezradność życiowa, zjawisko dziedziczenia biedy	Liczba przestępstw ujawnionych na obszarze rewitalizacji [19] Liczba przypadków problemów alkoholowych lub zdarzeń niebezpiecznych [20]		Rozwój systemu wsparcia instytucjonalnego sprzyjającego ograniczeniu natężenia zjawisk kryzysowych w sferze społecznej (np. alkoholizm, ubóstwo itp.) – dzięki wykorzystaniu funduszy europejskich, duża liczba inicjatyw społecznych
P10	Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Jakość i dostępność oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży [21]		Inicjatywy podejmowane przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządowe oraz uczelnie wyższe w Cieszynie, służące rozwojowi oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, dostępność funduszy zewnętrznych na te cele, aktywność młodzieży w samodzielnym kreowaniu oferty zajęć interesujących dla tej grupy mieszkańców, rosnący wybór zajęć hobbystycznych w szkołach i samorządowych jednostkach kultury.

¹⁷ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niska.

¹⁸ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako wysoka.

¹⁹ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako wysoka.

²⁰ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako wysoka.

²¹ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niewystarczająca.

P11	Niewystarczająca oferta spędzania czasu wolnego dla seniorów	Jakość i dostępność oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów [22]	⇒	Inicjatywy podejmowane przez organizacje pozarządowe, jednostki samorządowe oraz uczelnie wyższe w Cieszynie, służące rozwojowi oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz wsparciu osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych, dostępność funduszy zewnętrznych na te cele, aktywność seniorów w samodzielnym kreowaniu oferty zajęć interesujących dla tej grupy mieszkańców
P12	Niedobór przestrzeni do działalności artystycznej i organizacji wydarzeń społecznych	Jakość i dostępność przestrzeni do działalności artystycznej i organizacji wydarzeń społecznych [23]	⇒	Wysoki potencjał środowiska akademickiego w Cieszynie, udokumentowane zapotrzebowanie społeczne na innowacyjne wydarzenia artystyczne rozgrywane w przestrzeni Śródmieścia, skonkretyzowane plany lokalnego samorządu w zakresie urzędzenia takiej przestrzeni na obszarze rewitalizacji
P13	Niewystarczający stopień integracji mieszkańców, zarówno jeśli chodzi o relacje wewnętrzne, jak też relacje z mieszkańcami Czeskiego Cieszyna	Poziom uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach lokalnych [24]	⇒	Inicjatywy lokalne i transgraniczne podejmowane obecnie i rozwijane w przyszłości na rzecz wzmocnienia integracji wewnętrznej i transgranicznej mieszkańców (m.in. projekty kulturalne, społeczne, edukacyjne itp.), szeroka

²² Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niewystarczająca.

²³ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niewystarczająca.

²⁴ Wartość bazowa wskaźnika wynika z badania preferencji użytkowników obszaru rewitalizacji pod kątem dotychczasowych i projektowanych funkcji tego obszaru wykonanego w 2017 r. i została określona jako niewystarczająca.

				oferta imprez integracyjnych inicjowanych przez lokalny samorząd, dostępność funduszy transgranicznych
P14	Niewystarczające zabezpieczenie zdrowotne mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zapewnienia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, zinstytucjonalizowanej publicznej opieki dotyczącej leczenia poalkoholowych zespołów abstynencyjnych (tzw. detox) a także opieki poszpitalnej dla osób po 65 roku życia i dla osób niesamodzielnych.	Liczba osób uzależnionych od alkoholu [25] ²⁵ Dostępność zinstytucjonalizowanej publicznej opieki dotyczącej leczenia poalkoholowych zespołów abstynencyjnych (tzw. detox) na obszarze rewitalizacji [26] ²⁶ Dostępność opieki poszpitalnej dla osób po 65 roku życia i dla osób niesamodzielnych w celu usamodzielnienia [27] ²⁷		Wysoka gotowość organizacyjna ZZOZ w Cieszynie (trzeci najwyższy poziom zabezpieczenia w sieci szpitali) zapewniająca warunki do realizacji projektów związanych z zabezpieczeniem zdrowotnym mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie zapewnienia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, zinstytucjonalizowanej publicznej opieki dotyczącej leczenia poalkoholowych zespołów abstynencyjnych (tzw. detox) a także opieki poszpitalnej dla osób po 65 roku życia i dla osób niesamodzielnych. ZZOZ w Cieszynie posiada m.in. dwa pustostany w których mogą być realizowane projekty rozwiązujące problem nr 14, jak też przygotował dokumentację umożliwiającą przystąpienie do realizacji projektów realizujących cele rewitalizacyjne m.in. CO1.

Źródło: Opracowanie własne

²⁵ Wartość bazowa wskaźnika została ustalona w oparciu o dane MOPS w Cieszynie za rok 2016 i wynosi 40 os.

²⁶ Wartość bazowa wskaźnika została ustalona w oparciu o dane ZZOZ w Cieszynie i wynosi 0

²⁷ Wartość bazowa wskaźnika została ustalona w oparciu o dane o dane ZZOZ w Cieszynie i wynosi 0

6. ZGODNOŚĆ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna jest dokumentem, który integruje potrzeby społeczności miasta, łącząc sferę społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, funkcjonalno-przestrzenną i środowiskową w taki sposób, by podnieść jakość życia osób mieszkających w obszarze zdegradowanym i wyprowadzić go z kryzysu. *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna* opracowany został w oparciu o istniejące dokumenty programowe oraz planistyczne Miasta Cieszyna, Województwa Śląskiego oraz kraju. Jedną z cech charakteryzujących programy rewitalizacji jest ich komplementarność z programami strategicznymi na poziomie lokalnym, ale i na szczeblu regionalnym czy krajowym. Istotne jest powiązanie *Gminnego Programu Rewitalizacji* z dokumentami określającymi kierunki rozwoju, tj. dokumentami strategicznymi i planistycznymi. Zgodność *Gminnego Programu Rewitalizacji* z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym jest warunkiem koniecznym do jego skutecznej realizacji.

Poniżej przedstawiono najważniejsze założenia poszczególnych dokumentów programowych oraz planistycznych, z którymi spójne są założenia *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna*.

6.1 Dokumenty na szczeblu ponadkrajowym

6.1.1 Strategia „Europa 2020”

Dokumentem wyższego rzędu, który określa ramy dla opracowania i wykonania *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Cieszyna* jest *Strategia Europa 2020*. *Strategia Europa 2020* jest długookresowym programem rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej realizowanym przez Komisję Europejską oraz kraje członkowskie, który zastąpił *Strategię Lizbońską*. w opublikowanym 3 marca 2010 r. komunikacie *Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* podkreślona została potrzeba wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów.

W *Strategii Europa 2020* zaproponowano trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety w celu osiągnięcia postawionych założeń:

- wzrost inteligentny (smart growth), czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach;
- wzrost zrównoważony (sustainable growth), czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej;
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (inclusive growth), czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Gminy Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna zakłada poprawę stanu środowiska naturalnego oraz lepsze wykorzystanie potencjału krajobrazowego obszaru rewitalizacji na potrzeby społeczne i gospodarcze. Poza tym, program ma wspierać rozwój systemu wsparcia społecznego dla mieszkańców, przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i integrować społeczność. Program zakłada także w sferze gospodarczej wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości w tradycyjnych i nowych branżach, co wpłynie na zmniejszenie poziomu bezrobocia i podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

- Komisja Europejska zaproponowała wskaźniki umożliwiające monitorowanie postępów w realizacji ww. priorytetów za pomocą pięciu nadrzędnych celów, określonych na poziomie całej UE, w tym:
  - osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%;
  - poprawę warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, w tym przeznaczanie 3% PKB UE na inwestycje w badania i rozwój;
  - zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%;
  - podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez zmniejszenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę do poziomu poniżej 10% oraz zwiększenie odsetka osób posiadających wykształcenie wyższe do poziomu co najmniej 40%;
  - wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez ograniczanie ubóstwa, mające na celu wyprowadzenie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego 20 milionów obywateli.

Podstawowymi instrumentami realizacji celów *Strategii Europa 2020* są opracowywane przez państwa członkowskie UE *Krajowe Programy Reform* oraz przygotowane przez Komisję Europejską inicjatywy przewodnie (flagship initiatives), realizowane na poziomie Unii, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.2 Dokumenty na szczeblu krajowym

6.2.1 Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030

Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030 jest, zgodnie z przepisami ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 6 grudnia 2006 r. (art. 9 ust 1), dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Głównym celem strategii jest działanie na rzecz poprawy jakości życia Polaków.

Gminy Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna realizuje następujące cele *Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030*:

- Cel 3: Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki;
- Cel 7: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska;
- Cel 8: Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych;
- Cel 9: Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego;
- Cel 11: Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Celem zawartym w *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030 – Trzeciej fali nowoczesności* jest przyspieszenie procesu modernizacji Polski. Modernizacja ta rozumiana jest szeroko, nie tylko jako mechanizm służący wzrostowi poziomu jakości życia ludzi, ale jako całościowy projekt cywilizacyjny wykraczający poza sferę czysto materialną i obejmujący takie wymiary jak poziom wykształcenia obywateli, ich stan zdrowia czy zasoby kapitału społecznego i mający zastąpić wyzwania poprzednich dwudziestu lat transformacji ustrojowej. Takie też założenia zawiera *Gminy Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna* zawierający kompleksowo działania zmierzające do wzrostu kapitału społecznego i zasobów gospodarczych, środowiskowych, a także pozytywne zmiany w funkcjonalności i estetyce przestrzeni. **Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.**

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.2.2 Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (do 2020 roku)

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest elementem systemu zarządzania rozwojem kraju, którego podstawy zostały określone w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie pt. *Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski*.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyzna wpisuje się w poniższe obszary strategiczne, cele oraz działania *Strategii Rozwoju Kraju 2020*.

OBSZAR STRATEGICZNY I. SPRAWNE I EFEKTYWNE PAŃSTWO

- Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela, poprzez rozwój kapitału społecznego i zwiększenie bezpieczeństwa obywatela:
  - I.3.2. Rozwój kapitału społecznego,
  - I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela.

OBSZAR STRATEGICZNY II. KONKURENCYJNA GOSPODARKA

- Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego:
  - II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej,
  - II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego,
  - II.4.3. Zwiększanie mobilności zawodowej i przestrzennej;
- Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:
  - II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,
  - II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej,
  - II.6.4. Poprawa stanu środowiska;
- Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu:
  - II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.

OBSZAR STRATEGICZNY III. SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA I TERYTORIALNA

- Cel III.1 Integracja społeczna:
  - III.1.1. Zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - III.1.2. Zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych;
- Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.2.3 Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Głównym celem działań zaplanowanych w *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego* jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich jego etapach. *Gminny Program Rewitalizacji* wpisuje się w zapisy *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020*, w następującym zakresie:

- Cel szczegółowy 2: Wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych;
- Cel szczegółowy 3: Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem Społecznym;
- Cel szczegółowy 5: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P9

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1 i CO2.

6.2.4 Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie (KSRR) – jest podstawowym dokumentem określającym cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument ten wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Celem strategicznym polityki regionalnej, określonym w KSRR, jest efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych oraz terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

KSRR ustala trzy cele szczegółowe do 2020 roku:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów;
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych;
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Niniejszy dokument wpisuje się w realizację KSRR poprzez działania mające na celu wzrost konkurencyjności Miasta Cieszyn, budowanie spójności społecznej i terytorialnej, przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych oraz tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.2.5 Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030) jest najważniejszym krajowym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. Została opracowana zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 27 marca 2003 roku. Zgodnie z wymogami ustawowymi określono także wynikające z KPZK 2030 ustalenia i zalecenia dla przygotowywania planów zagospodarowania przestrzennego województw. Dokument zwraca uwagę na potrzebę poprawy spójności wewnętrznej oraz terytorialne równoważenie rozwoju kraju, któremu służyć powinny: tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się rozwoju (m.in. przez wsparcie miast subregionalnych i budowanie potencjału specjalizacji terytorialnej), wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich, a także wspomaganie różnorodnych obszarów problemowych (w tym poprzez restrukturyzację i rewitalizację ośrodków miejskich i terenów zdegradowanych). *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna* poprzez kompleksowe działania rewitalizacyjne sprzyjające rozwojowi wpisuje się w realizację *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju*. w szczególności, co do zapisów, iż istotnym czynnikiem dla rozwoju będzie realizacja działań zagospodarowania dla subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich podzielonych granicą oraz ich regionów przygranicznych: Český Těšín – Cieszyn. Zastosowanie zintegrowanego podejścia do planowania w wymiarze przestrzennym oraz społeczno-gospodarczym w przyszłości przyczyni się do realizacji wspólnych projektów dedykowanych kapitałowi ludzkiemu oraz infrastrukturalnych, uzupełniających brakujące elementy sieci transportowej i technicznej.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P2, P5, P7, P8, P12.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.2.6 Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji jest programem rozwoju w rozumieniu art. 15, ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 z późn. zm. 1). Jest to dokument o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, ustanowiony w celu realizacji średniookresowej strategii rozwoju kraju – *Strategii Rozwoju Kraju 2020* oraz *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego*, *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego*, *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego* oraz innych strategii rozwoju.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna wpisuje się w realizację celu głównego strategii, którym jest zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem

i wykluczeniem społecznym oraz wzrost spójności społecznej. Ma on być osiągnięty do końca 2020 r. przez realizację poniższych celów operacyjnych:

- Cel operacyjny 1: Usługi dla aktywności i profilaktyki;
- Cel operacyjny 2: Gwarancje dla przyszłości młodzieży – Stworzenie szansy dla młodzieży w wejście na rynek pracy i tworzeniu rodzin;
- Cel operacyjny 3: Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalnie środowisko;
- Cel operacyjny 4: Zapobieganie niepewności mieszkaniowej;
- Cel operacyjny 5: Seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna jest spójny ze wszystkimi celami zawartymi w strategii. Dotyczy on w szczególności przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży, zapewnieniu spójności działań edukacyjnych, społecznych i zawodowych oraz aktywną integrację w społeczności lokalnej.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.2.7 Krajowa Polityka Miejska 2023

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju *Krajowa Polityka Miejska* (KPM) jest dokumentem określającym planowane działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej, uwzględniającym cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz krajowej strategii rozwoju regionalnego (art. 21b). Służy ona celowemu, ukierunkowanemu terytorialnie działaniu państwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystaniu ich potencjałów w procesach rozwoju kraju.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna wpisuje się w cel strategiczny *Krajowej Polityki Miejskiej do roku 2023*, zgodnie z którym dążeniem wszystkich aktorów dokumentu musi być stworzenie miasta sprawnego, zwartego i zrównoważonego oraz spójnego, a w efekcie również konkurencyjnego i silnego.

Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie poprzez trzy cele przedmiotowe:

- stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych;
- wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji;
- odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich

Realizacja celu strategicznego odbywać się będzie również poprzez dwa cele podmiotowe:

- poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia;
- wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich), poprzez wzmocnienie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.

Nadrzędnym elementem celu strategicznego polityki miejskiej jest poprawa jakości życia mieszkańców. Jest ona pochodną szeregu czynników, w tym także zrównoważonego rozwoju miasta, oferującego wysokiej jakości miejsca pracy. Prace podejmowane na rzecz opracowania *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna* obejmowały szereg działań włączających społeczność lokalną do wspólnego tworzenia dokumentu uwzględniającego w sposób szczególny potrzeby mieszkańców Miasta Cieszyna.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13
Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.3 Dokumenty na szczeblu ponadregionalnym

6.3.1 Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w obszarze województwa małopolskiego i śląskiego do roku 2020

Strategia dla Rozwoju Polski Południowej dotyczy obszaru województwa małopolskiego i śląskiego. Dokument ten zawiera zasady zrównoważonego rozwoju miast, a także obszarów wiejskich. Wewnętrzne zróżnicowanie makroregionu stwarza możliwość współpracy poprzez prowadzenie licznych i urozmaiconych projektów, które łączą zarówno obszary, jak i podmioty o podobnych problemach. *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna* jest spójny z celem głównym strategii, którym jest: „Polska Południowa nowoczesnym i atrakcyjnym regionem Europy”. Zgodność dokumentów występuje również na poziomie celów strategicznych. Dotyczy to III celu strategicznego, który brzmi: „Polska Południowa miejscem przyciągającym ludzi, podmioty i inicjatywy wzmocniające potencjały makroregionu”. Kierunek działań w tym zakresie obejmuje tworzenie pakietowych produktów turystycznych wykorzystujących potencjał obydwu województw. Cel II strategiczny to: „Polska Południowa przestrzenią partnerskiej współpracy na rzecz efektywnego wykorzystania możliwości rozwojowych”. Kierunki działań to między innymi współpraca podmiotów nakierowana na rozwijanie kapitału ludzkiego

makroregionu, wspólne tworzenie sieciowych produktów łączących podmioty i obszary makroregionu, infrastrukturalne integrowanie przestrzeni województw oraz rozwijanie współpracy w zakresie ochrony środowiska i zabezpieczenia przed sytuacjami kryzysowymi.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.4 Dokumenty na szczeblu regionalnym

6.4.1 Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020+” dąży do tego, aby województwo śląskie stało się regionem zrównoważonego i trwałego rozwoju stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy wykorzystującym zróżnicowane potencjały terytorialne i synergię pomiędzy partnerami procesu rozwoju. Osiągnięcie takiego stanu należy zapewnić poprzez skoncentrowanie działań prowadzonych w regionie w czterech obszarach priorytetowych:

- nowoczesna gospodarka;
- szanse rozwojowe mieszkańców;
- przestrzeń;
- relacje z otoczeniem.

Opierając się na wartościach województwa śląskiego realizacja *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego* koncentruje się na:

- modernizacji i rewitalizacji istniejącej infrastruktury społecznej i technicznej, podnoszeniu efektywności;
- wykorzystaniu istniejących zasobów i potencjałów w regionie;
- tworzeniu nowej infrastruktury i nowych rozwiązań organizacyjnych.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna jest spójny ze wszystkimi wymienionymi obszarami integracji działań w *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego*. Posiada on podobne założenia, czym wpisuje się w niżej wymienione cele strategii:

OBSZAR PRIORYTETOWY: (A) NOWOCZESNA GOSPODARKA

- Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność:
  - Cel operacyjny: A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały.

OBSZAR PRIORYTETOWY: (B) SZANSE ROZWOJOWE MIESZKAŃCÓW

- Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie:
  - Cel operacyjny: B.1. Poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców województwa;
  - Cel operacyjny: B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców;
  - Cel operacyjny: B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców.

OBSZAR PRIORYTETOWY: (C) PRZESTRZEŃ

- Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni:
  - Cel operacyjny: C.1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów środowiska;
  - Cel operacyjny: C.2. Zintegrowany rozwój ośrodków różnej rangi;
  - Cel operacyjny: C.3. Wysoki poziom ładunku przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni.

OBSZAR PRIORYTETOWY: (D) RELACJE Z OTOCZENIEM

- Cel strategiczny: Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy:
  - Cel operacyjny: D.2. Atrakcyjny wizerunek województwa śląskiego;
  - Cel operacyjny: D.3. Region w sieci międzynarodowych i krajowych powiązań infrastrukturalnych.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.4.2 Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 realizuje wizję rozwoju regionu zawartą w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, przyjętą przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 r. Stanowi on jeden z najistotniejszych instrumentów polityki regionalnej oraz instrument realizacji Umowy Partnerstwa – dokumentu określającego strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych polityki spójności, wspólnej polityki

rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2020 i wykazuje z nią pełną zgodność. *RPO WSL 2014-2020* wraz z krajowymi programami operacyjnymi oraz *Umową Partnerstwa* tworzy spójny system dokumentów strategicznych i programowych na nową perspektywę finansową. Ponadto cele programu wpisują się w wizję rozwoju Unii Europejskiej zawartą w *Strategii na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Europa 2020*. *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna* wpisuje się w liczne priorytety RPO Województwa Śląskiego 2014-2020, między innymi:

Oś priorytetowa IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna:

Priorytet inwestycyjny 4e – promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu.

Priorytet inwestycyjny 4g – promowanie wykorzystywania wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.

Oś priorytetowa V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów:

Priorytet inwestycyjny 5c – zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego.

Oś priorytetowa IX. Włączenie społeczne:

Priorytet inwestycyjny 9i – aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwięższaniu szans na zatrudnienie.

Priorytet inwestycyjny 9v – wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia.

Oś priorytetowa X. Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna:

Priorytet inwestycyjny 9a – inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszania nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowania włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz do przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych.

Priorytet inwestycyjny 9b – wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.

Oś priorytetowa XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego:

Priorytet inwestycyjny 11c – wyrównanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzenie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji.

Oś Priorytetowa XII. Infrastruktura edukacyjna:
Priorytet inwestycyjny 12c – instytucje popularyzujące naukę.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.5 Dokumenty na szczeblu lokalnym

6.5.1 Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Cieszyna

Ustalenia studium nie stanowią prawa miejscowego, są jednak wiążące dla organów miasta przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, stanowiąc dokument o charakterze aktu kierownictwa wewnętrznego – zobowiązują władze samorządowe do realizacji określonej w nim polityki przestrzennej. Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, po uprzednim rozpoznaniu uwarunkowań faktycznych i prawnych rozwoju gminy.

Wymienione poniżej kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta oraz w przeznaczeniu terenów założone w *Studium* bezpośrednio lub pośrednio pokrywają się z celami *Gminnego Programu Rewitalizacji*, mówiącymi o tym, że:

- szczególnego potraktowania wymaga obszar Śródmieścia charakteryzujący się wysokim stopniem nasycenia obiektami zabytkowymi, jak również historycznym układem urbanistycznym;
- szczególnego rozważenia wymagają obszary, na których występuje kumulacja obiektów zabytkowych; dążyć należy do likwidacji ewentualnych konfliktów funkcjonalnych;
- należy uwzględnić potrzeby parkingowe w obszarze Śródmieścia poprzez wyznaczenie lokalizacji parkingów strategicznych (buforowych) na jego obrzeżu;
- należy chronić przed dalszym zainwestowaniem najcenniejsze przyrodniczo tereny miasta (tereny zadrzewione, tereny łąk i pastwisk);
- korzystając z nowych elementów układu drogowego, należy dążyć do wprowadzenia hierarchizacji funkcjonalnej układu.

Bardzo ważne są także zapisy *Studium* dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków. Historyczne dziedzictwo kulturowe Cieszyna, ze względu na wysokie walory zachowanych zabytków, wymaga odpowiednich działań ochronnych.

Ochrona historycznego układu urbanistycznego miasta i eksponowanie cennych obiektów architektury i budownictwa, zwłaszcza najbardziej wartościowych jest realizowana poprzez wpis do rejestru zabytków. Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy są spójne także z celami strategicznymi określonymi w *Gminnym Programie Rewitalizacji*. Podejmując jakąkolwiek ingerencję budowlaną należy każdorazowo sięgać do aktualnej postaci gminnej ewidencji zabytków opartej na wykazie zabytków przekazanym przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P2, P5, P7, P8, P12.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.5.2 Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 kontynuuje cele i kierunki działań w ramach *Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar na lata 2014-2016*, z uwzględnieniem uwag i analiz z jego realizacji. Program ten dąży do wzmocnienia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, z uwzględnieniem warunków Cieszyna i dotychczasowych działań podejmowanych na terenie miasta.

Celem głównym tego Programu jest zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie i problemów z nim związanych na terenie Gminy Cieszyn. Założenia programu są spójne z założeniami *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna* i celami szczegółowymi.

- Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Utrzymanie na dotychczasowym poziomie dostępności oraz zwiększenie skuteczności; ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących;
- Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Głównymi działaniami mającymi zapewnić efektywną realizację w tym obszarze są działania:

- 1) interwencyjne;
- 2) wspierające;
- 3) edukacyjno-korekcyjne;
- 4) uprzedzające/profilaktyczne.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P9 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1 i CO3.

6.5.3 Gminny Program Wspierania Rodziny Miasta Cieszyna na lata 2016 -2018

Podstawą prawną do opracowania *Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Cieszyna na lata 2016-2018* jest art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 poz. 332 z późn. zm.). Za koordynowanie realizacji zadań określonych w programie, a także bezpośrednią realizację ich części, odpowiedzialny jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie. Ośrodek ściśle współpracuje z pozostałymi podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna wpisuje się w założenia *Gminnego Programu Wspierania Rodziny Miasta Cieszyna* w następującym zakresie.

Cel główny - Rozwijanie spójnego i kompleksowego systemu wsparcia rodzin w Cieszynie, gwarantującego zapewnienie dzieciom i młodzieży bezpiecznych warunków rozwoju i wychowania w środowisku rodzinnym.

Cele szczegółowe:

- Wsparcie wszystkich rodzin z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Zapewnienie bezpieczeństwa rodzinom – przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji funkcji rodziny;
- Reintegracja rodzin.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P9 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1.

6.5.4 Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Cieszyna na lata 2014-2020

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu. Dlatego też *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna* jest spójny z założeniami *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych*.

Celem głównym Strategii jest stworzenie wszystkim mieszkańcom Cieszyna warunków do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej na miarę potrzeb

i możliwości. Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji i organizacji pozarządowych, organizacji i realizacji profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym oraz edukacji społecznej.

Misja Strategii jest tożsama z założeniami *Gminnego Programu Rewitalizacji* w zakresie działań społecznych i dotyczy stworzenia wszystkim mieszkańcom Cieszyna warunków do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej, na miarę potrzeb i możliwości.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna jest spójny z celami Gminnego Programu Wspierania Rodzin w następującym zakresie:

1. Rozwój systemu wspierającego aktywność zawodową mieszkańców gminy Cieszyn;
2. Tworzenie osobom niepełnosprawnym oraz długotrwale lub ciężko chorym w Cieszynie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej na miarę ich możliwości i potrzeb;
3. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu osób w podeszłym wieku;
4. Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologiom społecznym.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P6, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1 i CO2.

6.5.5 Strategia Rozwoju Miasta Cieszyna na lata 2010-2020

Strategia Rozwoju Miasta Cieszyna na lata 2010-2020 to jeden z najważniejszych dokumentów przygotowywanych przez samorząd. Określa on priorytety i cele polityki rozwoju, prowadzonej na terenie Miasta. Strategia jest zapisem świadomych wyborów naszych mieszkańców i pokazuje koncepcję rozwoju zaplanowaną na kolejne lata. Misja *Strategii* zakłada dynamiczny rozwój Cieszyna jako ośrodka handlowo-usługowego dla Śląska Cieszyńskiego oraz atrakcyjnego ośrodka turystycznego o znaczeniu ponadregionalnym, posiadającym własną, oryginalną ofertę turystyczną, rekreacyjną i sportową dokładając wszelkich starań aby wspierać zrównoważony rozwój naszych największych szans. Są to tożsame działania wraz z zapisami zawartymi w *Gminnym Programie Rewitalizacji*. Należy także podkreślić spójność w zakresie propagowania niepowtarzalnej tradycji i kultury.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna jest spójny z zapisami *Strategii* w następujących kierunkach i celach strategicznych:

Infrastruktura techniczna i ochrona środowiska – cel 1. Stworzenie właściwej, nowoczesnej infrastruktury technicznej.

Kapitał społeczny – cel 2. Zapewnienie warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego oraz podnoszenie jakości życia.

Gospodarka lokalna – cel 3. Wzmocnienie konkurencyjności gospodarczej i atrakcyjności inwestycyjnej Cieszyna.

Gospodarka samorządowa i transgraniczna – cel 5. Wzmocnienie pozycji Cieszyna jako ważnego ośrodka w regionie śląskim.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P2, P3, P4, P5, P6, P7, P8, P9, P10, P11, P12, P13 i P14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1, CO2, CO3 i CO4.

6.5.6 Program Polityki Zdrowotnej dla Mieszkańców Miasta Cieszyna na lata 2015-2017

Program polityki zdrowotnej dla mieszkańców miasta Cieszyna na lata 2015-2017 stanowi uzupełnienie powyższych programów, obejmując działania dotyczące promocji i profilaktyki zdrowia. *Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna* jest spójny z zapisami celu głównego: „Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Cieszyna i związanej z nim jakości życia, poprzez podniesienie świadomości zdrowotnej mieszkańców”. Obszarami działań tego celu są:

- promocja zdrowia, obejmująca działania adresowane do ludzi zdrowych, które służą utrwalaniu stylu życia sprzyjającego zdrowiu i zwiększeniu świadomości zdrowotnej, jak również promowaniu zdrowego stylu życia oraz środowiskowych i indywidualnych czynników sprzyjających zdrowiu;

- profilaktyka zdrowotna, w którym to obszarze mieści się szereg działań kierowanych przede wszystkim do ludzi zdrowych, w tym do osób nieświadomych swego stanu zdrowia, mających na celu zapobieganie chorobie (lub innemu niekorzystnemu zjawisku zdrowotnemu) przed jej rozwinięciem się, poprzez kontrolę przyczyn i czynników ryzyka.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P9 i 14.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1 i CO4.

6.5.7 Gminny Program Poprawy Bezpieczeństwa „Bezpieczny Cieszyn” na lata 2016-2020

Gminny Program Poprawy Bezpieczeństwa – „Bezpieczny Cieszyn” na lata 2016 – 2020 jest kolejnym działaniem gminy wynikającym z art. 7 ust. 1 pkt. 14 ustawy o samorządzie gminnym. Głównym celem programu jest poprawa stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców oraz osób przebywających na terenie Cieszyna. Dla osiągnięcia celu głównego program zakłada realizację następujących celów pośrednich (stanowiących jednocześnie kierunki działania i spójnych z *Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Cieszyna*):

1. Podniesienie lub co najmniej utrzymanie stanu bezpieczeństwa na obecnym poziomie oraz podniesienie stopnia bezpieczeństwa miejsc zagrożonych;
2. Przeciwdziałanie patologiom i niedostosowaniu społecznemu i ograniczenie przestępczości nieletnich.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P1, P9.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO1 i CO3.

6.5.8 Gminy Program Opieki nad Zabytkami Cieszyna na lata 2014-2017

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Cieszyna na lata 2014-2017 uwzględnia wielość i różnorodność elementów składających się na dziedzictwo kulturowe Miasta Cieszyna. Ukierunkowany jest na prowadzenie skutecznej ochrony zabytków i opiekę nad zabytkami, jak również wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego dla rozwoju społeczno-gospodarczego Cieszyna. Program opiera się na nowoczesnej koncepcji opieki nad zabytkami, w której opieką otacza się, oprócz tradycyjnie pojmowanych zabytków architektury i budownictwa, także dziedzictwo przemysłowe, krajobrazy kulturowe, dziedzictwo niematerialne itp. W ramach programu

wyodrębniono dwa priorytety, które są względem siebie równoważne i uzupełniające się oraz spójne z zapisami *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna*:

Priorytet I. Dbłość o zasób dziedzictwa kulturowego oraz świadome kształtowanie krajobrazu

Priorytet II. Efektywne zarządzanie zasobem dziedzictwa kulturowego Cieszyna.

Cele dokumentu są powiązane z następującymi problemami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabeli 40: P8

Cele dokumentu są powiązane z następującymi celami rewitalizacyjnymi opisanymi w Tabelach 41-44: CO3 i CO4.

7. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI MIASTA CIESZYNA DO ROKU 2026

7.1 Wizja obszaru rewitalizacji

Obszar po rewitalizacji to teren, na którym dobrze się mieszka, pracuje i wypoczywa, przyjazny mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom, dostępny pod względem komunikacyjnym, przyciągający klimatem pogranicza polsko-czeskiego oraz atrakcyjną, bezpieczną przestrzenią i wysokiej jakości infrastrukturą, zapewniający pełne wykorzystanie wszystkich zasobów i potencjałów lokalnych, wyróżniający się aktywnością mieszkańców sprzyjającą rozwojowi kapitału społecznego.

W działania na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji zaangażowane zostaną wszystkie zasoby i potencjały lokalne Miasta Cieszyna, przede wszystkim te, które zlokalizowane są na terenie objętym programem. Dużą rolę w skutecznej rewitalizacji odegrają organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy, a przede wszystkim mieszkańcy, którzy wspólnie z lokalnym samorządem będą kreować korzystne zmiany i zwalczać zjawiska kryzysowe.

Proces rewitalizacji będzie postępował w sposób zapewniający zrównoważoną odnowę zdegradowanej infrastruktury, jak też poprawę jakości życia i wzrost kapitału społecznego, przy zachowaniu zasad partnerstwa i równości szans.

Obszar rewitalizacji stanie się strefą dynamicznych działań społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a efektem rewitalizacji będzie odbudowa więzi sąsiedzkich i międzypokoleniowych oraz wzmocnienie wspólnoty lokalnej. Dzięki dostarczeniu infrastruktury wysokiej jakości, stworzony zostanie mechanizm zachęt do podejmowania wspólnych inicjatyw lokalnych, społecznych i gospodarczych. Wszelkie działania rewitalizacyjne realizowane będą z mieszkańcami i dla mieszkańców, dzięki wdrożonym na szeroką skalę narzędziom partycypacji społecznej i współdecydowania o dalszym rozwoju obszaru rewitalizacji przez jego użytkowników.

Obszar, na którym prowadzona będzie rewitalizacja, zyska nowych mieszkańców oraz lepszy wizerunek. Rozwinie się także pod względem gospodarczym oraz pod względem oferty społecznej. Pojawią się nowi przedsiębiorcy i inwestorzy tworzący nowe miejsca pracy oraz turyści i goście, których przyciągać będzie klimat kultury pogranicza, przyjazna atmosfera, ład architektoniczny oraz bogata, różnorodna oferta tego miejsca.

Społeczność lokalna poczuje się silnie zintegrowana wokół miejsc i obiektów, którym – dzięki procesom rewitalizacji – nadane zostaną nowe funkcje. Wzmocniona zostanie spójność społeczna, ograniczone zostanie wykluczenie społeczne oraz ubóstwo. Nastąpi to dzięki aktywizacji mieszkańców oraz rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy. Wzrośnie także liczba inicjatyw lokalnych i partycypacja społeczna w sprawach publicznych. Mieszkańcy obszaru, na który zostanie przeprowadzona rewitalizacja, po zakończeniu tego procesu będą zadowoleni z oferty spędzania wolnego czasu, atrakcyjnej przestrzeni publicznej, nowych miejsc spotkań, odpoczynku i rekreacji oraz możliwości szerokiego zaspokojenia potrzeb wspólnoty lokalnej i gości.

Zakłada się, iż w wyniku wdrożenia *Gminnego Programu Rewitalizacji* w Cieszynie nastąpi poprawa wskaźników dotyczących sfery społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, które zdefiniowano, poniżej jako wskaźniki objęte monitoringiem i ewaluacją *Gminnego Programu Rewitalizacji Cieszyna do roku 2026* (Tabela 49).

7.2 CEL STRATEGICZNY, CELE OPERACYJNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH W CIESZYNIE WRAZ Z OPISEM PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Wielowątkowy proces rewitalizacji wymaga zdefiniowania nadrzędnego celu strategicznego oraz adekwatnych celów operacyjnych, odnoszących się do kluczowych obszarów problemowych w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Cel strategiczny, cele operacyjne oraz kierunki działań określono na podstawie szczegółowych analiz i diagnozy zjawisk kryzysowych, w oparciu o doświadczenie i wiedzę specjalistyczną, z uwzględnieniem wyników konsultacji społecznych i działań partycypacyjnych. Mając na uwadze powyższe, cel strategiczny został sformułowany w następujący sposób:

Poprawa jakości życia mieszkańców i aktywizacja społeczno-gospodarcza, ład przestrzenny i nowoczesna infrastruktura oraz dobre warunki do pracy, nauki i wypoczynku w czystym, przyjaznym środowisku

Cele operacyjne i kierunki działań GPR, odnoszące się do sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, a także środowiskowej przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 41. Cel operacyjny i kierunki działań społecznych

Numer i nazwa celu operacyjnego	Numery i nazwy kierunków działań
CO1. Osiągnięcie spójności w obszarze aktywizacji i integracji społecznej oraz zatrudnienia	KD1. Rozwój systemu wsparcia społecznego i zdrowotnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.
	KD2. Integracja społeczna, aktywizacja mieszkańców oraz wzrost ich zaangażowania w sprawy lokalne, kulturę, sport i rekreację.
	KD3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu oraz włączenie środowisk marginalizowanych w życie społeczności lokalnej.
	KD4. Rozszerzenie zasobu przestrzeni na cele społeczne oraz cele związane z ofertą spędzania czasu wolnego.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42. Cel operacyjny oraz kierunki działań gospodarczych

Numer i nazwa celu operacyjnego	Numery i nazwy kierunków działań
CO2. Ożywienie lokalnej przedsiębiorczości i rozwój nowej oferty dopasowanej do potrzeb odbiorców	KD5. Wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości w tradycyjnych i nowych branżach.
	KD6. Poprawa mobilności zawodowej mieszkańców, promocja zatrudnienia oraz rozwój oferty kształcenia ustawicznego.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43. Cel operacyjny oraz kierunki działań przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych

Numer i nazwa celu operacyjnego	Numery i nazwy kierunków działań
CO3. Osiągnięcie spójności przestrzennej poprzez tworzenie przestrzeni atrakcyjnej, żywej, kreatywnej i przyjaznej	KD7. Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, w tym bezpieczeństwa w ruchu komunikacyjnym.
	KD8. Dbalność o ład urbanistyczno-architektoniczny, konsekwentna polityka przestrzenna, a także poprawa estetyki przestrzeni publicznej.
	KD9. Poprawa spójności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury parkingowej.
	KD10. Zapobieganie degradacji infrastruktury komunalnej oraz poprawa stopnia jej wykorzystania na cele lokalne.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 44. Cel operacyjny oraz kierunki działań środowiskowych

Numer i nazwa celu operacyjnego	Numery i nazwy kierunków działań
CO4.Wzrost świadomości ekologicznej oraz intensyfikacja ochrony przyrody i lepsze wykorzystanie potencjału krajobrazowego obszaru rewitalizacji	KD11.Działania na rzecz wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz propagowanie działań przyjaznych środowisku.
	KD12. Działania służące ochronie środowiska oraz lepszemu wykorzystaniu potencjału krajobrazowego obszaru rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Dokonując wyboru zarówno celów, jak też kierunków działań, kierowano się przede wszystkim zdiagnozowanymi potrzebami obszaru rewitalizacji, w kontekście problemów i potencjałów, które tam występują. Pod uwagę wzięto również propozycje działań dotyczących zmian na tym obszarze, które zgłaszali interesariusze wydarzeń partycypacyjnych, tj. spacerów badawczych, warsztatów, konsultacji społecznej, debat podwórkowych itp. Kluczowe znaczenie dla powodzenia procesów rewitalizacji w Cieszynie mają cele i działania dotyczące sfery społecznej, zmierzające do osiągnięcia spójności w obszarze aktywizacji i integracji społecznej oraz zatrudnienia. Ich dopełnieniem są działania, które przyczynią się do ożywienia i wzmocnienia lokalnej przedsiębiorczości i lepszego dopasowania oferty produkcyjno-usługowo-handlowej do potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji i pozostałych użytkowników tej przestrzeni. Osiągnięcie spójności przestrzennej poprzez tworzenie przestrzeni atrakcyjnej, żywej, kreatywnej i przyjaznej będzie możliwe dzięki działaniom na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego, rozwojowi infrastruktury parkingowej, większej dbałości o ład urbanistyczno-architektoniczny, dążenie do poprawy estetyki przestrzeni publicznej, jak też przeciwdziałanie degradacji infrastruktury komunalnej. Dopełnieniem tych działań będzie budowa świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, przede wszystkim jeśli chodzi o zwalczanie tzw. niskiej emisji, a także w zakresie rozwoju potencjału terenów zielonych i oraz lepszego wykorzystania potencjału krajobrazowego obszaru rewitalizacji.

7.3 WYBÓR PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Po opracowaniu wizji rozwoju obszaru rewitalizacji oraz identyfikacji celów procesu rewitalizacji przystąpiono do wyznaczenia zadań umożliwiających ich osiągnięcie. Podstawowym narzędziem rozwiązania danego problemu i osiągnięcia założonego celu są przedsięwzięcia (projekty), będące działaniami dobrze zaplanowanymi,

celującymi w realne potrzeby oraz nastawionymi na rozwiązanie zdiagnozowanych problemów. Wszystkie przyjęte do realizacji GPR przedsięwzięcia wynikają z celu strategicznego oraz celów operacyjnych i kierunków działań opisanych w GPR, a zarazem ich oddziaływanie na obszar rewitalizacji ma przyczynić się do realizacji opisanych wyżej celów i redukcji zdiagnozowanych problemów.

Możliwość zgłaszania przedsięwzięć rewitalizacyjnych miały wszystkie grupy interesariuszy: samorząd miejski i powiatowy wraz z jednostkami organizacyjnymi, firmy, organizacje pozarządowe, grupy nieformalne mieszkańców oraz sami mieszkańcy. Wszystkie przedstawione propozycje przedsięwzięć zostały zweryfikowane pod kątem zgodności z celami rewitalizacji oraz obowiązującymi w tym zakresie wytycznymi i przepisami.

W grupie przedsięwzięć ujętych w GPR znalazły się różnorodne działania, odnoszące się do wszystkich problemów, celów i kierunków działań. Przedstawiono je w podziale na przedsięwzięcia podstawowe i pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania na procesy rewitalizacyjne lub niedookreślone jeszcze parametry realizacji trudno zidentyfikować jako przedsięwzięcia podstawowe. Przedsięwzięcia te są zróżnicowane pod względem tematycznym, jednak koncentrują się na kwestiach istotnych z punktu widzenia lokalnej społeczności i mają tym samym wpływ na osiągnięcie celów rewitalizacji.

W dalszej części dokumentu przedstawiono wykaz przedsięwzięć ujętych w *Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Cieszyna*, które scharakteryzowano w różnych przekrojach. Przedsięwzięcia te są popierane przez różne grupy interesariuszy procesów rewitalizacji i charakteryzują się czytelnymi, realnymi oraz mierzalnymi celami, określonymi terminami realizacji, zapewnionymi źródłami finansowania oraz wyznaczonymi podmiotami odpowiedzialnymi za realizację każdego z nich.

7.4 WYKAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH WRAZ Z OPISEM POWIĄZAŃ DOTYCZĄCYCH PROBLEMÓW, CELÓW ORAZ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wyróżniają się specyfiką wynikającą z tego, iż są zorientowane na poprawę sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji, wyrównywanie szans i tworzenie warunków do wielowymiarowego rozwoju tego obszaru: społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego i technicznego oraz środowiskowego. Poprawa sytuacji oznacza przede wszystkim występowanie korzyści, jakie odnoszą mieszkańcy obszaru, na którym, zgodnie z diagnozą sporządzoną w ramach GPR, koncentrują się zjawiska kryzysowe w przestrzeni

miasta. Oznacza to, że przedsięwzięcia ukierunkowane są zarówno przez, jak i na rzecz mieszkańców.

Gminny Program Rewitalizacji Miasta Cieszyna ujmuje przedsięwzięcia w sposób kompleksowy oraz prezentuje wszystkie ich istotne parametry poszczególnych projektów:

- numer przedsięwzięcia, tytuł, zakres, lokalizacja, realizatorzy; planowane produkty i rezultaty; zgodność z problemami rewitalizacyjnymi; zgodność z celami rewitalizacji; zgodność z kierunkami działań rewitalizacyjnych (tabela 45);
- harmonogram wdrażania przedsięwzięć (tabela 46);
- zaangażowane podmioty, lata realizacji, indykatywne środki finansowe programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania (tabela 47);
- zasady współpracy z partnerami zaangażowanymi we wdrażanie GPR oraz mechanizmy integracji działań (tabela 50).

Podczas opracowywania i wdrażania GPR nie dopuszcza się możliwości realizacji wyłącznie wybiórczych inwestycji, nastawionych na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni lub skupionych jedynie na działaniach remontowych, czy też modernizacyjnych. Wynika to z faktu, iż działania takie nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji. W związku z powyższym, w GPR uwzględniono również wykaz wskaźników, które określają oczekiwany postęp w osiąganiu celów rewitalizacji, z odniesieniem do problemów i celów rewitalizacji, a tym samym efektów wdrażanych przedsięwzięć.

Tabela 45. Wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z opisem powiązań dotyczących problemów, celów oraz kierunków działań rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe					
Numer przedsięwzięcia	Tytuł / zakres / lokalizacja / realizator	Planowane produkty i rezultaty projektu monitorowane w ramach Programu: (A) na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych prac, list obecności itp; (B) na podstawie oceny jakościowej, np. ankiety od mieszkańców, ocena grupy eksperckiej lub oceny ilościowej – dane z Urzędu Miasta w Cieszynie lub od partnerów Programu	Zgodność z problemami rewitalizacyjnymi (zgodnie z oznaczeniami z tabeli 40)	Zgodność z celami operacyjnymi rewitalizacji (zgodnie z oznaczeniami z tabel: 41, 42, 43, 44)	Zgodność z kierunkami działań rewitalizacyjnych (zgodnie z oznaczeniami z tabel: 41, 42, 43, 44)
1.	<p><u>Dwa brzegi. Jedno źródło</u></p> <p>Cel projektu: Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, a przede wszystkim osób najbardziej zagrożonych marginalizacją, poprzez ruch na świeżym powietrzu, wspólne działania o tematyce plastycznej, muzycznej, hobbystycznej, połączone ze wsparciem specjalistycznym dla rodziców oraz dożywianiem osób potrzebujących.</p> <p>Zakres: 1. Źródłko – regularne comiesięczne profilaktyczne spotkania dzieci w celu rozwijania relacji społecznych. Wykorzystywane będą różne metody pracy np. plastyczne, muzyczne, ruchowe, praca z tekstem itp. 2. Spotkania integracyjne dla dzieci i całych rodzin o tematyce sportowo-rekreacyjnej (np. zawody sportowe) oraz służące integracji lokalnej, tj. spotkania rodzinne, w gronie znajomych i sąsiadów, służące umacnianiu wzajemnych relacji i budowaniu tożsamości lokalnej. 3. Odkrywanie źródeł – specjalistyczne wsparcie dla rodziców borykających się z problemami w wychowaniu dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych z problemami emocjonalnymi, interpersonalnymi oraz uzależnieniami. 4. Dożywanie osób ubogich – systematyczne wsparcie tj. wydawanie przez wolontariuszy ciepłych posiłków dla osób ubogich (ok. 15-35 os., zależnie od pory roku).</p>	<p>1. Wzrost liczby uczestników działań integracyjnych (A)</p> <p>2. Wzrost dostępności usług społecznych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>3. Wzrost stopnia integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa (B).</p>	P1, P3, P13, P14	CO1	KD1, KD2, KD3

	<p>Lokalizacja: Śródmieście – ul. Szersznika 3; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Szkoła Nowej Ewangelizacji Zacheusz w Cieszynie</p>				
2.	<p><u>Uruchomienie na terenie ZZOZ w Cieszynie Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa dostępności usług medycznych związanych z zapewnieniem zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji, gdzie obecnie nie działa tego typu placówka, co znacznie ogranicza dostępność wsparcia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Zakres: 1. Prace remontowo-adaptacyjne w budynku, służące przygotowaniu pomieszczeń na Poradnię Zdrowia Psychicznego dla pacjentów z obszaru rewitalizacji, przede wszystkim dzieci i młodzieży. Zadanie będzie to realizowane w obecnym pustostanie na terenie ZZOZ w Cieszynie. 2. Zakup wyposażenia związanego ze świadczeniem usług medycznych w dziedzinie ochrony zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Obecnie, z powodu braku dostępności leczenia psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży w Cieszynie, konieczny jest dojazd pacjentów w do psychiatry do Bielska-Białej lub do Sosnowca. Ogranicza to znacząco dostępność tej usługi i czyni niezbędnym uruchomienie takiej poradni w Cieszynie, w pierwszej kolejności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Lokalizacja: Teren Szpitala Śląskiego w Cieszynie – ul. Bielska 4; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie</p>	<p>1. Zwiększenie wyremontowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost liczby odbiorców oferty Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży (A)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług zdrowotnych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wzrost liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji (A).</p>	P1, P2, P9, P14	CO1	KD1, KD2, KD4

3.	<p><u>Utworzenie w ramach Oddziału Psychiatrii pododdziału zajmującego się leczeniem alkoholowym zespołów abstynencyjnych tzw. detoks</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa dostępności usług medycznych związanych z leczeniem alkoholowym zespołów abstynencyjnych u mieszkańców z obszaru rewitalizacji (w pierwszej kolejności), którzy aktualnie nie mają możliwości skorzystania z tzw. detoxu na terenie Cieszyna.</p> <p>Zakres projektu: 1. Prace remontowo-adaptacyjne w budynku służące przygotowaniu pomieszczeń na pododdział zajmujący się leczeniem alkoholowym zespołów abstynencyjnych tzw. detoks na Oddziale Psychiatrii w ZZOZ w Cieszynie. 2. Zakup wyposażenia związanego ze świadczeniem usług medycznych tzw. detox dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Należy nadmienić, iż analiza sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji wskazuje, iż to właśnie tam występuje największe w Cieszynie zapotrzebowanie na tego typu usługi. Muszą być one realizowane w warunkach całodobowej opieki medycznej, stąd umiejscowienie tego typu pododdziału w ZZOZ w Cieszynie jest w pełni uzasadnione.</p> <p>Lokalizacja: Teren Szpitala Śląskiego w Cieszynie – ul. Bielska 4; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie</p>	<p>1. Zwiększenie wyremontowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost dostępności leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych tzw. detoks (A)</p> <p>3. Zmniejszenie liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji uzależnionych od alkoholu (B)</p> <p>4. Wzrost dostępności usług zdrowotnych na obszarze rewitalizacji (B)</p>	P1, P2, P9, P14	CO1	KD1, KD3, KD4
4.	<p><u>Dzienny Oddział Opieki Medycznej przy ZZOZ w Cieszynie</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa dostępności usług medycznych i opiekuńczych związanych z rekonwalescencją po przebytych leczeniu i zabiegach operacyjnych osób w wieku 65+ -</p>	<p>1. Zwiększenie wyremontowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost liczby odbiorców usług medycznych i opiekuńczych w ZZOZ w Cieszynie (A)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług społecznych na</p>	P1, P2, P9, P14	CO1	KD1, KD3, KD4

	<p>w pierwszej kolejności mieszkańców obszaru rewitalizacji - celem ich ponownego usamodzielnienia po przebytej chorobie.</p> <p>Zakres projektu: 1. Prace remontowo-adaptacyjne w budynku na cele utworzenia Dziennego Oddziału Opieki Medycznej przy ZZOZ w Cieszynie, m.in. dostosowanie do potrzeb osób o obniżonej sprawności. Zadanie to będzie to realizowane w obecnym pustostanie na terenie ZZOZ w Cieszynie. 2. Zakup wyposażenia związanego ze świadczeniem usług medycznych i opiekuńczych przede wszystkim dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w wieku 65+. 3. Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi, poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi. Aktualnie na obszarze rewitalizacji tego typu oferta dostępna jest praktycznie wyłącznie w ramach wdrażanych projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej, lub za odpłatnością. Znacząco ogranicza to możliwość skorzystania z takiego wsparcia przez osoby słabo uposażone.</p>	<p>obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wzrost dostępności usług zdrowotnych na obszarze rewitalizacji (B)</p>			
	<p>Lokalizacja: Teren Szpitala Śląskiego w Cieszynie - ul. Bielska 4; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie</p>				
5.	<p><u>Modernizacja zabytkowego parku szpitalnego wraz z działaniami na rzecz aktywizacji ruchowej oraz integracji społecznej</u></p> <p>Cel projektu: Wykorzystanie potencjału instytucji - ZZOZ w Cieszynie na potrzeby mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez udostępnienie im wysokiej jakości przestrzeni do spędzania czasu wolnego oraz zajęć rekreacyjno-sportowych. Projekt przyczyni się do wykorzystania infrastruktury placówki dla zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy będą mogli tam spędzać czas oraz korzystać z funkcji integracyjnej obszaru. Poprzez realizację tej inwestycji teren zyska na bezpieczeństwie, nastąpi też poprawa estetyki przestrzeni publicznej, obszar stanie się miejscem rekreacji i spędzania czasu</p>	<p>1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost liczby stworzonych miejsc aktywizacji ruchowej oraz integracji społecznej (A)</p> <p>3. Wzrost liczby odbiorców oferty aktywizacji ruchowej oraz integracji społecznej (A)</p> <p>4. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>5. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej na</p>	P2, P5, P8, P10, P11	CO1, CO3, CO\$	KD1, KD2, KD3, KD4, KD12

	<p>wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakres projektu: 1.Wykonanie prac ziemnych, w tym wymiana instalacji, wymiana nawierzchni ścieżek parkowych. 2.Kosmetyka drzew i krzewów, montaż ławek. 3.Wykonanie ogólnodostępnej siłowni „na powietrzu”. 4.Wymiana oświetlenia. Odnowiony park będzie dedykowany mieszkańcom obszaru rewitalizacji, gdyż pacjenci ZZOZ w Cieszynie to w większości osoby, którym stan zdrowia nie pozwala na opuszczanie szpitalnych sal i samodzielne spędzanie czasu w parku. Park stanowi jeden z nielicznych w tym obszarze miasta terenów zielonych który może być otwarty dla wszystkich.</p> <p>Lokalizacja: Teren Szpitala Śląskiego w Cieszynie – ul. Bielska 4; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie</p>	obszarze rewitalizacji (B)			
6.	<p><u>Termomodernizacja kompleksu edukacyjnego Wydziału Zamiejscowego w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej wraz z programem edukacji ekologicznej dla studentów</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa jakości usług edukacyjnych prowadzonych w Wydziale Zamiejscowym WSB w Cieszynie, w obiekcie zabytkowym, gdzie obecnie użytkownicy odczuwają niski komfort cieplny, zaś w wyniku realizacji projektu nie tylko poprawi się efektywność energetyczna obiektu i obniży się emisja pyłów, ale także poprawi się estetyka przestrzeni publicznej. Ponadto poprawi się świadomość ekologiczna studentów w wyniku realizacji programu edukacji ekologicznej dla studentów m.in. specjalności związanych z zarządzaniem zrównoważoną energią.</p> <p>Zakres projektu: 1. Modernizacja ocieplenia elewacji i dachu. 2. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej wraz z osuszaniem tynków w przyziemiu (opcjonalnie montaż instalacji OZE). 3. Edukacja ekologiczna dla Cieszyńskiego Uniwersytetu Dziecięcego i studentów WSB (w pierwszej kolejności z obszaru rewitalizacji) oraz kadry dydaktyczno-naukowej uczelni.</p>	<p>1. Zwiększenie powierzchni poddanej termomodernizacji (A)</p> <p>2. Poprawa efektywności energetycznej (A)</p> <p>3. Efekt ekologiczny (A)</p> <p>4. Wzrost liczby odbiorców oferty edukacji ekologicznej (A)</p> <p>4. Poprawa jakości usług edukacyjnych i kształcenia zawodowego na obszarze rewitalizacji (B)</p>	P4, P8	CO3, CO4	KD8, KD10, KD11, KD12

	<p>Lokalizacja: ul. Frysztacka 44; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej</p>				
7.	<p><u>Utworzenie i rozwój działalności Centrum Wiedzy oraz FABLABu przy Wydziale Zamiejscowym w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa dostępu mieszkańców obszaru rewitalizacji do unikalnej wiedzy technicznej i projektowej, opartej na zaawansowanym technologicznie i darmowym oprogramowaniu, co pozwoli poprawić ich kompetencje zawodowe i umiejętności wzmacniające konkurencyjność na rynku pracy. Korzystanie z Lablabu rozszerzy także ofertę spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z obszaru rewitalizacji. Działalność FABLABu będzie stanowiła uzupełnienie oferty kierowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji przez Zamek Cieszyn.</p> <p>Zakres projektu: 1. Utworzenie Centrum Wiedzy jako zespołu pomieszczeń przeznaczonych na działalność m.in. wykładową, warsztatową, projektową itp. 2. Zaopatrzenie pomieszczeń w sprzęt dydaktyczny, laboratoryjny, warsztatowy itp. 3. Utworzenie FABLABu jako miejsca stanowiącego rodzaj pracowni lub małego laboratorium, umożliwiającego realizację własnych projektów i pomysłów osobom potrzebującym narzędzi i przestrzeni oraz wiedzy technicznej do rozwijania swojego hobby, do nauki czy pracy. 4. Stworzenie programów kształcenia ustawicznego dla osób rozwijających w FABLABie swoje umiejętności i kompetencje zawodowe do stosowania Open Design&Manufacturing (jest to zgodne z kierunkami rozwoju sektora przemysłów kreatywnych na Śląsku Cieszyńskim). 5. Stopniowe doposażanie FABLABu w urządzenia do cyfrowej produkcji i fabrykacji (drukarki 3D, skanery 3D, obrabiarki CNC, wycinarki laserowe, plotery), dzięki którym możliwe jest stworzenie praktycznie dowolnego przedmiotu czy urządzenia.</p>	<p>1. Wzrost liczby nowych ofert spędzania czasu wolnego (A)</p> <p>2. Wzrost liczby nowych ofert aktywizacji zawodowej (A)</p> <p>3. Wzrost liczby odbiorców oferty edukacyjnej i społecznej (A)</p> <p>4. Poprawa dostępności usług edukacyjnych i kształcenia zawodowego na obszarze rewitalizacji (B)</p>	P6, P8, P10	CO1, CO2, CO3	KD2, KD5, KD10,

	<p>Lokalizacja: ul. Frysztacka 44; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej</p>				
8.	<p><u>Przedsiębiorstwo społeczne Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”</u></p> <p>Cel projektu: Reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym - w pierwszej kolejności mieszkańców obszaru rewitalizacji. W ofercie usług realizowanych w obiekcie objętym remontem, w ramach projektowanej inwestycji, zaplanowano m.in. edukację zawodową, wsparcie socjalne, psychologiczne, prawne, zatrudnienie subsydiowane, czasowe i stałe, poradnictwo zawodowe, jak też pomoc w uruchomieniu kolejnych przedsiębiorstw społecznych, w tym spółdzielni socjalnych, zakładanych przez osoby korzystające ze wsparcia.</p> <p>Zakres: 1. Remont dachów w 5 obiektach tj. halach pofabrycznych przy ul. Wałowej 4. 2. Remont hal pofabrycznych wewnątrz (drobne naprawy, malowanie, dostosowanie do nowych warsztatów). 3. Zakup niezbędnych urządzeń technologicznych do działalności przedsiębiorstwa społecznego. 4. Pielęgnacja i wycinka drzew na posesji przedsiębiorstwa społecznego, zagrażających bezpieczeństwu. 4. Aranżacja, remont i wyposażenie stołówki w przedsiębiorstwie społecznym. 5. Remont pralni w przedsiębiorstwie społecznym. 6. Zakup niezbędnego wyposażenia stolarni, kuchni i pralni. 7. Aranżacja terenów zielonych wokół przedsiębiorstwa społecznego. 8. Modernizacja systemu ogrzewania. 9. Przygotowanie kompletnej identyfikacji wizualnej przedsiębiorstwa społecznego.</p>	<p>1. Zwiększenie wyremontowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost dostępności oferty ekonomii społecznej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wsparcie w reorientacji zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P1, P3, P6, P9	CO1, CO3	KD1, KD2, KD3, KD4, KD5, KD6, KD8, KD10

	<p>Lokalizacja: ul. Wałowa 4; poza obszarem rewitalizacji²⁸</p> <p>Realizator: Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” w Cieszynie, możliwe partnerstwo z Gminą Cieszyn, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Cieszynie, Powiatowym Urzędem Pracy w Cieszynie</p>				
9.	<p><u>Remont oficyny przy ul. Głęboka 39a oraz ożywienie przyległego ogrodu na skarpie od ul. Przykopa w celu stworzenia miejsca do prowadzenia działalności artystycznej, wystawienniczej i edukacyjnej</u></p> <p>Cel projektu: Stworzenie mieszkańcom obszaru rewitalizacji nowych możliwości realizacji swoich zainteresowań kulturalnych, artystycznych, hobbystycznych w oparciu o dedykowaną im przestrzeń, gdzie animowane będą tego typu zajęcia w unikalnym pod względem architektonicznym obiekcie. Wraz z przyległym ogrodem znajduje się on na obszarze tzw. Cieszyńskiej Wenecji, która wymaga ożywienia m.in. przez tego typu działania, przyciągające również do obszaru rewitalizacji nowych użytkowników i podnoszące atrakcyjność tej przestrzeni.</p> <p>Zakres: 1. Remont budynku i rekultywacja ogrodu. 2. Wyposażenie pomieszczeń umożliwiające</p>	<p>1. Zwiększenie wyremontowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost dostępności oferty kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>5. Wzrost liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji (A).</p>	P2, P5, P6, P8	CO1, CO2, CO3	KD2, KD4, KD5, KD6, KD8

²⁸ Projekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji, ale na obszarze zdegradowanym. Uzasadnieniem dla ujęcia projektu w GPR jest jego silne oddziaływanie przede wszystkim na mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tym osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym. Dzięki objęciu ich wsparciem ze strony Przedsiębiorstwa Społecznego Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” (większość podopiecznych to mieszkańcy obszaru rewitalizacji) mają one szansę na integrację społeczną i podjęcie pracy zarobkowej. Obiekty wykorzystywane przez Stowarzyszenie znajdują się poza obszarem rewitalizacji, jednakże realizowane są obecnie i będą nadal kontynuowane po remoncie zadania społeczne które dedykowane są właśnie mieszkańcom tego obszaru np. reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, edukacja zawodowa, wsparcie socjalne, psychologiczne, prawne, zatrudnienie subsydiowane, czasowe i stałe, poradnictwo zawodowe, jak też pomoc w uruchomieniu kolejnych przedsiębiorstw społecznych, w tym spółdzielni socjalnych, zakładanych przez osoby korzystające ze wsparcia.

	<p>organizowanie nowoczesnych form wystawienniczych i edukacyjnych. Prowadzenie działań w obszarze twórczej kreacji i rozwoju osobistego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>3. Pielęgnacja ogrodu w kierunku stworzenia przestrzeni dla ekspozycji obiektów artystycznych w pierwszej kolejności dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>4. Stworzenie oferty działalności artystycznej, wystawienniczej i edukacyjnej, w celu poprawy atrakcyjności lokalnej oferty działań społecznych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji, co wiąże się także ze stworzeniem nowych miejsc pracy.</p>				
	<p>Lokalizacja: ul. Głęboka 39a; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Fundacja „Ludzie-Innowacje-Design” w Bielsku-Białej oraz inwestor prywatny</p>				
10.	<p><u>Przebudowa Auli Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie przy ul. Paderewskiego 3</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa jakości i standardu infrastruktury technicznej obiektu celem poprawy dostępu mieszkańców obszaru rewitalizacji do nowoczesnych usług społecznych, w tym edukacyjnych oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego.</p> <p>Jest to tzw. projekt „twardy” obejmujący przebudowę i zagospodarowanie obiektu przy ul. Paderewskiego 3 wraz z przyległym otoczeniem na cele stworzenia „Kreatywnego Centrum Inicjatyw Społecznych”. Projekt zakłada nadanie nowej funkcji obiektowi Uniwersytetu Śląskiego, który obejmuje m.in. salę konferencyjno-widowiskową na 460 osób oraz kompleks mniejszych sal animacyjnych/szkoleniowych. W przeszłości w obiekcie odbywały się wszelkie uroczystości zarówno o charakterze naukowym (wykłady, odczyty) jak i artystycznym (wydarzenia teatralne, muzyczne, projekcje filmowe). Obecnie obiekt ten jest zamknięty ze względu na stan techniczny. Docelowo budynek ma zostać przebudowany i wyremontowany, a następnie przeznaczony na realizację działań związanych z przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wykorzystanie potencjału uczelni w</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A) 2. Wzrost dostępności oferty rekreacyjno-sportowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 4. Wzrost dostępności oferty czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 4. Wzrost dostępności obiektu dla osób niepełnosprawnych (A) (B) 	P1, P2, P3, P5, P8, P10, P11, 12	CO1, CO3	KD2, KD4, KD10

	<p>zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji, rozwoju przedsiębiorczości, a także sieci współpracy na linii uczelnia-gospodarka wpłynie na poprawę życia mieszkańców obszaru na zasadzie dyfuzji wiedzy i doświadczenia.</p> <p>Zakres: 1. Termomodernizacja budynku, w zakresie: -ocieplenia ścian i dachu, -wymiany okien i drzwi zew., -modernizacji ogrzewania budynku, -modernizacji wymiennika ciepła. 2. Modernizacja instalacji elektrycznych w zakresie: -przystosowania obiektu do nowych warunków zasilania w energię elektryczną. -modernizacji źródeł oświetlenia z tradycyjnych na LED, -modernizacji instalacji słaboprądowych (sieć wewnętrzna LAN, monitoring, instalacja alarmowa) - wykonania instalacji przyzywowych dla osób niepełnosprawnych. -wykonania instalacji elektroakustycznej pomieszczenia auli wraz z oświetleniem scenicznym. 3. Pełne dostosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>Lokalizacja: ul. Paderewskiego 3; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>				
11.	<p><u>Kreatywne Centrum Inicjatyw Społecznych</u></p> <p>Cel projektu: Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych na obszarze rewitalizowanym poprzez realizację działań przyczyniających się do aktywizacji zawodowej i społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania ukierunkowane będą na wsparcie ww. osób w ich drodze do godnego życia, znalezienia odpowiedniej pracy, osiągnięcia większej pewności siebie i zyskania kwalifikacji, by mogli bardziej aktywnie uczestniczyć w życiu społeczności. Nadrzędnym celem projektu jest stworzenie instytucji opracowującej ścieżki reintegracji w odniesieniu do istniejących już form wsparcia, w sposób uzupełniający i systemowy. Rolę takiej instytucji przejmie Kreatywne Centrum Inicjatyw Społecznych,</p>	<p>1. Wzrost liczby uczestników działań integracyjnych (A)</p> <p>3. Wzrost dostępności oferty społecznej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (A) (B)</p> <p>5. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A)</p> <p>6. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>	P1, P2, P3, P5, P8, P10, P11, 12	CO1, CO3	KD2, KD4, KD10

	<p>które będzie działało we współpracy z placówkami zajmującymi się problemem ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia na terenie Miasta Cieszyn.</p> <p>Zakres: 1.Prowadzenie działań mających na celu integrację społeczną i aktywizację zawodową lokalnej społeczności (w ramach obszarów zdegradowanych), w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozę grup docelowych – ich strukturę, potrzeby, bariery w dostępności do usług i rynku pracy, - opracowanie indywidualnej ścieżki wsparcia obejmującej zestaw kompleksowych i indywidualnych form działania dla osoby lub rodziny wykluczonej/zagrożonej wykluczeniem, - organizowanie terapii dedykowanych określonym odbiorcom zgodnie z opracowaną ścieżką reintegracji, - organizowanie wykładów, seminariów, warsztatów przyczyniających się do rozwoju kompetencji i umiejętności osobistych uczestników projektu, - organizację spotkań, warsztatów i szkoleń w zakresie poradnictwa zawodowego oraz aktywizacji zawodowej, - organizowanie zajęć artystyczno-integracyjnych dla dzieci z rodzin wykluczonych oraz dla dzieci niepełnosprawnych z obszarów objętych rewitalizacją. <p>Działania będą miały charakter komplementarny w stosunku do działań realizowanych przez gminę i lokalne organizacje pozarządowe.</p> <p>Na potrzeby stworzenia „Kreatywnego Centrum Inicjatyw Społecznych” zostanie dokonana przebudowa i adaptacja przestrzeni byłej auli z uwzględnieniem funkcji sali koncertowej, konferencyjno-widowiskowej etc. oraz dolnej części budynku (salki szkoleniowo-warsztatowe i animacyjne). Zagospodarowana na nowo przestrzeń pozwoli na prowadzenie w ramach „KCIS” różnorodnych działań na rzecz społeczności lokalnej. Ożywienie zdegradowanej przestrzeni. Dostępność przestrzeni do działalności artystycznej i organizacji wydarzeń społecznych.</p> <p>Uzupełniająco będą realizowane działania z zakresu uczestnictwa społeczności lokalnej w kulturze służące m.in. rozwojowi oferty spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież oraz seniorów.</p> <p>Wszystkie planowane działania będą dotyczyć mieszkańców obszaru rewitalizacji. Odbiorcami oferty są w szczególności osoby i rodziny potrzebujące pomocy i wsparcia z powodu: ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, uzależnień, problemów opiekuńczo –</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>wychowawczych, samotnego rodzicielstwa, sieroctwa społecznego, bezradności (życiowej, społecznej, rodzinnej), niepełnosprawności, długotrwałej choroby, starości, przemocy w rodzinie.</p>				
	<p>Lokalizacja: ul. Paderewskiego 3; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Uniwersytet Śląski w Katowicach</p>				
12.	<p><u>Świetlny zaułek - modernizacja infrastruktury i zagospodarowanie przestrzeni publicznej wzdłuż uliczki Ludwika Kluckiego na cele działań społecznych i artystycznych</u></p> <p>Cel projektu: Aktywizacja mieszkańców obszaru rewitalizacji w zakresie współpracy przy ożywianiu wartościowego wnętrza urbanistycznego, które ma istotne znaczenie społeczne i komunikacyjne dla obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakres: 1. Opracowanie i uzgodnienie szczegółowej koncepcji modernizacji infrastruktury i zagospodarowania przestrzeni publicznej wzdłuż uliczki Ludwika Kluckiego na cele działań społecznych i artystycznych. 2. Przeprowadzenie modernizacji infrastruktury publicznej przy ul. Ludwika Kluckiego (m.in. remont nawierzchni uliczki i schodów, modernizacja / wymiana barierek) wraz z montażem elementów małej architektury. 3. Stworzenie miejsca do ekspozycji artystycznych (m.in. obrazów, instalacji itp.) na elewacjach budynków lub/i na stopniach schodów. 4. Animacja działań artystycznych i społecznych według planu (samodzielnie Gmina Cieszyn lub z udziałem Partnerów), z dopuszczeniem niekolidujących z funkcją uliczki akcji reklamowych i sponsoringowych, dostarczających środków na realizację celów projektu. Ulica Kluckiego została wybrana przez interesariuszy opracowania LPR jako pilotażowa lokalizacja przedsięwzięcia projektowego przy wykorzystaniu procesu rewitalizacji i znaczącego zakresu partycypacji społecznej np. spacerów badawcze, debaty podwórkowe itp.</p>	<p>1. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Poprawa dostępności oferty kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>	P2, P7, P8, P10, P12	CO1, CO3	KD2, KD4, KD7, KD8, KD9, KD10

	<p>Lokalizacja: Śródmieście, ul. Kluckiego; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, Zamek Cieszyn</p>				
13.	<p><u>Aktywny Powiat Cieszyński – Program aktywizacji społeczno-zawodowej w obszarze pomocy społecznej</u></p> <p>Cel projektu: W zakresie projektu dotyczącym Gminy Cieszyn celem projektu jest wyrównywanie szans najuboższych mieszkańców obszaru rewitalizacji w dostępie do kształcenia zawodowego pozaformalnego umożliwiającego znalezienie trwałego zatrudnienia.</p> <p>Zakres: 1. Świadczenie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym, zawodowym i zdrowotnym, m.in. poradnictwo psychologiczne i doradztwo zawodowe, szkolenia umiejętności i kompetencji społecznych, kursy zawodowe i szkolenia edukacyjne.</p> <p>Lokalizacja: siedziba MOPS w Cieszynie przy ul. Skrajnej 5 (poza obszarem rewitalizacji); beneficjenci projektu pochodzą głównie z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Realizator: Powiat Cieszyński, Gmina Cieszyn.</p>	<p>1. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>5. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P1, P2, P9	CO1	KD1, KD2, KD3
14.	<p><u>Aktywni seniorzy w Cieszynie</u></p> <p>Cel projektu: Aktywizacja i integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak również wsparcie osób niesamodzielnymi i niepełnosprawnymi, przede wszystkim seniorów, zmierzające do zapewnienia im maksymalnej sprawności intelektualnej i fizycznej.</p> <p>Zakres: 1. Program usług dziennej opieki środowiskowej w miejscu zamieszkania dla 5 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, od 60 roku życia, ze szczególnym uwzględnieniem osób</p>	<p>1. Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P1, P2, P11, P13, P14	CO1	KD1, KD2, KD3

	<p>niepełnosprawnych i niesamodzielnych; usługi opiekuńcze obejmować będą pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację, w miarę możliwości zapewnienie kontaktów z otoczeniem.</p> <p>2. Program opieki dziennej, realizowany w Domu Spokojnej Starości; opieka dzienna będzie ukierunkowana na usprawnienie ruchowe 8 uczestników projektu; program będzie realizowany we współpracy ze Szkołą Podstawową nr 4 w Cieszynie (ćwiczenia na basenie i sali gimnastycznej).</p> <p>3. Działania skierowane do 13 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem, szczególnie niepełnosprawnych i niesamodzielnych; usługa zostanie zlecona wykonawcy zewnętrznemu i obejmować będzie usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, terapię zajęciową oraz inne formy zajęć i warsztatów.</p> <p>Lokalizacja: ul. Górny Rynek 6 (siedziba Stowarzyszenia realizującego wsparcie), ul. Mickiewicza 13 (Dom Spokojnej Starości), MOPS w Cieszynie i Szkoła Podstawowa nr 4 (obszar rewitalizacji), w miejscu zamieszkania uczestników projektu – mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>				
15.	<p><u>Zagospodarowanie terenu dawnego amfiteatru oraz jego otoczenia: budowa szkolnej hali sportowej oraz parkingu wielopoziomowego.</u></p> <p>Cel projektu: Zapewnienie mieszkańcom obszaru rewitalizacji dostępu do obiektu sportowego spełniającego określone standardy techniczne, cele stworzenia możliwości realizacji zajęć wychowania fizycznego dla młodzieży, a także aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projekt przyczyni się też do zaspokojenia potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji i podmiotów prowadzących tam działalność gospodarczą w zakresie ograniczenia ruchu samochodowego w ścisłym centrum miasta i likwidacji problemu samochodów parkujących wzdłuż jezdni, co znacząco poprawi komfort życia mieszkańców obszaru rewitalizacji (brakuje obecnie około 2 tys. miejsc parkingowych).</p>	<p>1. Zwiększenie przebudowanej powierzchni (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P2, P5, P8, P10	CO1, CO3	KD2, KD4, KD10

	<p>Projekt przyczyni się także do przyciągnięcia nowych użytkowników do obszaru rewitalizacji (obecnie brak na tym obszarze zarówno parkingu wielopoziomowego, jak też hali sportowej, co znacząco ogranicza możliwości zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców obszaru rewitalizacji m.in. zajęcia ruchowe, taneczne, imprezy okolicznościowe itp.</p> <p>Zakres: 2. Przygotowanie terenu oraz budowa hali sportowej wraz z parkingiem. 2. Zagospodarowanie terenów zielonych.</p>				
	<p>Lokalizacja: ul. 3 Maja (teren dawnego amfiteatru oraz nieruchomości sąsiednie)</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, Powiat Cieszyński</p>				
16.	<p><u>Muzeum Drukarstwa – adaptacja i remont budynku przy ul. Głębokiej 50</u></p> <p>Cel projektu: Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji w drodze rozszerzenia oferty warsztatów tematycznych, artystycznych, hobbystycznych – jako formy spędzania czasu wolnego mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wdrożenie inwestycji zapewni także dodatkową przestrzeń pod działalność organizacji pozarządowych na obszarze rewitalizacji. Jednocześnie projekt przyczyni się do przyciągnięcia do obszaru rewitalizacji nowych użytkowników, którzy będą odwiedzali Muzeum Drukarstwa, tym samym nastąpi ożywienie przestrzeni.</p> <p>Zakres: 1. Remont adaptacyjny powierzchni po lokalach mieszkalnych na I piętrze budynku przy ul. Głębokiej 50 z przeznaczeniem na warsztaty, archiwum, magazyn, pomieszczenie administracyjne, pomieszczenie konserwatorskie i zaplecze socjalne, toalety, pomieszczenie do współużytkowania przez inne organizacje społeczne.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie wyremontowanej powierzchni (B) 2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 3. Wzrost dostępności oferty kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 4. Wzrost dostępności oferty kulturalnej dla osób niepełnosprawnych (B) 	P2, P5, P8, P12, P13, P7	CO1, CO3	KD2, KD4, KD8, KD10

	<p>2. Wyposażenie w meble i sprzęt audiowizualny. 3. Dostosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Lokalizacja: ul. Głęboka 50, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, Stowarzyszenie Muzeum Drukarstwa w Cieszynie</p>				
17.	<p><u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 4, 6, 8 przy ul. Korfanteo w Cieszynie</u></p> <p>Cel projektu: Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców osiedla mieszkaniowego zlokalizowanego na obszarze rewitalizacji, dzięki uporządkowaniu przestrzeni i stworzeniu warunków do rozwoju oferty spędzania czasu wolnego. Po realizacji projektu znacząco rozszerzą się możliwości prowadzenia działalności społecznej adresowanej do mieszkańców tj. edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w tym seniorów na terenie osiedla np. zajęcia plastyczne plenerowe, zajęcia rekreacyjne itp.</p> <p>Zakres: Etap 1 1. Opracowanie dokumentacji technicznej. 2. Rekultywacja i nasadzenia zieleni. 3. Przebudowa i rozbudowa placu zabaw dla dzieci i rekreacji dla dorosłych. Etap 2: 1. Zakup terenu na powiększenie miejsc postojowych. 2. Dokończenie rekultywacji i nasadzeń zieleni. 3. Opracowanie projektu technicznego i budowa miejsc postojowych. 4. Przebudowa nawierzchni drogi wewnętrznej i chodników.</p> <p>Lokalizacja: ul. Korfanteo 4, 6, 8; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka” w Cieszynie</p>	<p>1. Zwiększenie przebudowanej powierzchni (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności oferty czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wzrost dostępności parkingów dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (A)</p>	<p>P2, P5, P7, P8, P10, P11, P13</p>	<p>CO1, CO3</p>	<p>KD4, KD7, KD8, KD9, KD12</p>

18.	<p><u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 2, 4, 6, przy ul. Gen. Józefa Hallera w Cieszynie</u></p> <p>Cel projektu: Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców osiedla mieszkaniowego zlokalizowanego na obszarze rewitalizacji, dzięki uporządkowaniu przestrzeni i stworzeniu warunków do rozwoju oferty spędzania czasu wolnego. Po realizacji projektu znacząco rozszerzą się możliwości prowadzenia działalności społecznej adresowanej do mieszkańców tj. edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w tym seniorów na terenie osiedla np. zajęcia plastyczne plenerowe, zajęcia rekreacyjne itp.</p> <p>Zakres: Etap 1: 1. Opracowanie dokumentacji technicznej. 2. Rekultywacja i nasadzenia zieleni. 3. Przebudowa i rozbudowa placu zabaw dla dzieci i rekreacji dla dorosłych. Etap 2: 1. Dokończenie rekultywacji i nasadzeń zieleni. 2. Adaptacja pomieszczeń po byłej kotłowni na cele społeczne tj. na potrzeby działań sprzyjających integracji międzypokoleniowej tj. turnieje, konkursy, spotkania integracyjne i okazjonalne itp. wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia.</p> <p>Lokalizacja: ul. Gen. Józefa Hallera 2, 4, 6; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka” w Cieszynie</p>	<p>1. Zwiększenie przebudowanej powierzchni (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności oferty czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P2, P5, P7, P8, P 10, P11, P13	CO1, CO3	KD4, KD7, KD8, KD9, KD12
19	<p><u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków wielorodzinnych Górna 29, 29A, 29B, 29C w Cieszynie</u></p> <p>Cel projektu: Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców osiedla mieszkaniowego zlokalizowanego na obszarze rewitalizacji, dzięki uporządkowaniu przestrzeni i stworzeniu warunków do rozwoju oferty spędzania czasu wolnego. Po realizacji projektu znacząco rozszerzą się możliwości prowadzenia działalności społecznej adresowanej do mieszkańców tj. edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w tym seniorów</p>	<p>1. Zwiększenie przebudowanej powierzchni (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności oferty czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wzrost dostępności oferty rekreacyjno-sportowej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P2, P5, P7, P8, P 10, P11, P13	CO1, CO3	KD4, KD7, KD8, KD9, KD12

	<p>na terenie osiedla np. zajęcia plastyczne plenerowe, zajęcia rekreacyjne itp.</p> <p>Zakres: Etap 1: 1. Opracowanie dokumentacji technicznej. 2. Przebudowa i rozbudowa placu zabaw dla dzieci i rekreacji dla dorosłych. Etap 2: 1. Nabycie prawa dysponowania terenem na cele budowlane do części obszaru objętego przedsięwzięciem. 2. Przygotowanie terenu pod budowę, usunięcie dwóch bramek piłkarskich. 3. Ogrodzenie terenu boiska wraz z montażem bramy wjazdowej i furtki. 4. Wykonanie boiska do piłki nożnej o nawierzchni syntetycznej z wyposażeniem. 5. Budowa chodnika z kostki betonowej.</p>				
	<p>Lokalizacja: ul. Górna 29, 29A, 29B, 29C; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka” w Cieszynie</p>				
20	<p><u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 1 i 1A przy ul. Kraszewskiego w Cieszynie</u></p> <p>Wzmocnienie integracji społecznej mieszkańców osiedla mieszkaniowego zlokalizowanego na obszarze rewitalizacji, dzięki uporządkowaniu przestrzeni i stworzeniu warunków do rozwoju oferty spędzania czasu wolnego. Po realizacji projektu znacząco rozszerzą się możliwości prowadzenia działalności społecznej adresowanej do mieszkańców tj. edukacja dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w tym seniorów na terenie osiedla np. zajęcia plastyczne plenerowe, zajęcia rekreacyjne itp.</p> <p>Zadania: Etap 1: 1. Opracowanie dokumentacji technicznej. 2. Przebudowa i rozbudowa placu zabaw dla dzieci i rekreacji dla dorosłych. Etap 2: 1. Zakup terenu pod budowę miejsc postojowych. 2. Opracowanie dokumentacji technicznej.</p>	<p>1. Zwiększenie przebudowanej powierzchni (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności oferty czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wzrost dostępności parkingów dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P2, P5, P7, P8, P 10, P11, P13	CO1, CO3	KD4, KD7, KD8, KD9, KD12

	<p>3. Wykonanie rekultywacji i nasadzeń zieleni. 4. Budowa miejsc postojowych wraz z budową drogi wewnętrznej i dojazd.</p> <p>Lokalizacja: ul. Kraszewskiego 1 i 1A; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji, Realizator: Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka” w Cieszynie</p>				
21.	<p><u>Słonecznik Odnowa</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa jakości pomocy świadczonej samotnym matkom i kobietom w ciąży znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w pierwszej kolejności mieszkankom obszaru rewitalizacji, w obiekcie Stowarzyszenia Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie przy ul. Dworkowej 8 w Cieszynie.</p> <p>Zakres: 1. Zmiana pokrycia dachowego i założenie izolacji w obiekcie przy ul. Dworkowej 8. 2. Założenie kolektorów słonecznych w obiekcie przy ul. Dworkowej 8. 3. Wymiana podłóg w pokojach mieszkalnych i kuchni, odświeżenie ścian, zakup łóżek i nowych mebli kuchennych oraz niezbędnego sprzętu AGD w obiekcie przy ul. Dworkowej 8. 4. Uszczelnienie instalacji sanitarnej w obiekcie przy ul. Dworkowej 8. 5. Stworzenie strefy odpoczynku, zakup zadaszonej altany i mebli ogrodowych w obiekcie przy ul. Dworkowej 8.</p> <p>Lokalizacja: ul. Dworkowa 8; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie</p>	<p>1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P1, P3	CO1, CO3	KD2, KD3, KD4, KD8
22.	<p><u>Przystosowanie budynku miejskiego użytkowanego przez stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być razem” do możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-prawnej</u></p> <p>Cel projektu: Zapewnienie pomocy psychologiczno-prawnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w obiekcie spełniającym określone wymogi techniczne i funkcjonalne. W wyniku wdrożenia projektu poprawi się również dostęp mieszkańców z obszaru rewitalizacji do</p>	<p>1. Powierzchnia wyremontowana (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa jakości usług społecznych dla</p>	P1, P3, P7, P8, P9	CO1, CO3	KD1, KD2, KD3, KD10

	<p>usług prawnych, wspierających w wychodzeniu z bezradności życiowej. Dzięki realizacji projektu poprawi się także dostępność pomocy psychologiczno-prawnej dla niepełnosprawnych mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakres: 1. Remont/osłonięcie tarasu oraz osuszanie ścian, odgrzybianie i malowanie sal znajdujących się bezpośrednio pod nim, które są notorycznie zalewane. 2. Zabezpieczenie przed osuwaniem się przybudówki, w której znajduje się sala porad prawnych, poprzez wzmocnienie fundamentów, drenaż i mur oporowy. 3. Dostosowanie pozostałych sal używanych porad prawnych i psychoterapii oraz terapii zajęciowej do wymogów p.poż i bhp. 4. Wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych. 5. Wymiana lub naprawa pieca do ogrzewanie centralnego.</p>	mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)			
	<p>Lokalizacja: ul. Ks. Janusza 3; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>				
23.	<p><u>KAJ INAKSZY u NAS PO NASZYMU – Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa jakości oferty adresowanej do mieszkańców obszaru rewitalizacji, dzięki modernizacji infrastruktury technicznej, umożliwiającej rozszerzenie zakresu działalności Cieszyńskiego Ośrodka Kultury „Dom Narodowy” m.in. działania służące pielęgnacji tożsamości kulturowej i lokalnej obszaru rewitalizacji oraz zaangażowanie mieszkańców w rozwijanie i promowanie tego dziedzictwa kulturowego (spotkania integracyjne, warsztaty, zajęcia hobbystyczne). Ponadto nastąpi poprawa dostępności obiektu dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Zakres: 1. Powołanie Centrum Folkloru zrzeszającego aktywnych twórców ludowych, w tym powstanie tzw. Oazy tradycji, którą będą współtworzyć mieszkańcy obszaru rewitalizacji. 2. Modernizacja Cieszyńskiego Ośrodka Kultury,</p>	<p>1. Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług kulturalnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa jakości usług kulturalnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p>	P2, P5, P10, P11, P12, P13	CO1, CO2	KD2

	znajdującego się w obszarze rewitalizacji. 3. Powstanie aplikacji mobilnej i szlaków tematycznych o charakterze dydaktycznym z elementami gry miejskiej, dotyczącej obszaru rewitalizacji.				
	Lokalizacja: Rynek w Cieszynie lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji				
	Realizator: Gmina Cieszyn, Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”				
24.	<u>Likwidacja niskiej emisji zanieczyszczeń w centrum Cieszyna</u> Cel projektu: Ucieplnienie budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji, wiążące się z poprawą jakości życia i komfortu cieplnego w tych obiektach, jak również z obniżeniem emisji CO2 i emisji szkodliwych pyłów z przestarzałych palenisk na obszarze rewitalizacji, co wpływa na poprawę stanu zdrowia mieszkańców tego obszaru. Zakres: 1. Rozbudowa miejskiej sieci ciepłowniczej. 2. Budowa instalacji ciepłej w budynkach mieszkalnych położonych w obszarze rewitalizacji wraz z niezbędną termoizolacją budynków (w celu ograniczenia zapotrzebowania ciepłego). 3. Prowadzenie kampanii edukacyjnej na rzecz zmiany systemu ogrzewania.	1. Ograniczenie tzw. niskiej emisji (A) 2. Wzrost efektywności energetycznej (A) 3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 4. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)	P4, P8	CO4	KD11, KD12
	Lokalizacja: Centrum Cieszyna; m.in. ul. Głęboka i przyległe, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji				
	Realizator: Gmina Cieszyn, Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Cieszynie, Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. w Cieszynie, właściciele i zarządcy nieruchomości położonych w obszarze rewitalizacji				
25.	<u>Open Air Museum. Cieszyn Czeski Cieszyn</u>	1. Integracja społeczna mieszkańców obszaru	P2, P5, P8, P10, P11, P12, P13	CO1, CO2, CO3, CO4	KD2, KD4, KD5, KD8, KD10, KD12

	<p>Cel projektu: Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni służącej integracji i aktywizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji, podnoszącej zarazem atrakcyjność tego terenu dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i innych użytkowników. Dzięki realizacji projektu poprawi się poziom bezpieczeństwa na trakcie wzdłuż Olzy a także powstaną ciekawe ekspozycje i instalacje które umożliwią rozwój oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakres: 1. Zabezpieczenie koryta Młynówki, budowa ścieżki z wydzieleniem pasa pieszego i rowerowego wzdłuż Olzy. 2. Prace porządkujące i poprawiające stan bezpieczeństwa na terenie ekspozycji, oświetlenie szlaku i ekspozycji muzealnej. 3. Wykonanie ekspozycji dotyczącej tematów związanych z dziedzictwem i symboliką granicznej rzeki Olzy, podziału miasta i jego łączenia, przy użyciu tradycyjnych i interaktywnych narzędzi prezentacji. 4. Ustawienie elementów małej architektury miejskiej. 5. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego adresowanej przede wszystkim do mieszkańców obszaru rewitalizacji i turystów, podnoszącej atrakcyjność obszaru rewitalizacji i przyczyniającej się do tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze obsługi ruchu turystycznego i sektorach pokrewnych.</p> <p>Lokalizacja: al. Piastowska; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>	<p>rewitalizacji (B)</p> <p>2. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności usług kulturalnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa jakości usług kulturalnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>5. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>6. Wzrost liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji (A).</p>			
26.	<p><u>Połączenie Śródmieścia Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (projekt realizowany w polskiej części miasta)</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa jakości komunikacji na obszarze rewitalizacji, w tym m.in. ograniczenie ruchu samochodowego na rzecz atrakcyjnej komunikacji zbiorowej, przyciąganie do obszaru rewitalizacji nowych grup użytkowników i ożywienie przestrzeni m.in. w związku z planowanymi wydarzeniami społecznymi (koncerty, venty itp.), ułatwienie poruszania się po obszarze rewitalizacji dla osób niepełnosprawnych, niesamodzielnych i seniorów.</p>	<p>1. Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Wzrost poczucia tożsamości lokalnej wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>	P2, P7, P8, P13	CO1, CO2, CO3	KD2, KD5, KD6, KD7, KD8, KD9, KD10, KD11, KD12

	<p>Zakres:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa głównego traktu komunikacyjnego Cieszyna od Rynku do Mostu Przyjaźni tj. na obszarze rewitalizacji wraz z przebudową chodników i pozostałej bezpiecznej infrastruktury dla pieszych. 2. Wykonanie nowoczesnej trakcji tramwajowej. 3. Zaprojektowanie i wykonanie wagonu (-ów) tramwajowego (-ych) stylizowanych na zabytkowe, według nowoczesnych standardów technicznych. 4. Uruchomienie atrakcyjnej komunikacji i społecznie linii łączącej dwa śródmieścia miejskie. 				
	<p>Lokalizacja: projekt liniowy realizowany na szlaku komunikacyjnym: Rynek, ul. Głęboka, ul. Zamkowa; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>				
27.	<p><u>Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Cieszynie</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji i poprawa jakości infrastruktury służącej komunikacji publicznej. Jednym z rezultatów projektu jest również stworzenie przestrzeni do integracji mieszkańców, poprawa komfortu podróży, zachęcenie do korzystania z komunikacji zbiorowej, dzięki czemu możliwe będzie ograniczenie ruchu samochodowego w centrum miasta i przyciągnięcie do obszaru rewitalizacji nowych użytkowników.</p> <p>Zakres:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa i remont zabytkowego budynku byłego dworca kolejowego, wyburzenie budynku parterowego i zastąpienie go nowym obiektem, w którym zlokalizowane będą wszystkie funkcje związane z obsługą podróżnych. 2. Budowa płyty i zadaszenia dworca autobusowego komunikacji miejskiej oraz ponadlokalnej wraz z niezbędnymi urządzeniami informacji dla podróżnych. 3. Przebudowa zachodniej części ul. Hajduka i przebudowa skrzyżowania ul. Hajduka i ul. Bobreckiej (poprzez budowę ronda) celem włączenia węzła przesiadkowego w istniejący układ drogowy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji (B) 2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 3. Wzrost bezpieczeństwa w ruchu samochodowym, rowerowym i pieszym (B) 	P7, P8, P13	CO1, CO2, CO3, CO4	KD2, KD3, KD5, KD6, KD7, KD8, KD9, KD10, KD11, KD12

	<p>4. Budowa miejsc postojowych dla samochodów osobowych (dla wyłącznych potrzeb osób korzystających z komunikacji publicznej), w tym dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Budowa ścieżki rowerowej po południowej stronie ul. Hajduka, wzdłuż chodnika dla pieszych.</p> <p>6. Budowa wschodniej części ul. Hajduka i przebudowa skrzyżowania ul. Korfantego, Bielskiej i Hajduka (poprzez budowę ronda) celem zapewnienia alternatywnego połączenia terenu węzła przesiadkowego głównym ciągiem komunikacyjnym w kierunku Wisły i Bielska.</p>				
	<p>Lokalizacja: ul. Hajduka, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, Powiat Cieszyński</p>				
28.	<p><u>Ożywienie społeczno-gospodarcze cieszyńskiego Rynku</u></p> <p>Cel: Ożywienie społeczno-gospodarcze przestrzeni cieszyńskiego Rynku poprzez wprowadzenie nowej, funkcjonalnej nawierzchni wraz z elementami małej architektury, przyjaznej dla użytkowników tej przestrzeni oraz poprawa estetyki tej przestrzeni i poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Projektowane zmiany umożliwią lepsze wykorzystanie tej przestrzeni na cele społeczno-gospodarcze (in. imprezy) o co postulowali mieszkańcy obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakres: 1. Zagospodarowaniu płyty cieszyńskiego Rynku, poprzez zastosowanie jednolitej, spójnej formy nawierzchni, elementów małej architektury tj. ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, zieleni, oświetlenia, systemu informacji wizualnej, systemu tablic i ogłoszeń. 2. Zmiana organizacji ruchu w celu ograniczenia strefy ruchu kołowego na płycie Rynku. 3. Uporządkowanie wystroju zewnętrznego budynków (szyldy i informacje reklamowe) oraz odnowienie elewacji budynków w niezbędnym zakresie. 4. Opracowanie aranżacji ogródków gastronomicznych i infrastruktury kiermaszy.</p>	<p>1. Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Poprawa warunków do rozwoju lokalnej rewitalizacji (B)</p> <p>4. Wzrost bezpieczeństwa w ruchu samochodowym, rowerowym i pieszym (B)</p>	<p>P2, P5, P6, P7, P8, P12, P13</p>	<p>CO1, CO2, CO3</p>	<p>KD2, KD4, KD5, KD7, KD8, KD9, KD10, KD12</p>

	<p>Lokalizacja: Rynek w Cieszynie lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, właściciele nieruchomości położonych wokół Rynku, przedsiębiorcy prowadzący działalność wokół Rynku</p>				
29.	<p><u>Budowa 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Mickiewicza</u></p> <p>Cel: Optymalizacja polityki mieszkaniowej na obszarze rewitalizacji w aspekcie stworzenia możliwości zamian mieszkań i dostosowania metrażu mieszkań komunalnych do potrzeb i możliwości finansowych ich lokatorów, w pierwszej kolejności mieszkańców obszaru rewitalizacji</p> <p>Zakres: 1. Wykonanie opracowań projektowych 2. Uzyskanie pozwoleń budowlanych 3. Realizacja robót budowlanych, w tym wyburzenie zbędnych obiektów stanowiących własność realizatora, budowa lokali komunalnych o różnym metrażu.</p> <p>Lokalizacja: ul. Mickiewicza; działka nr 6/19 obręb 53 i dz. 2/90 obręb 57. lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Cieszynie</p>	<p>1. Wzrost dostępności powierzchni na cele mieszkaniowe na obszarze rewitalizacji (A)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>	P1, P8	CO1	KD4
30.	<p><u>Remont murów oporowych i historycznych murów obronnych</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców obszaru rewitalizacji i działających tam przedsiębiorców dzięki zabezpieczeniu murów oporowych i historycznych murów miejskich, które zlokalizowane są przede wszystkim w obszarze rewitalizacji, jak również przyciągnięcie na ten teren nowych inwestorów, którzy gospodarują przestrzenie stanowiące obecnie pustostany lub niezagospodarowane. Celem projektu jest również poprawa poziomu estetyki przestrzeni</p>	<p>1. Poprawa bezpieczeństwa na obszarze rewitalizacji (A)</p> <p>2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Wzrost liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji (A).</p>	P2, P7, P8	CO2, CO3, CO4	KD5, KD7, KD8, KD10, KD12

	<p>publicznej na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Zakres: Wykonanie remontu należących do Miasta Cieszyna murów oporowych i historycznych murów obronnych na obszarze rewitalizacji oraz przekazanie środków na wykonanie analogicznych inwencji na nieruchomościach prywatnych. Jest to zadanie strategiczne z punktu widzenia rozwoju społeczno-gospodarczego tego obszaru, gdyż obecny, katastrofalny stan tych murów na wielu odcinkach powoduje rezygnację wielu firm z inwestowania (obawa przed osunięciami gruntów), obniżone jest poczucie bezpieczeństwa pieszych i właścicieli posesji, na których zlokalizowane są mury. Zły stan techniczny murów bardzo obniża estetykę publiczną obszaru rewitalizacji.</p> <p>Lokalizacja: Śródmieście Cieszyna; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, właściciele i współwłaściciele murów</p>				
31.	<p><u>Modernizacja budynku schroniska i noclegowni przy ul. Błogockiej 30</u></p> <p>Cel projektu: Zapewnienie schronienia osobom zagrożonym bezdomnością, w pierwszej kolejności przebywającym na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Zakres: Modernizacja budynku w celu dostosowania do standardów określonych w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 kwietnia 2017 roku w sprawie standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych i ogrzewalni, ogłoszonym 16 maja 2017 roku. Wykonana zostanie przebudowa obiektu i jego adaptacja pod kątem funkcji jakie mają spełniać poszczególne pomieszczenia noclegowni i schroniska.</p> <p>Lokalizacja: ul. Błogocka 30; lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>	<p>1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>	P1, P3, P9	CO1, CO3	KD1, KD3, KD4, KD10

32.	<p><u>Tworzenie sieci mieszkań chronionych w zasobie mieszkaniowym Gminy Cieszyn</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa zakresu zabezpieczenia społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji pod kątem dostępu do usług społecznych i opiekuńczych dla różnych grup wymagających wsparcia.</p> <p>Zakres: Remont i modernizacja mieszkań komunalnych w celu dostosowania na funkcję mieszkań chronionych.</p> <p>Lokalizacja: m.in. na ul. Górna nr 7, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A) 2. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 3. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 	P1, P3, P9	CO1, CO3	KD1, KD3, KD4, KD10
33.	<p><u>Klub Senior +</u></p> <p>Cel: Integracja i aktywizacja społeczna seniorów, w pierwszej kolejności z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Zakres: 2018 – utworzenie i wyposażenie Klubu, zgodnie ze standardami określonymi w Programie Wieloletnim „Senior+” na lata 2015 – 2020 2019 – 2026 – prowadzenie Klubu, w ramach którego seniorzy (przede wszystkim mieszkańcy obszaru rewitalizacji) będą motywowani do samopomocy i działań wolontariackich na rzecz innych.</p> <p>Lokalizacja: ul. Mickiewicza 13 lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 2. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego przez seniorów (B) 	P1, P3, P2, P11	CO1	KD1, KD4

34.	<u>Program działań edukacyjno-aktywizujących i integrujących dla seniorów</u>	<p>1. Wzrost dostępności usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Rozwój oferty spędzania czasu wolnego przez seniorów (B)</p>	P1, P3, P2, P11	CO1	KD1, KD4
	<p>Cel: Aktywizacja i integracja społeczna seniorów z obszaru rewitalizacji, m.in. w zakresie działań poprawiających sprawność intelektualną i fizyczną, zapewniających wsparcie osobom samotnym, zainteresowanym ciekawymi formami spędzania czasu wolnego.</p> <p>Zakres: Projekt obejmuje zintegrowany pakiet działań edukacyjno-aktywizujących i integrujących dla seniorów dedykowanych seniorom z obszaru rewitalizacji w tym m.in.: - spotkania koła gwarowego, - zaolziańskie senioralia, - zajęcia ruchowo-taneczne „Rusz się seniorze” - wycieczki „Podróże z kulturą” - nauka języka obcego, w tym m.in. języka czeskiego i języka angielskiego, - kursy komputerowe, - warsztaty wykonywania i obróbki fotografii cyfrowej, - Dyskusyjny Klub Książki</p> <p>Lokalizacja: ul. Głęboka 15, Rynek 12 lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Cieszyński Ośrodek Kultury Dom Narodowy, Biblioteka Miejska w Cieszynie</p>				
35.	<u>Poprawa efektywności energetycznej w miejskich obiektach użyteczności publicznej w Cieszynie</u>	<p>1. Zwiększenie powierzchni poddanej termomodernizacji (A)</p> <p>2. Poprawa efektywności energetycznej (A)</p> <p>3. Efekt ekologiczny (A)</p> <p>4. Poprawa jakości usług edukacyjnych na obszarze rewitalizacji (B)</p>	P4, P8	CO3, CO4	KD8, KD10, KD11, KD12
	<p>Cel projektu: Poprawa efektywności energetycznej w obiektach publicznych na obszarze rewitalizacji, co poprawi jakość świadczonych tam usług edukacyjnych, a także poprawi komfort cieplny użytkowników i estetykę przestrzeni publicznej. Dodatkowo projekt przyczyni do obniżenia emisji PM2 i PM10 oraz innych zanieczyszczeń do atmosfery na obszarze rewitalizacji. Projekt przyczyni</p>				

	<p>się także do ochrony środowiska na obszarze rewitalizacji i optymalizacji kosztów funkcjonowania obiektów objętych projektem.</p> <p>Zakres: Wykonanie robót budowlanych – termomodernizacyjnych w obiektach: Szkoły Podstawowej nr 4, Przedszkola nr 2, Szkoły Podstawowej nr 6.</p>				
	<p>Lokalizacja: ul. Plac Wolności 7a, ul. ks. Trzanowskiego 4, ul. Katowicka 68 lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji (poza Szkołą Podstawową nr 6, zlokalizowaną przy ul. Katowickiej 68, która znajduje się poza obszarem zdegradowanym)</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>				
36.	<p><u>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Powiatu Cieszyńskiego</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa efektywności energetycznej w obiektach publicznych na obszarze rewitalizacji, co poprawi jakość świadczonych tam usług edukacyjnych, a także poprawi komfort cieplny użytkowników. Dodatkowo projekt przyczyni do obniżenia emisji PM2 i PM10 oraz innych zanieczyszczeń do atmosfery na obszarze rewitalizacji. Projekt przyczyni się także do ochrony środowiska na obszarze rewitalizacji i optymalizacji kosztów funkcjonowania obiektów objętych projektem.</p> <p>Zakres: Wykonanie robót budowlanych – termomodernizacyjnych m.in. w Cieszynie w obiektach: II LO im. Kopernika, Zespołu Szkół Budowlanych , I LO im Osuchowskiego w Cieszynie m.in. docieplenie stropów, wymiana okien, ocieplenie elewacji.</p>	<p>1. Zwiększenie powierzchni poddanej termomodernizacji (A)</p> <p>2. Poprawa efektywności energetycznej (A)</p> <p>3. Efekt ekologiczny (A)</p> <p>4. Poprawa jakości usług edukacyjnych na obszarze rewitalizacji (B)</p>	P4, P8	CO3, CO4	KD8, KD10, KD11, KD12

	<p>Lokalizacja: Plac Wolności 7b, Plac Dominikański 1, Plac Słowackiego 2, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Powiat Cieszyński</p>				
37.	<p><u>Zaogospodarowanie terenu nad Olzą – aktywizacja i integracja społeczna</u></p> <p>Cel projektu: Stworzenie atrakcyjnej oferty wspólnego spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, przede wszystkim w zakresie stworzenia dobrych warunków do aktywności rekreacyjno-ruchowej dla wszystkich grup wiekowych, jak również poprawa estetyki przestrzeni publicznej. Aktywizacja mieszkańców związana będzie z możliwościami samodzielnego inicjowania różnego typu aktywności w oparciu o dostępną publicznie infrastrukturę.</p> <p>Zakres: Wykonanie wyburzeń istniejących zabudowań i budowa wielofunkcyjnego obiektu z tarasem, zlokalizowanego od strony ulicy Zamkowej. Ponadto wykonany zostanie oświetlony deptak wzdłuż rzeki Olzy, wyposażony w elementy małej architektury. Na zamknięciu kompozycji powstanie obszar naturalny – trawiasty z zielenią parkową, siłownią terenową i małym placem zabaw uzupełniającym całość oferty rekreacyjnej nadbrzeża Olzy.</p> <p>Lokalizacja: Zamkowa 1 lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>	<p>1. Integracja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Wzrost dostępności usług rekreacyjno-sportowych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Poprawa jakości usług rekreacyjno-sportowych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>	<p>P2, P5, P8, P10, P11, P12, P13</p>	<p>CO1, CO3</p>	<p>KD2, KD4, KD8, KD10</p>

Pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Tytuł / zakres / lokalizacja	Planowane produkty i rezultaty projektu monitorowane w ramach Programu: (A) na podstawie protokołów zdawczo-odbiorczych prac, list obecności itp; (B) na podstawie oceny jakościowej np. ankiety od mieszkańców, ocena grupy eksperckiej lub oceny ilościowej – dane z Urzędu Miasta w Cieszynie lub od partnerów Programu	Zgodność z problemami rewitalizacyjnymi (zgodnie z oznaczeniami z tabeli 40)	Zgodność z celami operacyjnymi rewitalizacji (zgodnie z oznaczeniami z tabel: 41, 42, 43, 44)	Zgodność z kierunkami działań rewitalizacyjnych (zgodnie z oznaczeniami z tabel: 41, 42, 43, 44)
1.	<p><u>Przystanek w Cieszynie, czyli przystanki z pamięcią oraz nowe, graficzne rozkłady jazdy</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa czytelności rozkładów jazdy dla seniorów, którzy najczęściej podróżują komunikacją publiczną zarówno po obszarze rewitalizacji, jak też poza ten teren, a ponadto wzrost jakości i atrakcyjności infrastruktury transportu zbiorowego. Przyczyni się to do poprawy estetyki przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji w pozostałych częściach miasta, nawiązując do jego historii i tradycji. Takie rozwiązanie będzie mieć zarówno walor edukacji o tożsamości lokalnej, jak też walor atrakcji turystycznej.</p> <p>Zakres: 1. Wymiana wiat przystankowych w obszarze objętym rewitalizacją. 2. Uporządkowanie rozkładów jazdy komunikacji miejskiej. 3. Wprowadzenie sztuki i historii miasta w przestrzeń publiczną (przystanki z pamięcią).</p> <p>Lokalizacja: Śródmieście, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji, (częściowo również poza obszarem rewitalizacji - ewentualnie inne przystanki).</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn Zamek Cieszyn</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby obiektów zmodernizowanych (A) 2. Wzrost dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji (B) 3. Wzrost dostępności oferty kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 	P7, P8	CO1, CO2, CO3, CO4	KD2, KD3, KD5, KD6, KD7, KD8, KD9, KD11
2.	<p><u>Schody promujące aktywny styl życia jako działanie na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej i poprawy bezpieczeństwa publicznego na obszarze rewitalizacji</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby obiektów zmodernizowanych (A) 2. Wzrost dostępności komunikacyjnej obszaru 	P7, P8	CO1, CO3	KD2, KD7, KD8, KD9, KD10

	<p>Cel projektu: Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji dla osób korzystających ze schodów prowadzących z ul. Bednarskiej na teren Góry Zamkowej, bardzo uczęszczanego miejsca, gdzie mieści się siedziba Zamku Cieszyn, jak też siedziby firm i kilku instytucji. Celem projektu jest również uatrakcyjnienie tego pieszego szlaku komunikacyjnego w sposób, który zachęci również mieszkańców do częstszych spacerów na górę Zamkową w Cieszynie.</p> <p>Zakres: Przebudowa schodów prowadzących z ul. Bednarskiej na teren Góry Zamkowej.</p> <p>Lokalizacja: ul. Bednarska, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn Zamek Cieszyn</p>	<p>rewitalizacji (B)</p> <p>3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>			
3.	<p><u>Modernizacja cieszyńskiego targowiska przemysłowego</u></p> <p>Cel projektu: Rozszerzenie obecnych funkcji przestrzeni cieszyńskiego targowiska przemysłowego o nowe możliwości związane z kulturą i wydarzeniami społecznymi na obszarze rewitalizacji, poprawa bezpieczeństwa pieszych, uporządkowanie funkcji handlowych i usługowych, zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców obszaru rewitalizacji a także rozwój terenów zielonych.</p> <p>Zakres: 1. Stworzenie funkcjonalnego i atrakcyjnego miejsca, przede wszystkim dla mieszkańców obszaru rewitalizacji: handlowego, kulturalnego, jak i miejsca zielonego, miejsca uczestnictwa w organizowanych imprezach i wydarzeniach. 2. Usunięcie istniejących barier komunikacyjnych i informacyjnych występujących na tym obszarze. 3. Zwiększenie bezpieczeństwa komunikacyjnego dla osób przechodzących i przejeżdżających.</p>	<p>1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu samochodowym, rowerowym oraz pieszym na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>3. Wzrost dostępności oferty kulturalnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>5. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (B)</p>	P3, P6, P7, P8	CO1, CO2, CO3	KD2, KD3, KD4, KD5, KD6, KD8, KD9, KD10,

	<p>Lokalizacja: rejon ul. Katowickiej i ul. Stawowej, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, inwestorzy prywatni</p>				
4.	<p><u>Modernizacja Miejskich Hal Targowych wraz z terenem przyległym</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i funkcjonalności lokalnego miejsca handlu na obszarze rewitalizacji w oparciu o modernizację infrastruktury obiektu oraz powiększenie przestrzeni parkingowej.</p> <p>Zakres: 1. Rewitalizacja architektoniczna elewacji. 2. Zmniejszenie otworów okiennych i wymiana okien. 3. Wymiana drzwi. 4. Ocieplenie dachu. 5. Rozbiórka rampy (pozostałość po sklepie PLUS). 6. Modernizacja instalacji centralnego ogrzewania. 7. Remont parkingów wraz z zielenią wokół obiektu. 8. Powiększenie parkingu poprzez wyburzenie istniejących budynków gospodarczych i garaży. 9. Rewitalizacja potrójnego garażu na potrzeby zaplecza maszynowego działu KT. 10. Przeprowadzenie modernizacji części wspólnych i biurowych wewnątrz obiektu. 11. Demontaż instalacji pofabrycznych w piwnicy. 12. Montaż windy osobowej na zewnątrz obiektu oraz remont dźwigów towarowych znajdujących się w obiekcie. 13. Likwidacja betonowego ogrodzenia od strony potoku oraz montaż nowego ogrodzenia od strony ul. św. Jana Sarkandra. 14. Adaptacja płyty byłego lodowiska przy ul. św. J. Sarkandra na parking.</p> <p>Lokalizacja: ul. Stawowa 6, lokalizacja przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji,</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn</p>	<p>1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Wzrost dostępności parkingów dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>3. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (B)</p>	P3, P6, P7, P8	CO1, CO2, CO3	KD2, KD3, KD4, KD5, KD6, KD8, KD9, KD10

5.	<p><u>Poprawa dostępności komunikacyjnej, likwidacja barier architektonicznych, ograniczenie ruchu komunikacyjnego w Śródmieściu i rozwój przestrzeni parkingowej wokół centrum miasta – przedsięwzięcia rewitalizacyjne inwestycyjne i nieinwestycyjne</u></p> <p>Cel projektów: Wdrażane w ramach tego kierunku działań przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na wszelkie rozwiązania służące poprawie dostępności komunikacyjnej, likwidacji barier architektonicznych, ograniczeniu ruchu komunikacyjnego oraz rozwoju przestrzeni parkingowej na obszarze rewitalizacji</p> <p>Rekomendowany zakres to m.in.: – zmiana organizacji ruchu w Śródmieściu i wyłączenie niektórych ciągów komunikacyjnych z ruchu samochodowego; – rozwój systemu informacji miejskiej; – budowa i rozbudowa parkingów wokół centrum miasta, w tym parkingów wielopoziomowych, – modernizacja i rozbudowa sieci dróg, – tworzenie bezpiecznych przejść dla pieszych; – budowa chodników, – rozwój systemu komunikacji rowerowej, – modernizacja Czarnego Chodnika jako ciągu pieszo-rowerowego wraz z wyposażeniem w tzw. małą architekturę.</p> <p>Lokalizacja: przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, podmioty publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, inni uprawnieni projektodawcy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji (B) 2. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu samochodowym, rowerowym oraz pieszym na obszarze rewitalizacji (B) 3. Wzrost liczby wykonanych miejsc parkingowych (A) 4. Wzrost dostępności parkingów (B) 5. Długość wybudowanych chodników (A) 6. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 7. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (B) 	P2, P7, P8	CO1, CO2, CO3, CO4	KD2, KD3, KD4, KD5, KD6, KD7, KD8, KD9, KD10, KD12
6.	<p><u>Modernizacja zdegradowanej infrastruktury na potrzeby rozwoju usług publicznych i komercyjnych - przedsięwzięcia rewitalizacyjne inwestycyjne i nieinwestycyjne</u></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A) 2. Poprawa dostępności usług kulturalnych na obszarze rewitalizacji (B) 	P2, P4, P5, P7, P8, P10, P11, P12, P13	CO1, CO3	KD2, KD3, KD4, KD5, KD6, KD7, KD8, KD9, KD10

	<p>Cel projektów: Wdrażane w ramach tego kierunku działań przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na wszelkie rozwiązania służące modernizacji zdegradowanej infrastruktury na potrzeby rozwoju usług publicznych i komercyjnych na obszarze rewitalizacji.</p> <p>Rekomendowany zakres działań: m.in. - modernizacja i przebudowa obiektów infrastruktury komunalnej w celu nadania im nowych funkcji i zagospodarowania na cele publiczne np. wsparcie osób potrzebujących i zabezpieczenie społeczne, kultura, edukacja, sport i rekreacja itp.;</p> <p>- projekty poprawiające dostępność wszelkich usług publicznych wraz z modernizacją i rozbudową infrastruktury komunalnej,</p> <p>- poprawa dostępności do infrastruktury sanitarnej ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych poprzez modernizację publicznych toalet.</p>	<p>3. Poprawa dostępności usług społecznych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa dostępności usług edukacyjnych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>5. Poprawa dostępności usług rekreacyjno-sportowych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>6. Poprawa jakości usług kulturalnych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>7. Poprawa jakości usług społecznych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>8. Poprawa jakości usług edukacyjnych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>9. Poprawa jakości usług rekreacyjno-sportowych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>10. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p> <p>11. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (B)</p>			
7.	<p><u>Działania integracyjne oraz aktywizujące społeczność lokalną do większego zaangażowania na rzecz rozwoju obszaru rewitalizacji – przedsięwzięcia rewitalizacyjne inwestycyjne i nieinwestycyjne</u></p> <p>Cel projektów: Wdrażane w ramach tego kierunku działań przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na aktywizację społeczności lokalną do większego zaangażowania na rzecz rozwoju obszaru rewitalizacji.</p> <p>Rekomendowany zakres działań m.in.: - projekty dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, edukacji zawodowej, wsparcia socjalnego, psychologicznego, prawnego,</p>	<p>1. Aktywizacja społeczna (B)</p> <p>2. Integracja społeczna (B)</p> <p>3. Wzrost liczby zmodernizowanych obiektów (A)</p> <p>4. Poprawa dostępności usług społecznych (B)</p> <p>5. Poprawa jakości usług społecznych (B)</p>	P2, P3, P6, P12, P13	CO1, CO2	KD2, KD3, KD5, KD6,

	<p>zatrudnienia subsydiowanego, czasowego i stałego, poradnictwa zawodowego, jak też pomoc w uruchomieniu kolejnych przedsiębiorstw społecznych, w tym spółdzielni socjalnych, zakładanych przez osoby korzystające ze wsparcia – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 8 tj. <i>Przedsiębiorstwo społeczne Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”</i>;</p> <p>– projekty dotyczące pomocy psychologiczno-prawnej, wspierające wychodzenie z bezradności życiowej – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 20 tj. <i>Przystosowanie budynku miejskiego użytkowanego przez stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być razem” do możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-prawnej</i>;</p> <p>– akcje społeczne;</p> <p>– akcje społeczne;</p> <p>– wolontariat;</p> <p>- rozwój działalności organizacji pozarządowych;</p> <p>– programy wsparcia dla grup defaworyzowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;</p> <p>– włączanie mieszkańców we współdecydowanie o prawach lokalnych;</p> <p>– modernizacja i rozbudowa infrastruktury na powyższe cele.</p>				
<p>Lokalizacja: przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, podmioty publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, inni uprawnieni projektodawcy</p>					
<p>8.</p>	<p><u>Działania rekreacyjno-sportowe, kulturalne i społeczne rozwijające ofertę spędzania czasu wolnego na obszarze rewitalizacji – przedsięwzięcia rewitalizacyjne inwestycyjne i nieinwestycyjne</u></p>	<p>1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A)</p> <p>2. Rozbudowana powierzchnia (A)</p> <p>3. Poprawa dostępności usług kulturalnych na</p>	<p>P2, P5, P7, P8, P10, P11, P12, P13</p>	<p>CO1</p>	<p>KD2, KD3, KD4</p>

	<p>Cel projektów: Wdrażane w ramach tego kierunku działań przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na rozwój oferty rekreacyjno-sportowej, kulturalnej i społecznej oraz oferty innych form spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p> <p>Rekomendowany zakres działań: – projekty dotyczące m.in. rozwoju nowoczesnych form wystawienniczych i edukacyjnych, twórczej kreacji i rozwoju osobistego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak też stworzenia oferty działalności artystycznej w celu poprawy atrakcyjności lokalnej oferty działań społecznych adresowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 9 tj. <i>Remont oficyny przy ul. Głęboka 39a oraz ożywienie przyległego ogrodu na skarpie od ul. Przykopa w celu stworzenia miejsca do prowadzenia działalności artystycznej, wystawienniczej i edukacyjnej;</i> – projekty dotyczące ekspozycji artystycznych (m.in. obrazów, instalacji itp.) na elewacjach budynków lub/i na stopniach schodów, obejmujące animację działań artystycznych i społecznych, akcji reklamowych i sponsoringowych – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 12 tj. <i>Świetlny zaulek - modernizacja infrastruktury i zagospodarowanie przestrzeni publicznej wzdłuż uliczki Ludwika Kluckiego na cele działań społecznych i artystycznych.</i> – projekty dotyczące realizacji warsztatów tematycznych, artystycznych, hobbystycznych – jako formy spędzania czasu wolnego mieszkańców obszaru rewitalizacji – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 16 tj. <i>Muzeum Drukarstwa – adaptacja i remont budynku przy ul. Głębokiej 50.</i> – projekty dotyczące realizacji zajęć ruchowych (m.in. wychowania fizycznego dla dzieci i młodzieży), a także aktywnego spędzania czasu wolnego przez mieszkańców obszaru rewitalizacji – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 15 tj. <i>Zagospodarowanie terenu dawnego amfiteatru oraz jego otoczenia: budowa szkolnej hali sportowej oraz parkingu wielopoziomowego;</i> – projekty dotyczące zagospodarowania czasu wolnego dla mieszkańców osiedli mieszkaniowych</p>	<p>obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>4. Poprawa dostępności usług rekreacyjno-sportowych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>5. Poprawa jakości usług kulturalnych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>6. Poprawa jakości usług rekreacyjno-sportowych na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>7. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B)</p>			
--	--	--	--	--	--

	<p>na obszarze rewitalizacji (zajęcia edukacyjne, ruchowe, hobbyistyczne, kulturalne dla różnych grup wiekowych) m.in. na bazie rezultatów projektów nr 17, 18, 19 i 20 tj. <i>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 4, 6, 8 przy ul. Korfantego w Cieszynie; Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 2, 4, 6, przy ul. Gen. Józefa Hallera w Cieszynie; Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków wielorodzinnych Górna 29, 29A, 29B, 29C w Cieszynie; Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 1 i 1A przy ul. Kraszewskiego w Cieszynie.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty dotyczące rozwoju Centrum Folkloru zrzeszającego aktywnych twórców ludowych, jak też powstania tzw. Oazy tradycji, którą będą współtworzyć mieszkańcy obszaru rewitalizacji – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 23 tj. <i>KAJ INDZI INAKSZY u NAS PO NASZYMU – Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego.</i> - projekty dotyczące rozwoju oferty spędzania czasu wolnego adresowanej przede wszystkim do mieszkańców obszaru rewitalizacji i turystów, podnoszącej atrakcyjność obszaru rewitalizacji i przyczyniającej się do tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze obsługi ruchu turystycznego i sektorach pokrewnych – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 25 tj. <i>Open Air Museum. Cieszyn Czeski Cieszyn;</i> - projekty z zakresu rozwoju oferty działań dla seniorów (zajęcia integracyjne, kulturalne, edukacyjne i ruchowe) - m.in. na bazie rezultatów projektu nr 33 tj. <i>Klub Senior+;</i> - programy działań rozwijających ofertę kulturalną dla mieszkańców obszaru rewitalizacji wraz z wymaganą modernizacją i rozbudową infrastruktury kulturalnej na cele społeczne; - programy działań rozwijających ofertę rekreacyjno-sportową dla mieszkańców obszaru rewitalizacji wraz z wymaganą modernizacją i rozbudową infrastruktury rekreacyjno-sportowej na cele społeczne. 				
--	---	--	--	--	--

	<p>Lokalizacja: przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, podmioty publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, inni uprawnieni projektodawcy</p>				
9.	<p><u>Poprawa kompetencji i umiejętności zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wzrost liczby miejsc pracy - przedsięwzięcia rewitalizacyjne inwestycyjne i nieinwestycyjne</u></p> <p>Cel projektów: Wdrażane w ramach tego kierunku działań przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na rozwój kapitału ludzkiego na obszarze rewitalizacji tj. na poprawę kompetencji i umiejętności zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wzrost liczby miejsc pracy na tym obszarze.</p> <p>Rekomendowany zakres działań m.in.: – projekty z zakresu kształcenia ustawicznego dla osób rozwijających swoje umiejętności i kompetencje zawodowe do stosowania Open Design&Manufacturing – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 7 tj. <i>Utworzenie i rozwój działalności Centrum Wiedzy oraz FABLABu przy Wydziale Zamiejscowym w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej</i>; – rozwój kształcenia zawodowego; – współpraca z przedsiębiorcami i innymi podmiotami w celu tworzenia nowych miejsc pracy na obszarze rewitalizacji, – współpraca z przedsiębiorcami i innymi podmiotami w celu reorientacji zawodowej osób wymagających zmiany kwalifikacji i umiejętności zawodowych, – wszelkie formy wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży ukierunkowane na edukację oraz kształtowanie właściwych postaw społecznych i zawodowych.</p>	<p>1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców obszaru rewitalizacji (B)</p> <p>2. Poprawa dostępności usług edukacyjnych i kształcenia zawodowego na obszarze rewitalizacji (B)</p> <p>3. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości (B)</p>	P1, P3, P6, P9	CO1, CO2	KD3, KD5, KD6

	<p>Lokalizacja: przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, podmioty publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, inni uprawnieni projektodawcy</p>				
10.	<p><u>Edukacja ekologiczna oraz inne projekty służące poprawie efektywności ekologicznej i energetycznej na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej - przedsięwzięcia rewitalizacyjne inwestycyjne i nieinwestycyjne</u></p> <p>Cel projektów: Wdrażane w ramach tego kierunku działań przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na poprawę efektywności ekologicznej i energetycznej na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej i gospodarczej poprzez edukację ekologiczną oraz inne projekty o podobnym charakterze i celu.</p> <p>Rekomendowany zakres działań m.in.: – projekty z zakresu edukacji ekologicznej dla Cieszyńskiego Uniwersytetu Dziecięcego i studentów Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej Wydział Zamiejscowy w Cieszynie (w pierwszej kolejności z obszaru rewitalizacji) oraz kadry dydaktyczno-naukowej uczelni – m.in. na bazie rezultatów projektu nr 6. tj. <i>Termomodernizacja kompleksu edukacyjnego Wydziału Zamiejscowego w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej wraz z programem edukacji ekologicznej dla studentów</i>; – projekty dotyczące rozwoju edukacji ekologicznej jako działania wzmacniającego m.in. rezultaty projektu nr 24 tj. <i>Likwidacja niskiej emisji zanieczyszczeń w centrum Cieszyna</i> – wszelkie działania mające na celu poprawę stanu środowiska naturalnego na obszarze rewitalizacji np. poprzez zmianę postaw mieszkańców używających nieekologicznych źródeł ciepła oraz popularyzację wykorzystania odnawialnych źródeł energii w obiektach publicznych, komercyjnych oraz budynkach mieszkalnych; – projekty rozwijające na terenie gminy sieć</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie powierzchni poddanej termomodernizacji (A) 2. Poprawa efektywności energetycznej (A) 3. Wzrost efektu ekologiczny (A) 4. Wzrost liczby odbiorców oferty edukacji ekologicznej (A) 5. Poprawa dostępu do mediów na obszarze rewitalizacji (B) 6. Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 	P4, P6	CO4	KD11, KD12

	<p>wodociągową, kanalizacyjną, gazową itp.;</p> <p>– działania prospołeczne służące edukacji ekologicznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>				
	<p>Lokalizacja: przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, podmioty publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, inni uprawnieni projektodawcy</p>				
11.	<p><u>Ożywienie Rynku i ulicy Głębokiej - przedsięwzięcia rewitalizacyjne inwestycyjne i nieinwestycyjne</u></p> <p>Cel projektów: Wdrażane w ramach tego kierunku działań przedsięwzięcia powinny być ukierunkowane na wszelkie działania służące ożywieniu Rynku i ul. Głębokiej, a także powiązanego z nimi funkcjonalnie obszaru rewitalizacji.</p> <p>Rekomendowany zakres działań m.in.: – utworzenie Galerii Głęboka; – rozwój zieleni mobilnej; – festiwal iluminacji Hands Up.</p> <p>Lokalizacja: przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji , w szczególności Rynek i ul. Głęboka oraz ulice przyległe</p> <p>Realizator: Gmina Cieszyn, podmioty publiczne, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe, inni uprawnieni projektodawcy</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zmodernizowanej powierzchni (A) 2. Poprawa dostępności usług kulturalnych na obszarze rewitalizacji (B) 3. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 4. Poprawa warunków rozwoju przedsiębiorczości lokalnej (B) 	P2, P5, P6, P7, P8, P10, P11, P12, P13	CO1, CO2, CO3 CO4	KD2, KD3, KD4, KD5, KD6, KD7, KD8, KD 9, KD10, Kd11, KD12.
12.	<p><u>Remont sanitariatów w budynku Powiatowego Ośrodka Wsparcia dla Osób Dotkniętych Przemocą w Rodzinie</u></p> <p>Cel projektu: Poprawa jakości i poziomu bezpieczeństwa usług społecznych świadczonych przez Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie na bazie budynku przy ul. Mała Łąka 17a, w pierwszej kolejności na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia wyremontowana (B) 2. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej (B) 3. Poprawa jakości usług społecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (B) 	P1, P3, P9	CO1, CO3	KD1, KD3, KD4, KD10

<p>Zakres: Kompleksowy remont łazienek w budynku przy ul. Mała Łąka 17a w Cieszynie, należącym do Gminy Cieszyn, użytkowanym przez Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie: kompleksowa wymiana urządzeń sanitarnych, odgrzybienie, dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych, sprawdzenie drożności kanalizacji sanitarnej itp. Z usług Stowarzyszenia w tym obiekcie korzystają głównie mieszkańcy obszaru rewitalizacji, siedziba Stowarzyszenia mieści się na obszarze rewitalizacji. Pomimo lokalizacji obiektu przy ul. Mała Łąka 17a, poza obszarem rewitalizacji, służy on przede wszystkim zaspokojeniu potrzeb mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>					
<p>Lokalizacja: ul. Mała Łąka 17A; przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji²⁹</p>					
<p>Realizator: Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie</p>					

²⁹ Projekt znajduje się poza obszarem rewitalizacji, ale na obszarze zdegradowanym. Uzasadnieniem dla ujęcia projektu w GPR jest jego silne oddziaływanie przede wszystkim na mieszkańców obszaru rewitalizacji. Aktualnie z usług Stowarzyszenia w obiekcie przy ul. Mała Łąka 17a korzysta łącznie ok. 50 osób, w tym ok. 35 osób z obszaru rewitalizacji i jest to tendencją stałą. Z powyższych danych wynika, że projekt służy przede wszystkim poprawie warunków udzielania wsparcia osobom de faworyzowanym i zagrożonym marginalizacją społeczną z obszaru rewitalizacji, które są wspierane przez Stowarzyszenie. Remont sanitariatów przyczyni się do poprawy jakości świadczonych na ich rzecz usług społecznych tj. porady prawne i psychologiczne dla osób dotkniętych przemocą, schronienie dla osób dotkniętych przemocą, prowadzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą, telefon zaufania itp. W tej chwili stan sanitariatów jest bardzo zły, co zagraża także bezpieczeństwu i zdrowiu korzystających z nich osób (m.in. zgrzybienie, niesprawna wentylacja, pęknięcia posadzek i sufitów itp.). Realizacja projektu sprzyja poprawie warunków świadczenia wsparcia dla tych osób, które wymagają działań pozwalających im na wyjście z osobistej sytuacji kryzysowej.

Tabela 46. Harmonogram wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe												
Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Szacowany koszt
1.	<u>Dwa brzegi. Jedno źródło</u>											74 800,00 zł
2.	<u>Uruchomienie na terenie ZZOZ w Cieszynie Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży</u>											1 700 000,00 zł
3.	<u>Utworzenie w ramach Oddziału Psychiatrii pododdziału zajmującego się leczeniem alkoholowym zespołów abstynencyjnych tzw. Detoks</u>											730 000,00 zł
4.	<u>Dzienny Oddział Opieki Medycznej przy ZZOZ w Cieszynie</u>											500 000,00 zł
5.	<u>Modernizacja zabytkowego parku szpitalnego wraz z działaniami na rzecz aktywizacji ruchowej oraz integracji społecznej</u>											1 000 000,00 zł
6.	<u>Termomodernizacja kompleksu edukacyjnego Wydziału Zamiejscowego w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej wraz z programem edukacji ekologicznej dla studentów</u>											5 000 000,00 zł
7.	<u>Utworzenie i rozwój działalności Centrum Wiedzy oraz FABLABu przy Wydziale Zamiejscowym w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej</u>											1 000 000,00 zł
8.	<u>Przedsiębiorstwo społeczne Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”</u>											700 000,00 zł
9.	<u>Remont oficyny przy ul. Głęboka 39a oraz ożywienie przyległego ogrodu na skarpie od ul. Przykopa w celu stworzenia miejsca do prowadzenia działalności artystycznej, wystawienniczej i edukacyjnej</u>											120 000,00 zł
10.	<u>Przebudowa Auli Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie przy ul. Paderewskiego 3</u>											17 000 000,00 zł
11.	<u>Kreatywne Centrum Inicjatyw Społecznych</u>											3 000 000,00 zł
12.	<u>Świetlny zaułek – modernizacja infrastruktury i zagospodarowanie przestrzeni publicznej wzdłuż uliczki Ludwika Kluckiego na cele działań społecznych i artystycznych</u>											330 000,00 zł
13.	<u>Aktywny Powiat Cieszyński – Program aktywizacji społeczno-zawodowej w obszarze pomocy społecznej</u>											696 009,00 zł
14.	<u>Aktywni seniorzy w Cieszynie</u>											564 373,75 zł
15.	<u>Zagospodarowanie terenu dawnego amfiteatru oraz jego otoczenia: budowa szkolnej hali sportowej oraz parkingu wielopoziomowego</u>											10 000 000,00 zł
16.	<u>Muzeum Drukarstwa – adaptacja i remont budynku przy ul. Głębokiej 50</u>											2 050 000,00 zł
17.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 4,</u>											450 524,88 zł

	<u>6. 8 przy ul. Korfatego w Cieszynie</u>										
18.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 2, 4, 6, przy ul. Gen. Józefa Hallera w Cieszynie</u>										387 873,07 zł
19.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków wielorodzinnych Górna 29, 29A, 29B, 29C</u>										345 500,94 zł
20.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 1 i 1A przy ul. Kraszewskiego w Cieszynie</u>										391 469,07 zł
21.	<u>"Słonecznik Odnowa"</u>										80 000,00 zł
22.	<u>Przystosowanie budynku miejskiego użytkowanego przez stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być razem” do możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-prawnej dla wszystkich mieszkańców Cieszyna</u>										150 000,00 zł
23.	<u>KAJ INDZI INAKSZY u NAS PO NASZYMU – Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego</u>										2 467 326,12 zł
24.	<u>Likwidacja niskiej emisji zanieczyszczeń w centrum Cieszyna</u>										10 290 000,00 zł
25.	<u>Open Air Museum. Cieszyn Czeski Cieszyn</u>										2 000 000,00 zł
26.	<u>Połączenie śródmieścia Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (projekt realizowany w polskiej części miasta)</u>										2 270 000,00 zł
27.	<u>Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Cieszynie</u>										26 766 000,00 zł
28.	<u>Ożywienie społeczno-gospodarcze cieszyńskiego Rynku</u>										2 700 000,00 zł
29.	<u>Budowa 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Mickiewicza</u>										6 000 000,00 zł
30.	<u>Remont murów oporowych i historycznych murów obronnych</u>										5 000 000,00 zł
31.	<u>Modernizacja budynku schroniska i noclegowni przy ul. Błogockiej 30</u>										400 000,00 zł
32.	<u>Tworzenie sieci mieszkań chronionych w zasobie mieszkaniowym Gminy Cieszyn</u>										320 000,00 zł
33.	<u>Klub Senior +</u>										1 051 500,00 zł
34.	<u>Program działań edukacyjno-aktywizujących i integrujących dla seniorów</u>										1 225 000,00 zł
35.	<u>Poprawa efektywności energetycznej w miejskich obiektach użyteczności publicznej w Cieszynie</u>										3 213 355,81 zł
36.	<u>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Powiatu Cieszyńskiego</u>										3 750 115,11 zł
37.	<u>Zagospodarowanie terenu nad Olzą – aktywizacja i integracja społeczna</u>										2 765 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zebranych w ramach opracowywania GPR

8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA I HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

W poniższej tabeli zaprezentowano przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe zawarte w *Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026* wraz z opisem ich montażu finansowego. W Tabeli nie uwzględniono pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, z uwagi na brak możliwości rzetelnego oszacowania ich kosztów w momencie opracowywania GPR.

Tabela 47. Wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026 wraz z odniesieniem do kosztów, źródeł finansowania oraz okresu realizacji

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe								
Numer przedsięwzięcia	Tytuł przedsięwzięcia	Zaangażowane podmioty	Lata realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Indykatywne środki finansowe w ramach programu rewitalizacji z podziałem na źródła finansowania [w zł]				
				Pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Pochodzące ze źródeł prywatnych	Pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Pochodzące z innych źródeł	Suma
1.	<u>Dwa brzegi. Jedno źródło</u>	Stowarzyszenie Szkoła Nowej Ewangelizacji Zacheusz w Cieszynie	2016-2017	11 200,00	0,00	63 600,00 (EFRR)	0,00	74 800,00
2.	<u>Uruchomienie na terenie ZZOZ w Cieszynie – Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży</u>	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	2018-2020	255 000,00	0,00	1 445 000,00 (EFRR)	0,00	1 700 000,00
3.	<u>Utworzenie w ramach Oddziału Psychiatrii pododdziału zajmującego się leczeniem alkoholowym zespołów</u>	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	2018-2020	109 500,00	0,00	620 500,00	0,00	730 000,00

	<u>abstynencyjnych tzw. Detoks</u>							
4.	<u>Dzienny Dom Opieki Medycznej przy ZZOZ w Cieszynie</u>	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	2018-2020	75 000,00	0,00	425 000,00	0,00	500 000,00
5.	<u>Modernizacja zabytkowego parku szpitalnego wraz z działaniami na rzecz aktywizacji ruchowej oraz integracji społecznej</u>	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	2018-2020	150 000,00	0,00	850 000,00	0,00	1 000 000,00
6.	<u>Termomodernizacja kompleksu edukacyjnego Wydziału Zamiejscowego w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej wraz z programem edukacji ekologicznej dla studentów</u>	Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej Wydział zamiejscowy w Cieszynie	2017-2020	0,00	750 000,00	4 250 000,00	0,00	5 000 000,00
7.	<u>Utworzenie i rozwój działalności Centrum Wiedzy oraz FABLABu przy Wydziale Zamiejscowym w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej</u>	Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej Wydział zamiejscowy w Cieszynie	2018-2020	0,00	150 000,00	850 000,00	0,00	1 000 000,00
8.	<u>Przedsiębiorstwo społeczne Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”</u>	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” i możliwe partnerstwo z Gminą Cieszyn, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Cieszynie, Powiatowym Urzędem Pracy w	2018-2022	50 000,00	50 000,00	500 000,00	100 000,00	700 000,00

		Cieszynie						
9.	<u>Remont oficyny przy ul. Głęboka 39a oraz ożywienie przyległego ogrodu na skarpie od ul. Przykopa w celu stworzenia miejsca do prowadzenia działalności artystycznej, wystawienniczej i edukacyjnej</u>	Fundacja Ludzie-Innowacje-Design w Bielsku-Białej oraz inwestor prywatny	2018-2020	6 000,00	12 000,00	102 000,00 (EFRR)	0,00	120 000,00
10.	<u>Przebudowa Auli Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie przy ul. Paderewskiego 3</u>	Uniwersytet Śląski w Katowicach - Wydział w Cieszynie: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji oraz Wydział Artystyczny	2018-2023	2 550 000,00	0,00	14 450 000,00 (EFRR, Działanie 10.3. RPO WSL 2014-2020)	0,00	17 000 000,00
11.	<u>Kreatywne Centrum Inicjatyw Społecznych</u>	Uniwersytet Śląski w Katowicach - Wydział w Cieszynie: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji oraz Wydział Artystyczny	2018-2023	450 000,00	0,00	2 250 000,00 (EFS, Priorytet IX RPO WSL 2014-2020)	0,00	3 000 000,00
12.	<u>Świetlny zaulek – modernizacja infrastruktury i zagospodarowanie przestrzeni publicznej wzdłuż uliczki Ludwika Kluckiego na cele działań społecznych i artystycznych</u>	Gmina Cieszyn; Zamek Cieszyn	2017-2019	306 500,00	0,00	23 500,00	0,00	330 000,00
13.	<u>Aktywny Powiat Cieszyński – Program aktywizacji społeczno-zawodowej w obszarze pomocy społecznej</u>	Powiat Cieszyński, Gmina Cieszyn	2016-2017	104 401,35	0,00	591 607,65 (EFS)	0,00	696 009,00

14.	<u>Aktywni seniorzy w Cieszynie</u>	Gmina Cieszyn	2017	84 806,06	0,00	480 567,69 (EFS)	0,00	565 373,75
15.	<u>Zagospodarowanie terenu dawnego amfiteatru oraz jego otoczenia: budowa szkolnej hali sportowej oraz parkingu wielopoziomowego</u>	Powiat Cieszyński, Gmina Cieszyn	2017-2019	8 000 000,00	0,00	0,00	2 000 000,00	10 000 000,00
16.	<u>Muzeum Drukarstwa – adaptacja i remont budynku przy ul. Głębokiej 50</u>	Gmina Cieszyn, Stowarzyszenie Muzeum Drukarstwa w Cieszynie	2017-2019	887 500	0,00	1 162 500	0	2 050 000,00
17.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 4, 6, 8 przy ul. Korfanteo w Cieszynie</u>	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	2016-2020	22 526,24	0,00	360 419,90 (EFRR)	67 578,74	450 524,88
18.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 2, 4, 6, przy ul. Gen. Józefa Hallera Cieszynie</u>	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	2016-2020	38 783,30	0,00	329 692,11 (EFRR)	19 393,66	387.873,07
19.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków wielorodzinnych Górna 29, 29A, 29B, 29C</u>	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	2016-2020	17 275,05	0,00	276 400,75 (EFRR)	51 825,14	345 500,94
20.	<u>Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 1 i 1A przy ul. Kraszewskiego w Cieszynie</u>	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	2016-2020	19 573,45	0,00	313 175,26 (EFRR)	58 720,36	391.469,07

21.	<u>"Słonecznik Odnowa"</u>	Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” w Cieszynie	2018-2019	60 000,00	0,00	20 000,00	0,00	80 000,00
22.	<u>Przystosowanie budynku miejskiego użytkowanego przez stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być razem” do możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-prawnej dla wszystkich mieszkańców Cieszyna</u>	Gmina Cieszyn	2018-2019	150 000,00	0,00	0,00	0,00	150 000,00
23.	<u>KAJ INDI INAKSZY u NAS PO NASZYMU – Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego</u>	Gmina Cieszyn, Cieszyński Ośrodek Kultury "Dom Narodowy"	2017-2019	370 098,92	0,00	2 097 227,20 (EFRR)	0,00	2 467 326,12
24.	<u>Likwidacja niskiej emisji zanieczyszczeń w centrum Cieszyna</u>	Gmina Cieszyn, Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Cieszynie, Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o., właściciele i zarządcy nieruchomości położonych w obszarze rewitalizacji	2018-2020	2 690 000,00	930 000,00	4 920 000,00	1 750 000,00	10 290 000,00
25.	<u>Open Air Museum. Cieszyn Czeski Cieszyn</u>	Gmina Cieszyn	2017	520 000,00	0,00	1 480 000,00 (EFRR)	0,00	2 000 000,00
26.	<u>Połączenie śródmieścia Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (projekt realizowany w polskiej części miasta)</u>	Gmina Cieszyn	2018-2019	350 000,00	0,00	1 920 000,00	0,00	2 270 000,00

27.	<u>Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Cieszynie</u>	Gmina Cieszyn, Powiat Cieszyński	2016-2018	16 548 000,00	0,00	10 468 000,00 (EFRR)	0,00	26 766 000,00
28.	<u>Ożywienie społeczno-gospodarcze cieszyńskiego Rynku</u>	Gmina Cieszyn, właściciele nieruchomości położonych wokół Rynku, przedsiębiorcy prowadzący działalność wokół Rynku (szczególnie restauratorzy)	2016-2019	533 000,00	0,00	2 167 000,00	0,00	2 700 000,00
29.	<u>Budowa 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Mickiewicza</u>	Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Sp. z o.o.	2017-2021	2 100 000,00	0,00	0,00	3 900 000,00	6 000 000,00
30.	<u>Remont murów oporowych i historycznych murów obronnych</u>	Gmina Cieszyn, właściciele i współwłaściciele murów	2017-2026	3 000 000,00	2 000 000,00	0,00	0,00	5 000 000,00
31.	<u>Modernizacja budynku schroniska i noclegowni przy ul. Błogockiej 30</u>	Gmina Cieszyn	2017-2020	400 000,00	0,00	0,00	0,00	400 000,00
32.	<u>Tworzenie sieci mieszkań chronionych w zasobie mieszkaniowym Gminy Cieszyn</u>	Gmina Cieszyn	2017-2020	320 000,00	0,00	0,00	0,00	320 000,00

33.	<u>Klub Senior +</u>	Gmina Cieszyn	2018-2026	1 051 500	0,00	0,00	0,00	1 051 500,00
34.	<u>Program działań edukacyjno-aktywizujących i integrujących dla seniorów</u>	Cieszyński Ośrodek Kultury Dom Narodowy, Biblioteka Miejska w Cieszynie	2017-2026	1 225 000	0,00	0,00	0,00	1 225 000,00

35.	<u>Poprawa efektywności energetycznej w miejskich obiektach użyteczności publicznej w Cieszynie</u>	Gmina Cieszyn	2017-2018	2 190 634,05	0	1 022 721,76 (EFRR)	0	3 213 355,81
36.	<u>Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Powiatu Cieszyńskiego</u>	Powiat Cieszyński	2017-2018	1 019 427,37	0	2 550 687,74 (EFRR)	0	3 570 115,11

37.	<u>Zagospodarowanie terenu nad Olzą – aktywizacja i integracja społeczna</u>	Gmina Cieszyn	2018-2019	415 000	0	2 350 000 (EFRR)	0	2 765 000,00
-----	--	---------------	-----------	---------	---	------------------	---	--------------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zebranych w ramach opracowywania GPR

9. KOMPLEMENTARNOŚĆ

Dotychczasowe projekty wdrażane przez Gminę Cieszyn finansowane były z różnych źródeł, m.in. z funduszy własnych oraz z różnych programów Unii Europejskiej (np. PO Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, PO Kapitał Ludzki 2007-2013 oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2014). Zasadniczo realizowane działania dotyczyły głównie sfery społecznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, miały także istotne odniesienie do sfery środowiskowej oraz gospodarczej. Niżej wyszczególnione projekty Gminy Cieszyn zostały już zakończone, bądź są w trakcie realizacji.

W poniższej tabeli przedstawiono projekty zrealizowane przez wybranych pozostałych interesariuszy rewitalizacji Cieszyna, które są komplementarne wobec przedsięwzięć uwzględnionych w GPR.

Tabela 48. Wykaz projektów komplementarnych do przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026

Nr	Tytuł projektu	Zaangażowane podmioty	Lata	Wartość	Źródło finansowania	Opis projektu i zgodność z celami rewitalizacji wykazana poprzez komplementarność względem wybranych przedsięwzięć rewitalizacyjnych
1.	<u><i>Halo, tu kultura!</i></u>	Cieszyński Ośrodek Kultury "Dom Narodowy"	2013-2015	5 896,67 euro	INTERREG CZ-PL środki własne	Promocja imprez kulturalnych, ekspozycja materiałów reklamowych. W ramach projektu powstała szata graficzna imprez Święto Trzech Braci oraz Strachy na Zamku, zorganizowano również wernisaż. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 (Tabela 41).
2.	<u><i>Kolory Kultury Cieszyna</i></u>	Zamek Cieszyn	2013-2015	11 261,93 euro	INTERREG CZ-PL środki własne	Nawiązanie długofalowej współpracy transgranicznej pomiędzy partnerami projektu, m.in. organizacja wspólnych imprez. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 (Tabela 41).

3.	<u>Włącz kulturę!</u>	Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego, Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy”, Kosak Modelarnia Ceramiczna Zamek Cieszyn	2015-2016	-	MKiDN środki własne	Zmiana wizerunku Śródmieścia Cieszyna poprzez interwencje artystyczne i edukację kulturalną mieszkańców. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 (Tabela 41).
4.	<u>Śląski Klaster Dizajnu – rozwój regionalnej koncentracji branż kreatywnych</u>	Zamek Cieszyn	2013-2015	388 779,44 zł	EFRR środki własne	Działanie na rzecz wzrostu konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wykorzystanie potencjału wiedzy i innowacji, jakim cechuje się obecny dizajn. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO2 (Tabela 41 i Tabela 42).
5.	<u>Śląski Klaster Dizajnu – nowa regionalna koncentracja branż kreatywnych</u>	Zamek Cieszyn	2011-2013	315 566,44 zł	EFRR środki własne	Projekt popularyzował dizajn jako ogniwo łączące różne dyscypliny wiedzy i gospodarki. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO2 (Tabela 41 i Tabela 42).
6.	<u>Wool Design. Carpathians</u>	m.in. Zamek Cieszyn	2014-2015	13 000 euro	VF środki własne	Projekt popularyzował połączenie umiejętności projektantów z wiedzą i doświadczeniem rzemieślników – beskidzkich mistrzów jako szansę na stworzenie nowych produktów regionalnych. Służył zwróceniu uwagi na długoletnią i bogatą tradycję wypasania owiec, produkcji wełny, a także służył ochronie ginących zawodów związanych z obróbką wełny. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO2 (Tabela 41 i Tabela 42).
7.	<u>Przedsiębiorczość Akademicka na Start</u>	m.in. Uniwersytet Śląski, Zamek Cieszyn	2011-2012	5 073 319 zł	EFS, budżet państwa, środki własne	Projekt wspierał współpracę sfery nauki i przedsiębiorstw poprzez m.in. wypromowanie w środowisku akademickim idei podejmowania działalności gospodarczej. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel

						operacyjny CO1 i cel operacyjny CO2 (Tabela 41 i Tabela 42).
8.	<u>Innowacyjna współpraca (Innowacyjny rozwój współpracy transgranicznej instytucji Województwa Śląskiego i Samorządoweg o Kraju Żylińskiego)</u>	m.in. Zamek Cieszyn	2011-2012	270 695,11 euro	EFRR środki własne	Projekt wzmacniający współpracę sektora administracji publicznej z Polski i Słowacji, dzięki wykorzystaniu innowacyjnych narzędzi, w takich obszarach jak: transport, turystyka, gospodarka, infrastruktura, ochrona środowiska. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cele operacyjne CO1, CO2, CO3 i CO4 (Tabela 41, Tabela 42, Tabela 43 i Tabela 44).
9.	<u>Polsko-Czeska Akademia Ginących Zawodów</u>	m.in. Śląski Zamek Sztuki i Przedsiębiorczości (lider), Stowarzyszenie Rozwoju i Współpracy Regionalnej "Olza"-Euroregion Śląsk Cieszyński	2006	99 355 zł	INTERREG CZ-PL środki własne	Głównym celem projektu była ochrona zanikającego rzemiosła. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO2 (Tabela 42).
10.	<u>Śląska Sieć na Rzecz Wzornictwa</u>	Zamek Cieszyn	2005-2007	1 250 050 zł	EFS, budżet państwa ZPORR środki własne	Głównym celem powstającej sieci była integracja środowiska producentów i projektantów, której rezultatem miała być poprawa jakości produkowanych w naszym regionie przedmiotów. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO2 (Tabela 42).
11.	<u>Budowa ładowiska wyniesionego dla śmigłowców ratunkowych na potrzeby Szpitalnego Oddziału Ratunkowego na terenie Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie wraz z doposażeniem Oddziału</u>	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	-	7 700 000 zł	EFR, Powiat Cieszyński, środki własne	Celem głównym projektu był rozwój strategicznych elementów infrastruktury ochrony zdrowia o znaczeniu krajowym (w tym ratownictwa medycznego), które zwiększą dostępność do profesjonalnej opieki medycznej dla wszystkich mieszkańców i przyczynią się do zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 (Tabela 41).
12.	<u>Kulturalna inicjatywa edukacyjno-naukowa RAZEM DLA POGRANICZA</u>	Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej Wydział Zamiejscowy w Cieszynie	2014-2015	-	INTERREG CZ-PL, środki własne	Celem głównym projektu było rozwijanie i wspomaganie rozwoju współpracy pomiędzy społecznościami po obu stronach granicy, z ukierunkowaniem na wspólną poprawę stosunków społecznych, kulturalnych

						i gospodarczych. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 (Tabela 41).
13.	<u>W stronę klastra – promocja ekonomii społecznej</u>	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Społecznej „Być Razem”	2009-2010	-	FIO środki własne	Budowanie partnerstwa trójsektorowego w formie klastra, obejmującego lokalne podmioty trzech kluczowych sektorów: pozarządowego, przedsiębiorców prywatnych oraz samorządu. Projekt dotyczył też upowszechniania i promowania idei przedsiębiorczości społecznej. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO2 (Tabela 41 i Tabela 42).
14.	<u>Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni publicznej osiedla Podgórze w Cieszynie – rozwój infrastruktury Osiedlowego Centrum Kultury i Rekreacji</u>	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	-	1 113 386,41 zł	EFRR środki własne	Utworzono salę widowiskowo-konferencyjną z zapleczem kuchennym, jak też: świetlicę środowiskową, pracownię artystyczną, salę zajęć i gier, Biuro Fundacji Aktywności Społecznej Cieszynianka oraz Osiedlowe Centrum Kultury i Rekreacji. Powstało też boisko wielofunkcyjne i plac zabaw jak również siłownia terenowa. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41 i Tabela 43).
15.	<u>Modernizacja Budynku Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Cieszynie</u>	PTTK Oddział "Beskid Śląski" w Cieszynie, Gmina Cieszyn	2011-2013	1 921 300,21 zł	EFRR środki własne	Wzrost atrakcyjności schroniska, poprawa standardu pomieszczeń i warunków do korzystania z oferowanych usług, głównie noclegowych. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41 i Tabela 43).

16.	<u>SportMost – Most Sportowy</u>	Gmina Cieszyn, Miasto Czeski Cieszyn	2010-2012	1 466 829,11 EURO	INTERREG CZ-PL środki własne	Budowa mostu na Olzie łączącego Cieszyn i Czeski Cieszyn, w tym nabrzeże, parki, aleje i obiekty sportowo – rekreacyjne. Poprawa wykorzystania ścieżek pieszo-rowerowych powstałych w ramach realizowanego równoległe projektu „SportPark – Park Sportowy”, które wspólnie z mostem utworzyły pętlę dla pieszych, rowerzystów, osób na rolkach itp. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41 i Tabela 43).
17.	<u>Aktywna Integracja Społeczna w Cieszynie</u>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	2008-2015	2008 - 333.590,63 zł 2009 - 345.977,72 zł 2010 - 312.131,49 zł 2011 - 293.394,23 zł 2012 - 345.793,42 zł 2013 - 340.648,96 zł 2014 - 227.964,21 zł 2015 - 110.946,08 zł	EFRR środki własne	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób pozostających bez pracy, o niskim wykształceniu, w tym również osób niepełnosprawnych, wymagających kompleksowego wsparcia o charakterze aktywizacyjnym, korzystających ze wsparcia MOPS. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 (Tabela 41)
18.	<u>Rewitalizacja nieruchomości przemysłowej przy ul. Wałowej 4 w Cieszynie z przeznaczeniem na Centrum Edukacji Społecznej</u>	Gmina Cieszyn, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Społecznej „Być Razem”	2006-2008	5 976 500 zł	EFRR środki własne budżet państwa,	Doposażenie obiektów w maszyny i urządzenia technologiczne oraz stworzenie miejsc pracy dla osób bezrobotnych i dotkniętych wykluczeniem społecznym. Stworzenie manufaktury WellDone (stolarnia, ślusarnia), pralnia, gastronomia (kuchnia, stolówka, catering). Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel

						operacyjny CO2 (Tabela 41 i Tabela 42).
19.	<u>Budowa budynku komunalnego z mieszkaniami socjalnymi</u>	Gmina Cieszyn	2011-2016	4 522 878 zł	-	Powstanie budynku socjalnego przy ul. Wiślańskiej 21 z 50 małymi samodzielnymi lokalami socjalnymi. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41 i Tabela 43).
20.	<u>Likwidacja niskiej emisji zanieczyszczeń w śródmieściu Cieszyna – projekt pilotażowy</u>	Gmina Cieszyn	2015	1 755 126,27 zł	WFOSiGW NFOSiGW środki własne	Likwidacja lub trwałe odłączenie od przewodów kominowych 151 indywidualnych palenisk węglowych i podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej wybranych wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO4 (Tabela 41 i Tabela 44).
21.	<u>Rewitalizacja przestrzeni i obiektów Cieszyńskiej Wenecji</u>	Gmina Cieszyn	2014-2015	4 610 720,51 zł	INTERREG CZ-PL środki własne	Remonty schodów, renowacja muru kamiennego z piaskowca szarego przy ulicy Przykopa, remont muru betonowego przy przejściu ulicy Przykopa przez Młynówkę, budowa nowych murków oporowych, budowa kładki nad rowem betonowym kanalizacji deszczowej, stworzenie terenu rekreacyjnego, tj. budowa ścieżki pieszo-rowerowej, miejsc widokowych, miejsc z zestawami do ćwiczeń siłowych, placu zabaw dla dzieci, montaż dodatkowych barierek ochronnych wzdłuż rzeki Olzy, przebudowa istniejącego umocnienia brzegu kanału Młynówki, remont mostu nad kanałem rzeki Młynówki w rejonie ulicy Młyńska Brama, przebudowa kładki pieszej w rejonie ulicy Schodowej, przebudowa kładki pieszej w rejonie ulicy 3 Maja,

						<p>przebudowa oświetlenia w ulicach Przykopa i aleja J. Łyska na odcinku od ul. 3 Maja do ulicy Zamkowej.</p> <p>Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1, cel operacyjny CO2 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41, Tabela 42 i Tabela 43).</p>
22.	<u>Przebudowa placów parkingowych przy al. Jana Łyska oraz przy zbiegu ul. Młyńskiej Bramy i al. Jana Łyska w Cieszynie</u>	Gmina Cieszyn	2015	490 830,04 zł	EFRR środki własne	<p>Przebudowa dwóch placów parkingowych przy al. Łyska i zbiegu ulicy Młyńska Brama i al. Łyska.</p> <p>Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1, cel operacyjny CO2 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41, Tabela 42 i Tabela 43).</p>
23.	<u>Rozbudowa monitoringu wizyjnego Cieszyn 2015</u>	Gmina Cieszyn	2015	54 052,93 zł	-	<p>Rozbudowa monitoringu miejskiego, powstanie nowych punktów kamerowych oraz wymianę niektórych elementów w Centrum Monitoringu na Wzgórzu Zamkowym oraz w punktach kamerowych na ul. Bobreckiej 14 i 26.</p> <p>Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41 i Tabela 43).</p>
24.	<u>Uporzadkowanie gospodarki ściekowej w aglomeracji cieszyńskiej</u>	Gmina Cieszyn	2014- 2015	31 041 690,95 zł	FS środki własne	<p>Przebudowa systemu kanalizacyjnego w Śródmieściu Cieszyna, budowa nowej kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz modernizacja istniejącej kanalizacji ogólnospławnej przekształcaną na kanalizację sanitarną, bądź deszczową.</p> <p>Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO4 (Tabela 41 i Tabela 44).</p>
25.	<u>Biblioteka + modernizacja i wyposażenie zabytkowego budynku Biblioteki Miejskiej w Cieszynie</u>	Gmina Cieszyn	2014	1 982 299,50 zł	MKiDN środki własne	<p>Dostosowanie zabytkowego budynku Biblioteki Miejskiej dla potrzeb osób niepełnosprawnych, termomodernizacja, prace wykończeniowe, stworzenie pracowni multimedialnej TWOJEmedia i zakup sprzętu elektronicznego oraz</p>

						wyposażenia. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41 i Tabela 43).
26.	<u>Cieszyn – OdNowa</u>	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Społecznej „Być Razem”	2011-2012	897 367,63 zł	EFS środki własne	Rewitalizacja społeczna, w obszarze rozwiązywania problemów nierównomiernego i niezrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Cieszyn, w którym występują obszary zdegradowane gospodarczo i podwyższony stopień wykluczenia społecznego. Działania w ramach programu skierowane były do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, nieaktywnych zawodowo, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, samotnych matek oraz osób chorych i niepełnosprawnych. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 (Tabela 41).
27.	<u>Dizajn w przestrzeni publicznej</u>	Zamek Cieszyn, Miejski Zarząd Dróg w Cieszynie, Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie	2015	-	środki własne	Małe zmiany w przestrzeni publicznej np. ożywienie na wakacyjne miesiące przestrzeni Rynku – powstały trzy drewniane domki, w których znalazła się przestrzeń na gry i zabawy dla dzieci, przestrzeń odpoczynku, a także strefa zieleni. Animowano także zajęcia w domkach. Drugi proces to uatrakcyjnienie i większa promocja w przestrzeni istniejącej już Izby Cieszyńskich Mistrzów. Projekt jest komplementarny do przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR, realizujących cel operacyjny CO1 i cel operacyjny CO3 (Tabela 41 i Tabela 43).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji od interesariuszy rewitalizacji

Wszystkie przedstawione wyżej zadania są komplementarne i generują efekt synergii w stosunku do przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych ujętych w GPR, a nakierowanych na rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców, jak również pozostałych problemów wiążących się z zagadnieniami rewitalizacyjnymi.

Komplementarność jest jednym z ważnych aspektów GPR. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację.

9.1 KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Obszar rewitalizacji i obszar zdegradowany w Cieszynie zostały wyznaczone po przeprowadzeniu analizy wskaźnikowej: ilościowej i jakościowej. Badania jakościowe w diagnozie zostały wzbogacone o opinie przedstawicieli zainteresowanych środowisk, mieszkańców miasta, organizacji pozarządowych oraz władz miasta zebrane w ramach badania ankietowego oraz uzyskane podczas konsultacji społecznych. Dzięki temu trafność doboru działań na obszarze rewitalizacji jest wysoka.

Zawarte w GPR przedsięwzięcia rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Komplementarność przestrzenna w programie rewitalizacji została zapewniona dzięki skupieniu projektów na różnych elementach tkanki miejskiej, co stanowi odpowiedź na główne problemy dla danego terenu. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmują zarówno tereny zielone, w których swą aktywność mogą przejawiać lokalne społeczności w codziennych drobnych interwencjach przestrzennych, a także tereny stanowiące potencjał turystyczno-rekreacyjny dla całego miasta (m.in. tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze turystyki). Przedsięwzięcia te są również odpowiedzią na potrzeby dotyczące mieszkańców ścisłego centrum miasta. Dzięki odpowiedniej realizacji poszczególnych przedsięwzięć i odpowiedniego włączenia w ich wdrożenie lokalnej społeczności pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze rewitalizacji. Realizacja tych działań będzie zapobiegać rozwojowi dalszych i obecnych problemów występujących głównie na obszarze rewitalizacji ale w mniejszym zakresie również na obszarze zdegradowanym, jako że będą mogli z nich korzystać mieszkańcy zarówno obszaru rewitalizacji, obszaru zdegradowanego, jak i mieszkańcy regionu.

9.2 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Komplementarność problemowa w GPR została zapewniona poprzez uwzględnienie w całym procesie rewitalizacji zjawisk kryzysowych odnoszących się do wszystkich wymiarów odnowy przestrzeni miasta, tj. wymiaru społecznego, gospodarczego, infrastrukturalnego i środowiskowego. Wybrane działania uwzględniają w sposób ciągły zapewnienie procesów ponownego zagospodarowania wybranych obszarów oraz wdrożenie działań społecznych i gospodarczych. Poszczególne działania są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Wszystkie odnoszą się do zapewnienia kompleksowego przeciwdziałania zaistniałym problemom, w tym przede wszystkim zdiagnozowanym problemom społecznym. Przedsięwzięcia zawarte w GPR dotyczą zarówno rozwoju osobistego, jak i zawodowego mieszkańców, podnosząc tym samym wartość kapitału ludzkiego, a także działania integracyjne budujące kapitał społeczny w obszarze rewitalizacji. Poszczególne przedsięwzięcia aktywizujące są kierowane zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i osób

starszych oraz w wieku produkcyjnym, by zapewnić ich szerokie włączenie w działanie na rzecz usprawniania infrastruktury obszaru rewitalizacji.

9.3 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

GPR uwzględnia komplementarność w wymiarze proceduralno-instytucjonalnym poprzez zapewnienie współpracy w ramach programu różnych podmiotów działających na rzecz realizacji procesu rewitalizacji i poprawy negatywnych zjawisk w obszarze rewitalizacji. Każdy interesariusz może stać się partnerem GPR, wobec czego ma możliwość dostępu do danych i informacji na temat realizacji założeń programu oraz ma szansę uczestniczyć w realizacji poszczególnych zadań oraz zgłaszać zadania usprawniające realizację procesu rewitalizacji. Dzięki temu każdy partner może wpływać na realizację GPR.

9.4 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Program Rewitalizacji na lata 2016-2026 zapewnia zachowanie ciągłości programowej. Przedsięwzięcia podejmowane w poprzednich okresach programowych, będą kontynuowane i pogłębiane także w ramach obecnego dokumentu. Poniżej przedstawiono kilka przykładów takich powiązań. Projekt pn. Kolory Kultury Cieszyna, realizowany przez Zamek Cieszyn w latach 2013-2015, o wartości 11 261,93 euro, dofinansowany ze środków programu INTERREG Czechy-Polska 2007-2013 jest komplementarny do ujętego w GPR przedsięwzięcia rewitalizacyjnego pn. Open Air Museum Cieszyn – Czeski Cieszyn (2017) oraz projektu pn. Połączenie Śródmieścia Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (2018-2019). Oba te podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne również dotyczą wykorzystania potencjału lokalnego, w tym transgranicznego, dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji i są współfinansowane z Programu INTERREG VA Czechy-Polska 2014-2020. Z kolei projekt pn. Aktywna integracja społeczna w Cieszynie, realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie w latach 2008-2015 i współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego jest komplementarny do dwóch przedsięwzięć podstawowych ujętych w GPR. Pierwszym z nich jest projekt pn. Aktywni seniorzy w Cieszynie, realizowany przez Gminę Cieszyn w roku 2017 przy wsparciu ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Drugie z tych przedsięwzięć realizuje w roku 2017 Powiat Cieszyński, pn. Aktywny Powiat Cieszyński – Program aktywizacji społeczno-gospodarczej w obszarze pomocy społecznej, a projekt ten jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W latach 2011-2012 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie oraz Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem” zrealizowały projekt pn. Cieszyn – OdNowa, który uzyskał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu

Spolecznego. W ramach GR ujęte zostało m.in. przedsięwzięcie pn. „Słonecznik Odnowa”, które planuje realizować Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”.

9.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Komplementarność źródeł finansowania GPR została zapewniona w ramach poszczególnych przedsięwzięć. Wykazano możliwe źródła finansowania oraz przewidziano wykorzystanie funduszy publicznych wspólnotowych (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Fundusz Spójności i Europejski Fundusz Społeczny), publicznych funduszy krajowych oraz funduszy prywatnych. GPR w istotnym zakresie zakłada wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji.

10. SYSTEM ZARZĄDZANIA GMINNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI ORAZ MONITOROWANIE I OCENA STOPNIA OSIĄGNIĘCIA CELÓW REWITALIZACJI

System zarządzania *Gminnym Programem Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026* ulokowany zostanie w ogólnym systemie zarządzania Miastem Cieszynem, które będzie tzw. operatorem GPR. Takie rozwiązanie umożliwi efektywne współdziałanie instytucji samorządowych na szczeblu miasta, a także powiatu oraz województwa, jak również ułatwi wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur, z zapewnieniem nienaruszalności zasady subsydiarności.

System zarządzania programem zaprojektowany został z uwzględnieniem istniejących rozwiązań organizacyjnych, które działają w Urzędzie Miejskim w Cieszynie, a ponadto został zorientowany na realizację zasad partycypacji, współdecydowania i partnerstwa.

Strukturalnie za tematykę rewitalizacji odpowiedzialne będą następujące organy i jednostki:

- Rada Miejska Cieszyna – zgodnie z przepisami ustaw ustrojowych regulujących zasady działania jednostek samorządu terytorialnego, uchwała GPR, akceptuje jego zmiany, zatwierdza środki finansowe na przedsięwzięcia rewitalizacyjne w budżecie miasta;
- Burmistrz Miasta Cieszyna – jednoosobowy organ wykonawczy w gminie, odpowiedzialny za wdrażanie GPR, uwzględniający przedsięwzięcia rewitalizacyjne w projektowanych budżetach gminy;

- Gminne jednostki organizacyjne – jako aparat pomocniczy, za pomocą którego Burmistrz Miasta Cieszyna wykonuje swoje zadania w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i infrastruktury przestrzennej.

Osobą odpowiedzialną za funkcjonowanie tej struktury jest Burmistrz Miasta Cieszyna.

Dla realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji* w Wydziale Strategii i Rozwoju Miasta w Urzędzie Miasta Cieszyna utworzone zostanie stanowisko pełnomocnika ds. rewitalizacji w wymiarze 1/2 etatu. Pracownik ten będzie podlegał bezpośrednio Naczelnikowi Wydziału. Do jego zadań należeć będzie prowadzenie czynności operacyjnych związanych z wdrażaniem programu, a wśród nich:

- prowadzenie i aktualizacja bazy przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w *Gminnym Programie Rewitalizacji*;
- monitorowanie realizacji przedsięwzięć ujętych w GPR oraz wskaźników ich realizacji tj. produktów i rezultatów (tabela 45);
- koordynacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizowanych przez Gminę Cieszyn i jednostki organizacyjne pod względem zgodności z GPR;
- gromadzenie i agregacja danych do monitorowania sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, infrastrukturalnej, przestrzennej na terenie Miasta Cieszyna pod kątem okresowej oceny stopnia wdrożenia GPR oraz stopnia osiągnięcia założonych celów rewitalizacji;
- coroczne wykonywanie raportu monitorującego stopień realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR;
- dokonywanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR, co trzy lata, zgodnie z art. 22 ust. 1 przywołanej wyżej ustawy o rewitalizacji, polegającego na ocenie aktualności i stopnia realizacji GPR, zgodnie z wykazem wskaźników przedstawionych w tabeli 45 oraz wykazem wskaźników przedstawionych tabeli 49;
- udział w konsultacjach społecznych i warsztatach, na rzecz modelowania procesów rewitalizacyjnych – o ile będzie to korzystne z punktu widzenia celów rewitalizacji w Cieszynie;
- prowadzenie działań informacyjnych związanych z rewitalizacją na terenie Cieszyna;
- organizacja i prowadzenie działań partycypacyjnych związanych z rewitalizacją na terenie Cieszyna;
- upowszechnianie wiedzy o istocie rewitalizacji wśród wszystkich interesariuszy procesów rewitalizacji w Cieszynie, a szczególnie na obszarze rewitalizacji;
- prowadzenie dokumentacji i obsługi administracyjnej Komitetu Rewitalizacji.

Po uchwaleniu *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026*, zgodnie z art. 7. pkt 1. przywołanej wyżej ustawy o rewitalizacji, powołany zostanie Komitet Rewitalizacji, który stanowił będzie forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełnić będzie funkcję opiniodawczo-doradczą Burmistrza Miasta Cieszyna.

Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określi w drodze uchwały Rada Miejska Cieszyna w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia uchwalenia *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna*. Podjęcie uchwały będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi. Niezwłocznie po podjęciu przez Radę Miejską Cieszyna tejże uchwały, Burmistrz Miasta Cieszyna powoła, w drodze zarządzenia, Komitet Rewitalizacji.

Do szczególnych zadań Komitetu Rewitalizacji należeć będzie:

- opiniowanie sporządzonej przez Burmistrza Miasta Cieszyna oceny aktualności i stopnia realizacji programu, dokonywanej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym dokumencie;
- inicjowanie aktualizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji*;
- określenie warunków aktualizacji programu, w tym m.in. ustalenie ram i zasad wprowadzania przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR, stosownie do zidentyfikowanych potrzeb interesariuszy rewitalizacji;
- zgłaszanie propozycji zadań w ramach procedury aktualizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji*;
- podejmowanie rozstrzygnięć dotyczących oceny propozycji przedsięwzięć zgłaszanych w ramach procedury aktualizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji*;
- monitorowanie sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz zmian w infrastrukturze i przestrzeni na terenie miasta (monitoring obszarów kryzysowych) – na podstawie danych dostarczonych przez Urząd Miejski w Cieszynie;
- udział w konsultacjach społecznych i warsztatach, na rzecz modelowania procesów rewitalizacyjnych, w tym opiniowanie aktualizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji*;
- tworzenie warunków dla aktywnej i sprawnej współpracy wszystkich interesariuszy *Gminnego Programu Rewitalizacji*.

Monitorowanie GPR polegać będzie na systematycznym gromadzeniu i analizowaniu wiarygodnych danych dotyczących wyznaczonych obszarów objętych działaniami rewitalizacyjnymi oraz formułowaniem na ich podstawie ocen skuteczności i efektywności tychże procesów. Prowadzone w ramach monitoringu czynności będą miały na celu przede wszystkim zapewnienie zgodności działań wynikających z GPR względem przyjętych założeń, na tle zdiagnozowanej sytuacji problemowej. Proces monitorowania odnosił się będzie zarówno do wskaźników, które pozwalają określić stan obszarów objętych procesami rewitalizacji, tempo i kierunek zachodzących zmian w wymiarze ogólnym, jak również do wskaźników obrazujących postęp w zakresie wdrażania poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Ocena stopnia realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji* opierała się będzie na powiązanej ze sobą analizie i ocenie:

- wskaźników wymienionych w tabeli 49, określających postęp w osiągnięciu celów rewitalizacji, szczegółowo przedstawionych w tabelach nr 41, 42, 43 i 44;

- wskaźników określających produkty i rezultaty poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które określono w tabeli 45.

Wielkości bazowe wskaźników zostały określone w tabeli 49, zaś ustalanie przyszłych wartości tych wskaźników następować będzie w ramach ewaluacji GPR oraz po zakończeniu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. w roku 2026.

Poniżej przedstawiono wykaz wskaźników określających postęp w osiągnięciu celów rewitalizacji wraz z odniesieniem do źródeł ich pomiaru. Dla wskaźników nie wyznaczono wielkości docelowej, badana będzie ich zmiana w stosunku do wielkości początkowej (wzrost lub spadek).

Tabela 49. Charakterystyka wskaźników określających postęp w osiągnięciu celów rewitalizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026

Lp.	Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Oczekiwany kierunek zmian do roku 2026	Źródła danych do oceny wskaźnika	Powiązanie z problemami rewitalizacyjnymi	Powiązanie z celami rewitalizacyjnymi
1	Liczba osób długotrwale bezrobotnych, na obszarze rewitalizacji, korzystających z zasiłków MOPS	117 os.	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P3, P6, P9,	CO1, CO2
2	Liczba osób bezrobotnych do 25 roku życia, na obszarze rewitalizacji, korzystających z zasiłków MOPS	10 os.	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P3, P6, P9,	CO1, CO2
3	Liczba osób uzależnionych od alkoholu na obszarze rewitalizacji	34 os.	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P3, P9, P14	CO1
4	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji (zasiłki stałe)	47 rodzin	Utrzymanie na podobnym poziomie	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P3, P9	CO1
5	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji (zasiłki okresowe)	219 rodzin	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P3, P9	CO1
6	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną na obszarze rewitalizacji (zasiłki celowe)	196 rodzin	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P3, P9	CO1
7	Liczba rodzin korzystających z dożywiania na obszarze rewitalizacji	192 rodziny	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P3, P9	CO1
8	Liczba przestępstw	187 przestę-	Spadek	Komenda	P2, P7, P12	CO1, CO3

	ujawnionych na obszarze rewitalizacji	pstw		Powiatowa Policji w Cieszynie		
9	Liczba przypadków problemów alkoholowych lub zdarzeń niebezpiecznych na obszarze rewitalizacji	123 przypadki	Spadek	Straż Miejska w Cieszynie	P2, P7, P12, P14	CO1, CO3
10	Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji	3255 podmiotów	Wzrost	Urząd Miejski w Cieszynie – baza CEIDG	P3, P6	CO1, CO3
11	Poziom estetyki przestrzeni publicznej na obszarze rewitalizacji	niski	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P2, P5, P7, P8, P12	CO3, CO4
12	Poziom degradacji infrastruktury komunalnej na obszarze rewitalizacji	wysoki	Spadek	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P2, P5, P7, P8, P12	CO3, CO4
13	Koncentracja dzikich wysypisk śmieci	17 miejsc	Spadek	Urząd Miejski w Cieszynie	P4, P8,	CO4
14	Jakość i dostępność przestrzeni publicznej sprzyjającej integracji mieszkańców i spędzaniu czasu wolnego	niewystarczająca	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P2, P5, P8, P10, P11, P12, P13	CO1, CO3
15	Jakość i dostępność infrastruktury rekreacyjno-sportowej i kulturalnej na obszarze rewitalizacji	niewystarczająca	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P2, P5, P8, P10, P11, P12	CO1, CO3
16	Jakość i dostępność oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży na obszarze rewitalizacji	niewystarczająca	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P1, P2, P5, P10	CO1, CO3
17	Jakość i dostępność oferty spędzania czasu wolnego dla seniorów na obszarze rewitalizacji	niewystarczająca	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P1, P2, P5, P10	CO1, CO3
18	Jakość i dostępność przestrzeni do działalności artystycznej i organizacji wydarzeń społecznych na obszarze rewitalizacji	niewystarczająca	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P2, P5, P7, P8, P10, P11, P12, P13	CO1, CO3
19	Poziom uczestnictwa mieszkańców w wydarzeniach lokalnych na obszarze rewitalizacji	niewystarczający	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P1, P2, P5, P10, P11, P12, P13	CO1
20	Jakość i dostępność miejsc parkingowych na obszarze rewitalizacji	Niska	Wzrost	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P2, P5, P7, P8, P12	CO3
21	Poziom barier komunikacyjnych i architektonicznych ograniczających dostępność różnego typu	Wysoki	Spadek	Badanie jakościowe mieszkańców na obszarze rewitalizacji	P2, P5, P7, P8, P12	CO3

	usług (m.in. publicznych) na obszarze rewitalizacji					
22	Liczba osób uzależnionych od alkoholu	40 os.	Spadek	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie	P1, P9, P13	CO1
23	Dostępność zinstytucjonalizowanej publicznej opieki dotyczącej leczenia poalkoholowych zespołów abstynencyjnych (tzw. detox) na obszarze rewitalizacji	0	Wzrost	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	P1, P9, P13	CO1
24	Dostępność opieki poszpitalnej dla osób po 65 roku życia i dla osób niesamodzielnymi w celu usamodzielnienia	0	Wzrost	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	P1, P3, P9 P13	CO1

Źródło: Opracowanie własne

Dokonywanie zmian w GPR odbywać się będzie zgodnie z ustawą z dnia 09.10.2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.).

W przypadku przystąpienia do procedury aktualizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji* dokonana zostanie ocena stopnia dojrzałości podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, uwzględniających w swoim zakresie zarówno zadania inwestycyjne, jak też powiązane z nimi zadania nieinwestycyjne. Są to m.in. podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne o numerach: 6, 7, 9, 12, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25 i 33. O ile stopień dojrzałości tych przedsięwzięć (np. zakończenie fazy inwestycyjnej) umożliwił będzie intensyfikację ich społecznego wykorzystania na cele rewitalizacji, Komitet Rewitalizacji rekomendował będzie realizatorom tych przedsięwzięć zgłoszenie do aktualizowanego *Gminnego Programu Rewitalizacji* nowych propozycji przedsięwzięć nieinwestycyjnych, odnoszących się do zagospodarowania rezultatów wymienionych wyżej podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

11. ZASADY WSPÓŁPRACY Z PARTNERAMI ORAZ MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ I PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Udział partnerów w realizacji *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026* jest warunkiem koniecznym dla sukcesu rewitalizacji, ale wpływa również pozytywnie na efektywność zaplanowanych działań, zwiększa skuteczność zaplanowanego procesu. Zaangażowanie partnerów będzie czynnikiem sprzyjającym efektywnemu wykorzystaniu środków finansowych. Partycypacja społeczna jest jedną z podstawowych zasad, w oparciu o którą stworzono niniejszy dokument. Tworzenie programu zostało skoordynowane przez władze samorządowe i poddane konsultacjom w oparciu o diagnozę lokalnych problemów.

Partnerów instytucjonalnych, biorących udział w realizacji programu, można podzielić na następujące kluczowe grupy:

- 1) instytucje publiczne – przede wszystkim władze samorządowe Miasta Cieszyna, Powiatu Cieszyńskiego, Województwa Śląskiego, a także agencje rządowe i samorządowe oraz gminne jednostki organizacyjne (np. instytucje kultury, jednostki pomocy społecznej, szkoły itp.), przedsiębiorstwa komunalne, itp.;
- 2) przedsiębiorcy i instytucje otoczenia biznesu, tj. lokalne firmy, spółdzielnia mieszkaniowa, spółdzielnie socjalne i przedsiębiorstwa społeczne, banki, izby gospodarcze, stowarzyszenia gospodarcze itp.;
- 3) organizacje pozarządowe, tj. stowarzyszenia i fundacje oraz ich przedstawiciele, związki zawodowe, przedstawiciele kościołów i zarejestrowanych związków wyznaniowych, organizacje charytatywne działające w strukturze kościołów.

Każda z opisanych grup partnerów może współuczestniczyć w procesie rewitalizacji w zakresie:

- dostarczania danych do monitoringu i ewaluacji stopnia realizacji celów *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026* oraz stopnia wdrożenia poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie, Urząd Skarbowy w Cieszynie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie, Powiatowa Komenda Policji w Cieszynie itp. oraz wszystkie podmioty wdrażające przedsięwzięcia rewitalizacyjne przedstawione w Tabeli 50);
- inicjowania i udziału we wdrażaniu przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawionych w Tabeli 45 (m.in. Gmina Cieszyn i Powiat Cieszyński, przedsiębiorstwa, organizacje pozarządowe itp.).

Zastosowanie zasady partnerstwa i partycypacji umożliwi osiągnięcie następujących korzyści:

- zwiększenie jakości współpracy pomiędzy wszystkimi zidentyfikowanymi powyżej grupami interesariuszy;
- zwiększenie koherencji działań instytucji, podmiotów oraz osób zaangażowanych w realizację określonych celów;
- transparentność procesu decyzyjnego;
- uproszczenie systemu zarządzania;
- synergia wiedzy i doświadczenia partnerów;
- wspólna realizacja przedsięwzięć;
- łączenie kapitału finansowego i społecznego;
- zwiększenie stopnia zaangażowania społeczności lokalnej w proces podejmowania decyzji;
- zwiększenie trafności, celowości i ukierunkowanie wykorzystania środków finansowych w ramach montażu wielu źródeł;
- uzyskanie wysokiej jakości precyzyjnych i użytecznych informacji w zakresie diagnozy potrzeb oraz osiągniętych rezultatów działań;
- zwiększenie potencjału i zaangażowania osób, grup i podmiotów zaangażowanych w proces rewitalizacji.

Rekomenduje się w pierwszej kolejności zainicjowanie międzysektorowych partnerstw rewitalizacyjnych pomiędzy Gminą Cieszyn i podmiotami czynnie zaangażowanymi w przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Tabela 50. Charakterystyka obszarów współpracy oraz mechanizmów integrowania działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026

Numer projektu	Tytuł projektu	Realizatorzy	Podmioty współpracujące wraz z dodatkowym opisem zakresu współpracy
1.	Dwa brzegi. Jedno źródło.	Stowarzyszenie Szkoła Nowej Ewangelizacji Zacheusz	Partnerzy: Stowarzyszenie Szkoła Nowej Ewangelizacji Zacheusz oraz Parafia Rzymskokatolicka Czeskim Cieszynie wspólnie realizować będą działania społeczne w zakresie profilaktyki dziecięcej, dożywiania integracji oraz specjalistycznego wsparcia dla rodzin.
2.	Uruchomienie na terenie ZZOZ w Cieszynie - Poradni Zdrowia Psychicznego dla dzieci i młodzieży	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	Cześć infrastrukturalna: samodzielnie ZZOZ w Cieszynie Cześć społeczna: ZZOZ w Cieszynie oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z problemami psychicznymi
3.	Utworzenie w ramach Oddziału Psychiatrii pododdziału zajmującego się leczeniem alkoholowym zespołów abstynencyjnych, tzw. detoks	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	Nie dotyczy
4.	Dzienny Dom Opieki Medycznej przy ZZOZ w Cieszynie	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	Cześć infrastrukturalna: samodzielnie ZZOZ w Cieszynie Cześć społeczna: ZZOZ w Cieszynie oraz organizacje pozarządowe działające na rzecz seniorów oraz Gminę Cieszyn
5.	Modernizacja zabytkowego parku szpitalnego wraz z działaniami na rzecz aktywizacji ruchowej oraz integracji społecznej	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Cieszynie	Nie dotyczy
6.	Termomodernizacja kompleksu edukacyjnego	Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej Wydział zamiejscowy w Cieszynie	Szkoły podstawowe i szkoły zawodowe w Cieszynie – współpraca w zakresie wdrażania

	Wydziału Zamiejscowego w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej wraz z programem edukacji ekologicznej dla studentów		programu edukacji ekologicznej na terenie Cieszyna
7.	Utworzenie i rozwój działalności Centrum Wiedzy oraz FABLABu przy Wydziale Zamiejscowym w Cieszynie Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej	Wyższa Szkoła Biznesu w Dąbrowie Górniczej Wydział zamiejscowy w Cieszynie	1. Szkoły podstawowe i szkoły zawodowe w Cieszynie – współpraca w zakresie rozwijania kształcenia ustawicznego; 2. Gmina Cieszyn (UM) i Powiat Cieszyński (SP) – współpraca w zakresie promowania działalności Centrum Wiedzy wśród uczniów i nauczycieli; 3. Przedsiębiorstwa z miasta Cieszyna –współpraca w zakresie korzystania z usług FABLABu
8.	Przedsiębiorstwo społeczne Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”	Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości Społecznej „Być Razem”	1. FRPS „Być Razem” – remont dachów; remont hal pofabrycznych wewnątrz (drobne naprawy, malowanie, dostosowanie do nowych warsztatów); pielęgnacja i wycinka drzew zagrażających bezpieczeństwu; aranżacja, remont i wyposażenie stołówki; zakup niezbędnego wyposażenia stolarni, kuchni i pralni; aranżacja terenów zielonych wokół przedsiębiorstwa społecznego; modernizacja systemu ogrzewania; przygotowanie kompletnej identyfikacji wizualnej przedsiębiorstwa społecznego; 2. Gmina Cieszyn (MOPS) – pomoc w rekrutacji beneficjentów projektów; wsparcie w promocji przedsiębiorstwa społecznego; współpraca przy zlecaniu usług (klauzule społeczne); 3. Powiat Cieszyński (PUP) – pomoc w rekrutacji beneficjentów projektów; współpraca przy organizacji staży i innych form zatrudnienia wspieranego;
9.	Remont oficyny przy ul. Głęboka 39a oraz ożywienie przyległego ogrodu	Fundacja Ludzie-Innowacje-Design oraz inwestor prywatny	1. Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Polski Związek Kulturalno-Oświatowy w Republice Czeskiej –

	na skarpie od ul. Przykopa w celu stworzenia miejsca do prowadzenia działalności artystycznej, wystawienniczej i edukacyjnej		współpraca przy planowaniu i organizacji wydarzeń kulturalnych i artystycznych, wystaw, itp.;; 2. Stowarzyszenie Muzeum Drukarstwa w Cieszynie – wsparcie przy promocji działań związanych z projektem
10.	Przebudowa Auli Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie przy ul. Paderewskiego 3	Uniwersytet Śląski w Katowicach	Uniwersytet Śląski w Katowicach - Wydział w Cieszynie: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji oraz Wydział Artystyczny
11.	Kreatywne Centrum Inicjatyw Społecznych	Uniwersytet Śląski w Katowicach - Wydział w Cieszynie: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji oraz Wydział Artystyczny	Uniwersytet Śląski w Katowicach - Wydział w Cieszynie: Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji oraz Wydział Artystyczny, Miasto Cieszyn, lokalne organizacje pozarządowe, nieformalne grupy mieszkańców, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie, instytucje rynku pracy
12.	Świetlny zaułek – modernizacja infrastruktury i zagospodarowanie przestrzeni publicznej wzdłuż uliczki Ludwika Kluckiego na cele działań społecznych	Gmina Cieszyn	1. Gmina Cieszyn (UM, MZD) – koordynuje całość zagadnień związanych z realizacją projektu, opracowuje koncepcję zagospodarowania przestrzeni publicznej, opracowuje projekt budowlany, nadzoruje realizację robót budowlanych zawartych w projekcie budowlanym;

	i artystycznych		2. Zamek Cieszyn – uczestniczy w opracowaniu koncepcji zagospodarowania przestrzeni publicznej oraz projektu budowlanego, w zaangażowaniu podmiotów gospodarczych zajmujących się działalnością artystyczną i dizajnem, pracowników naukowych i studentów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach Wydziału Artystycznego w Cieszynie, Cieszyńskiego Towarzystwa Fotograficznego do udziału w aranżacjach artystycznych tego miejsca, które będą podlegać zmianie w różnych okresach czasu, w zależności od potrzeb.
13.	Aktywny Powiat Cieszyński – Program aktywizacji społeczno-zawodowej w obszarze pomocy społecznej	Powiat Cieszyński, Gmina Cieszyn	1. Powiat Cieszyński (PCPR) - lider projektu – nadzór i kontrola działań partnerów w zakresie realizacji projektu, rozliczanie projektu, prowadzenie bazy danych finansowych, osobowych i zamówień publicznych partnerów w Lokalnym Systemie Informatycznym (LSI); 2. Gmina Cieszyn (MOPS) – partner projektu - rekrutacja uczestników, organizacja treningów, szkoleń, kursów zawodowych oraz poradnictwa dla uczestników projektu.
14.	Aktywni seniorzy w Cieszynie	Gmina Cieszyn	1. Gmina Cieszyn (DSS) – prowadzenie Biura Projektu, wybór usługodawców, realizacja programu usług dziennej opieki w środowisku i DSS, 2. Gmina Cieszyn (SP 4) – udostępnienie sali gimnastycznej i basenu, 3. Gmina Cieszyn (MOPS) – promocja, rekrutacja i ewaluacja, 4. Realizator wyłoniony w drodze zapytania ofertowego – organizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych oraz terapii zajęciowej.
15.	Zagospodarowanie terenu dawnego amfiteatru oraz jego otoczenia: budowa szkolnej hali sportowej oraz parkingu wielopoziomowego	Powiat Cieszyński, Gmina Cieszyn	Powiat Cieszyński oraz Gmina Cieszyn wspólnie opracują projekt budowlany dotyczący zaplanowanego przedsięwzięcia i wspólnie zrealizują przedsięwzięcie. Zasady współpracy Powiatu Cieszyńskiego oraz Gminy Cieszyn zostaną zawarte w stosownym porozumieniu.

16.	Muzeum Drukarstwa – adaptacja i remont budynku przy ul. Głębokiej 50	Gmina Cieszyn, Stowarzyszenie Muzeum Drukarstwa w Cieszynie	1. Gmina Cieszyn (UM) – przeprowadzenie modernizacji budynku przy ul. Głębokiej 50 z przeznaczeniem w całości na działalność Muzeum Drukarstwa, realizacja inwestycji w postaci dobudówki parterowej; 2. Muzeum Drukarstwa – prowadzenie permanentnej działalności.
17.	Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 4, 6, 8 przy ul. Korfanteo Cieszynie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	1. Fundacja Aktywności Społecznej "Cieszynianka" – wsparcie w zakresie promocji Projektu; 2. Koordynator projektu oraz wykonawcy robót - wyłonieni drodze zapytania ofertowego),
18.	Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 2, 4, 6, przy ul. Gen. Józefa Hallera Cieszynie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	1. Fundacja Aktywności Społecznej "Cieszynianka" – wsparcie w zakresie promocji Projektu; 2. Koordynator projektu oraz wykonawcy robót – wyłonieni drodze zapytania ofertowego)
19.	Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków wielorodzinnych Górna 29, 29A, 29B, 29C	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	1. Fundacja Aktywności Społecznej "Cieszynianka" – wsparcie w zakresie promocji Projektu; 2. Koordynator projektu oraz wykonawcy robót - wyłonieni drodze zapytania ofertowego); 3. Gmina Cieszyn – właściciel sąsiedniej działki 2/12 obr. 46 – w zakresie wydzielenia i zbycia jej części na cele projektu.
20.	Uporządkowanie i ożywienie przestrzeni publicznej wokół budynków nr 1 i 1A przy ul. Kraszewskiego w Cieszynie	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Cieszynianka”	1. Fundacja Aktywności Społecznej "Cieszynianka" – wsparcie w zakresie promocji Projektu; 2. Koordynator projektu oraz wykonawcy robót - wyłonieni drodze zapytania ofertowego); 3. Właściciel sąsiedniej działki 11/9 obr. 54 – w zakresie wydzielenia i zbycia jej części na cele projektu.
21.	"Słonecznik Odnowa"	Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem”	Nie dotyczy
22.	Przystosowanie budynku miejskiego użytkowanego przez stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być razem” do możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-prawnej dla wszystkich	Gmina Cieszyn	1. Gmina Cieszyn (MOPS) – wyłonienie wykonawcy i koordynacja realizacji zadania; 2. Organizacja pozarządowa realizująca na zlecenie gminy zadanie publiczne.

	mieszkańców Cieszyna		
23.	KAJ INDZI INAKSZY u NAS PO NASZYMU – Kultura ludowa Śląska Cieszyńskiego	Gmina Cieszyn, Cieszyński Ośrodek Kultury "Dom Narodowy"	<p>1. Gmina Cieszyn (UM) – koordynuje całość zagadnień związanych z realizacją projektu, opracowuje koncepcję zagospodarowania przestrzeni publicznej, nadzoruje realizację robót budowlanych zawartych w projekcie budowlanym.</p> <p>2. Cieszyński Ośrodek Kultury „Dom Narodowy” - uczestniczy w projekcie poprzez 2letnie działania miękkie, otwarcie oraz obsługa Centrum Folkloru Śląska Cieszyńskiego, prowadzenie warsztatów i innych działań kulturalnych w instytucji oraz terenie Cieszyna</p> <p>3. Miasto Czeski Cieszyn oraz Dom dzieci i młodzieży - realizują projekt po swojej stronie zarówno w części inwestycyjnej jak i informacyjnej.</p>

25.	Likwidacja niskiej emisji zanieczyszczeń w centrum Cieszyna	Gmina Cieszyn, Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Cieszynie, Wspólnoty mieszkaniowe, Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. w Cieszynie	<p>1. Gmina Cieszyn (UM) – koordynuje realizację całego przedsięwzięcia, zapewnia środki finansowe w zakresie udziału przypadającego na budynki (udziały własności w budynkach) Gminy Cieszyn, składa wnioski o dofinansowanie na zakres dotyczący budynków w 100% własności Gminy Cieszyn, rozlicza zadanie w ramach uzyskanego dofinansowania, prowadzi działania edukacyjno-informacyjne dla całego przedsięwzięcia;</p> <p>2. Zakład Budynków Miejskich Sp. z o.o. w Cieszynie – występuje jako inwestor zastępczy w imieniu Gminy Cieszyn (opracowuje dokumentację projektowo-kosztorysową i audyty, przeprowadza przetargi, nadzoruje realizację robót budowlanych, rozlicza inwestycję);</p> <p>3. Wspólnoty mieszkaniowe – występują jako inwestorzy w poszczególnych budynkach (opracowują dokumentację projektowo-kosztorysową i audyty, przeprowadzają przetargi, nadzorują realizację robót budowlanych, rozliczają zadanie w ramach uzyskanego dofinansowania);</p> <p>4. Energetyka Cieszyńska Sp. z o.o. – współpracuje z pozostałymi realizatorami przedsięwzięcia w zakresie ustalenia budynków objętych przedsięwzięciem, pełni rolę inwestora budowy sieci ciepłej oraz węzłów ciepłych (opracowuje dokumentację projektowo-kosztorysową, składa wnioski o dofinansowanie na budowę sieci ciepłej, przeprowadza przetargi, nadzoruje realizację robót budowlanych, rozlicza zadanie w ramach uzyskanego dofinansowania).</p>
-----	---	---	---

24.	Open Air Museum. Cieszyn Czeski Cieszyn	Gmina Cieszyn	<p>1. Gmina Cieszyn (UM, MZD) – partner wiodący projektu – koordynuje realizację projektu. Odpowiada za polską część ekspozycji muzealnej, treść i wyposażenie muzeum oraz elementy architektury miejskiej. Dokonuje rewitalizacji polskiego brzegu Olzy i części brzegu Młynówki;</p> <p>2. Miasto Český Těšín i Biblioteka Miejska w Czeskim Cieszynie – realizują projekt po swojej stronie zarówno w inwestycyjnej, muzealnej i informacyjnej części.</p>
25.	Połączenie Śródmieścia Cieszyna i Czeskiego Cieszyna (projekt realizowany w polskiej części miasta)	Gmina Cieszyn, Zamek Cieszyn	<p>1. Gmina Cieszyn (MZD, UM) – koordynuje realizację projektu, opracowuje dokumentację projektowo-kosztorysową, składa wnioski o dofinansowanie, przeprowadza przetarg, nadzoruje realizację robót budowlanych, rozlicza zadanie w ramach uzyskanego dofinansowania;</p> <p>2. Zamek Cieszyn współpracuje na etapie przygotowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej w zakresie aranżacji przestrzeni publicznej.</p>
26.	Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego w Cieszynie	Gmina Cieszyn, Powiat Cieszyński	<p>1. Gmina Cieszyn (UM, MZD) – koordynuje realizację projektu, opracowuje dokumentację projektowo-kosztorysową, składa wnioski o dofinansowanie, przeprowadza przetargi, nadzoruje realizację robót budowlanych oraz usług i dostaw, rozlicza zadanie w ramach uzyskanego dofinansowania.</p> <p>2. Zamek Cieszyn – współpracuje w zakresie ustalenia funkcji pomieszczeń budynku dworca oraz opracowaniu projektu wyposażenia budynku i jego otoczenia;</p> <p>3. ZGK – współpracuje w zakresie opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, wdrożenia systemu dynamicznej informacji pasażerskiej, wyposażenia budynku dworca;</p> <p>4. Powiat Cieszyński - współpracuje w zakresie opracowania dokumentacji</p>

			projektowo-kosztorysowej, pełni rolę inwestora dla ronda ul. Bobrecka – Hajduka oraz ronda ul. Bielska-Korfantego-Hajduka (powierając realizację tych zadań Gminie Cieszyn), uczestniczy w kosztach inwestycji.
27.	Ożywienie cieszyńskiego Rynku	Gmina Cieszyn	1. Gmina Cieszyn (UM, MZD) – koordynuje realizację projektu, opracowuje dokumentację projektowo-kosztorysową, przeprowadza konsultacje w zakresie wariantów ograniczenia ruchu kołowego, składa wnioski o dofinansowanie, przeprowadza przetargi, nadzoruje realizację robót budowlanych, rozlicza zadanie w ramach uzyskanego dofinansowania, wprowadza nową organizację ruchu; 2. Właściciele budynków – współpraca w celu uporządkowania wystroju zewnętrznego budynków (szyldy i informacje reklamowe) oraz odnowienia elewacji budynków w niezbędnym zakresie. 3. Restauratorzy – współpracują z Gminą Cieszyn w zakresie aranżacji ogródków gastronomicznych.
28.	Budowa 2 budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Mickiewicza	Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Sp. z o.o.	Nie dotyczy
29.	Przebudowa budynku Przykopa 9 i Przykopa 7	Zakład Budynków Miejskich w Cieszynie Sp. z o.o.	Nie dotyczy
30.	Remont murów oporowych i historycznych murów obronnych	Gmina Cieszyn, właściciele i współwłaściciele murów	1. Gmina Cieszyn (UM) – opracowanie projektów budowlanych dla zakresu dotyczącego murów własności lub współwłasności Gminy Cieszyn, realizacja robót budowlanych, utworzenie programu dotacyjnego dla współfinansowania remontów murów przez prywatnych właścicieli; 2. Powiat Cieszyński (SP) – opracowanie projektów budowlanych dla zakresu dotyczącego murów własności lub współwłasności Powiatu Cieszyńskiego, realizacja robót

			<p>budowlanych;</p> <p>3. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków – współpraca przy remontach murów będących obiektami zabytkowymi;</p> <p>4. Pozostali właściciele i współwłaściciele murów – opracowanie projektów budowlanych dla zakresu dotyczącego murów prywatnych, współpraca przy realizacji robót budowlanych.</p>
31.	Modernizacja budynku schroniska i noclegowni przy ul. Błogockiej 30	Gmina Cieszyn	<p>1. Gmina Cieszyn (MOPS) – wyłonienie wykonawcy remontów, wyposażenie mieszkań, realizacja bieżąca zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej;</p> <p>2. Zakład Budynków Miejskich Sp. z o. o – wskazanie lokali z zasobów gminy.</p>
32.	Tworzenie sieci mieszkań chronionych w zasobie mieszkaniowym Gminy Cieszyn	Gmina Cieszyn	<p>1. Gmina Cieszyn (MOPS) – wyłonienie wykonawcy remontów, wyposażenie mieszkań, realizacja bieżąca zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,</p> <p>2. Zakład Budynków Miejskich Sp. z o. o – wskazanie lokali z zasobów gminy.</p>
33.	Klub Senior +	Gmina Cieszyn	<p>1. Gmina Cieszyn – pozyskanie środków i organizacja działania Klubu,</p> <p>2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie - udział w opracowaniu koncepcji funkcjonowania Klubu, rekrutacja uczestników Klubu.</p> <p>3. Dom Spokojnej Starości w Cieszynie – prowadzenie Klubu</p> <p>4. Organizacja pozarządowa – wsparcie merytoryczne w rozwoju oferty Klubu skierowanej do seniorów.</p>
34.	Program działań edukacyjno-aktywizujących i integrujących dla seniorów	Gmina Cieszyn	<p>1. Gmina Cieszyn – finansowanie działań oraz ewentualnie pozyskanie środków zewnętrznych na funkcjonowanie programu,</p> <p>2. Cieszyński Ośrodek Kultury Dom Narodowy – rekrutacja uczestników i realizacja programu zgodnie z ofertą</p> <p>3. Biblioteka Miejska w Cieszynie - rekrutacja uczestników i realizacja programu zgodnie z ofertą.</p>

35.	Poprawa efektywności energetycznej w miejskich obiektach użyteczności publicznej w Cieszynie	Gmina Cieszyn	<p>1. Gmina Cieszyn – koordynacja całości zadań i zarządzanie projektem zgodnie z wymogami dla przedsięwzięć dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej, opracowanie projektu budowlanego, nadzór nad pracami budowlanymi, dokonywanie płatności, rozliczanie finansowe projektu.</p> <p>2. Szkoła Podstawowa nr 4 – udział w projekcie (udostępnienie nieruchomości dla realizacji robót budowlanych, uczestniczenie w bieżącym nadzorze i odbiorze prac).</p> <p>3. Przedszkole nr 2 – udział w projekcie (udostępnienie nieruchomości dla realizacji robót budowlanych, uczestniczenie w bieżącym nadzorze i odbiorze prac).</p> <p>4. Szkoła Podstawowa nr 6 - udział w projekcie (udostępnienie nieruchomości dla realizacji robót budowlanych, uczestniczenie w bieżącym nadzorze i odbiorze prac).</p>
36.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Powiatu Cieszyńskiego	Powiat Cieszyński	<p>Powiat Cieszyński – koordynacja całości zadań i zarządzanie projektem zgodnie z wymogami dla przedsięwzięć dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej, opracowanie projektu budowlanego, nadzór nad pracami budowlanymi, udział w projekcie (roboty budowlane) zgodnie z zakresem tego przedsięwzięcia w odniesieniu do budynku Urzędu Miejskiego w Cieszynie,</p> <p>2. I Liceum Ogólnokształcące im. Osuchowskiego w Cieszynie – udział w projekcie (roboty budowlane) zgodnie z zakresem tego przedsięwzięcia,</p> <p>3. II Liceum Ogólnokształcące im. Kopernika w Cieszynie – udział w projekcie (roboty budowlane) zgodnie z zakresem tego przedsięwzięcia,</p> <p>4. Zespół Szkół Budowlanych w Cieszynie – udział w projekcie (roboty budowlane) zgodnie z zakresem tego przedsięwzięcia.</p>
37.	Zagospodarowanie terenu nad Olzą – aktywizacja i integracja społeczna	Gmina Cieszyn	<p>Gmina Cieszyn – koordynacja całości zadań, przygotowanie projektu budowlanego i zarządzanie projektem.</p> <p>Zamek Cieszyn – udział</p>

			w opracowaniu projektu budowlanego, uczestniczenie w bieżącym nadzorze i odbiorze prac.
--	--	--	---

Źródło: Opracowanie własne

Zastosowane skróty: UM (Urząd Miejski w Cieszynie), SP (Starostwo Powiatowe w Cieszynie), MZD (Miejski Zarząd Dróg w Cieszynie), MOPS (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Cieszynie), PCPR (powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie), DSS (Dom Spokojnej Starości w Cieszynie), SP4 (Szkoła Podstawowa nr 4 w Cieszynie), PUP (Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie), ZBM (Zakład Budynków Miejskiej w Cieszynie Sp. z o.o.), ZGK (Zakład Gospodarki Komunalnej w Cieszynie Sp. z o.o.).

12. PARTYCYPACJA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

Istotnym dla powodzenia procesu rewitalizacji zagadnieniem jest budowanie świadomości interesariuszy *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna* poprzez działania w sferze komunikacji społecznej i public relations. w tym obszarze planuje się realizację następujących aktywności:

- aktualizacja podstrony do strony Miasta Cieszyna dedykowanej rewitalizacji i wdrażaniu programu, na której publikowane będą bieżące wiadomości o przedsięwzięciach rewitalizacyjnych i GPR;
- wykorzystanie mediów społecznościowych w zakresie komunikowania o realizacji projektów, jak i bieżących wiadomości;
- indywidualne konsultacje z interesariuszami rewitalizacji, związane z wdrażaniem GPR;
- zachęcanie interesariuszy rewitalizacji do udziału w ocenie aktualności i stopnia realizacji GPR, dokonywanej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym dokumencie (m.in. udział w cyklicznym badaniu ewaluacyjnym);
- publikacja artykułów prasowych w *Wiadomościach Ratuszowych*;
- montaż tablic informacyjnych po zakończeniu realizacji projektu, który jest przedsięwzięciem rewitalizacyjnym, wynikającym z wdrażania *Gminnego Programu Rewitalizacji* i był wpisany do programu.

Za komunikację społeczną programu odpowiedzialne będzie Biuro Promocji, Informacji i Turystyki Urzędu Miejskiego w Cieszynie, które będzie podejmować działania w tym zakresie we współpracy z Burmistrzem, radnymi, pracownikami samorządowymi Urzędu Miejskiego w Cieszynie i partnerami samego programu. Należy zadbać o to, aby informacje przekazywane były w sposób zaplanowany i skoordynowany.

13. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna nie przewiduje się zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

14. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Przewiduje się wyznaczenie Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 09.10.2015 roku o rewitalizacji (Dz.U. z 2015, poz.1777 z późn.zm.). Strefa stanowić będzie narzędzie ułatwiające sprawną realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Okres obowiązywania strefy ustala się na 10 lat.

15. SPOSÓB REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

15.1 Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

W odniesieniu do art. 15 ust. 1 pkt 13 ustawy o rewitalizacji, w związku z zaplanowanymi do realizacji w ramach GPR przedsięwzięciami, nie stwierdzono potrzeby dokonywania zmian w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna³⁰. Projekty ujęte w GPR zlokalizowane zostały na obszarach, które zgodnie z ustalonymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego w Studium określone zostały jako:

I – Obszar Śródmiejski „Stare Miasto”

II - Centralna strefa usługowa

III i V - Strefa zabudowy mieszkaniowo – usługowej

IV - Strefa mieszkaniowa.

Sposób zagospodarowania i użytkowania terenów w strefach I – V odpowiada zakresowi projektów rewitalizacyjnych zlokalizowanych na objętych rewitalizacją obszarach.

---

³⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna, zatwierdzone uchwałą NR XXVIII/270/16 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Cieszyna.

15.2 Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Z przeprowadzonej analizy zakresu i rodzaju przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR wynika, że:

- nie ma konieczności sporządzenia lub dokonania zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- nie ma konieczności dokonania zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

15.3 Miejscowy plan rewitalizacji

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna nie przewiduje się uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

15.4 Uzgodnienia i opinie

Zgodnie z art. 17 ust.2 pkt 4 ustawy z dnia 9 października 2015 o rewitalizacji, uzyskano pozytywne opinie dotyczące opracowanego dokumentu GPR.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska, w piśmie znak: WOOŚ.410.64.2017.AB z dnia 16 marca 2017 r., uzgodnił brak potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna.

16. SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz wszystkich czynników (wskaźników) analizowanych w procesie diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Miasta Cieszyna.....	10
Tabela 2. Cechy jednostek przestrzennych wyodrębnionych na potrzeby diagnozy obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Mieście Cieszynie	13
Tabela 3. Ocena czynników jakościowych wpływających na delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	28
Tabela 4. Wykaz ulic objętych obszarem rewitalizacji na terenie Miasta Cieszyna ..	33
Tabela 5. Ocena kierunków działań dotyczących rewitalizacji Rynku.....	38
Tabela 6. Ocena działań związanych z uruchomieniem węzła przesiadkowego przy ul. Hajduka.....	39
Tabela 7. Propozycje i uwagi respondentów do pytania dotyczącego kierunków zmian przy ul. Czarny Chodnik.....	40
Tabela 8. Ocena kierunków działań w ramach rewitalizacji Rynku.....	41
Tabela 9. Ocena sytuacji w Śródmieściu Cieszyna	42
Tabela 10. Zestawienie liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji w Cieszynie w podziale na biologiczne grupy wieku w latach 2015 i 2016	44
Tabela 11. Zestawienie negatywnych zjawisk społecznych na obszarze rewitalizacji (2016).....	45
Tabela 12. Liczba rodzin pobierających zasiłki stałe na obszarze rewitalizacji	48
Tabela 13. Liczba rodzin pobierających zasiłki okresowe na obszarze rewitalizacji.	48
Tabela 14. Liczba rodzin pobierających zasiłki celowe na obszarze rewitalizacji	49
Tabela 15. Liczba rodzin korzystających z dożywiania na obszarze rewitalizacji	50
Tabela 16. Liczba budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji z wyłączoną możliwością zbywania lokali	50
Tabela 17. Liczba budynków komunalnych na obszarze rewitalizacji z lokalami socjalnymi oraz docelowo przeznaczonymi na potrzeby socjalne	51

Tabela 18. Liczba przestępstw ujawnionych na obszarze rewitalizacji.....	57
Tabela 19. Liczba wydanych Niebieskich Kart na obszarze rewitalizacji.....	58
Tabela 20. Liczba przypadków problemów alkoholowych oraz zdarzeń niebezpiecznych na obszarze rewitalizacji	58
Tabela 21. Oferta kulturalna Biblioteki Miejskiej w Cieszynie	59
Tabela 22. Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej Biblioteki Miejskiej w Cieszynie	60
Tabela 23. Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej COK Dom Narodowy w Cieszynie	61
Tabela 24. Liczba osób korzystających z oferty kulturalnej Zamku Cieszyn.....	63
Tabela 25. Ocena oferty dedykowanej dla seniorów na obszarze rewitalizacji	64
Tabela 26. Propozycje i uwagi podane przez respondentów odnoszące się do oferty dedykowanej dla seniorów na obszarze rewitalizacji.....	64
Tabela 27. Liczba osób bezrobotnych na obszarze rewitalizacji, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie (dane za 2016 r. i 2017).....	65
Tabela 28. Liczba podatników na obszarze rewitalizacji, którzy za rok 2015 osiągnęli dochód niepowodujący obowiązku podatkowego	67
Tabela 29. Liczba podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze rewitalizacji w podziale na poszczególne ulice	68
Tabela 30. Ocena kierunków ożywienia społeczno-gospodarczego ulicy Głębokiej. 69	
Tabela 31. Propozycje i uwagi respondentów w ramach działań powodujących ożywienie społeczno - gospodarcze ul. Głębokiej	70
Tabela 32. Zmiany w ofercie handlowo-usługowej na obszarze rewitalizacji	71
Tabela 33. Ocena funkcjonowania układu komunikacyjnego ulicy Głębokiej	73
Tabela 34. Koncentracja dzikich wysypisk śmieci na obszarze rewitalizacji.....	74
Tabela 35 Ocena kierunków działań na rzecz poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji	74
Tabela 36. Propozycje i uwagi respondentów dotyczące kierunków działań na rzecz	

poprawy jakości powietrza na obszarze rewitalizacji	75
Tabela 37. Ocena rewitalizacji Rynku.....	77
Tabela 38. Propozycje i uwagi respondentów dotyczące rewitalizacji Rynku	78
Tabela 39. Analiza SWOT dla obszaru rewitalizacji	80
Tabela 40. Kluczowe problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji wraz z wybranymi wskaźnikami określającymi zjawiska kryzysowe oraz odpowiadającymi im potencjałami	82
Tabela 41. Cel operacyjny i kierunki działań społecznych	109
Tabela 42. Cel operacyjny oraz kierunki działań gospodarczych	109
Tabela 43. Cel operacyjny oraz kierunki działań przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych	109
Tabela 44. Cel operacyjny oraz kierunki działań środowiskowych	110
Tabela 45. Wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z opisem powiązań dotyczących problemów, celów oraz kierunków działań rewitalizacyjnych	113
Tabela 46. Harmonogram wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych	155
Tabela 47. Wykaz przedsięwzięć rewitalizacyjnych podstawowych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026 wraz z odniesieniem do kosztów, źródeł finansowania oraz okresu realizacji	157
Tabela 48. Wykaz projektów komplementarnych do przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026	166
Tabela 49. Charakterystyka wskaźników określających postęp w osiągnięciu celów rewitalizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026	180
Tabela 50. Charakterystyka obszarów współpracy oraz mechanizmów integrowania działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna do roku 2026	185

17. SPIS MAP

Mapa 1. Gęstość zaludnienia w Mieście Cieszynie w roku 2016 [os./km ²]	12
Mapa 2. Koncentracja osób uzależnionych od alkoholu na terenie Miasta Cieszyna [os./100 mieszkańców]	19
Mapa 3. Dyslokacja osób bezrobotnych na terenie Miasta Cieszyna [os.]	19
Mapa 4. Liczba dożywianych dzieci w placówkach edukacyjnych na terenie Miasta Cieszyna [os.]	21
Mapa 5. Koncentracja miejsc niebezpiecznych i potencjalnie niebezpiecznych na terenie Miasta Cieszyna [liczba miejsc/ha]	22
Mapa 6. Dyslokacja przestępstw na terenie Miasta Cieszyna [liczba]	23
Mapa 7. Dyslokacja osób korzystających ze wsparcia psychologicznego według miejsca zamieszkania na terenie Miasta Cieszyna [os.]	24
Mapa 8. Dyslokacja beneficjentów zasiłku stałego pomocy społecznej na terenie Miasta Cieszyna według miejsca zamieszkania [os.]	25
Mapa 9. Dyslokacja podmiotów gospodarczych w skali Miasta Cieszyna [liczba]	26
Mapa 10. Koncentracja dzikich wysypisk śmieci na terenie Miasta Cieszyna [liczba/km ²].....	27
Mapa 11. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	31
Mapa 12. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	32

18. SPIS RYSUNKÓW

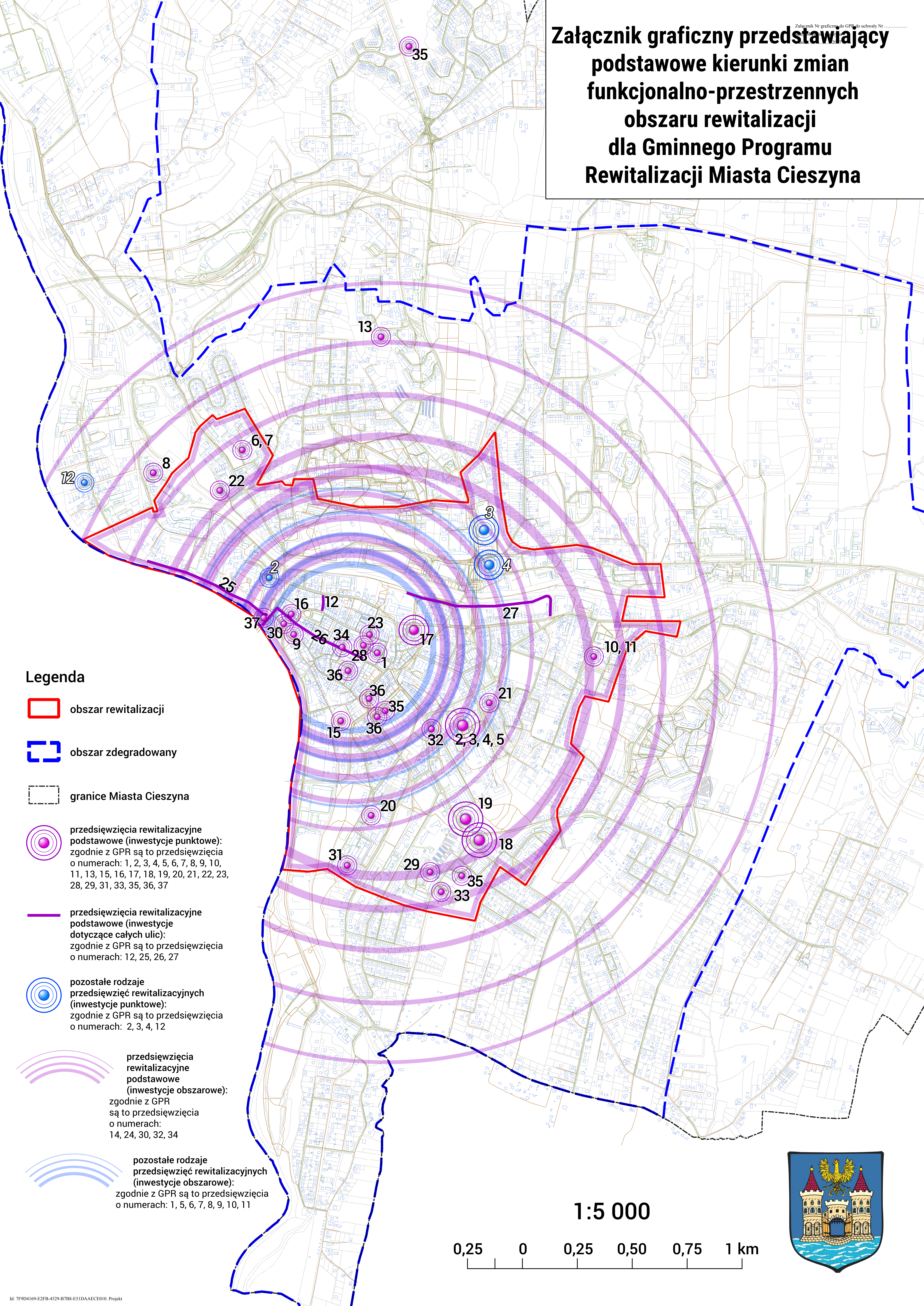
Rysunek 1. Główne elementy Gminnego Programu Rewitalizacji	14
--	----

19. ZAŁĄCZNIKI

**19.1 Załącznik nr 1 Załącznik graficzny
przedstawiający kierunki zmian funkcjonalno -
przestrzennych dla Gminnego Programu
Rewitalizacji Miasta Cieszyna**

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji dla Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Cieszyna

Legenda

- obszar rewitalizacji
- obszar zdegradowany
- granice Miasta Cieszyna
- przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe (inwestycje punktowe): zgodnie z GPR są to przedsięwzięcia o numerach: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 28, 29, 31, 33, 35, 36, 37
- przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe (inwestycje dotyczące całych ulic): zgodnie z GPR są to przedsięwzięcia o numerach: 12, 25, 26, 27
- pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych (inwestycje punktowe): zgodnie z GPR są to przedsięwzięcia o numerach: 2, 3, 4, 12
- przedsięwzięcia rewitalizacyjne podstawowe (inwestycje obszarowe): zgodnie z GPR są to przedsięwzięcia o numerach: 14, 24, 30, 32, 34
- pozostałe rodzaje przedsięwzięć rewitalizacyjnych (inwestycje obszarowe): zgodnie z GPR są to przedsięwzięcia o numerach: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

1:5 000

0,25 0 0,25 0,50 0,75 1 km

